

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
W 2010 ROKU**

Przygotowanie do druku i druk:
ARW A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja Nadzoru Finansowego ma obowiązek przedstawić Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawy, Komisja przyjęła Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Finansowego w 2010 roku na jej CXXXVII posiedzeniu w dniu 10 maja 2011 roku.

SPIS TREŚCI

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	7
I. KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO	9
1.1. Podstawy prawne działania Komisji Nadzoru Finansowego	11
1.2. Skład Komisji Nadzoru Finansowego	12
1.3. Posiedzenia i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego	13
1.4. Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji	13
1.5. Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego	14
2. RYNEK FINANSOWY W POLSCE	15
2.1. Podstawowe informacje	17
2.2. Sektor bankowy	19
2.3. Sektor ubezpieczeniowy	22
2.3.1. Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczeń na życie)	23
2.3.2. Zakłady ubezpieczeń działu II (ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych)	24
2.4. Sektor emerytalny	26
2.4.1. Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne	26
2.4.2. Pracownicze fundusze i towarzystwa emerytalne	29
2.4.3. Pracownicze programy emerytalne i indywidualne konta emerytalne	30
2.5. Rynek kapitałowy i towarowy	33
2.5.1. Firmy inwestycyjne oraz banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)	33
2.5.2. Zorganizowane rynki papierów wartościowych	34
2.5.3. System rozliczeniowo-depozytowy	38
2.5.4. Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne	38
2.5.5. Instytucje zbiorowego inwestowania	40
2.5.6. Rynek towarów giełdowych	43
2.6. Wpływ sytuacji na rynku finansowym na działania UKNF	44
2.7. Działania licencyjno-autoryzacyjne	46
2.7.1. Sektor bankowy	46
2.7.2. Sektor ubezpieczeniowy	50
2.7.3. Sektor emerytalny	52
2.7.4. Rynek kapitałowy i towarowy	54
2.7.5. Pośrednicy finansowi	63
2.8. Pakiet odbiurokratyzowania rynku finansowego	69
3. DZIAŁANIA NADZORCZE O CHARAKTERZE ANALITYCZNYM	77
3.1. Nadzór bankowy	79
3.1.1. Monitorowanie sytuacji finansowej banków	80
3.1.2. Nadzór nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym	80
3.1.3. Monitorowanie przestrzegania przez banki obowiązujących regulacji	82
3.1.4. Rozpatrywanie wniosków i zawiadomień złożonych przez banki	83
3.2. Nadzór ubezpieczeniowy	84
3.2.1. Monitorowanie sytuacji finansowej i polityki inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń i reasekuracji	84
3.2.2. Nadzór nad wykonywaniem planów naprawczych oraz przestrzeganiem przepisów prawa przez zakłady ubezpieczeń	85
3.2.3. Rozpatrywanie wniosków złożonych przez zakłady ubezpieczeń	88

3.3.	Nadzór emerytalny	88
3.3.1.	Monitorowanie sytuacji finansowej towarzystw emerytalnych i działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych	88
3.3.2.	Nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa przez towarzystwa i fundusze emerytalne	90
3.4.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym	92
3.4.1.	Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku papierów wartościowych	92
3.4.2.	Nadzór nad emitentami papierów wartościowych niebędącymi funduszami inwestycyjnymi	93
3.4.3.	Nadzór nad instytucjami zbiorowego inwestowania	95
3.4.4.	Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku towarów giełdowych	97
3.5.	Nadzór oparty na analizie ryzyka przy wykorzystaniu metodyki BION	97
3.6.	Testy warunków skrajnych	100
3.6.1.	Testy warunków skrajnych w sektorze bankowym	100
3.6.2.	Testy warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym	101
4.	DZIAŁANIA INSPEKCYJNE	103
4.1.	Inspekcje w bankach	105
4.2.	Kontrole w siedzibach zakładów ubezpieczeń	110
4.3.	Kontrole podmiotów II i III filara systemu emerytalnego	112
4.4.	Kontrole firm inwestycyjnych	114
4.5.	Kontrole instytucji zbiorowego inwestowania	115
4.6.	Kontrole pośredników finansowych	116
4.7.	Kontrola wypełniania obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu	118
5.	DZIAŁANIA REGULACYJNO-OSTROŻNOŚCIOWE	121
5.1.	Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego	123
5.2.	Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego	124
5.3.	Projekty uchwał Komisji Nadzoru Finansowego	125
5.4.	Projekty rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego	125
6.	OCHRONA UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO	127
6.1.	Czynności analityczne i podejmowane interwencje	129
6.2.	Czynności wyjaśniające w sprawie skarg	130
6.2.1.	Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów sektora bankowego	131
6.2.2.	Skargi na działalność zakładów ubezpieczeń	132
6.2.3.	Skargi na działalność otwartych funduszy emerytalnych	132
6.2.4.	Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego	133
6.3.	Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego	133
6.3.1.	Odmowa wypłaty przez zakłady ubezpieczeń renty poszkodowanemu małżonkowi sprawy wypadku z uwagi na pozostawanie we wspólności majątkowej	133
6.3.2.	Zaspokajanie roszczeń o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	134
6.3.3.	Podejmowane przez banki działania w sprawie wierzytelności trudnych	134
6.3.4.	Udzielanie promes kredytowych przez banki	134
6.3.5.	Bancassurance w zakresie ubezpieczeń okołokredytowych	134
6.3.6.	Stosowanie instytucji niedozwolonego debetu w rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych	135
6.3.7.	Rzetelność przekazu reklamowego podmiotów nadzorowanych	135
6.3.8.	Wzmocnienie ochrony uczestników rynku kapitałowego	136
6.3.9.	Pozostałe działania	136
6.4.	Obsługa merytoryczno-administracyjna sądu polubownego przy KNF	136

7. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I INFORMACYJNE W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA RYNKU FINANSOWEGO	139
7.1. Działania edukacyjne	141
7.1.1. Seminaria i warsztaty szkoleniowe przeprowadzone w ramach Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku	141
7.1.2. Inne działania edukacyjne o charakterze bezpośrednim	142
7.1.3. Działania edukacyjne o charakterze pośrednim	143
7.2. Polityka informacyjna	144
7.2.1. Działalność informacyjna	144
7.2.2. Serwis internetowy	144
7.2.3. Centrum Informacyjne Komisji	144
7.3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi	145
7.3.1. Współpraca z uczestnikami rynku finansowego	145
7.3.2. Prace prowadzone na forum Rady Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów	145
7.3.3. Współpraca z Narodowym Bankiem Polskim	145
7.3.4. Współpraca z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym	146
7.3.5. Prace w ramach Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczypospolitą Polską	146
7.3.6. Współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego oraz ze środowiskiem biegłych rewidentów	146
7.3.7. Współpraca z mediami	148
7.3.8. Współpraca z innymi instytucjami	148
8. DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM	149
8.1. Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym	151
8.2. Postępowania administracyjne prowadzone wobec pośredników finansowych	153
8.3. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	154
8.4. Akty oskarżenia	155
8.5. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia	156
8.6. Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym	157
9. UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH	159
9.1. Wybrane projekty ustaw i projekty założeń projektów ustaw	161
9.2. Wybrane rozporządzenia / projekty rozporządzeń	166
10. ZAANGAŻOWANIE KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO WE WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ	169
10.1. Główne pola działań	171
10.1.1. Udział w dyskusji nad kształtem nadzoru w Unii Europejskiej	171
10.1.2. Nowelizacja Dyrektywy CRD (tzw. CRD IV)	172
10.1.3. Koncepcja transgranicznego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym	173
10.1.4. Nowelizacja dyrektywy o systemach gwarantowania depozytów	174
10.1.5. Nowe przepisy rynku kapitałowego	174
10.1.6. Objęcie nadzorem agencji ratingowych	174
10.1.7. Budowa i rozwijanie współpracy w gronie nadzorców z krajów goszczących	174
10.1.8. Projekt Wypłatność II	175
10.2. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi	177
10.2.1. Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BCBS)	177
10.2.2. Grupa Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)	177
10.2.3. Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)	178
10.2.4. Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)	178
10.2.5. Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)	179
10.2.6. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)	180
10.2.7. Współpraca międzynarodowa związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (MONEYVAL)	180
10.2.8. Kontakty z pozostałymi instytucjami zagranicznymi	181
10.3. Działania prowadzone na forum instytucji europejskich	181
10.3.1. Komisja Europejska (EC)	181

10.3.2. Europejski Bank Centralny (ECB)	183
10.3.3. Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)	184
10.4. Współpraca w ramach komitetów trzeciego poziomu	184
10.4.1. Europejski Komitet Nadzorów Bankowych (CEBS)	184
10.4.2. Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS) ...	188
10.4.3. Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR)	190
10.4.4. Wspólne grupy robocze komitetów trzeciego poziomu	194
10.4.5. Przekształcenie komitetów trzeciego poziomu w europejskie organy nadzorcze	194
10.5. Współpraca w ramach kolegiów nadzorczych	195
10.5.1. Sektor bankowy	195
10.5.2. Sektor ubezpieczeniowy	195
10.5.3. Agencje ratingowe	196
10.6. Współpraca z zagranicznymi organami nadzoru	196
10.6.1. Współpraca związana z wydawaniem decyzji w sprawie stosowania zaawansowanych metod oceny ryzyka przez banki	196
10.6.2. Nieformalne spotkania nadzorów ubezpieczeniowych w sprawie modeli wewnętrznych	236
10.6.3. Zawieranie porozumień dwu- i wielostronnych w zakresie rynku kapitałowego (Memorandum of Understanding – MoU)	196
10.7. Projekty pomocowe	197
10.7.1. Norweski Mechanizm Finansowy	197
10.7.2. Projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego	197
10.7.3. Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego – TIFS (Training Initiative for Financial Supervision) ...	198
11. URZĄD KOMISJI	199
11.1. Budżet Urzędu Komisji	201
11.2. Wprowadzenie w UKNF Kontroli Zarządczej	208
11.3. Zarządzanie zasobami ludzkimi	208
11.4. Kodeks etyki pracownika UKNF	209
11.5. Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w urzędzie KNF	210
11.6. Kontrole zewnętrzne	211
12. ANEKSY	213
Aneks 1. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2010 roku	215
Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2010 roku	222
Aneks 3. Spis treści Dziennika Urzędowego Komisji Nadzoru Finansowego wydanego w 2010 roku	225
Aneks 4. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF	227
Aneks 5. Zestawienie działań edukacyjnych i informacyjnych podjętych przez KNF w 2010 roku	232
Aneks 6. Publikacje i opracowania przygotowane przez Urząd KNF w 2010 roku	236
SPIS TABEL	239
SPIS WYKRESÓW	240

List od Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego

Po kryzysie finansowym z lat 2007-2009 ubiegły rok był dla polskiego rynku finansowego okresem poszukiwania nowej równowagi i drogi rozwoju. W takim czasie szczególną rolą nadzoru jest dbałość o stworzenie odpowiednich warunków dla bezpiecznego rozwoju instytucji finansowych. Tę rolę podejście wiąże się z wykorzystaniem nowych narzędzi nadzorczych, a także zmianami wewnętrznymi w UKNF oraz inicjatywami kierowanymi na zewnątrz, których realizacja wymaga współpracy z innymi instytucjami, w szczególności z Ministerstwem Finansów.

W 2010 r. zyski polskiego sektora bankowego zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o przeszło jedną czwartą, a fundusze własne banków przekroczyły wartość 100 mld zł, zwiększając się w ciągu roku o 12 proc. Z drugiej strony rok poprzedni wiąże się z prowadzeniem licznych działań nadzorczych, wśród których wymienić można wejście w życie Rekomendacji T oraz implementację Rekomendacji S (II), a także przeprowadzenie testów warunków skrajnych. Te pierwsze mają na celu ograniczenie ekspozycji sektora na ryzyko kredytowe i przeciwdziałanie narastaniu niedopasowania walutowego, co powinno przełożyć się na lepszy sposób zarządzania portfelem kredytowym oraz hamować pogarszanie jakości portfeli kredytowych w dłuższej perspektywie. Natomiast testy warunków skrajnych pozwalają na zidentyfikowanie potencjalnych źródeł zagrożeń dla sektora bankowego. Zostały one przeprowadzone zarówno na poziomie unijnym przez Europejski Komitet Nadzorców Bankowych (wziął w nich udział jeden z największych polskich banków) jak i przede wszystkim na poziomie krajowym, obejmując największe banki działające w Polsce.

Rok 2010 był względnie pomyślny dla sektora ubezpieczeniowego w Polsce, którego wypłacalność ukształtowała się na bezpiecznym poziomie. Wynik finansowy całego sektora był w 2010 r. lepszy niż w roku poprzednim – mimo wysokich strat technicznych zakładów ubezpieczeń spowodowanych wypłatami odszkodowań na skutek podtopień i powodzi. Zrealizowane zostały kolejne etapy procesu przygotowania organu nadzoru i podmiotów rynku ubezpieczeniowego do systemu Wypłacalność II – nowego modelu nadzorowania działalności ubezpieczeniowej opartego na analizie ryzyka, w ramach których przeprowadzono m.in. badanie ryzyk identyfikowanych w działalności zakładów i badanie ilościowe oraz wprowadzono obowiązek przeprowadzania testów warunków skrajnych.

W minionym roku powróciło również zainteresowanie inwestorów polskim rynkiem kapitałowym. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie zanotowała znaczącą wartość ofert publicznych, w tym udane debiuty Tauron Polska Energia, PZU oraz samego warszawskiego parkietu. Po stronie UKNF wdrożony został elektroniczny system wspomaganie nadzoru nad obrotem na rynku regulowanym. Opublikowana została lista najczęściej występujących błędów i nieprawidłowości w prospektach emisyjnych. Przeprowadzono także szereg działań nadzorczych w ramach przygotowania domów maklerskich do zmian przepisów wynikających z wprowadzenia do polskiego systemu prawnego Dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (ang. *Markets in Financial Instruments Directive – MiFID*).

Skala i złożoność działalności podmiotów nadzorowanych przez KNF osiągnęły taki poziom, że zasadne było rozszerzenie systemu nadzoru opartego na analizie ryzyka na wszystkie sektory, a także wyodrębnienie Pionu Inspekcji w strukturze Urzędu KNF. Nadzór oparty na analizie ryzyka odwołuje się do metodyki badania i oceny nadzorczej (BION), od której uzależniona będzie intensywność działań nadzorczych, w szczególności o charakterze inspekcyjnym. W toku oceny BION wykorzystuje się wszelkie dostępne nadzorowi informacje, pozyskane m.in. w postępowaniach licencyjnych, kontaktach z właścicielami, analizach sprawozdawczości okresowej i odpowiedzi na dodatkowe zapytania UKNF (kwestionariusze, wezwania nadzorcze, ankiety itp.), jak również w czasie inspekcji, wizyt i spotkań nadzorczych. Pozwoli to na stosowanie wobec danej instytucji środków nadzorczych adekwatnych do oceny, które zmierzają do poprawy sytuacji w obszarach generujących nadmierne ryzyko. Natomiast stworzenie Pionu Inspekcji przyczyniać się będzie do bardziej kompleksowej analizy ryzyk występujących we współpracujących ze sobą lub ściśle powiązanych kapitałowo instytucjach finansowych, które działają na różnych rynkach.

Wychodząc naprzeciw planom rządowym, odnoszącym się do zmniejszenia obciążenia administracyjnego sektora prywatnego w Polsce, w UKNF został opracowany „Pakiet odbiurokratyzowania rynku finansowego”, który stanowił przedmiot dyskusji z podmiotami nadzorowanymi. Jego celem jest uproszczenie procedur w zakresie, w jakim przyczyni się to do usprawnienia prowadzenia działalności na rynku finansowym i zwiększenia efektywności sprawowania państwowego nadzoru finansowego. W ramach realizacji pakietu UKNF wdrożył jeszcze w 2010 r. niektóre z propozycji nowych procedur oraz udostępnił nowe kanały komunikacji z rynkiem. Pozostałe propozycje wiążą się z przyjęciem niezbędnych zmian na poziomie ustawowym, co implikuje przeprowadzenie procesu legislacyjnego, o który UKNF zabiega.

W 2010 r. nabierał również kształtu nowy system nadzoru finansowego w Unii Europejskiej. W pracach nad jego budową uczestniczył UKNF. Negocjacje zakończyły się przyjęciem rozwiązań korzystnych dla stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego w Polsce. Tworząc europejskie instytucje nadzoru wzmocniono potencjał do identyfikowania ryzyk związanych z prowadzeniem działalności transgranicznej. Zachowano zarazem kompetencje lokalnych nadzorów w zakresie płynności i wypłacalności, mające fundamentalne znaczenie dla zachowania stabilności lokalnych rynków. Powołując nową architekturę nadzorczą założono, że każdy, nawet światowy kryzys, ma źródło lokalne i jest to ten poziom, na którym można mu zapobiec.

Realizując wskazane ustawowo zadania w zakresie edukacji finansowej, w ramach inicjatywy Centrum Edukacji dla Rynku (CEDUR), w ubiegłym roku zorganizowano 74 wydarzenia edukacyjne, w których uczestniczyło łącznie ponad 5 tys. osób. Dodatkowo w ramach centrum dla nadzorców wszystkich sektorów rynku finansowego z krajów objętych Inicjatywą Szkoleniową dla Nadzoru Finansowego (TIFS) gościliśmy ponad 40 przedstawicieli nadzorów z 19 państw, głównie z regionu Europy Środkowej i Wschodniej.

Zrównoważony rozwój rynku finansowego oraz jego bezpieczne funkcjonowanie to nasze niezmiennie priorytety. Jestem pewien, że rok 2011 będzie sprzyjał ich realizacji.

Komisja Nadzoru Finansowego

I. Komisja Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad rynkiem kapitałowym, nadzór ubezpieczeniowy, nadzór emerytalny, nadzór bankowy oraz nadzór uzupełniający nad konglomeratami finansowymi, w których skład wchodzi nadzorowane podmioty. Do zadań Komisji należy ponadto:

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego;
- podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności;
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego;
- udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym;

- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty;
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

I.1. Podstawy prawne działania Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej „Komisja”, „KNF” lub „organ nadzoru”) rozpoczęła działalność 19 września 2006 r., tj. z dniem wejścia w życie przepisów Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 nr 157 poz. 1119, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o nadzorze nad rynkiem

finansowym. Zintegrowany organ nadzoru przejął zadania zniesionej przepisami tejże ustawy Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych oraz Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Od 1 stycznia 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego przejęła zadania Komisji Nadzoru Bankowego.

I.2. Skład Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzi: Przewodniczący, dwóch Zastępców Przewodniczącego oraz czterech członków: minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel, Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego wiceprezes Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2010 ROKU KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO DZIAŁAŁA W SKŁADZIE:

Przewodniczący Komisji
STANISŁAW KLUZA

Zastępca Przewodniczącego Komisji
LESŁAW GAJEK

Członkowie Komisji:

Przedstawiciel Ministra Finansów
DARIUSZ DANILUK

Przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej
MAREK BUCIOR

Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego Wiceprezes NBP
PIOTR WIESIOŁEK – Wiceprezes NBP – do 15 czerwca 2010 r.
WITOLD KOZIŃSKI – Wiceprezes NBP – od 15 czerwca 2010 r.

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
DANUTA WAWRZYNKIEWICZ – do 29 sierpnia 2010 r.
JERZY PRUSKI – od 30 sierpnia 2010 r.

I.3. Posiedzenia i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Komisja podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej czterech osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji. Uchwały w imieniu

Komisji podpisuje Przewodniczący Komisji, a w razie jego nieobecności – upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego.

W 2010 roku odbyło się 31 posiedzeń Komisji, na których podjęto łącznie 442 uchwały, spośród których 421 miało postać decyzji i postanowień.

■ TABELA I. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W LATACH 2008-2010

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ		
	2008	2009	2010
Sprawy dotyczące sektora bankowego	78	75	84
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	66	114	41
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeniowego	97	67	62
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	151	141	248
Sprawy międzysektorowe oraz dotyczące organizacji wewnętrznej prac Komisji	16	7	7
Razem	408	404	442

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli 1.1. w Aneksie 1.

I.4. Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji

Komisja i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „Urząd Komisji” lub „Urząd KNF”). Urzędem Komisji kieruje Przewodniczący KNF przy pomocy Zastępców Przewodniczącego, dyrektorów zarządzających pionami oraz dyrektorów komórek organizacyjnych.

Zgodnie z artykułem 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego oraz pracowników Urzędu Komisji do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych.

W dniu 4 sierpnia 2008 r. Komisja podjęła Uchwałę Nr 253/2008 w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw. W dniu 31 lipca 2009 r. Komisja podjęła Uchwałę Nr 243/2009 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zmiany Uchwały Nr 253/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 sierpnia 2008 r.

W 2010 roku na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego wydano 2554 decyzje i postanowienia.

■ TABELA 2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W LATACH 2008-2010

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ		
	2008	2009	2010
Sprawy dotyczące sektora bankowego	613	580	894
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	185	162	279
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	434	401	506
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	1 387	913	834
Sprawy o charakterze międzysektorowym	-	6	41
Razem	2 619	2 062	2 554

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji administracyjnych i postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli 1.2. w Aneksie 1.

I.5. Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja wydaje Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego. W okresie objętym sprawozdaniem wydano 9 numerów Dziennika Urzędowego Komisji, w którym publikowane były (o ile to było wymagane przepisami prawa) decyzje i uchwały wydane przez KNF, zarządzenia Przewodniczącego Komisji,

a także Komunikaty Komisji Egzaminacyjnych powołanych przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

Spis treści Dziennika Urzędowego Komisji Nadzoru Finansowego wydanego w 2010 roku stanowi Aneks 3 do Sprawozdania.

Rynek finansowy w Polsce

2

2

+0.05

2.13

+0.78

2. Rynek finansowy w Polsce

2.1. Podstawowe informacje

W 2010 roku na sytuację na rynku finansowym w Europie wpływały echa kryzysu gospodarczego lat poprzednich, głównie w postaci narastających problemów fiskalnych niektórych krajów strefy euro. W tym samym czasie obserwowano ożywienie gospodarcze w największych gospodarkach świata. Rozwój sytuacji na świecie oddziaływał na rynek krajowy głównie poprzez kanał wymiany handlowej, poziom cen instrumentów finansowych oraz cen surowców.

Wolne tempo wychodzenia z kryzysu w strefie euro skutkowało niskim poziomem popytu, przez co saldo bilansu handlowego przez cały rok 2010 pozostawało ujemne. Kurs złotego w całym roku umocnił się względem euro o zaledwie 3,4%, a w miesiącach letnich ulegał nawet wyraźnej deprecjacji na fali obaw o konsekwencje kryzysu fiskalnego niektórych krajów strefy euro.

W okresie pokryzysowym krajowy rynek finansowy doświadczył znacznego rozwoju pod względem rozmiarów wzajemnych powiązań pomiędzy sektorami gospodarki krajowej oraz sektora zagranicznego. Skala powiązań pomiędzy segmentami rynku finansowego w polskiej gospodarce pozostaje jednak stosunkowo niewielka. Należy przy tym zaznaczyć, że w ujęciu bilateralnych ekspozycji rozwój krajowego systemu finansowego w 2010 roku miał, podobnie jak w poprzednich latach, charakter ekstensywnego wzrostu i nie było istotnych zmian w intensywności i kierunkach istniejących w jego obrębie powiązań.

Szczególne znaczenie w krajowym systemie finansowym ma sektor bankowy, co przejawia się wagą jego związków z sektorami przedsiębiorstw niefinansowych, gospodarstw domowych oraz sektorem publicznym, które wynikają z realizowanej przez banki funkcji pośrednictwa finansowego. Sektor bankowy ma w związku z tym istotny, pośredni wpływ na pozostałe segmenty rynku finansowego poprzez sferę realną gospodarki.

Z drugiej strony sektor ten jest kluczowy ze względu na powiązania bilansowe z innymi segmentami rynku finansowego. I tak wzrost łącznej sumy bilansowej polskich banków w 2010 r. (zmiana o ok. 9,5%) był związany m.in. ze zwiększonym zaangażowaniem krajowych banków na rynku papierów skarbowych.

Z kolei dla zakładów ubezpieczeń depozyty lokowane w krajowych bankach są podstawowym instrumentem zarządzania

bieżącą płynnością, są również składnikiem portfela lokat związanego z niektórymi typami produktów ubezpieczeniowych (tzw. polisolokaty oraz instrumenty strukturyzowane oferowane przez podmioty Działu I). W 2010 roku obserwowano rosnącą koncentrację lokat zakładów ubezpieczeń w bankach, co jest związane z większym ryzykiem po stronie tych zakładów ubezpieczeń, których dotyczy ta praktyka.

Oznaki spadającej – choć w wolniejszym tempie – awersji do ryzyka widoczne były też na krajowym rynku akcji. Na przestrzeni roku 2010 indeks WIG wzrósł o 18,77% przewyższając dynamikę indeksu dwudziestu największych spółek WIG20, który zanotował wzrost o 14,88%. Dla porównania rok wcześniej indeksy te wzrosły odpowiednio o 46,85% i 33,47%. Indeksom sprzyjał natomiast spadek samej zmienności rynku¹ (średnio 24,5% w 2010 r. wobec 43,3% w 2009 r.) oraz wzrost płynności wyrażony w zrealizowanych obrotach. W 2010 r. obrót akcjami wyniósł 468,6 mld zł wobec 351,9 mld zł w roku poprzedzającym.

Rok 2010 należał do rekordowych pod względem wartości przeprowadzonych ofert publicznych. Wartość ofert publicznych wyniosła ogółem ponad 25 mld zł, co oznacza wzrost o 82% w porównaniu z rokiem poprzednim. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy była większa aktywność na rynku kapitałowym Skarbu Państwa, który łącznie z Eureko BV sprzedał akcje spółki PZU SA o łącznej wartości ponad 8 mld zł oraz przeprowadził dwie istotne oferty prywatyzacyjne – Tauron PE SA (4,2 mld zł) oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA (1,2 mld zł). W wyniku przeprowadzenia oferty sprzedaży akcji Giełdy Papierów Wartościowych dołączyła ona do grona światowych giełd notowanych na rynkach regulowanych.

Wraz z trwaniem hossy na rynku akcji wzrastał udział instrumentów udziałowych w portfelach otwartych funduszy emerytalnych (dalej „OFE”), który wzrósł z 30,9% na koniec 2009 r. na 36,7% na koniec roku 2010. Wartość inwestycji OFE w akcje wzrosła w tym okresie z 54,6 mld zł do 80,7 mld zł. Transakcje zakupu instrumentów udziałowych, jakie OFE przeprowadziły w 2010 r. miały wartość większą niż realizowane przez fundusze transakcje sprzedaży. Przewaga transakcji kupna nad sprzedażą w okresach spadków indeksów giełdowych wskazuje, że fundusze emerytalne wykorzystują niższe poziomy cen do akumulowania akcji, co jest zgodne z długoterminowym

¹ Zmienność implikowana z 30-dniowych opcji at-the-money na indeks WIG 20.

horyzontem inwestycyjnym OFE. Fundusze emerytalne odgrywają istotną rolę na krajowym rynku instrumentów udziałowych i generują znaczną część popytu na giełdzie akcji. Wartość akcji znajdujących się w portfelach OFE, wyrażona jako udział w łącznej kapitalizacji GPW, systematycznie wzrastała i w końcu 2010 roku przekroczyła 10%.

W ciągu roku 2010 wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (dalej „TFI”) wzrosła o 30,7 mld zł. Łączne saldo zakupów i umorzeń jednostek uczestnictwa krajowych funduszy inwestycyjnych akcji w 2010 roku wyniosło zaledwie 0,3 mld zł (w porównaniu do salda 9,4 mld zł dla wszystkich grup funduszy). Głównym czynnikiem wpływającym na wzrost wartości aktywów netto funduszy akcji o 17,6% w ciągu roku była wyższa cen notowanych na rynku publicznym akcji spółek giełdowych. Wzrost wartości aktywów netto miał bezpośrednie przełożenie na wynik finansowy TFI poprzez wzrost opłaty za zarządzanie, która jest naliczana od wartości aktywów pod zarządzaniem.

Sektor bankowy charakteryzuje się niską ekspozycją na ryzyko związane z wahaniami cen na rynku akcji. Wartość portfela instrumentów udziałowych w aktywach banków zmieniła się w przeciągu roku 2010 z 8,3 mld zł do 11 mld zł, a ich udział w sumie bilansowej nieznacznie wzrósł – z 3,9% do 4,5%.

Zarówno wartość portfela udziałowego zakładów ubezpieczeń (akcje i jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych oraz certyfikaty inwestycyjne), jak i jego udział w łącznym portfelu lokat nieznacznie wzrósł w 2010 roku. Zakłady ubezpieczeń zwiększały alokację w instrumenty udziałowe wolniej niż OFE i pomimo doważenia portfela udział akcji w lokatach instytucji sektora ubezpieczeń jest niemal dwukrotnie niższy niż przed kryzysem finansowym.

Poprawie uległa płynność na krajowym rynku pieniężnym. Na koniec roku 2010 różnica w oprocentowaniu pomiędzy 3-miesięcznymi stawkami depozytów międzybankowych WIBOR i OIS (*Overnight Indexed Swap*²) wyniósł 95 punktów bazowych wobec 147 punktów bazowych w grudniu 2009 r. Transakcje średnio- i długoterminowe charakteryzują się jednak ograniczoną płynnością, a sytuacja w tym segmencie rynku pieniężnego nie powróciła jeszcze do poziomów aktywności obserwowanych przed kryzysem.

Zmiany poziomu stóp procentowych przekładają się na rentowność instytucji rynku finansowego w ten sposób, że wpływają na wartość instrumentów dłużnych znajdujących się w ich portfelach, kształtowanie stóp zwrotu z nowych inwestycji, przeszacowanie

składników strony pasywnej bilansu oraz zmieniają koszt pozyskiwanego finansowania.

W przypadku polskich banków bezpośredni wpływ zmian wysokości długoterminowych stóp procentowych, zwykle utożsamianych z rentownością obligacji Skarbu Państwa, na rentowność ich działalności jest ograniczony. W roku 2010 wartość dłużnych papierów wartościowych znajdujących się w portfelach banków wzrosła z 227,8 mld zł do 233,2 mld zł, przy czym łączna wartość obligacji Skarbu Państwa w portfelu wyniosła 126 mld zł.

W zgodzie z długoterminowym horyzontem inwestycji OFE, ich polityka na rynku instrumentów dłużnych ma stabilny charakter. Dlatego z punktu widzenia przyszłych emerytów rosnące stopy procentowe, choć zmniejszają wartość obecnego portfela instrumentów dłużnych o stałym dochodzie, jednocześnie sprzyjają poprawie wyników OFE w przyszłości. Wartość portfela dłużnych papierów wartościowych OFE wzrosła w 2010 r. z 121,9 mld zł do 131,7 mld zł.

Ryzyko stopy procentowej jest dla zakładów ubezpieczeń jednym z kluczowych rodzajów ryzyka, co jest związane z charakterem realizowanej przez te instytucje strategii inwestycyjnej opartej na instrumentach o stałym dochodzie, zwłaszcza obligacje Skarbu Państwa. Tym niemniej zmiany stóp procentowych, jakie miały miejsce w roku 2010 były na tyle niewielkie, że nie miały istotnego wpływu na wynik tych instytucji, natomiast istotniejsze okazały się inne rodzaje ryzyka, w tym zwłaszcza ryzyko o charakterze ściśle ubezpieczeniowym. Wartość znajdujących się w posiadaniu zakładów ubezpieczeń dłużnych papierów wartościowych spadła z 60,5 mld zł na koniec czwartego kwartału 2009 r. do 57,5 mld zł na koniec trzeciego kwartału 2010 r.

Saldo nabyć i umorzeń jednostek uczestnictwa funduszy inwestujących w obligacje denominowane w złotych było w 2010 r. dodatnie i wyniosło 2,3 mld zł, natomiast wartość aktywów netto wzrosła do 11,5 mld zł. Podobnie jak w przypadku funduszy akcyjnych, zwiększenie wartości aktywów wpłynęło na zwiększenie dochodów TFI.

Podobnie jak to jest w wypadku funduszy inwestycyjnych, sektor OFE jest ściśle powiązany z rynkiem kapitałowym, przy czym zgodnie z obowiązującymi założeniami II filara zabezpieczenia emerytalnego instrumenty dłużne stanowią podstawowy składnik portfela lokat. OFE inwestują głównie na rynku papierów skarbowych – na koniec 2010 r. udział papierów nieskarbowych w portfelu instrumentów dłużnych wynosił zaledwie ok. 4,5%.

² Rodzaj kontraktu *swap* na stopę procentową, w którym zmienna stopa procentowa obliczana jest jako średnia geometryczna z oprocentowania jednodniowych stóp depozytowych (*overnight deposits*).

2.2. Sektor bankowy

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego sektor bankowy jest największym i najbardziej rozwiniętym segmentem polskiego rynku finansowego. W 2010 r. jego aktywa osiągnęły wartość 1158,0 mld zł i były o 9,5% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły one 82,0 % PKB (78,8% w 2009 r.). Wybrane dane dotyczące polskiego sektora bankowego w latach 2007–2010 ilustruje Wykres 1.

W 2010 r. liczba krajowych banków komercyjnych nie zmieniła się i wyniosła 49: Getin Bank SA połączył się z Noble Bank SA tworząc Getin Noble Bank SA, działalność operacyjną rozpoczął FM Bank SA, a GMAC Bank Polska SA zmienił nazwę na IDEA BANK SA. Liczba oddziałów instytucji kredytowych zwiększyła się z 18 do 20. Calyon SA Oddział w Polsce zmienił nazwę na Credit Agricole Corporate and Investment Bank SA Oddział w Polsce, natomiast Commerzbank AG SA (d. Dresdner Bank AG SA) Oddział w Polsce został przejęty przez BRE Bank SA. Działalność operacyjną podjęły natomiast: Aareal Bank Aktiengesellschaft (SA) Oddział w Polsce, Citibank Europe plc Oddział w Polsce i Ikano Bank GMBH (Sp. z o.o.) Oddział w Polsce.

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. KNF nadzorowała 576 banków spółdzielczych (podobnie jak w 2009 r.), które były

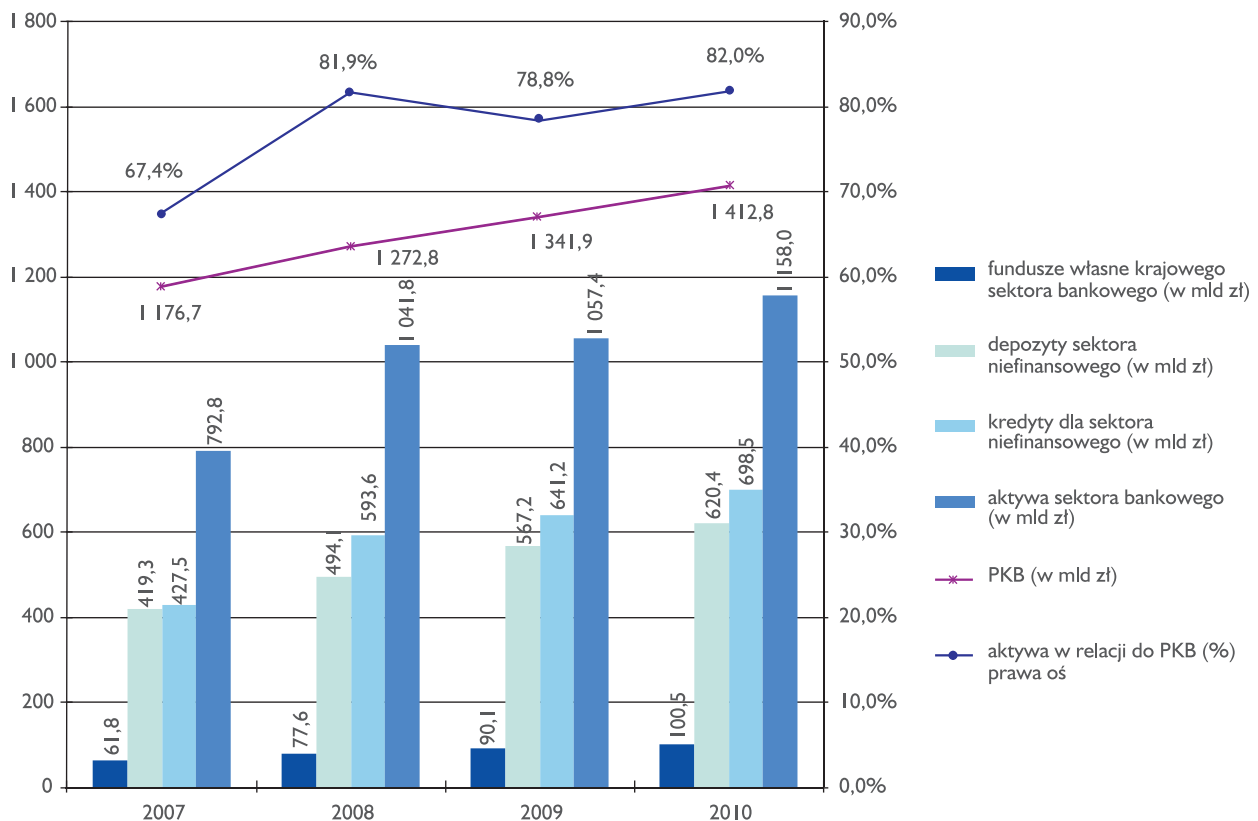
zrzeszone w Banku Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie (359), Gospodarczym Banku Wielkopolski SA w Poznaniu (150) oraz Mazowieckim Banku Regionalnym SA w Warszawie (66). Jeden bank spółdzielczy działał samodzielnie. W trakcie 2010 r. 11 banków spółdzielczych zmieniło swoje dotychczasowe zrzeszenie (z MR Banku SA na BPS SA).

W 2010 r. struktura własnościowa sektora uległa niewielkim zmianom. Skarb Państwa nadal kontrolował 4 banki (w tym 2 bezpośrednio), reprezentujące 21,5% łącznych aktywów sektora bankowego. Do zagranicznych instytucji finansowych należało 39 banków i 20 oddziałów instytucji kredytowych posiadających 66,2% aktywów sektora. Na 6 banków prywatnych z przewagą kapitału polskiego przypadało 6,2%, a na 576 banków spółdzielczych 6,1% aktywów.

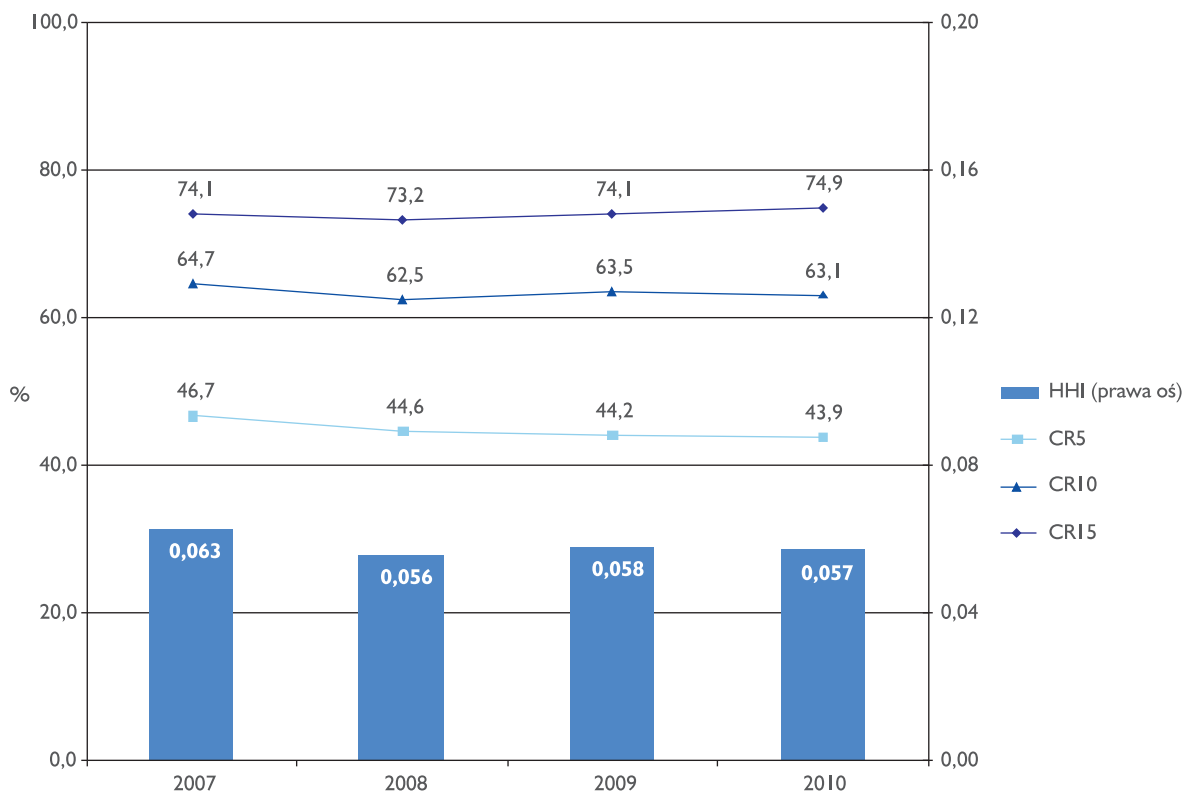
Koncentracja sektora bankowego w Polsce sprawia, iż sytuacja 10 największych banków ma kluczowy wpływ na cały sektor. Na koniec 2010 r. ich aktywa stanowiły 63,1% aktywów sektora bankowego.

Wielkość funduszy własnych stanowi kluczowy element odporności systemu bankowego na efekty różnych faz cyklu eko-

■ WYKRES I. PODSTAWOWE DANE SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE W LATACH 2007-2010

■ WYKRES 2. KONCENTRACJA AKTYWÓW W LATACH 2007-2010

CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie aktywów ogółem
 HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana; miara koncentracji rynku określająca szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży oraz poziom konkurencji na danym rynku, obliczany jako suma kwadratów udziałów w rynku poszczególnych podmiotów (np. suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego ogółem)

onomicznego oraz szoki zewnętrzne i wewnętrzne. W 2010 r. fundusze własne krajowych banków komercyjnych zwiększyły się o 11,4%, (tj. o 9,6 mld zł) a spółdzielczych o 14,6% (tj. o 0,9 mld zł). Głównym źródłem wzrostu funduszy własnych banków krajowych w okresie objętym sprawozdaniem było zatrzymanie zysków za rok 2009, na co zdecydowała się większość banków.

Wynik finansowy netto sektora bankowego ukształtował się w okresie objętym sprawozdaniem na poziomie 11,7 mld zł i był wyższy od odnotowanego w roku 2009 o 40,9%. W bankach komercyjnych i oddziałach instytucji kredytowych wynik netto wzrósł o 43,8%, a w spółdzielczych o 8,9% (Wykres 3).

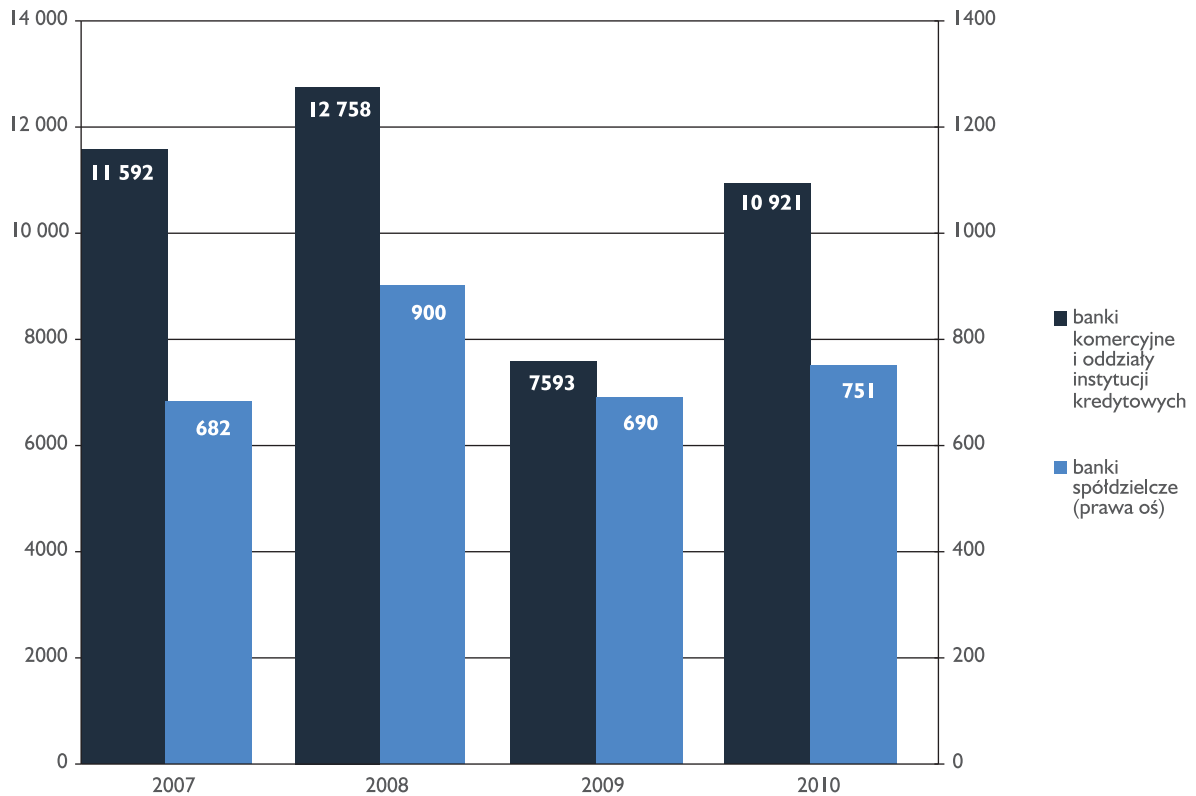
Odpowiednia polityka dywidendowa miała korzystny wpływ na stabilność sektora bankowego. Podwyższenie funduszy własnych banków pozwoliło na rozwój całego krajowego sektora bankowego oraz jednocześnie umożliwiło podtrzymanie akcji kredytowej. Część banków uzyskała również wsparcie od zagranicznych właścicieli (pożyczki podporządkowane). Odpowiednio duży wzrost funduszy własnych zrównoważył wzrost całkowitego wymogu kapitałowego. W konsekwencji nastąpił wzrost średniego współczynnika wypłacalności krajowego sektora bankowego z 13,3% na koniec 2009 r. do 13,8% na koniec 2010 r.

(dla banków komercyjnych z 13,3% do 13,8%, a dla spółdzielczych z 13,4% do 13,6%). Kształtował się on znacznie powyżej wymaganego minimum. Wszystkie banki spółdzielcze posiadały w grudniu 2010 r. współczynnik wypłacalności przewyższający wymaganą normę, tj. 8%.

Należności od sektora finansowego zwiększyły się o 10,8% (z poziomu 85,9 mld zł na koniec 2009 r. do 95,2 mld zł na koniec 2010 r.), natomiast zobowiązania wobec sektora finansowego wzrosły o 15,5% (z poziomu 253,0 mld zł na koniec 2009 r. do 292,1 mld zł na koniec 2010 r.).

Obserwowany w ostatnich latach wzrost ujemnego salda w rozliczeniach banków z sektorem finansowym był pochodną szybkiego rozwoju małych i średnich banków oraz oddziałów instytucji kredytowych. Ze względu na słabo rozwiniętą bazę depozytową korzystały one ze środków pochodzących z rynku finansowego lub też ze wsparcia zagranicznych spółek-matek. Również niektóre duże banki, pomimo dobrze rozwiniętej bazy depozytowej, wykorzystywały środki z rynku finansowego w celu rozszerzenia akcji kredytowej i zwiększenia swojego udziału w rynku. Należy zaznaczyć, że znaczna część środków nierezydentów pochodzi od instytucji macierzystych (niejednokrotnie 50%-100%) i ma

■ WYKRES 3. WYNIK FINANSOWY NETTO BANKÓW KOMERCYJNYCH I ODDZIAŁÓW INSTYTUCJI KREDYTOWYCH ORAZ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2007-2010 (W MLN ZŁ)

charakter długoterminowy. Większość podmiotów dominujących deklaruje wsparcie płynności i dostarczenie środków na rozwój polskich spółek zależnych, co ogranicza ryzyko płynności.

W 2010 r. należności dla sektora niefinansowego zwiększyły się o 8,9% – do 698,5 mld zł, w tym dla gospodarstw domowych wzrosły o 14,2% – do 475,4 mld zł, a dla przedsiębiorstw obniżyły się o 1,1% – do 219,7 mld zł.

Depozyty sektora niefinansowego wzrosły o 9,4% (o 53,2 mld zł). Na rachunkach bankowych podmioty sektora niefinansowego zdeponowały ponad 620 mld zł, z czego 53,8 mld zł w bankach spółdzielczych. W 2010 r. podmiot zagraniczny udzielił 4 bankom spółdzielczym pożyczek podporządkowanych w wysokości 10 mln zł, które – za zgodą KNF – zostały zaliczone do funduszy uzupełniających.

Sytuacja sektora bankowego w 2010 r. pozostawała stabilna. Za pozytywne należy uznać wzrost bazy depozytowej, zwłaszcza w IV kwartale 2010 r. oraz zmianę w strukturze kredytów mieszkaniowych na rzecz tych udzielanych w złotych. Banki zatrzymały także część zysków, dzięki czemu wzrosły ich fundusze. Na kondycję banków miały jednak także wpływ niekorzystne czynniki, takie jak pogorszenie jakości portfela kredytowego oraz niepewność co do przyszłego rozwoju sytuacji makroekonomicznej, co powodowało dalsze zaostrzenie polityki kredytowej w niektórych obszarach (głównie *consumer finance* i sektor małych i średnich przedsiębiorstw – MŚP). W połączeniu z ograniczeniem popytu na kredyt ze strony części podmiotów (zwłaszcza dużych przedsiębiorstw) doprowadziło to do wyhamowania akcji kredytowej dla przedsiębiorstw.

2.3. Sektor ubezpieczeniowy

Według stanu na koniec 2010 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 65 krajowych zakładów ubezpieczeń, (odpowiednio 31 zakładów ubezpieczeń na życie oraz 34 zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych w tym 1 zakład reasekuracyjny). W likwidacji znajdują się 3 zakłady ubezpieczeń (UNIVERSUM Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w likwidacji, TUV Bezpieczny DOM w likwidacji oraz WÜSTENROT ŻYCIE TU SA w likwidacji). W stosunku do roku 2009 liczba zakładów nie zmieniła się. Zezwolenie otrzymał zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w grupie 2 działu II Medica Polska Ubezpieczenia Zdrowotne TU SA Połączenia dokonały dwa zakłady ubezpieczeń HDI Asekuracja TU SA i HDI-GERLING TU SA Obecnie zakład ubezpieczeń działa pod nazwą HDI Asekuracja TU SA.

Pojawienie się nowego zakładu ubezpieczeń Medica Polska Ubezpieczenia Zdrowotne TU SA było istotną nowością na rynku ubezpieczeń w 2010 r. Zakład ubezpieczeń prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie w zakresie grupy 2 Działu II zgodnie z załącznikiem do Ustawy – Podział ryzyka według Działów, Grup i Rodzajów Ubezpieczeń. Założeniem strategicznym nowo utworzonego zakładu ubezpieczeń jest jego wąska specjalizacja i oferowanie jedynie ubezpieczeń gwarantujących świadczenia rzeczowe i pieniężne związane z wystąpieniem choroby lub innego stanu zdrowia zmuszającego do skorzystania z usług medycznych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. We wstępnej fazie działalności zakład ubezpieczeń będzie świadczyć jedynie prywatne, dobrowolne, suplementarne ubezpieczenia zdrowotne. W przyszłości Spółka planuje także sprzedaż prywatnych, dobrowolnych,

■ TABELA 3. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ OGÓŁEM W LATACH 2007–2010 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
	2007	2008	2009	2010
Składka przypisana brutto	43 801,79	59 366,93	51 405,85	54 164,08
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	19 989,15	30 037,57	39 415,45	35 534,04
Koszty działalności ubezpieczeniowej	9 014,10	10 166,05	11 244,38	11 591,01
Koszty akwizycji	6 088,49	7 324,76	8 089,08	8 405,49
Koszty administracyjne	3 499,26	3 479,40	3 648,12	3 685,23
Wynik techniczny	4 700,32	4 182,69	4 070,52	2 303,89
Wynik finansowy netto	5 306,32	5 794,78	6 641,36	6 742,18
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	81 251,02	99 642,34	94 047,91	91 824,16
Kapitały własne	32 827,62	35 710,00	29 184,34	30 695,73
Kapitały podstawowe	4 972,29	5 231,59	5 440,62	5 762,00
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	89 989,66	97 994,14	100 211,62	109 762,63
Suma bilansowa	126 965,50	137 994,58	139 068,56	145 121,81
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (%)				
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	21,64	18,02	23,29	22,83
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	10,73	7,05	7,92	4,25
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	16,16	16,23	22,76	21,96
Wynik finansowy netto do aktywów	4,18	4,20	4,78	4,65

Dane w tabelach 3, 4 i 5 w zakresie roku 2010 zostały opracowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

³ Jeden zakład ubezpieczeń, prowadzący wcześniej działalność jako główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z państwa spoza terytorium UE/EOG, notyfikował prowadzenie działalności w formie oddziału zakładu ubezpieczeń z terytorium UE/EOG.

komplementarnych ubezpieczeń zdrowotnych gwarantujących dostęp do usług medycznych pozostających poza zakresem koszyka świadczeń gwarantowanych lub zwrot kosztów związanych z współpłaceniem przez ubezpieczonych usług częściowo finansowanych przez płatnika publicznego (Narodowy Fundusz Zdrowia).

Notyfikacje na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce poprzez swobodę świadczenia usług posiadały na koniec 2010 r. 562 zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE i państw członkowskich EEA, natomiast w formie oddziału notyfikację posiadało 14 zakładów ubezpieczeń oraz 1 zakład reasekuracji. W roku 2010 do KNF wpłynęły 54³ zawiadomienia zagranicznych

zakładów ubezpieczeń o zamiarze wykonywania działalności ubezpieczeniowej – na zasadzie działalności transgranicznej, oraz 14 notyfikacji dotyczących rezygnacji z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej. Przekazane zostało również 5 zawiadomień dotyczących prowadzenia działalności ubezpieczeniowej przez krajowe zakłady ubezpieczeń na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej oraz 2 zawiadomienia dotyczące rezygnacji z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej przez krajowe zakłady ubezpieczeń na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.

2.3.1. Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczeń na życie)

W 2010 roku sektor ubezpieczeń na życie (dział I) odnotował zysk techniczny i finansowy na niższym poziomie niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Osiągnięcie niższych wyników w dużej mierze wynikało ze spadku wyniku w ubezpieczeniach grupy 1.

Składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 31,42 mld zł, co oznacza wzrost w okresie rocznym o 3,76%. W strukturze ubezpieczeń w działalności bezpośredniej działu I przeważały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 59,70% składki przypisanej brutto działu I, jed-

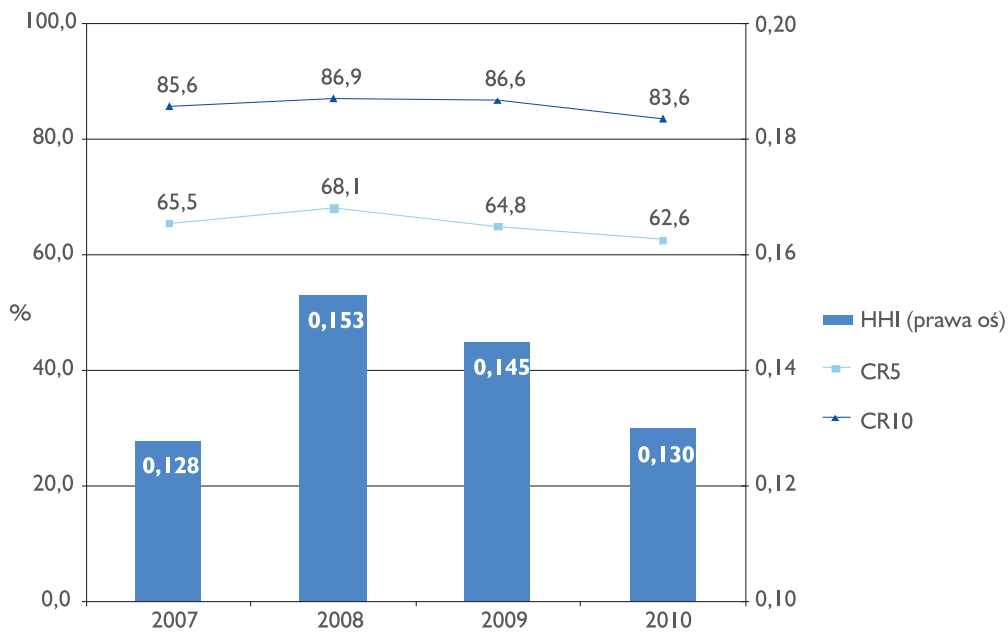
■ TABELA 4. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (DZIAŁU I) W LATACH 2007–2010 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
	2007	2008	2009	2010
Składka przypisana brutto	25 509,43	38 985,97	30 283,46	31 423,47
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	10 429,93	19 359,60	27 701,59	22 602,92
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 376,04	4 931,81	5 393,78	5 265,53
Koszty akwizycji	2 962,28	3 595,79	3 843,77	3 708,16
Koszty administracyjne	1 519,51	1 532,47	1 593,61	1 597,34
Wynik techniczny	3 450,49	3 453,49	4 315,59	3 567,17
Wynik finansowy netto	3 285,43	2 506,30	3 999,95	3 633,60
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	40 408,67	54 462,50	50 927,55	50 468,03
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	36 031,41	26 480,88	32 812,64	39 201,92
Kapitały własne	11 297,86	11 460,14	13 512,97	13 213,70
Kapitały podstawowe	2 335,23	2 504,44	2 649,27	2 805,53
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	65 724,83	71 004,33	71 240,36	77 169,83
Suma bilansowa	79 618,99	85 090,96	87 894,88	93 994,97
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (%)				
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	17,36	13,07	18,45	17,07
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	13,53	8,86	14,25	11,35
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	29,08	21,87	29,60	27,50
Wynik finansowy netto do aktywów	4,13	2,95	4,55	3,87

Dane wyszczególnione w tabelach 3, 4 i 5 w zakresie roku 2010 zostały opracowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

■ WYKRES 4. KONCENTRACJA SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W DZIALE I W LATACH 2007-2010

CR5, CR10 – wskaźniki określające udziały 5 i 10 największych zakładów ubezpieczeń dziale I w składce przypisanej ogółem
 HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (patrz opis do Wykresu 2)

nakże obserwowany jest powrót do ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (wzrost składki przypisanej w tej grupie ubezpieczeń o 25,71%) i stopniowe odchodzenie od ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym (grupa 1, spadek o 2,39%).

Koncentrację składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń w dziale I w latach 2007-2010 przedstawia Wykres 4. W latach 2008-2010 można zauważyć nieznaczny spadek koncentracji sektora ubezpieczeń na życie – udział 5 największych zakładów ubezpieczeń w składce przypisanej ogółem spadł w tym okresie o 5,5 p.p., jednak zakłady te wciąż zbierają ponad 60% składki.

2.3.2. Zakłady ubezpieczeń dziale II (ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych)

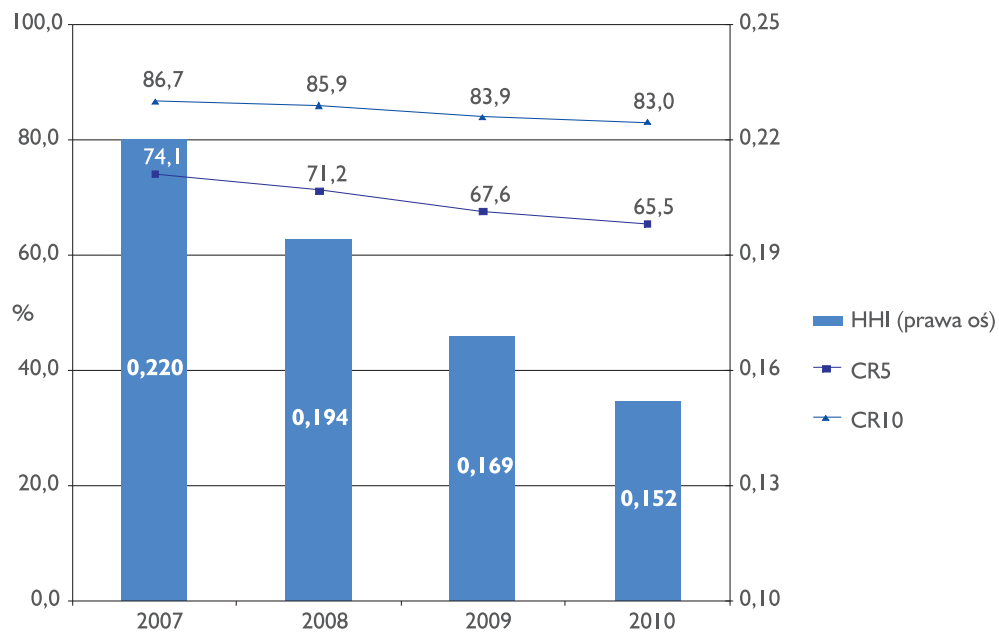
Sektor ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II) powiększa stratę techniczną (oraz powiększa zysk finansowy). W dziale II do poniesienia straty technicznej przyczyniły się poniesione straty z ubezpieczeń grupy 8 spowodowane skutkami srogiej zimy, opadów śniegu i podtopień, powodzi, mających miejsce w maju i czerwcu, oraz sierpniu i wrześniu 2010 r., jak również straty z ubezpieczeń komunikacyjnych, w tym przede wszystkim istotne pogorszenie wyniku technicznego w ubezpieczeniach autocasco (grupa 3).

W 2010 roku składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń dziale II wyniosła 22,74 mld zł, co oznacza wzrost w okresie

rocznym o 7,66%. W portfelu nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 10 i grupa 3), stanowiące 56,25 % składki przypisanej brutto dziale.

Koncentrację składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń w dziale II w latach 2007-2010 przedstawia Wykres 5. Sektor ten jeszcze w 2007 r. odznaczał się wysoką koncentracją składki. Do roku 2010 koncentracja sektora systematycznie spadała – wartość wskaźnika Herfindahla-Hirschmana spadła z poziomu 0,220 do 0,152. Udział 5 największych zakładów ubezpieczeń dziale II w przypisie składki spadł w tym okresie o 8,6 p.p., jednak zakłady te w 2010 r. zebrały prawie 2/3 składki sektora.

■ WYKRES 5. KONCENTRACJA SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W DZIALE II W LATACH 2007-2010

CR5, CR10 – wskaźniki określające udziały 5 i 10 największych zakładów ubezpieczeń działu II w składce przypisanej ogółem
HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (patrz opis do Wykresu 2)

■ TABELA 5. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ POZOSTAŁYCH OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH (DZIAŁU II) W LATACH 2007–2010 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
	2007	2008	2009	2010
Składka przypisana brutto	18 292,37	20 380,95	21 122,39	22 740,61
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	9 569,28	10 612,41	12 473,52	13 564,60
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 638,06	5 234,25	5 850,60	6 325,48
Koszty akwizycji	3 126,21	3 728,97	4 245,31	4 697,34
Koszty administracyjne	1 979,76	1 946,93	2 054,51	2 087,90
Wynik techniczny	1 249,83	729,19	-245,06	-1 263,27
Wynik finansowy netto	2 020,88	3 288,48	2 641,40	3 108,58
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	40 842,35	45 179,84	43 120,36	41 356,12
Kapitały własne	21 529,76	24 249,86	15 671,37	17 482,03
Kapitały podstawowe	2 637,05	2 727,15	2 791,35	2 956,46
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	24 264,83	26 989,81	28 971,26	32 592,80
Suma bilansowa	47 346,50	52 903,62	51 173,67	51 126,84
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (%)				
Wskaźnik szkodowości brutto	60,68	60,97	66,48	76,65
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	28,22	28,01	30,72	31,74
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	6,83	3,58	-1,16	-5,56
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	9,39	13,56	16,85	17,78
Wynik finansowy netto do aktywów	4,27	6,22	5,16	6,08

Dane wyszczególnione w tabelach 3, 4 i 5 w zakresie roku 2010 zostały opracowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

2.4. Sektor emerytalny

KNF nadzoruje kapitałową część systemu emerytalnego, obejmującą tzw. II filar i III filar. II filar tworzą otwarte fundusze emerytalne (dalej „OFE”) i powszechne towarzystwa emerytalne (dalej „PTE”) są elementem obowiązkowej części systemu emerytalnego. OFE to specyficzne osoby prawne, które są masą majątkową, zarządzaną przez PTE, tworzone również na mocy ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Uzupełnieniem obowiązkowej części systemu emerytalnego jest III filar, na który składają się pracownicze fundusze emerytalne

(dalej „PFE”) zarządzane przez pracownicze towarzystwa emerytalne (dalej „PrTE”) oraz pracownicze programy emerytalne (dalej „PPE”) i indywidualne konta emerytalne (dalej „IKE”). III filar, w którym uczestnictwo jest dobrowolne, ma – w przeciwieństwie do pozostałych form indywidualnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny – charakter instytucjonalny. Rozwój tego rynku jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

2.4.1. Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Według stanu na koniec 2010 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 14 otwartych funduszy emerytalnych i tyle samo zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych.

Składki, w wysokości 7,3% wynagrodzenia brutto, które przekazuje do OFE Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ZUS”), są przeliczane na jednostki rozrachunkowe w funduszu, które podlegają codziennej wycenie. Członkowie funduszu nie odpowiadają za zobowiązania funduszu emerytalnego lub towarzystwa.

■ TABELA 6. WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2007-2010

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO (MLN ZŁ)				STRUKTURA RYNKU (%)
	2007	2008	2009	2010	2010
AEGON OFE	2 945,3	5 897,3	7 275,1	9 088,6	4,1
Allianz Polska OFE	3 458,5	3 644,8	5 052,9	6 511,4	2,9
Amplico OFE*	11 467,6	11 116,8	13 702,8	16 905,6	7,6
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	37 324,0	36 116,9	45 188,5	52 889,1	23,9
AXA OFE	6 194,1	6 557,6	9 251,4	12 833,3	5,8
Generali OFE	5 264,5	5 476,0	7 724,9	10 426,0	4,7
ING OFE	32 870,2	33 058,4	43 245,3	53 202,0	24,0
Nordea OFE	4 950,6	5 122,8	6 905,6	9 337,6	4,2
Pekao OFE	2 245,2	2 218,3	2 841,1	3 411,4	1,5
PKO BP Bankowy OFE***	4 274,6	4 030,4	4 911,8	6 565,2	3,0
OFE Pocztylion	2 826,1	2 777,5	3 477,3	4 263,7	1,9
OFE Polsat	1 276,2	1 243,6	1 689,6	2 050,4	0,9
OFE PZU „Złota Jesień”	19 301,4	18 952,3	24 751,3	30 659,6	13,9
OFE Skarbiec-Emerytura****	3 547,5	nd	nd	nd	nd
OFE WARTA	2 085,2	2 048,5	2 612,6	3 107,2	1,4
Razem:	140 030,9	138 261,4	178 630,1	221 251,1	100,0

* do 8.10.2009 – AIG OFE

** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK

*** do 23.12.2009 – Bankowy OFE

**** w dniu 7 listopada 2008 roku nastąpiło zakończenie likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura i przeniesienie jego aktywów do AEGON OFE

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań dziennych OFE

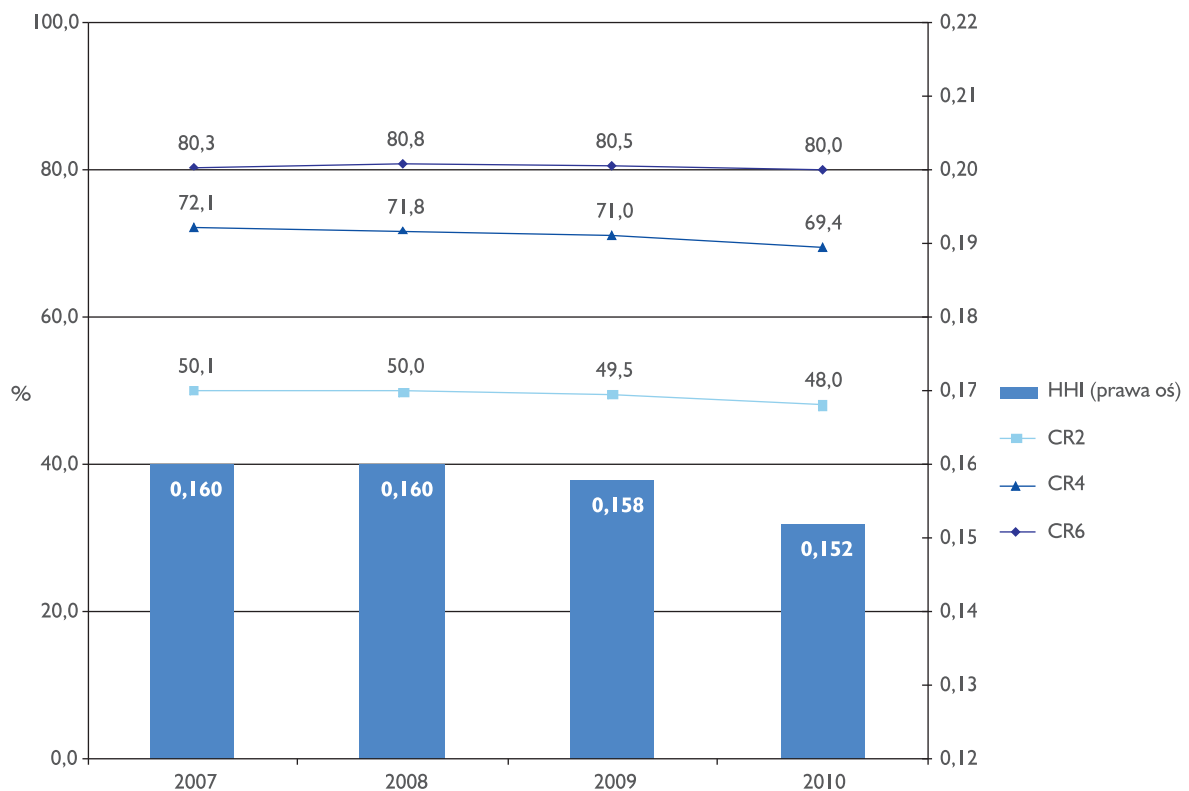
Aktywa otwartych funduszy emerytalnych osiągnęły na dzień 31 grudnia 2010 r. poziom 221,3 mld zł i w okresie roku wzrosły o 23,9% (o 42,6 mld zł). W 2010 roku ZUS przekazał do OFE blisko 23,2 mld zł składek, zaś wzrost aktywów o prawie 19,5 mld zł osiągnięty został dzięki dochodowości inwestycji OFE. Stopy zwrotu OFE w 2010 roku zawierały się w przedziale między 9,3% a 11,9%, zaś średnia ważona stopa zwrotu osiągnęła poziom 11,0%.

W reakcji na rosnące kursy akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA (dalej „GPW”) znacznie zmieniła się struktura portfela inwestycyjnego OFE w 2010 roku. Istotnie wzrosło zaangażowanie funduszy w instrumenty udziałowe, z 30,9% na koniec 2009 r. do 36,7% na koniec 2010 r. wartości portfela, przy spadku zaangażowania w instrumenty dłużne, w tym głównie obligacje i bony skarbowe z 69,1% do

63,3% wartości portfela w analogicznym okresie. Wzrosty kursów akcji spółek notowanych na GPW (indeks WIG wzrósł o 18,8%) przyczyniły się do osiągnięcia przez OFE wyników inwestycyjnych wyraźnie przekraczających inflację.

W części udziałowej portfeli OFE dominowały spółki o dużej kapitalizacji, wchodzące w skład indeksu WIG20, których udział w portfelu ogółem na koniec roku 2010 wyniósł 21,6%. W części dłużnej portfeli OFE najważniejszą pozycję stanowiły instrumenty emitowane przez Skarb Państwa (52,4% portfela ogółem), w tym przede wszystkim obligacje o stałym oprocentowaniu (39,8% portfela ogółem). Udział inwestycji zagranicznych OFE na koniec 2010 roku wyniósł 0,69% wartości portfela i zmniejszył się o 0,06 p.p. w porównaniu z 2009 rokiem. Limit inwestycji zagranicznych OFE jest określony na poziomie 5% ich aktywów.

■ WYKRES 6. KONCENTRACJA AKTYWÓW NETTO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2007-2010

CR2, CR4, CR6 – wskaźniki określające udziały 2, 4 oraz 6 największych OFE w sumie aktywów ogółem
HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (patrz opis do Wykresu 2)

Źródło: opracowanie własne sporządzone na podstawie dziennych sprawozdań OFE

Udział w rynku czterech największych funduszy emerytalnych (Aviva OFE Aviva BZ WBK, ING OFE, OFE PZU „Złota Jesień” oraz Amplico OFE) mierzony wartością aktywów netto na koniec 2009 roku wynosił 69,4% (w roku poprzednim – 71,0%). W latach 2006-2010 struktura rynku OFE była względnie stabilna (Wykres 6), choć zwracają uwagę wyraźniejsze zmiany udziału w rynku niektórych podmiotów.

Na dzień 30 września 2010 roku wartości aktywów netto 3 otwartych funduszy emerytalnych przekroczyły limit 10% udziału w rynku i zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych podmioty te nie będą mogły wziąć udziału w losowaniach członków przeprowadzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2011 roku.

Na koniec 2010 roku do OFE należało 14,9 mln osób. Udział w rynku 4 największych funduszy mierzony liczbą członków obniżył się w porównaniu do roku poprzedniego. Na koniec roku udział ten wynosił 60,6%, podczas gdy jeszcze rok wcześniej sięgał 62,8%.

W 2010 roku, podobnie jak w latach poprzednich, dominującymi kategoriami w rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych były przychody związane z zarządzaniem otwartymi funduszami emerytalnymi, w tym:

- przychody z opłat od składek (40,5% przychodów całkowitych);
  - przychody z opłaty za zarządzanie OFE (44,9% przychodów całkowitych);
- oraz koszty:
- akwizycji (37,5% kosztów całkowitych powszechnych towarzystw emerytalnych);
  - bezpośrednio związane z zarządzaniem (funkcjonowaniem) PTE (16,8% kosztów całkowitych);
  - z tytułu opłat od składek i opłat związanych z wypłatami transferowymi ponoszone na rzecz ZUS i Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych (dalej „KDPW”) (15,7% kosztów całkowitych);
  - agenta transferowego (11,1% kosztów całkowitych).

■ TABELA 7. LICZBA CZŁONKÓW OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2007-2010

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	LICZBA CZŁONKÓW (TYS. OSÓB)				STRUKTURA RYNKU (%)
	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2007	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2008	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2009	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2010	2010
AEGON OFE	351,1	770,3	764,6	834,4	5,6%
Allianz Polska OFE	327,0	354,7	398,2	448,5	3,0%
Amplico OFE*	1 070,3	1 113,2	1 101,3	1 135,7	7,6%
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	2 725,2	2 859,6	2 893,7	2 786,2	18,7%
AXA OFE	608,5	680,2	799,8	983,9	6,6%
Generali OFE	538,9	605,9	681,3	788,0	5,3%
ING OFE	2 591,6	2 787,7	2 903,8	2 929,8	19,6%
Nordea OFE	731,6	776,4	828,0	868,5	5,8%
Pekao OFE	291,8	333,9	348,5	349,5	2,3%
PKO BP Bankowy OFE***	445,9	436,5	418,0	468,3	3,1%
OFE Pocztylion	431,4	445,5	467,0	518,1	3,5%
OFE Polsat	301,3	328,3	322,7	311,1	2,1%
OFE PZU „Złota Jesień”	1 959,1	2 018,1	2 121,9	2 193,5	14,7%
OFE Skarbiec-Emerytura****	446,4	nd	nd	nd	nd
OFE WARTA	313,9	313,4	318,7	315,4	2,1%
Razem	13 134,0	13 823,7	14 367,5	14 931,0	100,0%

* do 8.10.2009 – AIG OFE

** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK

*** do 23.12.2009 – Bankowy OFE

**** w dniu 7 listopada 2008 roku nastąpiło zakończenie likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W roku 2010 przychody powszechnych towarzystw były niższe niż rok i dwa lata wcześniej. Przyczyną tego było wprowadzenie limitu opłaty od składki na poziomie 3,5% od 1 stycznia 2010 roku. Spadek przychodów z tego tytułu nie został zrekompensowany przez wzrost przychodów w innych kategoriach. W konsekwencji w roku 2010, łączne przychody powszechnych towarzystw emerytalnych z zarządzania OFE wyniosły 1,8 mld zł i były o 10% niższe niż rok wcześniej. W tym samym czasie koszty zarządzania OFE zwiększyły się o 2,4% i wyniosły 1,2 mld zł. Wynik na działalności technicznej wyniósł w roku 2010 nieco ponad 580 mln zł, co oznacza, że spadł w porównaniu do roku poprzedniego o 29,1%.

Analiza poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat wykazuje wyraźny związek wysokości przychodów, kosztów oraz wyniku

2.4.2. Pracownicze fundusze i towarzystwa emerytalne

Szczególnym rodzajem instytucji finansowych występujących tylko w obrębie III filaru są pracownicze fundusze emerytalne oraz zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne.

Akcjonariuszami towarzystw emerytalnych są pracodawcy tworzący programy emerytalne, w ramach których odprowadzane składki trafiają do funduszy emerytalnych zarządzanych przez te towarzystwa. Pracownicze towarzystwa emerytalne nie mogą mieć zarobkowego charakteru działalności, a koszty towarzystw niepokryte z opłat są finansowane przez akcjonariuszy/pracodawców. Przedstawiciele członków pracowniczych funduszy, wnoszących składki do zarządzanych przez nie funduszy, stanowią połowę składu rady nadzorczej towarzystwa. Regulacje odnoszące się do inwestycji funduszy emerytalnych przewidują możliwość przekazania zarządzania aktywami podmiotom zewnętrznym.

finansowego z wielkością zarządzanego OFE. Najsilniejszą pozycję rynkową mają PTE zarządzające największymi funduszami emerytalnymi, które osiągały najwyższe przychody, dodatni wynik finansowy oraz wyraźne korzyści skali działalności w obszarze kosztów.

Rok 2010 przyniósł pogorszenie wyników finansowych netto większości powszechnych towarzystw emerytalnych. Zaledwie dwa podmioty poprawiły swoje wyniki w porównaniu z rokiem poprzednim. W latach 2007-2009 tylko jedno PTE miało ujemny wynik finansowy netto. W roku 2010 straty przynosiły już trzy PTE. Łączny wynik finansowy netto wszystkich powszechnych towarzystw emerytalnych wyniósł w roku 2010 ponad 588 mln, co oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 22,9%.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku istniało 5 pracowniczych towarzystw emerytalnych zarządzających 5 funduszami emerytalnymi. Pierwsze z nich zostało założone w 1999 roku natomiast ostatnie rozpoczęło działalność pod koniec 2004 r. Oznacza to, że na rynku funkcjonują podmioty o różnym stopniu rozwoju.

Wartość aktywów zgromadzonych w pracowniczych funduszach emerytalnych na koniec roku 2010 wyniosła 1 555 mln zł. W stosunku do roku 2009 odnotowano wzrost wartości aktywów netto PFE o 222,6 mln zł, tj. o 16,7%. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 167,7 mln zł.

Warto zauważyć, iż od składek wpłacanych do pracowniczych funduszy nie są pobierane opłaty, a w niektórych przypadkach

■ TABELA 8. AKTYWA NETTO PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2007-2010 (WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA)

WYSZCZEGÓLNIENIE	AKTYWA NETTO (MLN ZŁ)				UDZIAŁ W RYNKU (%)
	2007	2008	2009	2010	2010
PFE TELEKOMUNIKACJI POLSKIEJ	713,70	672,92	831,06	934,5	60,1
PFE „Nowy Świat”	199,43	189,14	245,36	274,6	17,7
PFE Słoneczna Jesień	114,02	145,57	218,25	294,8	19,0
PFE UNILEVER POLSKA	12,61	16,26	20,28	27,2	1,7
PFE NESTLE POLSKA	9,73	11,86	17,80	24,2	1,6
Razem	1 049,50	1 035,75	1 332,75	1 555,4	100,0

Źródło: Pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych)

aktywa funduszy nie są także obciążane opłatą za zarządzanie, co z punktu widzenia uczestnika podnosi efektywność oszczędzania w tej formie. Cała kwota, która wpływa do tej instytucji finansowej, jest alokowana na rachunku członka PFE.

Średnia stopa zwrotu uzyskana w 2010 roku przez pracownicze fundusze emerytalne wyniosła 10,03% (w 2009 roku stopa zwrotu miała wartość 14,82%). Mniejszy niż rok wcześniej przyrost jednostki rachunkowej wynika z niższych stóp zwrotu, jakie można było uzyskać na rynku udziałowym.

■ TABELA 9. WYNIKI INWESTYCYJNE PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2007-2010 (STOPA ZWROTU LUB ZMIANA INDEKSU W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Średnia stopa zwrotu PFE	5,54	-11,03	14,82	10,03
Najniższa stopa zwrotu PFE	4,52	-13,86	12,74	9,60
Najwyższa stopa zwrotu PFE	6,23	-6,34	17,41	10,52
Inflacja	2,5	4,2	3,5	2,6
Zmiana WIG	10,39	-51,07	46,85	18,8
Zmiana WIG20	5,19	-48,21	33,47	14,9

Źródło: pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych)

2.4.3. Pracownicze programy emerytalne i indywidualne konta emerytalne

Pracownicze programy emerytalne oraz indywidualne konta emerytalne, w których uczestnictwo jest dobrowolne, mają – w przeciwieństwie do pozostałych form dobrowolnego indywidualnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny – charakter instytucjonalny, a środki są w nich gromadzone na zasadach określonych przepisami prawa. W porównaniu z uregulowaniami odnoszącymi się do II filaru, przepisy normujące działalność instytucji funkcjonujących w ramach III filaru mają węższy zakres reglamentacji administracyjnej, co związane jest z dobrowolnością dodatkowych form oszczędzania emerytalnego.

Rozwój III filaru systemu emerytalnego jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne. Dla instytucji i produktów funkcjonujących w ramach III filaru przewidziano szereg regulacji mających na celu:

- ▶ ochronę uczestników pracowniczych programów emerytalnych;
- ▶ zapewnienie emerytalnego przeznaczenia gromadzonych środków;
- ▶ zapewnienie długoterminowego i systematycznego akumulowania kapitału emerytalnego.

■ TABELA 10. ROZWÓJ PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Liczba PPE	1019	1078	1099	1113
Liczba uczestników PPE (w tys.)	312	325	334	342
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	3806	3608	4998	6286

Rynek pracowniczych programów emerytalnych istnieje od 1999 roku. W 2004 r. dokonano istotnej modyfikacji otoczenia regulacyjnego, polegającej na złagodzeniu wymogów prawnych związanych z prowadzeniem programów. W szczególności umożliwiono zawieszenie i ograniczenie wysokości odprowadzanych składek. W ramach zmiany regulacji prawnej doprowadzono także do przekształcenia w pracownicze programy emerytalne innych

form grupowego oszczędzania emerytalnego funkcjonujących poza III filarem, co zaowocowało zwiększeniem liczby zarejestrowanych programów. Rozwój rynku PPE w latach 2007-2010 przedstawia Tabela 10.

Gromadzenie oszczędności w ramach PPE możliwe jest w następujących formach:

- ▶ pracowniczego funduszu emerytalnego;
- ▶ umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- ▶ umowy o wnoszenie składek do funduszu inwestycyjnego;
- ▶ zarządzania zagranicznego.

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. funkcjonowało 1113 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

- ▶ 33 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego;
- ▶ 795 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- ▶ 285 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego.

W pracowniczych programach emerytalnych uczestniczyło na koniec 2010 r. 342,5 tys. osób, a wartość zgromadzonych aktywów wyniosła 6286 mln złotych, co oznacza wzrost wartości aktywów

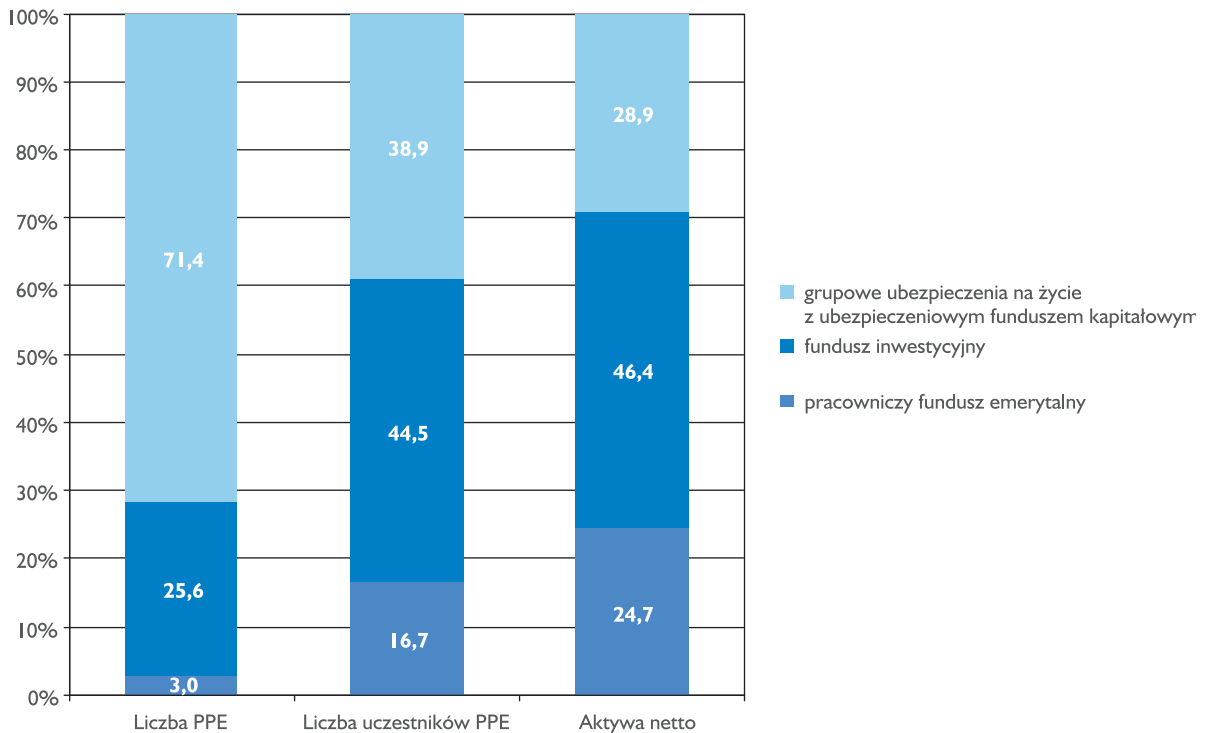
zgromadzonych na rachunkach uczestników PPE o 1288 mln zł w stosunku do 2009 roku (o ok. 26%).

Indywidualne konto emerytalne (dalej „IKE”) jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z:

- ▶ zakładem ubezpieczeń (umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym);
- ▶ funduszem inwestycyjnym;
- ▶ podmiotem prowadzącym działalność maklerską;
- ▶ bankiem.

Zachętą do oszczędzania na IKE jest zwolnienie zysków z podatku od dochodów kapitałowych. Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym, który w 2010 r. wynosił 9579 zł. Wysokość średniej wpłaty na IKE w 2010 r. kształtowała się znacznie poniżej obowiązującego limitu i wyniosła 1971 zł. Wartość przeciętnego stanu rachunku IKE na koniec 2010 r. wyniosła 3440 zł.

■ WYKRES 7. STRUKTURA RYNKU PPE W 2010 ROKU (W %)

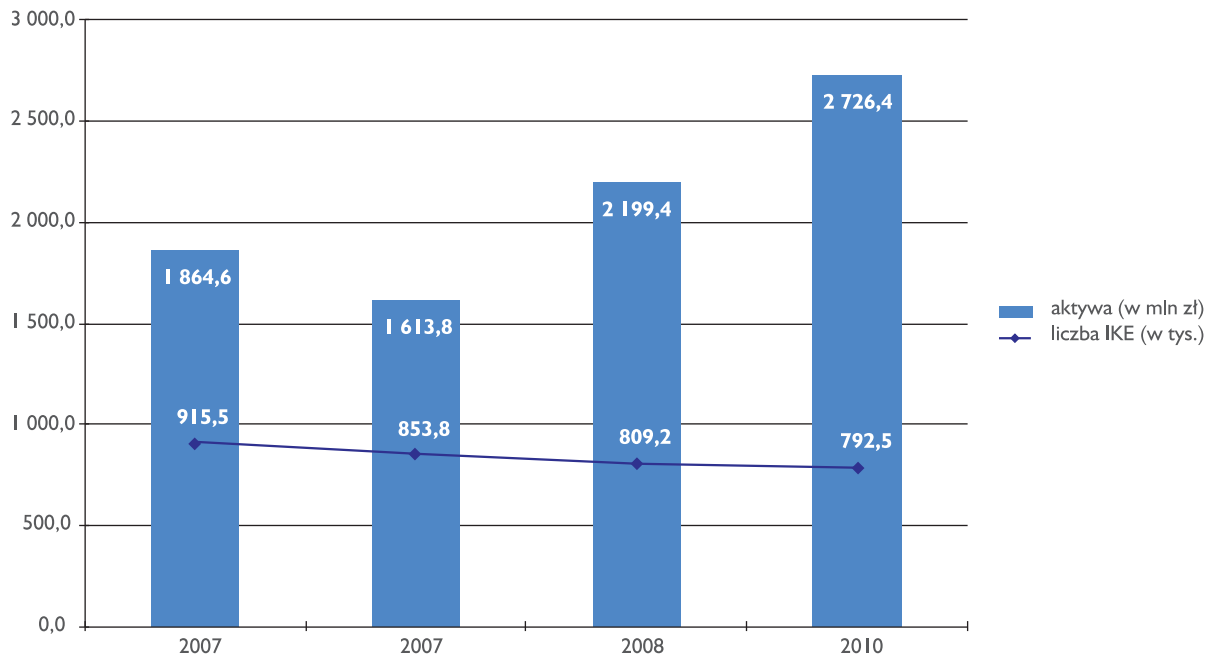

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku podmioty prowadzące IKE obsługiwały 792,5 tys. kont, na których zgromadzono aktywa w wysokości 2726,4 mln zł. Mimo spadku w 2010 roku liczby prowadzonych IKE o 2,1% (16,7 tys. kont) w stosunku do 2009 r., wartość aktywów zgromadzonych na IKE wzrosła w roku 2010 o 24,0% (o 527 mln zł).

W 2010 r. oszczędzający wnieśli na IKE łącznie 496,5 mln zł, tj. o 2,1% mniej środków niż w 2009 r. Dodatkowo, wpływ nowych środków pomniejszony o wpływ z IKE (wpływy netto na IKE), wyniósł w 2010 r. 352,5 mln zł, czyli o 13,4% więcej niż w 2009 r. Wzrost aktywów zgromadzonych w IKE o 174,5 mln zł osiągnięty został dzięki dochodowości lokat.

■ WYKRES 8. ROZWÓJ INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH W LATACH 2007-2010

■ TABELA II. WARTOŚĆ AKTYWÓW ZGROMADZONYCH NA IKE W PODZIALE INSTYTUCJONALNYM W LATACH 2007-2010

PDMIOT PROWADZĄCY IKE	WARTOŚĆ AKTYWÓW (W TYS. ZŁ)				UDZIAŁ W WARTOŚCI OGÓŁEM (%)
	2007	2008	2009	2010	2010
zakład ubezpieczeń	722 646	716 738	964 146	1 167 642	42,8
fundusz inwestycyjny	846 458	564 263	800 436	972 295	35,7
podmiot prowadzący działalność maklerską	96 157	121 060	190 659	293 762	10,8
bank	199 309	211 728	244 180	292 696	10,7
Razem	1 864 570	1 613 789	2 199 421	2 726 395	100,0

2.5. Rynek kapitałowy i towarowy

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego rynek kapitałowy i towarowy tworzą podmioty prowadzące działalność na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finan-

sowych, instytucje zbiorowego inwestowania oraz podmioty prowadzące działalność na rynku towarowym.

2.5.1. Firmy inwestycyjne oraz banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)

Firmy inwestycyjne są niezbędnym elementem infrastruktury rynku kapitałowego gdyż, zgodnie z przepisami prawa, inwestowanie na rynku kapitałowym wymaga ich pośrednictwa. Katalog czynności maklerskich, do których upoważnione są firmy inwestycyjne, obejmuje szereg czynności, w tym m.in. przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych oraz ich nabywanie lub zbywanie na własny rachunek; zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych; doradztwo inwestycyjne; oferowanie instrumentów finansowych.

W Polsce mają prawo funkcjonować zarówno krajowe, jak i zagraniczne firmy inwestycyjne. Krajowymi firmami inwestycyjnymi są domy maklerskie oraz banki prowadzące działalność maklerską. Prowadzenie działalności maklerskiej przez powyższe podmioty wymaga uzyskania zezwolenia KNF. Ponadto, działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą prowadzić również zagraniczne firmy inwestycyjne – zgodnie z regułą jednej licencji (ang. *single licence*), czyli tzw. paszportu europejskiego oraz zagraniczne osoby prawne z siedzibą na terytorium państwa należącego do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (dalej „OECD” od ang. *Organisation for Economic Co-operation and*

Development) lub Światowej Organizacji Handlu (dalej „WTO” od ang. *World Trade Organization*). Zasada jednej licencji oznacza, że firma inwestycyjna (bądź inna instytucja) z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, która uzyskała zgodę na świadczenie usług w swoim kraju macierzystym, może działać także na terenie innych krajów UE, zarówno w formie operacji transgranicznych, jak i za pośrednictwem oddziału.

W 2010 roku zauważalna była, podobnie jak w roku poprzednim, tendencja nabywania akcji domów maklerskich przez duże podmioty gospodarcze – w szczególności instytucje finansowe. Zmiany właścicielskie w tym kierunku niewątpliwie będą mieć wpływ na zwiększenie stabilności oraz poszerzenie oferty inwestycyjnej domów maklerskich.

Grupę instytucji wyspecjalizowanych w świadczeniu usług pośrednictwa na rynku papierów wartościowych, licencjonowanych przez KNF, uzupełniają banki powiernicze. Podmioty te posiadają zezwolenie KNF w zakresie ewidencjonowania i przechowywania instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego. W praktyce, rolą banków powierniczych jest przechowywanie aktywów dużych instytucji finansowych.

■ TABELA 12. LICZBA PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ I RACHUNKI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2007-2010

RODZAJ PODMIOTU	2007	2008	2009	2010
Domy maklerskie	41	45	46	50
Banki prowadzące działalność maklerską	12	13	13	14
Banki powiernicze	13	13	13	14
Razem	66	71	72	78

Podstawowe informacje odnośnie klientów domów maklerskich oraz klientów banków prowadzących działalność maklerską w formie biura maklerskiego przedstawiają Tabele 13 i 14.

TABELA 13. DANE DOTYCZĄCE LICZBY RACHUNKÓW KLIENTÓW DOMÓW I BIUR MAKLESKICH W LATACH 2007-2010

	LICZBA RACHUNKÓW KLIENTÓW				UDZIAŁ W WARTOŚCI OGÓŁEM (%)
	2007	2008	2009	2010	2010
Domy maklerskie	646 652	614 328	812 954	1 323 959*	67,1
Banki prowadzące działalność maklerską	555 434	547 422	532 325	649 680*	32,9

* zmiana sposobu wykazywania, niejednorodna populacja

TABELA 14. DANE DOTYCZĄCE WARTOŚCI AKTYWÓW KLIENTÓW DOMÓW I BIUR MAKLESKICH W LATACH 2007-2010

	WARTOŚĆ AKTYWÓW KLIENTÓW NA RACHUNKACH (MLN ZŁ)			
	2007	2008	2009	2010
Domy maklerskie	113 230	63 447	98 825	136 499
Banki prowadzące działalność maklerską	39 652	25 949	39 443	55 532
WARTOŚĆ AKTYWÓW KLIENTÓW W ZARZĄDZANIU (MLN ZŁ)				
Domy maklerskie	117 512	73 589	79 045	84 412
Banki prowadzące działalność maklerską	313	294	329	2 177
Razem	270 707	163 279	217 642	278 620

Dane pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2007 r., 31.12.2008 r., 31.12.2009 r., i 31.12.2010 r.

2.5.2. Zorganizowane rynki papierów wartościowych

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA

W porównaniu do roku 2009 stopy zwrotu z najważniejszych indeksów Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA (dalej

„GPW”) były niższe. Pośrednią przyczyną mogła być trudna sytuacja makroekonomiczna w niektórych krajach europejskich i związana z tym niepewność inwestorów (problemy w Grecji, Irlandii i Portugalii).

TABELA 15. STOPY ZWROTU INDEKSÓW GPW W LATACH 2007–2010 (%)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
WIG	10,39	-51,07	46,85	18,77
WIG20	5,19	-48,21	33,47	14,88
mWIG40	7,90	-62,48	55,24	19,57
sWIG80	25,17	-56,95	61,85	10,18
WIG-PL	9,23	-50,62	44,93	18,70

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki

Mimo stosunkowo niskiej stopy zwrotu z najważniejszych indeksów GPW (w porównaniu z rokiem 2009) istotnie zwiększyło się zainteresowanie potencjalnych emitentów pozyskiwaniem kapitału w drodze emisji akcji oraz wprowadzaniem akcji do obrotu na rynku regulowanym. Liczba debiutów w 2010 r. znacznie przekroczyła liczbę debiutów w roku poprzednim. Wśród debiutantów pojawiło się 5 spółek z siedzibą zagranicą, co wskazuje na rosnące zainteresowanie polską giełdą. W roku 2010 r.

miały miejsce trzy znaczące debiuty na giełdowym rynku akcji. Zadebiutowały Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA (12 maja 2010 r.), TAURON Polska Energia SA (30 czerwca 2010 r.) oraz Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA (9 listopada 2010 r.), które ze względu na wielkość oferty (w przypadku PZU i TAURON PE SA) lub jej bezprecedensowość (w przypadku GPW) wzbudziły ogromne zainteresowanie inwestorów.

■ TABELA 16. LICZBA INSTRUMENTÓW NOTOWANYCH NA GPW W LATACH 2007–2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Spółki	351	374	379	400
w tym zagraniczne	23	25	25	27
Liczba debiutów	81	33	13	34
Liczba wycofań	14	10	8	13
Obligacje	57	51	51	50
w tym zagraniczne	4	3	3	3
Kontrakty terminowe	42	40	37	55
Opcje	98	138	110	106

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki_pelna_wersja

Podwyższenie wycen spółek notowanych na giełdzie, w warunkach rosnącej ich liczby, doprowadziło w naturalny sposób do zwiększenia kapitalizacji GPW w 2010 r., w porównaniu

z rokiem poprzednim. Wartość kapitalizacji całego rynku nie osiągnęła jednak rekordowego poziomu ustalonego w 2007 r.

■ TABELA 17. KAPITALIZACJA GPW NA KONIEC LAT 2007–2010 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Spółki krajowe	509 887	267 359	421 178	542 646
Spółki zagraniczne	570 370*	197 756	294 643	253 836
Obligacje krajowe	348 535	362 704	411 018	486 505
Obligacje zagraniczne	719	586	586	586
Razem	1 429 511	828 405	1 127 425	1 283 573

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki_pelna_wersja

* Istotnie wyższa kapitalizacja spółek zagranicznych na koniec 2007 roku w porównaniu do lat pozostałych wynikała przede wszystkim z dwóch faktów: znacząco wyższego kursu akcji spółki UNICREDIT Sp. A. na koniec 2007 roku w porównaniu do okresów późniejszych (spółka ta zadebiutowała na polskiej giełdzie pod koniec 2007 roku, jej walory stanowią od tego czasu w przybliżeniu połowę kapitalizacji spółek zagranicznych notowanych na giełdzie) oraz zaprzestania notowań akcji spółki Bank Austria Creditanstalt AG w maju 2008 roku.

Wartość obrotów dla segmentu akcji, kontraktów terminowych i opcji była w 2010 r. wyższa niż w 2009 r., natomiast w segmencie obligacji nastąpił jej spadek. Warto podkreślić,

iż „we wrześniu 2010 r. wartość obrotu akcjami na GPW przewyższyła łączne obroty na giełdach z Wiednia, Budapesztu, Pragi i Lublany”⁴.

⁴ http://www.gpw.pl/aktualnosci?ph_tresc_glowna_start=show&ph_tresc_glowna_cmj_id=44688

■ TABELA 18. WARTOŚĆ OBROTÓW NA GPW W LATACH 2007–2010 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Akcje	479 480	331 316	351 885	468 576
Obligacje	3 495	4 999	2 951	2 855
Kontrakty terminowe	674 132	613 495	517 366	681 296
Opcje	28 511	16 590	16 781	33 775

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki_pelna_wersja

W lipcu 2010 r. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie wprowadziła możliwość dokonywania transakcji krótkiej sprzedaży (tj. sprzedaży pożyczonych instrumentów, w celu ich późniejszego odkupienia) na łatwiejszych zasadach niż dotychczas obowiązujące. Na zmianę Regulaminu Giełdy w tym zakresie, Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę dnia 13 kwietnia 2010 r. po wprowadzeniu zmian zgodnych ze stanowiskiem Komisji Nadzoru Finansowego. Celem nowych regulacji było ułatwienie zawierania transakcji tego rodzaju przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa zarówno rozliczeń, jak i samego obrotu (m.in. możliwość zawieszenia przyjmowania zleceń krótkiej sprzedaży). GPW udostępniła możliwość zawierania transakcji krótkiej sprzedaży na akcjach wybranych spółek i obligacjach. Na dzień 31 grudnia 2010 r. do krótkiej sprzedaży było dopuszczonych 140 akcji i 38 obligacji.

Alternatywny system obrotu (NewConnect)

Poza rynkiem regulowanym GPW prowadzi zorganizowany rynek akcji w formule alternatywnego systemu obrotu pod nazwą NewConnect. Zgodnie z założeniami organizatora,

rynek ten jest dedykowany powstającym bądź młodym firmom o stosunkowo niewielkiej przewidywanej kapitalizacji (do ok. 20 mln zł), działających w sektorach tzw. nowych technologii (IT, media elektroniczne, biotechnologia, itp.). Formalności związane z wejściem na rynek są uproszczone, a koszty debiutu na NewConnect są niższe w porównaniu z rynkiem regulowanym. Mniej rygorystyczne są także obowiązki informacyjne ciążące na emitentach (np. w większości przypadków, raporty kwartalne są nieobowiązkowe i nie ma wymogu audytowania raportów półrocznych). Proces wejścia spółki na NewConnect jest szybszy w porównaniu z rynkiem regulowanym i wynosi ok. 3 miesiące.

W roku 2010 r. liczba debiutów na NewConnect była najwyższa od momentu rozpoczęcia działalności tego rynku. Niewątpliwie świadczy to o bardzo dużym zainteresowaniu zarówno ze strony potencjalnych emitentów, jak i inwestorów, mimo iż ryzyko inwestycji w akcje notowane na NewConnect jest potencjalnie wyższe niż ryzyko inwestycji w akcje notowane na GPW. Warto zwrócić uwagę, że 8 spółek notowanych na NewConnect zakończyło notowania na tym rynku i zadebiutowało w 2010 r. na GPW.

■ TABELA 19. DANE DOTYCZĄCE ALTERNATYWNEGO SYSTEMU OBROTU NEWCONNECT W LATACH 2007-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Wartość NCIndex na koniec roku	144,17	38,19	49,70	63,44
Stopa zwrotu NCIndex w bieżącym roku (%)	44,17	-73,51	30,14	27,65
Kapitalizacja spółek krajowych na koniec roku (mln zł)	1 185	1 396	2 457	4 971
Kapitalizacja spółek zagranicznych na koniec roku (mln zł)	-	41	97	167
Liczba spółek na koniec roku	24	84	107	185
Liczba debiutów	24	61	26	86
Liczba sesji	83	251	252	253
Wartość obrotów (mln zł)	302,6	840,0	1 162,0	3 694,0
Liczba transakcji na sesję	719	980	1 285	3 470
Średnia wartość obrotu na sesję (mln zł)	3,6	3,3	4,6	14,6

Źródło: http://newconnect.pl/index.php?page=statystyki_rynk_u_roczne

BondSpot SA

We wrześniu 2009 r. zarejestrowana została zmiana nazwy spółki MTS-CeTO SA na BondSpot SA (dalej „BondSpot”). Spółka ta prowadzi w Polsce Regulowany Rynek Pozagiełdowy (dalej „RRP”) i podlega nadzorowi KNF. Jakkolwiek jednym z założeń rynku pozagiełdowego było stworzenie mniejszym spółkom możliwości pozyskiwania kapitału, m.in. dzięki niższym kosztom, oszczędności czasu i mniej rygorystycznej polityce informacyj-

nej, rynek ten nie cieszy się już zainteresowaniem emitentów akcji. Głównym przedmiotem obrotu na tym rynku są obligacje skarbowe oraz inne papiery dłużne, które od 30 września 2009 r. notowane są w ramach systemu Catalyst⁵. Obrót na RRP odbywa się za pośrednictwem członków – firm inwestycyjnych. Uczestnikami obrotu mogą być również działające wyłącznie we własnym imieniu i na własny rachunek inne podmioty dopuszczone do działania na rynku. Na koniec 2010 r. głównymi akcjonariuszami BondSpot były: GPW, banki i domy maklerskie.

■ TABELA 20. DANE DOTYCZĄCE RYNKU POZAGIEŁDOWEGO W LATACH 2007-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Index ITO na koniec roku	41 197,2	30 154,3	32 342,9	- *
Stopa zwrotu Index ITO w bieżącym roku (%)	30,58	-26,80	7,26	- *
Kapitalizacja spółek na koniec roku (mln zł)	475,3	380,6	314,0	214,6
Liczba notowanych instrumentów	84	77	70	88
Liczba sesji	249	251	252	253
AKCJE				
Wartość obrotu podwójnie (mln zł.)	343,0	6,0	1,7	0,6
Liczba transakcji	39 448	2 298	715	388
Liczba instrumentów	5	5	4	1
Średnia wartość obrotu na sesję (tys. zł)	1 378,0	23,9	4,7	2,3
LISTY ZASTAWNE				
Wartość obrotu podwójnie (mln zł)	4,0	74,5	36,5	99,8
Liczba transakcji	7	87	59	19
Liczba instrumentów	11	14	16	17
OBLIGACJE				
Wartość obrotu podwójnie (mln zł)	68,4	202,6	4 995,8	261,5
Liczba transakcji	1 335	452	140	156
Liczba notowanych obligacji	68	58	50	70

* Z dniem 27 lipca 2010 r. BondSpot SA zaprzestał obliczać i publikować indeks rynku akcji ITO.

Na koniec 2010 r. na RRP notowanych było 88 instrumentów. Na rynku akcji miał miejsce dalszy spadek zainteresowania inwestorów tym segmentem i spadek liczby notowanych akcji (na koniec

2010 r. notowane były na nim akcje jednej spółki – w roku 2009 notowane były na tym rynku akcje czterech spółek), co znalazło odzwierciedlenie w obniżeniu wartości obrotu o ok. 66%.

⁵ Catalyst jest to nazwa systemu autoryzacji i obrotu dłużnymi instrumentami finansowymi, który działa od 30 września 2009 r. Prowadzony jest na platformach transakcyjnych GPW i BondSpot. Catalyst składa się z czterech platform obrotu. Dwie prowadzone przez GPW – w formule rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotu – przeznaczone są dla klientów detalicznych, zaś analogiczne dwa rynki BondSpot dedykowane są klientom hurtowym. Wszystkie przeznaczone są dla nieskarbowych instrumentów dłużnych – obligacji komunalnych, korporacyjnych oraz listów zastawnych.

2.5.3. System rozliczeniowo-depozytowy

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (dalej „Krajowy Depozyt” albo „KDPW”) jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce. KDPW pełni rolę izby rozliczeniowej i depozytu dla instrumentów finansowych notowanych na GPW, BondSpot, NewConnect oraz na rynku międzybankowym. Właścicielami KDPW w równych częściach są GPW, Skarb Państwa oraz Narodowy Bank Polski. Główne zadania realizowane przez KDPW to: rozliczanie i rozrachunek transakcji zawartych na rynku zorganizowanym, rejestrowanie oraz przechowywanie instrumentów

finansowych podlegających dematerializacji, nadzór nad zgodnością wielkości emisji papierów wartościowych znajdujących się w obrocie, realizacja zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych, zarządzanie Funduszem Rozliczeniowym, zarządzanie obowiązkowym Systemem Rekompensat, a także zadania związane z systemem zabezpieczenia społecznego. Aktywność KDPW jest przedmiotem nadzoru KNF, który jest realizowany w szczególności poprzez prawo od zatwierdzenia bądź odmowy zatwierdzenia zmiany w Regulaminie KDPW oraz przeprowadzenie kontroli KDPW.

2.5.4. Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

Publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych, określane jako proponowanie nabycia papierów wartościowych w dowolnej formie i w dowolny sposób, skierowane do co najmniej 100 osób lub do nieoznaczonego adresata, może być dokonywane wyłącznie w drodze oferty publicznej. Oferta publiczna wymaga co do zasady sporządzenia prospektu emisyjnego, zatwierdzenia go przez Komisję oraz udostępnienia go do publicznej wiadomości. Przepisy prawa przewidują również szereg przypadków, w których przeprowadzenie ofert publicznych nie nakłada obowiązku prospektowego.

Rok 2010 r. należał do rekordowych pod względem wartości przeprowadzonych ofert publicznych. Wartość ofert publicznych wyniosła ogółem ponad 25 mld zł, co odpowiada wzrostowi o 82% w porównaniu z rokiem poprzednim. Główną przyczyną znaczącej poprawy sytuacji na rynku ofert publicznych była przeprowadzana na przełomie kwietnia i maja przez Skarb Państwa oraz Eureka NV oferta sprzedaży akcji spółki PZU SA o wartości ponad 8 mld zł oraz dwie oferty sprzedaży akcji spółek Skarbu Państwa – TAURON PE SA (sprzedaż w czerwcu akcji o wartości 4,2 mld zł) oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA (sprzedaż na przełomie października i listopada akcji o wartości 1,2 mld zł).

W segmencie pozyskiwania kapitału poprzez oferty publiczne (tzw. rynek pierwotny) również nastąpiła istotna poprawa. Liczba subskrypcji akcji przeprowadzonych w trybie oferty publicznej uległa ponad dwukrotnemu wzrostowi. W ujęciu wartościowym w 2010 r. wartość subskrypcji akcji zmniejszyła się jednak o połowę. Warto podkreślić, iż w 2009 r. wysoka wartość tego typu ofert wynikała z przeprowadzenia dwóch publicznych ofert akcji – oferty akcji z prawem poboru Banku PKO BP SA oraz oferty prywatyzacyjnej Polskiej Grupy Energetycznej SA o łącznej wartości ponad 11 mld zł, które mogły zniekształcić rzeczywistą kondycję tego segmentu rynku ofert publicznych. Biorąc pod uwagę fakt, iż w 2010 r. emitenci częściej niż w 2009 r. pozyskiwali środki finansowe w drodze emisji akcji, należy uznać, iż na polskim rynku kapitałowym nastąpiło istotne przezwyciężanie negatywnych zjawisk, spowodowanych globalnym kryzysem finansowym, których nasilenie obserwowano w II połowie 2008 r. oraz w I kwartale 2009 r.

Znacznie większą aktywność emitentów można było zaobserwować również na innych segmentach rynku: rynku ofert publicznych obligacji oraz produktów strukturyzowanych.

W 2010 r. emitenci przeprowadzili 179 ofert publicznych, których strukturę przedstawia Tabela 21.

■ TABELA 21. CHARAKTERYSTYKA OFERT PUBLICZNYCH PRZEPROWADZONYCH W 2010 ROKU

186 OFERT PUBLICZNYCH W TYM: 70 PRZEPROWADZONYCH PRZEZ EMITENTÓW ZAGRANICZNYCH				
179 OFERT O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM			7 OFERT O CHARAKTERZE BEZGOTÓWKOWYM	
108 publicznych ofert akcji w tym: 41 ofert przeprowadzonych bez konieczności sporządzenia i zatwierdzenia prospektu emisyjnego 34 oferty przeprowadzone przez emitentów zagranicznych		35 publicznych ofert produktów strukturyzowanych wszystkie przeprowadzone przez emitentów zagranicznych		36 publicznych ofert obligacji w tym: 28 ofert przeprowadzonych bez konieczności sporządzenia i zatwierdzenia prospektu emisyjnego 1 oferta przeprowadzona przez emitenta zagranicznego
34 publiczne oferty sprzedaży	74 publiczne subskrypcje			

Łączna wartość przeprowadzonych w 2010 r. ofert publicznych o charakterze gotówkowym wyniosła 25 389,6 mln zł, w tym wartość subskrypcji akcji wyniosła 6073,5 mln zł, wartość emisji obli-

gacji 2130,0 mln zł, publicznych ofert sprzedaży akcji – 15 942,6 mln zł, wartość publicznych ofert produktów strukturyzowanych – 1243,5 mln zł.

■ TABELA 22. WARTOŚĆ I LICZBA OFERT PUBLICZNYCH O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM W LATACH 2007-2010

ROK	2007		2008		2009		2010	
	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT **	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)
publiczne emisje akcji	132	9 831,30	88	4 312,70	34	12 310,9	74	6 073,5
publiczne emisje obligacji	12	851,2	7	900	7	1 077,8	36	2 130,0
publiczne oferty sprzedaży akcji	36	3 192,90	8	1 016,20	20	112,1	34	15 942,6
publiczne oferty produktów strukturyzowanych*	3	45,4	27	1 072,50	21	414,5	35	1 243,5
publiczne oferty razem	183	13 920,80	130	7 301,40	82	13 915,3	179	25 389,6
w tym: pierwsze oferty publiczne	77	8 297,90	43	4 419,90	22	7 539,2	60	15 899,5

* w 2007 r. przeprowadzono w sumie 3 oferty obligacji strukturyzowanych. W dotychczasowych raportach z działalności KNF były one uwzględniane razem z ofertami obligacji korporacyjnych. Z uwagi na dynamiczny rozwój rynku produktów strukturyzowanych w 2008 r. (zarówno obligacji strukturyzowanych jak i certyfikatów strukturyzowanych) zdecydowano o wyodrębnieniu tej kategorii produktów. W celu zachowania porównywalności, z danych dotyczących ofert obligacji w 2007 r., wyodrębniono również oferty produktów strukturyzowanych.

** w 2010 r. przeprowadzono również 7 publicznych ofert akcji, które nie miały charakteru gotówkowego.

2.5.5. Instytucje zbiorowego inwestowania

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie – również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. Funduszem inwestycyjnym zarządza towarzystwo funduszy inwestycyjnych, które jest jego organem.

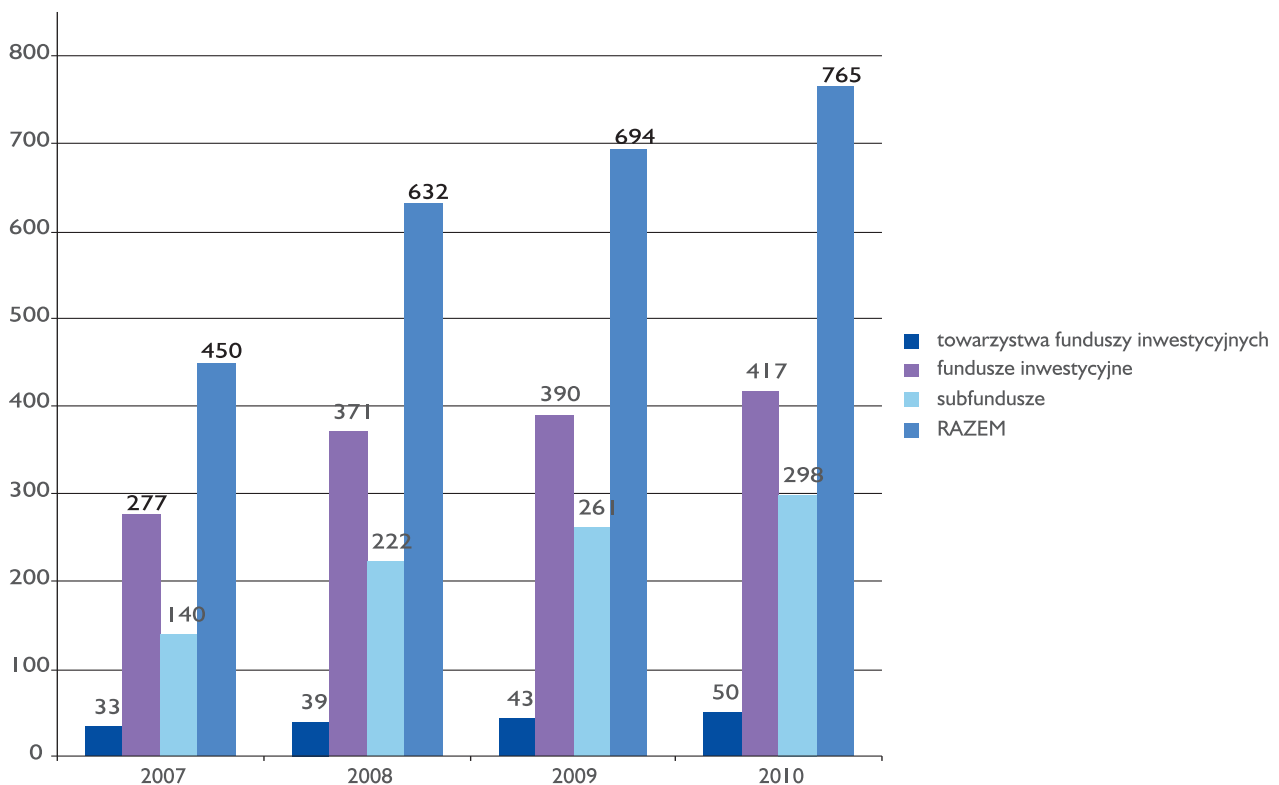
Poprzez wpis do rejestru prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie fundusz nabywa osobowość prawną i z tą chwilą może rozpocząć samodzielną działalność. Rejestr ten jest jawny, tj. każda osoba może go przeglądać bez konieczności wykazywania interesu prawnego lub faktycznego.

Fundusz inwestycyjny jest specyficzną osobą prawną, gdyż stanowi on jedynie masę majątkową utworzoną z wpłat uczestników i nabytych za te wpłaty aktywów. Środki funduszu (a więc jego uczestników) nie wchodzi w skład masy upadłościowej towarzystwa, które nim zarządza.

W roku 2010 utrzymany został trend wzrostu liczby nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, co obrazuje Wykres 9.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 50 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 417 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 71 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 47 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 299 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

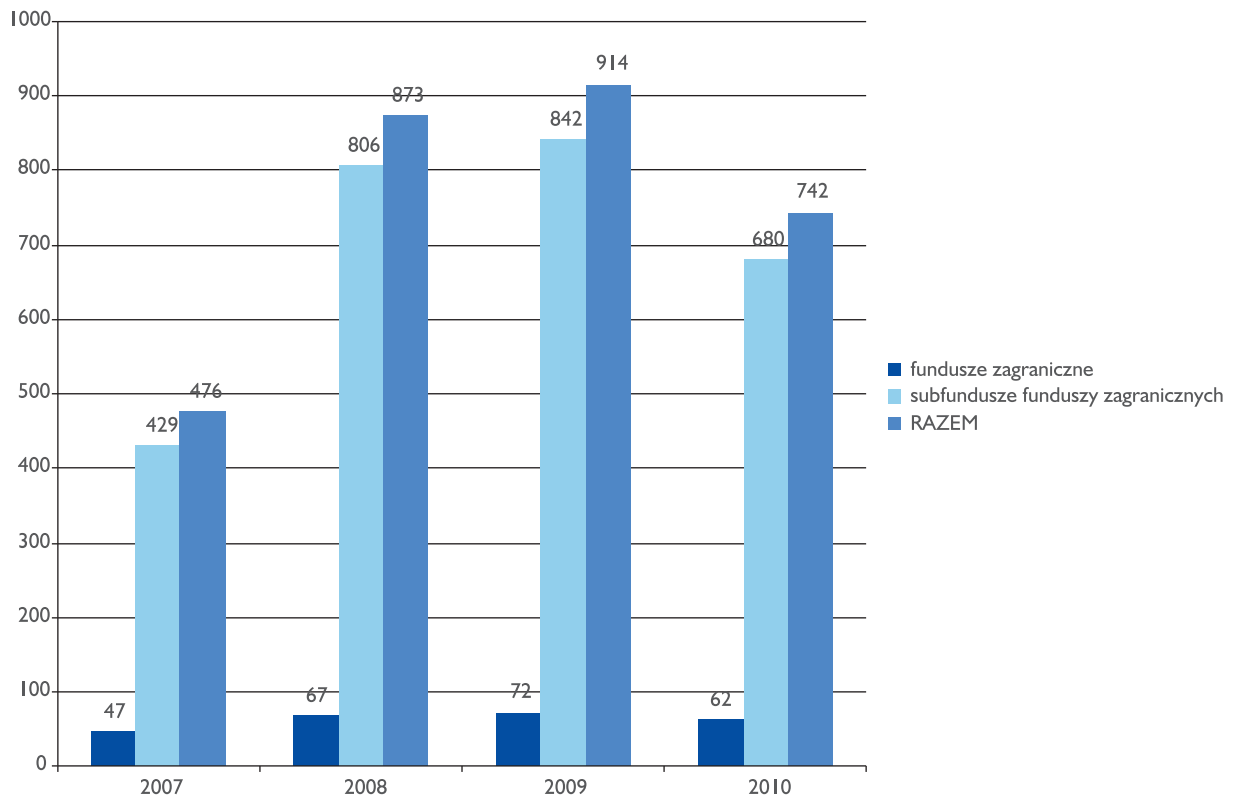
■ WYKRES 9. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ORAZ FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I SUBFUNDUSZY W LATACH 2007-2010 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje także nadzór nad zagranicznymi funduszami inwestycyjnymi i subfunduszami wchodzącymi w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych, które zbywają emitowane przez siebie tytuły uczestnictwa na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z faktem, że w 2010 r. miały miejsce denotyfikacje funduszy zagranicznych zmniejszyła się liczba tych podmiotów, co obrazuje Wykres 10.

■ WYKRES 10. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH ZAGRANICZNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I SUBFUNDUSZY WCHODZĄCYCH W SKŁAD ZAGRANICZNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2007-2010 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

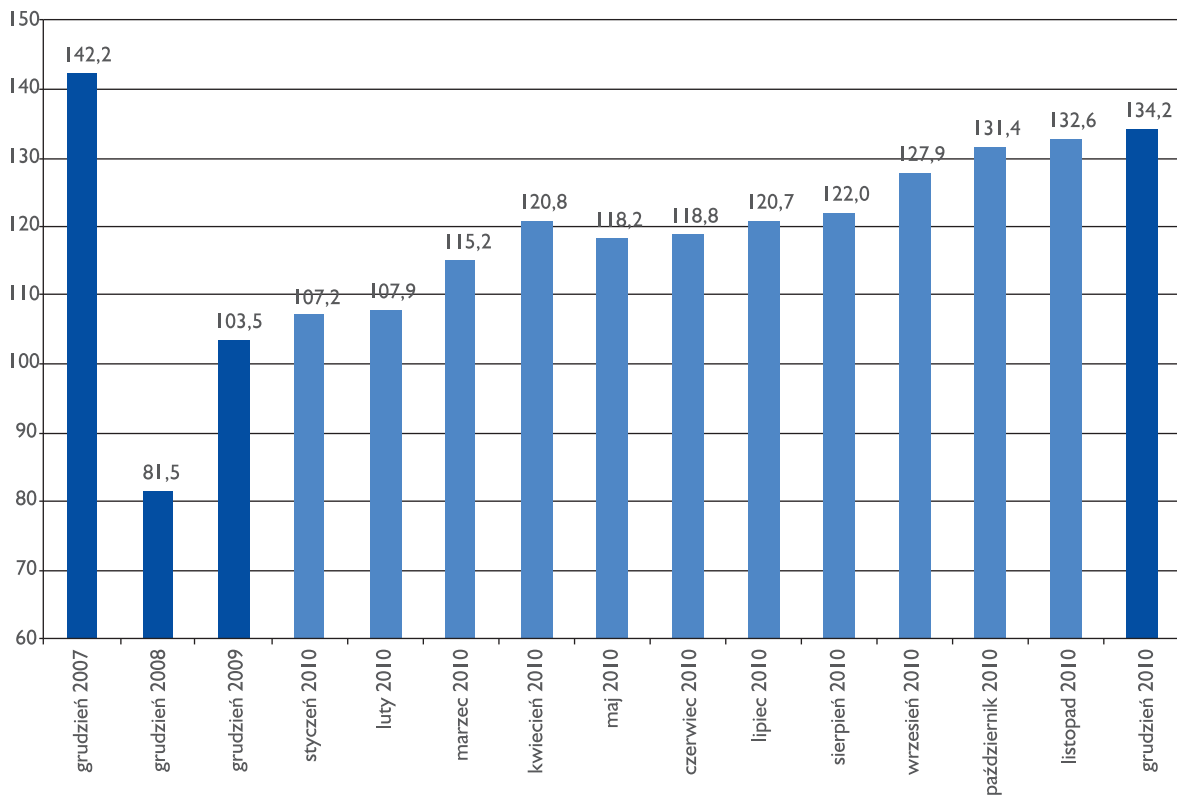
Rok 2010 przyniósł dalszy wzrost wartości aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, zapoczątkowany w roku 2009. Mimo iż aktywa zarządzane przez towarzystwa nadal nie powróciły do poziomu z roku 2007, to przyrost obserwowany na przestrzeni ostatnich dwóch lat był dość znaczny.

Na przestrzeni 2010 r. wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wzrosła o 30,7 mld zł, by na dzień 31 grudnia 2010 r. osiągnąć wartość 134,2 mld zł.

Wykres 11 ukazuje wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2007-2009 oraz w poszczególnych miesiącach 2010 roku⁶.

⁶ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

■ WYKRES II. WARTOŚĆ AKTYWÓW ZARZĄDZANYCH PRZEZ TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2007-2009 ORAZ KOLEJNYCH MIESIĘCY 2010 ROKU (W MLD ZŁ)

Jak wynika z powyższego zestawienia, największy wzrost aktywów można było zaobserwować w marcu, a także w kwietniu i we wrześniu. Tendencja wzrostowa utrzymała się na przestrzeni całego roku, z wyjątkiem maja, kiedy wartość aktywów funduszy

inwestycyjnych nieznacznie spadła. Miesiące charakteryzujące się najwyższymi wzrostami aktywów były zbieżne z okresami poprawy koniunktury na giełdzie.

■ TABELA 23. ZAGREGOWANE KOSZTY, PRZYCHODY I WYNIK FINANSOWY TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2007-2010 (W MLN ZŁ)*

	2007	2008	2009	2010	
Przychody ogółem	4 515	2 677	1 975	2 434	100,0%
Koszty ogółem, w tym:	3 254	1 957	1 525	1 887	77,5%
– koszty stałe	418	399	436	497	20,4%
– koszty zmienne, w tym:	2 836	1 558	1 089	1 390	57,1%
– koszty zmienne dystrybucji*	2 123	1 079	735	1 028	42,2%
Wynik finansowy	1 020	579	366	442	18,2%

* Koszty pozostające w bezpośrednim związku z przyjmowaniem i realizowaniem zleceń zbycia, odkupienia lub zamiany jednostek uczestnictwa lub przyjmowaniem zapisów na certyfikaty inwestycyjne i ich przydziałem, stanowiące wynagrodzenie dystrybutorów lub poniesione z tytułu promocji lub marketingu funduszu

Wzrost wartości aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych znalazł swoje odzwierciedlenie w wyższych przychodach z tytułu zarządzania funduszami inwestycyjnymi, co miało wpływ na poprawę wyników finansowych osiągniętych w 2010 roku. Na koniec 2010 roku zagregowane zyski towarzystw

wyniosły 442 mln zł, co oznacza wzrost o 76 mln zł w porównaniu z 2009 rokiem⁷. Tabela 23 przedstawia informacje o wysokości i strukturze kosztów działalności, przychodach i wyniku finansowym towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2007 - 2010.

2.5.6. Rynek towarów giełdowych

Poza funkcjonującym rynkiem kapitałowym istnieje w ograniczonym zakresie rynek towarów giełdowych. Od połowy 2000 r. działa w Polsce giełdowy rynek energii elektrycznej prowadzony przez Towarową Giełdę Energii SA (dalej „TGE”). TGE prowadzi pięć rynków, na których przedmiotem obrotu mogą być przede wszystkim energia elektryczna, prawa majątkowe oraz uprawnienia do emisji CO₂. Jednocześnie TGE organizuje aukcje energii (informacja o aukcji podawana jest na 30 dni przed jej przeprowadzeniem). Transakcje na TGE rozliczane są przez Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych pełniącą funkcję Giełdowej Izby Rozrachunkowej. Stronami transakcji zawieranych na giełdzie mogą być wyłącznie podmioty, które zawarły z giełdą umowę o członkostwo i zostały dopuszczone do działania na giełdzie przez Zarząd TGE. Akcjonariuszami TGE jest 17 podmiotów. Największy to Skarb Państwa, który posiada 22,3% akcji. KNF sprawuje nadzór nad działalnością TGE.

W 2010 r. obroty na Towarowej Giełdzie Energii SA wykazały niespotykaną nigdy wcześniej dynamikę wzrostu na wszystkich jej rynkach. TGE skupiła się w roku objętym sprawozdaniem na energii elektrycznej jako podstawowym produkcie. Wolumen obrotu na jej parkiecie wyniósł łącznie 81 757 763 MWh (ponad 20-krotnie więcej w porównaniu z rokiem 2009 r.), co stanowi 53% wytworzonej energii w Polsce:

- na Rynku Dnia Następnego (dalej „RDN”) – najstarszym Rynku TGE, który jest rynkiem z dostawą energii w dniu następnym – łączny obrót energią elektryczną wyniósł 7 577 583 MWh. W porównaniu do poprzedniego roku obroty wy-

kazały niespotykany nigdy wcześniej wzrost o 146,59%. RDN jest rynkiem natychmiastowym, co oznacza, że ceny energii na tym parkiecie uzależnione są od wielu pojawiających się nagle czynników (temperatura, bieżące zapotrzebowanie, dostępne moce wytwórcze). Powoduje to, że cena energii ulega znacznym wahaniom zarówno w interwale godzinnym jak i dobowym. Średnia cena energii na RDN w roku 2010 wyniosła 199,57 PLN/MWh. Miesiącem o najniższej cenie energii był marzec – 179,67 PLN/MWh, a o najwyższej cenie – grudzień 220,05 PLN/MWh. W ujęciu rocznym średnia cena energii w roku 2010 była wyższa w porównaniu do roku 2009 o 15,73%;

- na Rynku Terminowym Towarowym (dalej „RTT”) – na którym handlowana jest energia elektryczna w przyszłych dostawach – łączne obroty w roku 2010 wyniosły 74 147 690 MWh, a większość kontraktów została zawarta na rok 2011. W porównaniu do roku 2009 obroty na RTT wzrosły o 11 165,44%. Łączna ilość zakontraktowanej energii wyniosła 49 161 120 MWh. Średnia cena energii elektrycznej w dostawie we wszystkich godzinach doby w roku 2011 w transakcjach zawartych w roku poprzednim tj. 2010 wyniosła 193,36 PLN/MWh;
- na Rynku Praw Majątkowych – na którym członkowie giełdy mogą sprzedać bądź kupić prawa majątkowe do świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, wysokosprawnej kogeneracji i kogeneracji opalanej metanem – łączne obroty wyniosły 49 033 100 MWh (wzrost r/r o 9,98%).

⁷ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

2.6. Wpływ sytuacji na rynku finansowym na działania UKNF

Wiele działań prowadzonych przez organ nadzoru w 2010 r. było związanych ze zwiększonym poziomem ryzyka utrzymującym się na rynkach finansowych w następstwie kryzysu. Bezpieczeństwo działalności banków wymagało utrzymywania odpowiednio zwiększonego poziomu funduszy własnych, dlatego też nadzór również w 2010 roku zachęcał do pozostawienia wypracowanych w 2009 r. zysków w bankach. Nadzór podejmował również działania wspierające procesy dokapitalizowania banków.

W sytuacji utrudnionego dostępu banków do odpowiedniego poziomu finansowania średnio- i długoterminowego, szczególnie istotną kwestią było zapewnienie wsparcia dla małych i średnich banków oraz oddziałów instytucji kredytowych – o słabo rozwiniętej bazie depozytowej – ze strony zagranicznych spółek-matek oraz weryfikacja skuteczności norm płynności. UKNF monitorował na bieżąco należności i zobowiązania banków wobec sektora finansowego oraz komunikował się z podmiotami dominującymi krajowych instytucji kredytowych. Większość podmiotów dominujących zadeklarowała wsparcie płynności i dostarczenie środków na rozwój polskich spółek zależnych, co było istotnym czynnikiem ograniczającym ryzyko płynności. Znaczna część środków nierezydentów pochodzi od instytucji macierzystych (niejednokrotnie 50%-100%) i ma charakter długoterminowy, zapewniając niezbędną stabilność finansowania działalności.

Kryzys na międzynarodowych rynkach finansowych ujawnił niedoskonałości zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych oraz niekontrolowany charakter rozwoju złożonych instrumentów finansowych. Przeciwdziałanie załamaniu się systemów finansowych wymagało w wielu krajach interwencji o bardzo wysokich kosztach fiskalnych. Widoczna stała się potrzeba wzmocnienia zarządzania ryzykiem, za które odpowiedzialność spoczywa po stronie instytucji finansowych, przy wyznaczonych przez organ nadzoru standardach minimalnych.

Polski sektor finansowy uniknął najgorszego scenariusza, utrzymując zyskowność oraz odpowiednią adekwatność kapitałową. Nie było potrzeby wsparcia banków z pieniędzy podatników, jednak kryzys pokazał, jak bardzo niestabilne mogą być kursy walutowe, ceny akcji, surowców i innych aktywów oraz ujawnił pewne braki w zarządzaniu ryzykiem w bankach, polegające na braku przewidywań co do łącznej materializacji ryzyka rynkowego i kredytowego (które doprowadziły do tzw. problemu opcji walutowych). W związku z tym istotnym priorytetem nadzoru w roku 2010 była weryfikacja wdrożenia w instytucjach finansowych dyrektywy w sprawie rynków finansowych – MiFID (od ang. *Markets in Financial Instruments Directive*) oraz poprawa zarządzania ryzykiem w bankach m.in. poprzez odpowiednie uzupełnianie rekomendacji nadzorczych, a także kontynuacja monitoringu

wdrażania Rekomendacji S (II) oraz uchwalenie Rekomendacji T. Wymienione powyżej rekomendacje mają na celu poprawę jakości portfela kredytowego, poprzez zwrócenie uwagi na to, że dobry kredyt nie powinien powodować nadmiernego obciążenia finansowego klienta – co może w razie niepomyślnego rozwoju sytuacji dochodowej kredytobiorcy doprowadzić do problemów z obsługą zadłużenia lub jej zaprzestania. Koszty odpisów z tytułu utraty wartości kredytów przenoszone są na klientów, którzy rzetelnie spłacają swoje zobowiązania (w postaci wyższej ceny produktu), deponentów (w postaci niższego oprocentowania depozytów) oraz właścicieli (niższa dywidenda lub jej brak). Jak pokazał to ostatni kryzys, w sytuacji gdy problem nabiera znaczenia systemowego, koszty niewłaściwego zarządzania ryzykiem kredytowym mogą ponosić wszyscy podatnicy.

W związku z trudną sytuacją finansową niektórych kredytobiorców i ich grup, tworzone były doraźne i przekrojowe zestawienia, monitorowano respektowanie limitów koncentracji oraz przygotowywano analizy powiązań kapitałowych i personalnych banków oraz grup kredytobiorców. Wzorem lat ubiegłych w 2010 r. prowadzono analizy porównawcze klasyfikacji należności od tego samego kredytobiorcy przez różne banki, a także prezentacji akcjonariatu niektórych znaczących klientów banków – w przypadku stwierdzenia rozbieżności podejmowano odpowiednie działania, polegające na stosownych wystąpieniach do nadzorowanych jednostek.

Ze względu na rosnącą koncentrację lokat zakładów ubezpieczeń w bankach, stanowiących podstawowy instrument zarządzania bieżącą płynnością, jak również składnik portfela lokat związanego z niektórymi typami produktów ubezpieczeniowych, UKNF badał stopień zabezpieczenia zakładów ubezpieczeń przed ryzykiem nadmiernej koncentracji lokat. Stanowisko organu nadzoru, w którym zwracano uwagę na konieczność ograniczenia nadmiernej koncentracji lokat w jednym podmiocie lub w jednym rodzaju aktywów, było prezentowane podczas spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń, jak również przedstawione w pismach skierowanych do zakładów ubezpieczeń.

Wydarzeniem szczególnym dla zakładów ubezpieczeń były ulewne deszcze, które wystąpiły w maju i czerwcu 2010 roku, oraz spowodowane przez nie powodzie. UKNF analizował dane pozyskane od zakładów ubezpieczeń o bezpośrednich i pośrednich skutkach powodzi w celu bieżącego monitorowania skali możliwego zwiększenia liczby wypłacanych odszkodowań oraz sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń. Przeprowadzono również analizę realności wykonania planów finansowych zakładów ubezpieczeń, która wykazała istotne zagrożenie ich realizacji ze względu na potencjalnie wysokie wypłaty odszkodowań z ubezpieczeń ryzyk powodziowych.

W odpowiedzi na wpływ kryzysu finansowego na sektor emerytalny UKNF podtrzymał sformułowane już wcześniej postulaty dotyczące niezbędnych zmian w sposobie organizacji i funkcjonowania OFE i PTE. Organ nadzoru postulował wprowadzenie funduszy o zróżnicowanych profilach ryzyka, pozwalające na dostosowanie polityki inwestycyjnej funduszy emerytalnych do cyklu życia członków OFE oraz ochronę osób w wieku przedemerytalnym przed możliwymi skutkami gwałtownego spadku cen aktywów na rynkach finansowych.

UKNF opowiadał się również za powiązaniem wymogów kapitałowych dla PTE z poziomem ponoszonego ryzyka operacyjnego, związanego z ryzykiem niedoboru w OFE (analiza zagadnienia adekwatności kapitałowej została przedstawiona w raporcie UKNF „Analiza wpływu ryzyka niedoboru i poziomu adekwatności kapitałowej na sytuację finansową PTE” – materiał niepublikowany). Kolejnym postulatem organu nadzoru było obniżenie kosztów funkcjonowania i podniesienie efektywności systemu emerytalnego poprzez zmianę zasad zawierania umów o członkostwo w OFE. UKNF proponował wyeliminowanie generującego znaczne koszty konkurowania sieciami akwizycji i oparcie konkurencji na cenie produktu emerytalnego odzwierciedlonej w poziomie opłat pobieranych przez powszechnie towarzystwa emerytalne (analiza problemu akwizycji przedstawiona została w publikacji „Nieprawidłowości w akwizycji do otwartych funduszy emerytalnych”, dostępnej na stronie internetowej KNF).

Organ nadzoru prowadził również działania zmierzające do wprowadzenia regulacji zwiększających bezpieczeństwo lokat otwartych funduszy emerytalnych, postulując wprowadzenie regulacji dostosowujących katalog dopuszczalnych inwestycji do rozwoju rynku finansowego. W tym zakresie UKNF – na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej – zorganizował prace grupy roboczej do spraw uregulowania w przepisach prawa zasad, na jakich otwarte fundusze emerytalne mogłyby się angażować w pożyczanie papierów wartościowych. W skład grupy roboczej wchodził przedstawiciel Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Narodowego Banku Polskiego, Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, Rady Banków Depozytariuszy oraz Izby Domów Maklerskich. Ustalenia i wyniki prac grupy roboczej zostały przekazane Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej.

W obliczu wyzwań ujawnionych w czasie ostatniego kryzysu finansowego i ograniczonych zasobów nadzorczych istotnym zadaniem – o wymiarze międzysektorowym – było wprowadzenie systemu nadzoru opartego na analizie ryzyka i nadanie ocen nadzorczych BION (skrót od „badanie i ocena nadzorcza”). Narzędzia te umożliwiają bardziej efektywną alokację zasobów UKNF, które są kierowane do obszarów i podmiotów generujących najwyższe ryzyko. Wspomniane narzędzia integrują wszelkie dostępne nadzorowi informacje, pozyskiwane m.in. w czasie postępowań licencyjnych, kontaktów z właścicielami, analizy sprawozdawczości okresowej (wspieranej przez systemy informatyczne UKNF) i odpowiedzi na dodatkowe zapytania UKNF (kwestionariusze, wezwania nadzorcze, ankiety itp.), jak również w trakcie inspekcji, wizyt i spotkań nadzorczych.

Działania realizowane w związku z kryzysem na rynkach finansowych dopełniają prowadzone w roku 2010 prace analityczne mające na celu dokonanie oceny skuteczności środków zapobiegawczych, podjętych przez najistotniejsze instytucje dla polskiego rynku finansowego – Narodowy Bank Polski, Ministerstwo Finansów oraz Komisję Nadzoru Finansowego i jej Urząd. Efektem wspomnianej analizy jest wniosek, że działania tych instytucji ułożyły się w trzy linie inicjatyw, w ramach których w celu przeciwdziałania kryzysowi opracowany został pakiet uzupełniających się środków o pozytywnym oddziaływaniu na uspokojenie sytuacji na rynku finansowym. Opis analizy – wraz z wnioskami – został zawarty w raporcie „Polski rynek finansowy w obliczu kryzysu finansowego w latach 2008-2009”, opublikowanym w maju 2010 r.

Na koniec warto wspomnieć, że doświadczenia kryzysu spowodowały globalną dyskusję nad koniecznością zmiany architektury rynku finansowego i regulacji nadzorczych. Ożywiona dyskusja na temat przyszłego kształtu architektury nadzorczej toczyła się na forum unijnych instytucji. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego brał aktywny udział w tych negocjacjach – poprzez uczestnictwo w grupach roboczych, konsultacjach publicznych, konferencjach międzynarodowych i, przede wszystkim, wspieranie Ministerstwa Finansów w negocjacjach międzyrządowych. Negocjacje zakończyły się przyjęciem rozwiązań korzystnych dla interesów Polski, w szczególności z punktu widzenia zachowania istotnej roli lokalnych organów nadzoru (w tym kompetencji do nadzorowania i egzekwowania wymogów kapitałowych lokalnych podmiotów) i zwiększenia kompetencji nowych urzędów nadzorczych w zakresie nadzoru grupowego.

2.7. Działania licencyjno-autoryzacyjne

Nadrzędnym celem nadzoru finansowego w zakresie licencjonowania jest zapewnienie stabilności sektora finansowego. Zadanie to realizowane jest przede wszystkim poprzez:

- dopuszczanie do sektora finansowego w charakterze założycieli akcjonariuszy, członków organów, w szczególności członków zarządów, osób dających rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania;
- kontrolę, czy środki przeznaczone na objęcie lub nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych;
- określenie minimalnego kapitału założycielskiego, w który powinien być wyposażony nowo tworzony podmiot, z uwzględnieniem przedmiotu i zakresu zamierzonej działalności;
- kontrolę, czy przepisy obowiązujące w miejscu siedziby lub zamieszkania założyciela bądź akcjonariusza umożliwiają Komisji Nadzoru Finansowego sprawowanie efektywnego nadzoru;

2.7.1. Sektor bankowy

Główne zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie licencjonowania sektora bankowego w 2010 roku obejmowały rozpatrywanie wniosków i zawiadomień dotyczących m.in.:

- tworzenia banków oraz podejmowania działalności operacyjnej;
- zmian w statutach banków;
- zmian składu zarządów banków;
- wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku działającego w formie spółki akcyjnej;
- łączenia banków;
- prowadzenia działalności poprzez oddziały lub w ramach działalności transgranicznej;
- otwierania przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych.

Tworzenie banków oraz podejmowanie przez banki działalności operacyjnej

Postępowanie licencyjne dotyczące wniosków o utworzenie banku i rozpoczęcie działalności operacyjnej jest dwuetapowe. Celem pierwszego etapu postępowania, wszczynanego na wniosek założycieli, jest wszechstronna ocena sytuacji prawnej i finansowej założycieli oraz stwierdzenie, czy osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk członków zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem. Ocena obejmuje również podmiot dominujący wobec założyciela – jeśli Komisja Nadzoru Finansowego uzna, że stopień zależności może wpływać na prowadzenie przyszłej działalności bankowej. Ten etap postępowania kończy decyzja w sprawie zezwolenia na utworzenie banku (licencja). Wydana licencja, wraz z udzielonymi oddzielnie zgodami Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie prezesa i członka

- kontrolę, czy powiązania założycieli podmiotu z innymi instytucjami nie uniemożliwiają skutecznego nadzoru nad tym podmiotem.

Rola nadzorczych działań licencyjno-autoryzacyjnych wobec nadzorowanych podmiotów ma w szczególności wymiar prewencyjny (zapobiegawczy) i informacyjny. Badanie zgodności z prawem wniosków dotyczących nadzorowanych podmiotów oraz udzielanie im odpowiedzi na pytania w sprawach dotyczących licencjonowania, w szczególności w zakresie stosowania przepisów prawa ma na celu niedopuszczenie do ewentualnych nieprawidłowości w działalności nadzorowanego podmiotu na jak najwcześniejszym etapie.

zarządu, są podstawą do zarejestrowania banku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W przypadku pozytywnej decyzji licencyjnej, na drugim etapie postępowania, wszczynanego na wniosek banku, sprawdzana jest gotowość banku do rozpoczęcia działalności. Kontroli podlega przede wszystkim wniesienie przez założycieli deklarowanego kapitału założycielskiego, dysponowanie odpowiednim lokalem i wyposażeniem, kwalifikacje pracowników, posiadanie wewnętrznych regulaminów i instrukcji koniecznych do prowadzenia zamierzonej działalności.

Uwzględniając wyżej opisane przesłanki, Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2010 r. zezwolenie na rozpoczęcie działalności operacyjnej przez FM Bank SA z siedzibą w Warszawie.

Zadania dotyczące zmian we władzach banków-spółek akcyjnych oraz banków spółdzielczych

Zadania te realizowane były poprzez:

- monitorowanie zmian w składach rad nadzorczych i zarządów banków (w drodze analizowania informacji dotyczących wykształcenia i doświadczenia zawodowego członków władz banków oraz poprzez współpracę w tym zakresie z nadzorcami banków zagranicznych, instytucjami krajowymi i pionami UKNF sprawującymi nadzór nad pozostałymi sektorami rynku finansowego);
- rozpatrywanie wniosków rad nadzorczych banków o wyrażenie przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na powołanie członków zarządu banku, w tym prezesa za-

rządu banku-spółki akcyjnej oraz prezesa zarządu banku spółdzielczego;

- monitorowanie podziału kompetencji pomiędzy członków zarządów banków, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i nadzoru nad komórką audytu wewnętrznego i analiza zmian w tym zakresie (w drodze zbierania informacji przekazywanych przez banki);
- ocenę rękojmi kandydatów na stanowiska w zarządach banków zgodnie z wymogami ustawy Prawo bankowe.

Szczególną uwagę Komisja Nadzoru Finansowego zwracała na podział kompetencji pomiędzy członków zarządów banków, a zwłaszcza w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością banku (przede wszystkim ryzykiem kredytowym) oraz nadzoru nad audytem wewnętrznym. W przypadku banków spółdzielczych szczególną uwagę zwracano na przypisanie do kompetencji Prezesa Zarządu odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Komisja Nadzoru Finansowego w 2010 roku podjęła w formie uchwał 57 decyzji dotyczących zmian w organach banków, z czego:

- 12 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej;
- 26 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych;
- 15 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej;
- 3 decyzje odmowne w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych oraz 1 decyzję utrzymującą w mocy decyzję odmowną w sprawie powołania prezesa banku spółdzielczego.

Ponadto wydano 16 decyzji umarzających postępowania o wydanie zgody na powołanie prezesa lub członka zarządu banku oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie w sprawie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku.

Zadania dotyczące zmian w strukturze akcjonariatu banków-spółek akcyjnych

Zadania realizowane były poprzez:

- rozpatrywanie wniosków inwestorów o wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku (od sierpnia 2010 roku zawiadomień inwestorów o zamiarze objęcia lub nabycia akcji lub praw z akcji);
- nadzorowanie wywiązywania się inwestorów z deklarowanych wobec organu nadzoru działań w stosunku do banków, w odniesieniu do których uzyskali zezwolenie po 2000 roku na wykonywanie prawa głosu.

W sierpniu 2010 r. w wyniku nowelizacji ustawy Prawo bankowe zmianie uległy zasady rozpatrywania spraw, w których pod-

miot (inwestor) zamierza, bezpośrednio lub pośrednio, nabyć albo objąć akcje lub prawa z akcji banku krajowego w liczbie zapewniającej osiągnięcie albo przekroczenie odpowiednio 10%, 20%, jednej trzeciej, 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym oraz w których podmiot (inwestor) zamierza, bezpośrednio lub pośrednio, stać się podmiotem dominującym banku krajowego w sposób inny niż przez nabycie albo objęcie akcji lub praw z akcji banku krajowego w liczbie zapewniającej większość ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu. Głównym celem nowelizacji było dostosowanie polskich przepisów do regulacji unijnych w zakresie dotyczącym zasad i kryteriów oceny przeprowadzanych w ramach nadzorowania przypadków nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji. Zgodnie z nowym stanem prawnym inwestor obowiązany jest każdorazowo zawiadomić o tym zamiarze Komisję Nadzoru Finansowego. Komisja zgłasza, w drodze decyzji, sprzeciw jeżeli inwestor nie złożył wymaganych dokumentów w wyznaczonym terminie ich nie uzupełnił, nie przekazał dodatkowych informacji lub dokumentów o które zwróciła się Komisję Nadzoru Finansowego, bądź gdy jest to uzasadnione potrzebą ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem, z uwagi na możliwy wpływ inwestora na bank lub z uwagi na ocenę sytuacji finansowej inwestora.

Komisja Nadzoru Finansowego każdorazowo oceniała, czy inwestor daje rękojmię prowadzenia spraw banku w sposób należyte zabezpieczający interesy jego klientów, badała sytuację ekonomiczno-finansową inwestora (możliwość wniesienia deklarowanego kapitału oraz wsparcia banku kapitałowo w późniejszym czasie w przypadku ewentualnych kłopotów) i grupy kapitałowej, dotychczasową działalność inwestora w Polsce, deklarowaną strategię wobec banku oraz czy środki przeznaczone na nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych. Szczególnie ważne w ocenie Komisji Nadzoru Finansowego jest przejrzyste przedstawienie struktury akcjonariatu inwestora oraz struktury powiązań. W przypadku inwestorów zagranicznych Komisja brała pod uwagę także oceny przyznane im przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Rozpatrując wnioski i zawiadomienia w sprawach dotyczących wykonywania prawa głosu ze znacznych pakietów akcji, umożliwiających inwestorom przejście kontroli nad bankami, Komisja Nadzoru Finansowego brała pod uwagę m.in. wielkość i znaczenie danego banku dla całego sektora bankowego. W przypadku banku mającego istotne znaczenie dla sektora bankowego wiązało się ze składaniem przez inwestora strategicznego zobowiązań dotyczących odpowiednich działań w stosunku do przejmowanego banku. Zobowiązania te dotyczyły m.in.:

- zapewnienia we władzach banku większościowej reprezentacji osób mających dobre rozeznanie rynku bankowego i posługujących się językiem polskim;
- strategii biznesowej rozwoju banku, głównie w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału i płynności banku, redukcji kosztów, rozszerzenia oferty, wypłaty dywidendy;

W przypadku banków, których akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie:

- ▶ utrzymania notowań akcji banku na Giełdzie i zapewnienia ich płynności w obrocie giełdowym;
- ▶ przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, w szczególności zapewnienia w statucie zapisów gwarantujących odpowiedni udział niezależnych członków w składzie rad nadzorczych.

Komisja Nadzoru Finansowego w 2010 roku podjęła 6 decyzji w formie uchwał w sprawie wniosków i zawiadomień dotyczących wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku. Ponadto wydane zostały 3 decyzje umarzające postępowanie w przedmiotowym zakresie.

Połączenia banków i nabycie przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części

Połączenie banków może być dokonane wyłącznie przez przeniesienie całego majątku banku przejmowanego na bank przejmujący za udziały albo akcje, które bank przejmujący wydaje członkom albo akcjonariuszom banku przejmowanego.

Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrując wniosek o wydanie zezwolenia na połączenie banków szczegółowo analizuje czy połączenie może okazać się niekorzystne dla ostrożnego i stabilnego zarządzania połączonym bankiem.

W 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała w formie uchwały 2 zezwolenia na połączenie banków: Santander Consumer Bank SA i AIG Bank Polska SA przez przeniesienie majątku AIG Bank Polska SA na Santander Consumer Bank SA oraz Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim i Banku Spółdzielczego w Dobrem, przez przeniesienie majątku Banku Spółdzielczego w Dobrem na Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim. Ponadto wydano 1 decyzję umarzającą postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na połączenie banków.

W 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała w formie uchwał 2 zezwolenia na nabycie przedsiębiorstwa bankowego

oraz dwie uchwały umarzające postępowanie w tej sprawie. Zezwolenia dotyczyły:

- ▶ BRE Bank SA na nabycie przedsiębiorstwa bankowego Commerzbank AG SA Oddział w Polsce;
- ▶ Fortis Bank Polska Spółka Akcyjna na nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego BNP Paribas SA Oddział w Polsce.

Zmiany w statutach banków

Wnioski w sprawie zmian w statutach banków były badane pod względem zgodności projektowanych zmian z przepisami prawa oraz ich wpływu na bezpieczne zarządzanie bankiem. W ocenie Komisji Nadzoru Finansowego istotną rolę odgrywa zgodność statutu z zasadami ładu korporacyjnego. Upowszechnienie zasad ładu korporacyjnego, także wśród banków, które nie są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych, sprzyja przejrzystości sektora bankowego, co zwiększa jego stabilność.

Podobnie jak w latach ubiegłych, większość wniosków o wydanie zezwolenia na zmianę statutu banków wynikała ze zmian w prawie. Najważniejszą zmianą z punktu widzenia nadzoru było wejście w życie ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r., Nr 165, poz. 1316). Celem nowelizacji jest dostosowanie polskich przepisów do wymogów stawianych przez Dyrektywę MIFID⁸ oraz MIFID II⁹. Ustawa nałożyła na banki obowiązek dostosowania działalności, w tym również statutu, do znowelizowanych przepisów.

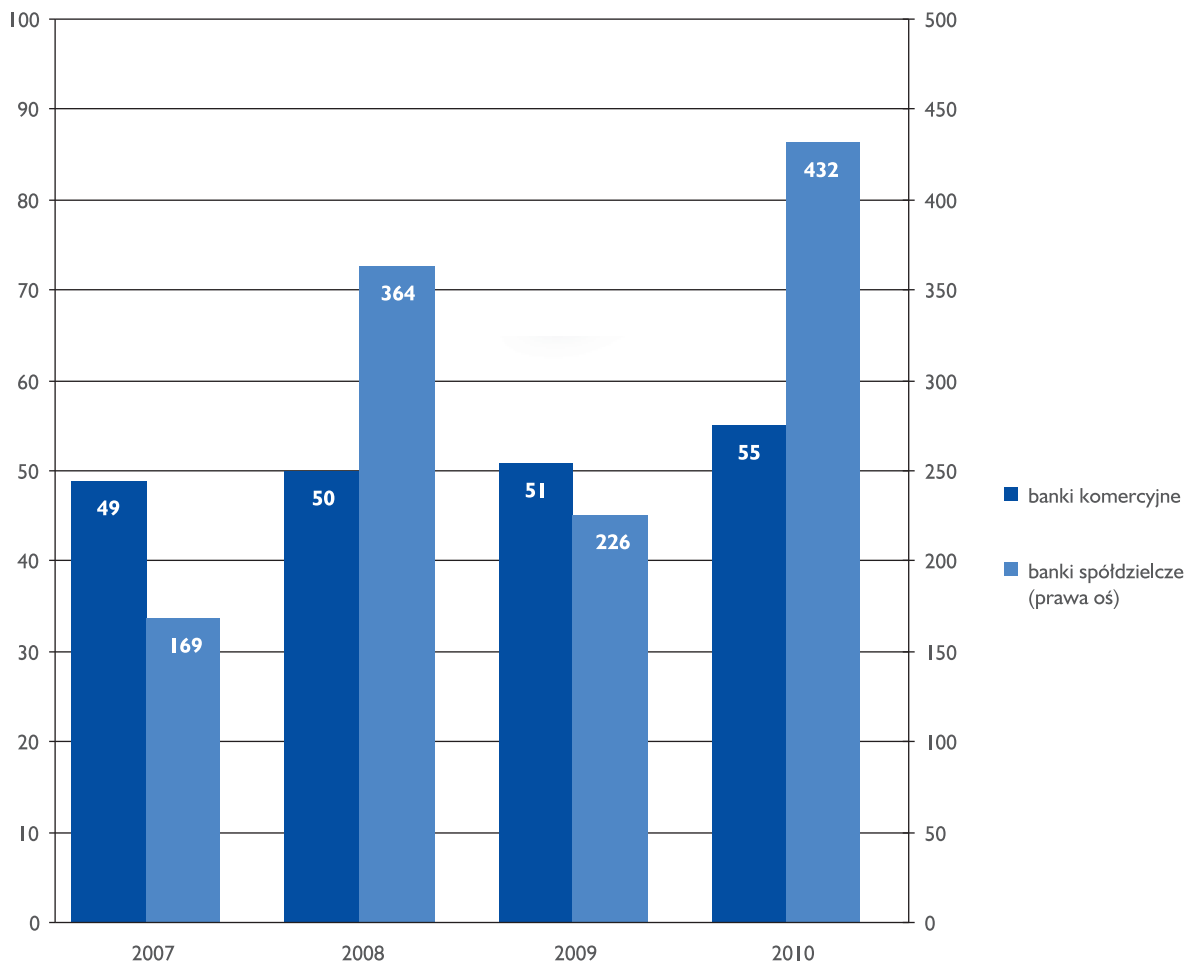
W wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących zmian w statutach banków Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2010 roku 487 decyzji (481 zezwoleń i 6 umorzeń postępowania), w tym:

- ▶ 55 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej;
- ▶ 432 decyzje w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

⁸ Dyrektywa 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG.

⁹ Dyrektywa 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającej środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy.

■ WYKRES 12. LICZBA WYDANYCH DECYZJI ZEZWALAJĄCYCH NA ZMIANY W STATUTACH BANKÓW KOMERCYJNYCH ORAZ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2007-2010

Rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego

Rozszerzanie terenu działania przez bank spółdzielczy wymaga odrębnej zgody Komisji Nadzoru Finansowego, gdy bank spółdzielczy zamierza prowadzić działalność na terenie powiatów innych niż powiaty sąsiadujące z terenem działania banku. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła 3 decyzje w sprawie wydania zezwolenia na rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego oraz 1 decyzję o umorzeniu postępowania w tej sprawie.

Prowadzenie działalności przez oddział lub w ramach działalności transgranicznej

W myśl zasady jednej licencji bankowej instytucja kredytowa, która otrzymała licencję bankową w jednym z krajów członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (dalej „EEA” od ang. *European Economic Area*) może w zakresie zezwolenia otrzymanego w państwie macierzystym podejmować i prowadzić bez odrębnych zezwoleń działalność na terytorium innego

państwa członkowskiego. Zobowiązana jest jednak do zawiadomienia nadzoru państwa goszczącego o zamiarze podjęcia działalności na jego terytorium (notyfikacja). Zawiadomienie składane jest za pośrednictwem nadzoru macierzystego i określa czynności, jakie instytucja kredytowa zamierza wykonywać w ramach tej działalności.

Działalność na terytorium państwa goszczącego może być prowadzona w dwóch formach: poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej. Działalność w wymienionych formach jest podejmowana na podstawie swobód istniejących na wewnętrznym rynku UE, tj. na podstawie wolności prowadzenia działalności gospodarczej (oddział) oraz swobody przepływu usług (działalność transgraniczna).

Podjęcie przez instytucję kredytową działalności na terytorium Polski poprzez oddział jest możliwe najwcześniej po upływie dwóch miesięcy od dnia otrzymania przez Komisję Nadzoru Finansowego zawiadomienia (notyfikacji) zawierającego informacje, o których mowa w art. 481 ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

Do tego czasu Komisja może wskazać warunki, które w interesie ogólnym, w szczególności w celu ochrony dóbr konsumenta, zapewnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego lub zapobieżenia naruszeniom prawa musi spełniać oddział instytucji kredytowej, prowadząc działalność.

W 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła od właściwych władz nadzorczych państw należących do EOG 4 zawiadomienia (notyfikacje) w sprawie podjęcia działalności poprzez oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez instytucje kredytowe oraz 1 zawiadomienie o zakończeniu prowadzenia przez instytucję kredytową działalności na terytorium Polski poprzez oddział. W przypadku jednej notyfikacji Komisja uznała za konieczne wydanie decyzji w sprawie wskazania warunków, które w interesie dobra ogólnego oddział instytucji kredytowej musi spełniać przy prowadzeniu działalności na terytorium Polski. Według stanu na koniec 2010 roku, od przystąpienia Polski do UE, 34 instytucje kredytowe notyfikowały zamiar podjęcia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział, przy czym na przestrzeni tego okresu 6 instytucji kredytowych powiadomiło o zaprzestaniu prowadzenia tej działalności.

W 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła również od właściwych władz nadzorczych państw należących do EOG 28 zawiadomień (notyfikacji) dotyczących instytucji kredytowych

2.7.2. Sektor ubezpieczeniowy

Podstawowym celem nadzoru ubezpieczeniowego jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeniowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, jak również zapewnienie ochrony uczestników tego rynku. W szczególności zadanie z zakresu ochrony uczestników rynku realizowane jest poprzez monitorowanie działalności podmiotów nadzorowanych pod kątem zgodności z prawem oraz spełniania wymogów dotyczących wypłacalności. Organ nadzoru – w zakresie zadań związanych licencjonowaniem – nadzoruje prawidłowość, kompletność oraz terminowość wypełniania obowiązków wynikających z przepisów prawa, dokonując również oceny treści przekazywanych informacji pod kątem merytorycznym, mając na uwadze wskazane powyżej cele nadzoru.

Do podstawowych zadań w zakresie licencjonowania i autoryzacji zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji należy rozpatrywanie wniosków i zawiadomień dotyczących m.in.:

- zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- zezwolenia w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego lub zakresu rzeczowego działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej;
- udzielenia zgody na powoływanie dwóch członków zarządu, w tym prezesa, krajowego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji oraz dyrektora głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, jak również zmian we władzach ww. podmiotów;

i 1 zawiadomienie (notyfikację) dotyczące instytucji finansowej w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski. Według stanu na koniec 2010 roku, od dnia przystąpienia Polski do UE, 324 instytucje kredytowe i 3 instytucje finansowe notyfikowały podjęcie działalności transgranicznej na terytorium Polski, przy czym na przestrzeni tego okresu 16 instytucji kredytowych powiadomiło o zaprzestaniu prowadzenia tej działalności.

Ponadto w 2010 roku do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło od banków krajowych 1 zawiadomienie (notyfikacja) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej w państwach należących do EOG.

Według stanu na koniec 2010 roku łącznie 11 banków krajowych notyfikowało prowadzenie działalności transgranicznej w państwach należących do EOG.

Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych

W 2010 roku w wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących otwarcia w Polsce przedstawicielstwa banku zagranicznego lub instytucji kredytowej, Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję zezwalającą na otwarcie przedstawicielstwa banku zagranicznego oraz 1 decyzję zezwalającą na otwarcie przedstawicielstwa instytucji kredytowej.

- zmian w statutach podmiotów ubezpieczeniowych;
- nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń w wysokości zapewniającej przekroczenie progu 20%, 33¹/₃%, 50% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziałów w kapitale zakładowym;
- planowanego połączenia zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji;
- zatwierdzania umów o przeniesienie całości lub części portfela ubezpieczeń lub portfela reasekuracji;
- uznania towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (dalej „TUV”) za małe TUV oraz przekształcenia TUV w spółkę akcyjną;
- przekazywania właściwym organom państw członkowskich UE zawiadomień o zamiarze wykonywania przez krajowy zakład ubezpieczeń lub krajowy zakład reasekuracji działalności na terytorium państwa członkowskiego poprzez oddział bądź w inny sposób niż poprzez oddział w ramach swobody świadczenia usług albo wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie odmowy przekazania zawiadomienia;
- zawiadomień o zamiarze wykonywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej przez, odpowiednio, zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, który uzyskał uprzednio zezwolenie na jej wykonywanie we właściwym państwie członkowskim;
- prowadzenie rejestru aktuariuszy.

Zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

W zakresie dotyczącym wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej organ nadzoru ocenia, czy podmiot, mający zamiar prowadzić działalność ubezpieczeniową lub reasekuracyjną spełnia wszystkie przesłanki umożliwiające udzielenie zezwolenia, a także, czy daje gwarancję prawidłowego i bezpiecznego funkcjonowania jako podmiot rynku ubezpieczeniowego, dbając w należyty sposób również o interesy ubezpieczonych, ubezpieczających i uposażonych, a także innych osób uprawnionych z umów ubezpieczenia. Decyzja o wydaniu zezwolenia poprzedzona jest oceną dokonywaną przez organ nadzoru pod kątem przedmiotowym (w wymiarze organizacyjnym i finansowym mającego powstać podmiotu jak również stosunków finansowych i struktury właścicielskiej założycieli) oraz podmiotowym – m.in. poprzez badanie rękopisów, wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego kandydatów na członków zarządu i rady nadzorczej. Przed udzieleniem zezwolenia analizowane są również projekty ogólnych warunków ubezpieczenia ryzyk, w zakresie których ma być wydane zezwolenie.

Do Urzędu KNF wpłynęły w 2010 r. 2 wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej. Mając na względzie wyżej opisane przesłanki w okresie objętym sprawozdaniem wydano 1 nowe zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej oraz reasekuracyjnej (dla Medica Polska Ubezpieczenia Zdrowotne TU SA). Postępowanie wszczęte na skutek drugiego ze wspomnianych wniosków zostało umorzone na wniosek strony.

Zmiany we władzach zakładów ubezpieczeń

Zgodnie z regulacją ustawy o działalności ubezpieczeniowej wymóg uzyskania zezwolenia organu nadzoru na powołanie członka zarządu nie jest ograniczony tylko do etapu rozpoczęcia działalności przez podmiot. W każdym czasie w składzie zarządu zakładu ubezpieczeń powinny znajdować się dwie osoby, co do których organ nadzoru udzielił zezwolenia na powołanie, w tym każdorazowo wymóg ten dotyczy prezesa zarządu. W celu wydania decyzji organ nadzoru bada m.in. rękopis prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty, niekaralność oraz wykształcenie i dotychczasowe doświadczenie zawodowe kandydatów. W odniesieniu do prezesa zarządu dodatkowo badane jest spełnienie przesłanek w zakresie posiadania doświadczenia zawodowego dedykowanego bezpośrednio zarządzaniu zakładem ubezpieczeń, a także udowodnionej znajomości języka polskiego (od wypełnienia tego ostatniego wymogu organ nadzoru ma prawo w uzasadnionych wypadkach odstąpić).

Mając na względzie powyższe kryteria w 2010 roku organ nadzoru wydał 27 decyzji w przedmiocie udzielenia zezwolenia (14 w stosunku do prezesów, a 13 w stosunku do członków zarządu zakładu ubezpieczeń), zaś w 8 przypadkach nastąpiło umorzenie postępowania. Ponadto toczyły się 2 postępowania powiązane, dotyczące

odstąpienia od wymogu posiadania udowodnionej znajomości języka polskiego przez prezesa zarządu – oba zostały umorzone w związku z cofnięciem wniosków przez zakład ubezpieczeń.

Podkreślenia wymaga, że – chociaż wymóg uzyskania zgody na powołanie dotyczy tylko dwóch członków zarządu – wszyscy członkowie muszą spełniać kryteria wskazane w ustawie o działalności ubezpieczeniowej (pełna zdolność do czynności prawnych, wyższe wykształcenie, niekaralność, rękojmia prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty). Organ nadzoru weryfikuje spełnianie tych kryteriów w trakcie bieżącego nadzoru nad działalnością zakładów (organ zakładu ubezpieczeń właściwy w sprawie powoływania lub odwoływania członków zarządu jest obowiązany poinformować organ nadzoru o zmianach w składzie zarządu w ciągu 7 dni od dnia podjęcia uchwały o powołaniu lub odwołaniu). Podobne działania nadzorcze wykonywane są także w zakresie weryfikacji analogicznych informacji otrzymywanych w związku ze zmianami w składzie rady nadzorczej.

Zmiany w statutach podmiotów nadzorowanych

Określone zmiany w statucie zakładów ubezpieczeń i reasekuracji również wymagają uprzedniego zatwierdzenia przez organ nadzoru, w szczególności dotyczy to zmiany siedziby lub firmy, kapitału zakładowego, zasięgu terytorialnego lub rzeczowego zakresu działalności, uprzywilejowania akcji lub uprawnień przyznanych akcjonariuszom osobiście, tworzenia w ciężar kosztów funduszy, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i innych rezerw, zasad reprezentacji spółki, zmian w gospodarowaniu majątkiem i aktywami zakładu ubezpieczeń, zmian w funduszu organizacyjnym, a także organu uprawnionego do zatwierdzania ogólnych lub szczególnych warunków ubezpieczenia. W każdym przypadku organ nadzoru weryfikuje, czy proponowane zmiany są zgodne z obowiązującymi przepisami. W przypadku stwierdzenia niezgodności, organ nadzoru może wydać decyzję negatywną.

W 2010 roku organ nadzoru zatwierdził 44 zmiany w statutach zakładów ubezpieczeń.

Nabycie lub objęcie akcji lub praw z akcji

W przypadku zamiaru nabycia lub objęcia praw z akcji w wysokości zapewniającej przekroczenie progu 20%, 33¹/₃%, 50% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziałów w kapitale zakładowym również prowadzone jest obowiązkowe postępowanie przed organem nadzoru. Organ nadzoru w określonych przypadkach zgłasza, w drodze decyzji, sprzeciw co do nabycia albo objęcia akcji lub praw z akcji lub co do stania się podmiotem dominującym krajowego zakładu ubezpieczeń, w szczególności jeżeli stwierdzi, iż takie nabycie lub objęcie jest niedopuszczalne z uwagi na potrzebę ostrożnego i stabilnego zarządzania krajowym zakładem ubezpieczeń. W 2010 roku przed organem nadzoru toczyło się 8 postępowań w tym zakresie. W siedmiu z nich Komisja Nadzoru Finansowego wyznaczyła maksymalny

termin nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń, a w jednym przypadku KNF umorzyła postępowanie administracyjne wszczęte zawiadomieniem o zamiarze nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń.

Zatwierdzanie umów o przeniesienie portfela ubezpieczeń między podmiotami

Decyzja zatwierdzająca umowę o przeniesienie portfela ubezpieczeń między podmiotami może być wydana, jeżeli zakład ubezpieczeń przejmujący portfel ubezpieczeń posiada środki własne w wysokości marginesu wypłacalności. W 2010 roku zatwierdzono 1 umowę o przeniesienie portfela ubezpieczeń między krajowymi zakładami ubezpieczeń.

2.7.3. Sektor emerytalny

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Działalność powszechnych towarzystw emerytalnych oraz otwartych funduszy emerytalnych, spośród wszystkich segmentów rynku finansowego podlegających nadzorowi Komisji, poddana jest najdalej idącej reglamentacji prawnej. Uprawnienia licencyjno-autoryzacyjne Komisji Nadzoru Finansowego wobec podmiotów działających w ramach obowiązkowej części kapitałowego systemu emerytalnego obejmują udzielanie zezwoleń na:

- ▶ utworzenie powszechnego towarzystwa emerytalnego i otwartego funduszu emerytalnego;
- ▶ zmiany statutów ww. podmiotów;
- ▶ przejście zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi i połączenie powszechnych towarzystw emerytalnych;
- ▶ zmiany personalne w organach statutowych powszechnych towarzystw emerytalnych;
- ▶ zmiany w akcjonariacie powszechnych towarzystw emerytalnych;
- ▶ zmiany podmiotów pełniących funkcje depozytowe dla otwartych funduszy emerytalnych, jak również umów łączących otwarte fundusze z depozytariuszami.

Podjmując rozstrzygnięcia w powyższych sprawach Komisja kieruje się przede wszystkim dbałością o zabezpieczenie uczestników kapitałowego systemu emerytalnego przed negatywnymi konsekwencjami ewentualnego funkcjonowania na rynku podmiotów nie dających gwarancji bezpiecznego i efektywnego zarządzania powierzonymi środkami.

W zakresie funkcji licencyjnych w 2010 r. prowadzono postępowania, które zostały zakończone wydaniem 62 decyzji administracyjnych. Większość spraw z tego zakresu dotyczyła zmian w składzie organów statutowych powszechnych towarzystw emerytalnych oraz zmian statutów otwartych funduszy emerytalnych. Liczba wydanych decyzji w podziale przedmiotowym została przedstawiona w Tabelach 1.1 i 1.2 w Aneksie 1.

Wpis do rejestru aktuariuszy

Jednym z zadań organu nadzoru jest również prowadzenie rejestru aktuariuszy. W zakresie licencjonowania organ, przed dokonaniem wpisu na listę, bada czy dana osoba fizyczna spełnia wymogi określone w ustawie o działalności ubezpieczeniowej. W okresie objętym sprawozdaniem zostało złożone 11 wniosków o wpis na listę aktuariuszy, wydano 10 decyzji w przedmiocie wpisu na listę oraz wydano 2 decyzje w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu regulowanego – aktuariusza, w tym 1 decyzję odmawiającą uznania kwalifikacji zawodowych.

Zmiany osobowe w składzie statutowych organów powszechnych towarzystw emerytalnych

Każdorazowe powołanie członka zarządu lub rady nadzorczej powszechnego towarzystwa wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Powyższy wymóg nie dotyczy jedynie powołania osób, które pełniły funkcje w tych organach w poprzedniej kadencji. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych wprowadza rozbudowany katalog warunków, które musi spełniać każdy członek zarządu lub rady nadzorczej. Dodatkowo przewidziane zostały również wymogi odnośnie całego składu organów statutowych powszechnego towarzystwa. Badanie przez organ nadzoru spełnienia wymagań ustawowych, w tym ocena przesłanki rękojmi należytego wykonywania funkcji, następuje przed objęciem danej funkcji. Wydanie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa jest sprawą zastrzeżoną do wyłącznej kompetencji Komisji.

W 2010 r. wydano:

- ▶ 7 rozstrzygnięć w przedmiocie wydania zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa;
- ▶ 17 rozstrzygnięć w przedmiocie wydania zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa.

Zmiany w statutach otwartych funduszy emerytalnych

Statut otwartego funduszu emerytalnego określa prawa i obowiązki członka OFE. Wymogi odnośnie statutu otwartego funduszu zostały szczegółowo wskazane w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Każdorazowa zmiana statutu otwartego funduszu wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Dokonywana przez organ nadzoru weryfikacja obejmuje zbadanie proponowanych zmian pod kątem zgodności z przepisami prawa oraz z interesem członków funduszu.

Zadaniem wtórnym będącym konsekwencją zezwolenia na zmianę statutu funduszu emerytalnego jest monitorowanie dokonywania przez otwarty fundusz ogłoszenia o zmianie statutu, w tym analizowanie realizacji obowiązków informacyjnych otwartego funduszu. Dodatkowym obowiązkiem nałożonym na podmioty nadzorowane jest konieczność przedłożenia przez fundusz jednolitego tekstu statutu funduszu. Zgodnie z art. 23 ust. 4a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, jeżeli otwarty fundusz nie dokonałby ogłoszenia zmian statutu zgodnie z ustawą organ nadzoru zobowiązany byłby do stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na zmianę statutu.

W dniu 25 października 2010 r. weszła w życie zmiana Statutu Otwartego Funduszu Emerytalnego POLSAT polegająca na obniżeniu opłaty z wpłaconych składek, o której mowa w art. 134 ustawy o OFE, z dotychczasowych 3,5% do 3,4%. Ponadto, w 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła 6 innych uchwał dotyczących udzielenia zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego, 7 uchwał w sprawie udzielenia zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego oraz 6 uchwał w sprawie udzielenia zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego. Obecnie dwa otwarte fundusze emerytalne pobierają opłaty w wysokości niższej niż określona na maksymalnym ustawowym poziomie 3,5% kwoty z wpłaconych składek.

Inne decyzje dotyczące OFE i PTE

W 2010 r. na rynku usług depozytowych dla otwartych funduszy emerytalnych miała miejsce zmiana podmiotu pełniącego funkcje powiernicze dla Otwartego Funduszu Emerytalnego Pocztylion. Na mocy zezwolenia wydanego przez Komisję Nadzoru Finansowego dotychczasowy depozytariusz tego Funduszu – Bank Handlowy w Warszawie SA został zastąpiony przez Deutsche Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie. Oprócz tego wydano 3 zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem otwartego funduszu emerytalnego.

Na uwagę zasługują zmiany w akcjonariacie AXA Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego SA. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego organ nadzoru zezwolił na nabycie przez Société Beaujon z siedzibą w Paryżu od AXA Life Ltd. z siedzibą w Winterthur 70% akcji, oraz od Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju – 30% akcji w kapitale zakładowym AXA PTE SA. W wyniku dokonanej transakcji Société Beaujon z siedzibą w Paryżu (Spółka Grupy AXA) stała się jedynym akcjonariuszem tego Towarzystwa. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła w 2010 r. 2 inne uchwały w sprawie udzielenia zezwolenia na nabycie akcji powszechnego towarzystwa emerytalnego.

Pracownicze towarzystwa emerytalne i pracownicze fundusze emerytalne

W odniesieniu do działalności licencyjnej w okresie objętym sprawozdaniem nie prowadzono spraw związanych z utworze-

niem nowych towarzystw i funduszy. Analogicznie nie składano wniosków związanych z ewentualnymi procesami połączeniowymi. Wzrost tego rynku związany był z procesem dołączania kolejnych pracodawców do utworzonych uprzednio pracowniczych towarzystw i funduszy.

KNF wydała w 2010 roku 16 rozstrzygnięć w sprawach dotyczących pracowniczych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych, w tym udzieliła 13 zezwoleń w następujących sprawach:

- nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego – 1 decyzja;
- zmiana statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego – 3 decyzje;
- zmiana statutu pracowniczego funduszu emerytalnego – 3 decyzje;
- powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego – 5 decyzji;
- zmiana umowy z depozytariuszem pracowniczego funduszu emerytalnego – 1 decyzja;

zaś w 3 przypadkach umorzyła postępowania na wniosek strony.

Podział przedmiotowy decyzji zawierają Tabele 1.1 i 1.2 w Aneksie 1.

Pracownicze programy emerytalne

Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi (dalej „PPE”) ma w szczególności charakter prewencyjny, sprawowany na etapie rejestracji pracowniczego programu emerytalnego oraz nastawiony na pogłębioną weryfikację umów tworzących program, tak by późniejsze funkcjonowanie programu przebiegało bez zakłóceń.

Realizacja tego celu odbywa się w ramach postępowania o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru. Postępowanie to ma na celu weryfikację poprawności wniosku pod względem formalnym i merytorycznym. Formalna analiza wniosków ma w szczególności za zadanie zbadanie spełniania formalnych wymogów przewidzianych w ustawie o PPE w dokumentacji dołączonej do wniosku o wpis PPE do rejestru PPE. Merytoryczna analiza wniosku koncentruje się na weryfikacji umów tworzących program (umowy zawieranej pomiędzy pracodawcą a reprezentacją pracowników oraz umowy pracodawcy z instytucją zarządzającą środkami bądź statutu pracowniczego funduszu emerytalnego).

Organ nadzoru sprawuje również nadzór następczy nad funkcjonowaniem pracowniczych programów emerytalnych w zakresie ich zgodności z prawem. Celem nadzoru jest zapewnienie realizacji przez pracodawców oraz instytucje zarządzające środkami PPE zadań związanych z prowadzeniem pracowniczego programu emerytalnego zgodnie z przepisami prawa.

W toku funkcjonowania programów przepisy prawne przewidują konieczność notyfikacji bądź uzyskiwania zgody organu nadzoru

na zmiany w danych zgłaszanych do rejestru oraz w warunkach prowadzenia programu. Działania te są realizowane w ramach postępowań o dokonanie wpisu zmian do rejestru PPE. KNF pełni także istotną rolę przy zabezpieczeniu zgodności z prawem procesu likwidacji pracowniczego programu emerytalnego, co jest realizowane w ramach wniosku o wykreślenie PPE z rejestru.

Odrębną funkcją pełnioną przez organ nadzoru jest prowadzenie rejestru pracowniczych programów emerytalnych.

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd Komisji stwierdził:

- ▶ spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o ok. 28,5% (30 wniosków, 29 decyzji wydanych w związku z nimi, w porównaniu z 42 wnioskami w roku poprzednim);
- ▶ spadek liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o ok. 13% (176 wniosków, 198 decyzji, w porównaniu z 202 wnioskami w roku poprzednim);
- ▶ porównywalną liczbę wniosków o wykreślenie programu z rejestru (28 wniosków, 16 decyzji, w roku objętym Sprawozdaniem i 28 wniosków w roku poprzednim);
- ▶ spadek liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o ok. 20,5% (62 zawiadomienia w porównaniu z 78 zawiadomieniami w roku poprzednim).

W okresie sprawozdawczym KNF wydała również:

- ▶ 3 decyzje o wpisie porozumień o czasowym ograniczeniu wysokości składek podstawowych (9 decyzji w roku poprzednim);
- ▶ 4 decyzje o wpisie porozumień o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek podstawowych (20 decyzji w roku poprzednim).

Spadek, w 2010 r., liczby decyzji o wpisie porozumień o czasowym ograniczeniu bądź zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek może świadczyć o stabilizacji sytuacji finansowej pracodawców zachwianej na skutek kryzysu na rynku finansowym.

Liczba wydanych przez KNF decyzji w postępowaniach dotyczących pracowniczych programów emerytalnych w 2010 roku została przedstawiona w Tabeli 1.2 w Aneksie 1.

2.7.4. Rynek kapitałowy i towarowy

Nadzorowi Komisji podlegają podmioty prowadzące działalność:

- ▶ na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych (dalej „rynek papierów wartościowych”):
  - firmy inwestycyjne,
  - agenci firm inwestycyjnych,
  - banki powiernicze,
  - spółki prowadzące rynek regulowany,
  - spółka prowadząca depozyt papierów wartościowych,
  - emitenci notowani na rynku regulowanym,
  - podmioty dokonujące publicznych ofert papierów wartościowych lub ubiegające się o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu na rynku regulowanym;

- ▶ na rynku usług świadczonych przez instytucje zbiorowego inwestowania:
  - fundusze inwestycyjne,
  - towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
  - podmioty przyjmujące i przekazujące zlecenia tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
  - inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych;
- ▶ na rynku towarów giełdowych:
  - spółki prowadzące giełdy towarowe,
  - towarowe domy maklerskie,
  - zagraniczne osoby prawne prowadzące na terytorium RP działalność maklerską w zakresie obrotu towarami giełdowymi,
  - przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych.

Podmioty działające na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

W kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego znajdują się sprawy związane z licencjonowaniem podmiotów ubiegających się o zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej lub prowadzenie rachunków papierów wartościowych (banków powierniczych).

Celem nadzoru nad rynkiem kapitałowym w zakresie licencjonowania było m.in. zapewnienie stabilności tego sektora. Zadanie to realizowano przede wszystkim poprzez:

- ▶ badanie wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej pod względem ich zgodności z przepisami prawa, celem wyeliminowania nieprawidłowości na etapie prowadzonego postępowania administracyjnego;
- ▶ określenie minimalnego kapitału założycielskiego, w który powinna być wyposażona nowo tworzona firma inwestycyjna, z uwzględnieniem przedmiotu i zakresu zamierzonej działalności;
- ▶ monitorowanie działalności firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych;
- ▶ kontrolę, czy środki przeznaczone na objęcie lub nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych.

W okresie objętym sprawozdaniem należy zauważyć znaczący wzrost zainteresowania podmiotów gospodarczych prowadzeniem działalności maklerskiej. W 2010 r. Komisja wydała 6 decyzji w sprawie udzielenia nowym podmiotom zgody na prowadzenie działalności maklerskiej, w tym 1 decyzję dla banku oraz 5 decyzji dla innych spółek kapitałowych. W następstwie wejścia w życie w dniu 21 października 2009 r. nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 z późn. zm., dalej zwana „ustawą o obrocie”), w pełni implementującej do polskiego porządku prawnego posta-

nowienia dyrektywy MiFID, poszerzeniu uległ katalog czynności z zakresu działalności maklerskiej m.in. poprzez wprowadzenie nowych rodzajów działalności maklerskiej. Stosownie do powyższego, działalność gospodarcza, polegająca na sporządzaniu:

- analiz inwestycyjnych,
- analiz finansowych,
- innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych (sporządzanie analiz i rekomendacji),

której wykonywanie przed wejściem w życie nowelizacji nie wymagało odpowiedniego zezwolenia KNF, na gruncie obecnie obowiązujących przepisów ustawy o obrocie została przez prawodawcę zakwalifikowana do katalogu działalności maklerskiej względnej. Powyższa zmiana determinowała obowiązek uzyskania przez firmy inwestycyjne zezwolenia KNF na prowadzenie działalności maklerskiej w przedmiotowym zakresie.

W związku z powyższym w 2010 r. Komisja wydała 30 decyzji rozszerzających zakres działalności maklerskiej o sporządzanie analiz i rekomendacji, natomiast 3 decyzje dotyczyły rozszerzenia zezwolenia o inne rodzaje działalności maklerskiej. Ponadto Komisja wydała 1 decyzję na prowadzenie przez bank działalności powierniczej.

Na dzień 31 grudnia 2010 r. w trakcie rozpatrywania było 9 wniosków o zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej oraz 1 wniosek o zezwolenie na działalność powierniczą.

W 2010 r. rozpatrzono 13 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji w domach maklerskich. W 5 przypadkach wydano decyzje o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji domów maklerskich i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane, w 1 przypadku zgłoszono sprzeciw wobec zamiaru nabycia akcji domu makler-

skiego (na który strona wniosła wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, co skutkowało uchynieniem decyzji w przedmiocie sprzeciwu i umorzeniem postępowania), natomiast w 7 przypadkach postępowania umorzono jako bezprzedmiotowe.

Ponadto, według stanu na 31 grudnia 2010 r. 7 postępowań w sprawie zawiadomień było w trakcie rozpatrywania.

Notyfikacje firm inwestycyjnych

Komisja Nadzoru Finansowego przyjmuje i analizuje zawiadomienia o zamiarze rozpoczęcia prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne podmioty oraz przekazuje zagranicznym organom nadzoru zawiadomienia polskich firm inwestycyjnych, które zamierzają prowadzić działalność maklerską na terytorium innych niż Rzeczpospolita Polska państw.

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 290 zawiadomień o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne (w tym 283 zawiadomienia w sprawie podjęcia działalności transgranicznej i 7 – poprzez oddział). Z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP zrezygnowały 42 podmioty.

W 2010 r. nieznacznie wzrosła liczba notyfikacji zagranicznych firm inwestycyjnych deklarujących zamiar prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP oraz zmalała liczba podmiotów rezygnujących z prowadzenia tej działalności w Polsce. Po niestabilnym okresie panującym na rynkach finansowych, nastąpił ponowny wzrost liczby zawiadomień o zamiarze skorzystania z działalności transgranicznej zagranicznych firm inwestycyjnych na terytorium RP.

■ TABELA 24. LICZBA NOTYFIKOWANYCH ZAGRANICZNYCH FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2007-2010

RODZAJ PODMIOTU	2007	2008	2009	2010
Zagraniczna firma inwestycyjna, bez oddziału	652	913	1 059	1 297
Zagraniczna instytucja kredytowa, bez oddziału	161	203	233	248
Zagraniczna firma inwestycyjna, oddział	2	7	8	14
Zagraniczna instytucja kredytowa, oddział	14	20	20	20
Razem	829	1 143	1 320	1 579

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 8 zawiadomień polskich firm inwestycyjnych o zamiarze prowadzenia działalności bez otwierania oddziału na terytorium innych państw członkowskich (Austria, Belgia, Bułgaria, Grecja, Holandia, Szwecja, Węgry i Wlk. Brytania), co do których Komisja nie zgłosiła sprzeciwu i przekazała powyż-

sze zawiadomienia do właściwych organów nadzoru państw członkowskich oraz 4 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia działalności w formie oddziału na terytorium innych państw członkowskich (Austria, Grecja, Holandia i Szwecja). Na dzień 31 grudnia 2010 r. 4 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia działalności w formie oddziału były w trakcie rozpatrywania.

TABELA 25. LICZBA NOTYFIKOWANYCH POLSKICH FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2007-2010

RODZAJ PODMIOTU	2007	2008	2009	2010
Dom maklerski, oddział	1 (3 oddziały)	1 (3 oddziały)	1 (5 oddziałów)	1 (9 oddziałów)
Dom maklerski, bez oddziału	2	5	5	7

Sukcesywna ekspansja polskich firm inwestycyjnych na rynki innych państw członkowskich jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o korzystnych uwarunkowaniach instytucji jednolitego paszportu. Wprowadzona z końcem 2009 r. harmonizacja zasad funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego stwarza większe możliwości pozyskiwania środków finansowych oraz wolnej konkurencji krajowym firmom inwestycyjnym.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

W ramach nadzoru nad spółkami prowadzącymi rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody, w szczególności na:

- dokonanie zmian w regulaminach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, BondSpot SA i Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA,
- a także zatwierdza:
- dokonanie zmian w statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA i BondSpot SA;
  - dokonanie zmian w składzie zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz BondSpot SA;
  - nabycie akcji spółki prowadzącej giełdę i spółki prowadzącej rynek pozagiełdowy przez inne niż wskazane w ustawie krajowe i zagraniczne osoby prawne.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 1 decyzję w sprawie udzielenia zgody na dokonanie zmian w Statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA;
- 6 decyzji w sprawie udzielenia zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA;
- 1 decyzję w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie zmian w Statucie BondSpot SA;
- 2 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie zmian w Regulaminie obrotu regulowanego rynku pozagiełdowego BondSpot SA;
- 1 decyzję w sprawie umorzenia postępowania w przedmiocie wniosku BondSpot SA;
- 1 decyzję o utrzymaniu w mocy decyzji wydanej na podstawie wniosku BondSpot SA o ponowne rozpatrzenie sprawy;
- 6 decyzji w sprawie zatwierdzenia zmian w Regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych;
- 1 decyzję w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie Funduszu Rozliczeniowego;
- 1 decyzję w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA.

TABELA 26. LICZBA WYDANYCH DECYZJI

PODMIOT BĘDĄCY STRONĄ DECYZJI	LICZBA DECYZJI
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	7
BondSpot SA	5
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	8

Rodzaje zmian wprowadzanych przez podmioty stanowiące infrastrukturę rynku kapitałowego, tak w statutach, jak i regulaminach, świadczą o podejmowaniu przez wymienione podmioty starań mających na celu systematyczne uatrakcyjnianie swoich ofert przy jednoczesnym dążeniu do pogłębiania zaufania do rynku kapitałowego oraz dbałości o interesy jego uczestników.

GPW wprowadziła zmianę do Regulaminu, dzięki której rozszerzyła swoją ofertę produktową skierowaną do wszystkich kategorii inwestorów giełdowych, poprzez wprowadzenie do

obrotu na GPW tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF (ang. *Exchange-traded fund*). Uruchomienie obrotu tytułami uczestnictwa funduszy typu ETF jest możliwe dzięki obowiązującej od dnia 21 października 2009 r. nowelizacji art. 19 ust. 1 ustawy o obrocie, która umożliwiła obrót na rynku regulowanym papierami wartościowymi emitowanymi przez fundusze wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 263 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych. Wprowadzona przez GPW SA definicja tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF jest zgodna z przepisami unijnymi, przede wszystkim z Dyrektywą UCITS,

a przepisy regulujące funkcjonowanie tych instrumentów finansowych są odzwierciedleniem przepisów funkcjonujących dotychczas na innych rynkach europejskich.

W celu dążenia do coraz wyższych standardów jakości emitentów funkcjonujących na rynku regulowanym organizowanym przez GPW, wprowadzona została w Regulaminie GPW zmiana polegająca na podwyższeniu progu minimalnej wartości rynkowej akcji emitentów ubiegających się o dopuszczenie ich akcji do obrotu na rynku giełdowym.

W 2010 r. wprowadzone zostały również odpowiednie zmiany w Statucie GPW SA, które miały przede wszystkim związek z dokonaną w tym roku prywatyzacją Giełdy. Natomiast w związku procesem prywatyzacji GPW, Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrzyła 10 zawiadomień o zamiarze nabycia akcji tej Spółki.

Dodatkowo, w celu dostosowania się do standardów obowiązujących na głównych giełdach europejskich i alternatywnych systemach obrotu, spółki GPW i BondSpot wprowadziły zmiany w Regulaminach polegające na wydłużeniu czasu, w którym mogą odbywać się sesje giełdowe odpowiednio do godz. 17.35 oraz 17.30.

Istotnym zdarzeniem w 2010 r. jest także nadanie instytucji krótkiej sprzedaży nowej formuły prawno-organizacyjnej. Instytucja krótkiej sprzedaży w związku z wejściem w życie od dnia 21 października 2009 r. ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 1316 zwana dalej „ustawą o obrocie”) uległa istotnej zmianie w porównaniu do wcześniej obowiązujących regulacji. Poprzez skreślenie, na mocy ustawy zmieniającej, delegacji dla Ministra Finansów do wydania rozporządzenia w sprawie trybu i warunków pożyczek maklerskich papierów wartościowych, która była zawarta w art. 94 ust. 1 pkt 3 ustawy o obrocie, które to rozporządzenie zawierało rozdział zatytułowany ramowa umowa sprzedaży krótkiej i umowa sprzedaży krótkiej, przestała istnieć prawna podstawa do regulowania danej instytucji na poziomie rozporządzenia. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz Krajowy Depozyt Papierów

Wartościowych SA wprowadziły w swoich regulaminach zmiany umożliwiające funkcjonowanie instytucji krótkiej sprzedaży w nowych realiach prawnych, wobec których Komisja Nadzoru Finansowego odpowiednio wyraziła zgodę oraz je zatwierdziła.

Zatwierdzanie prospektów emisyjnych instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

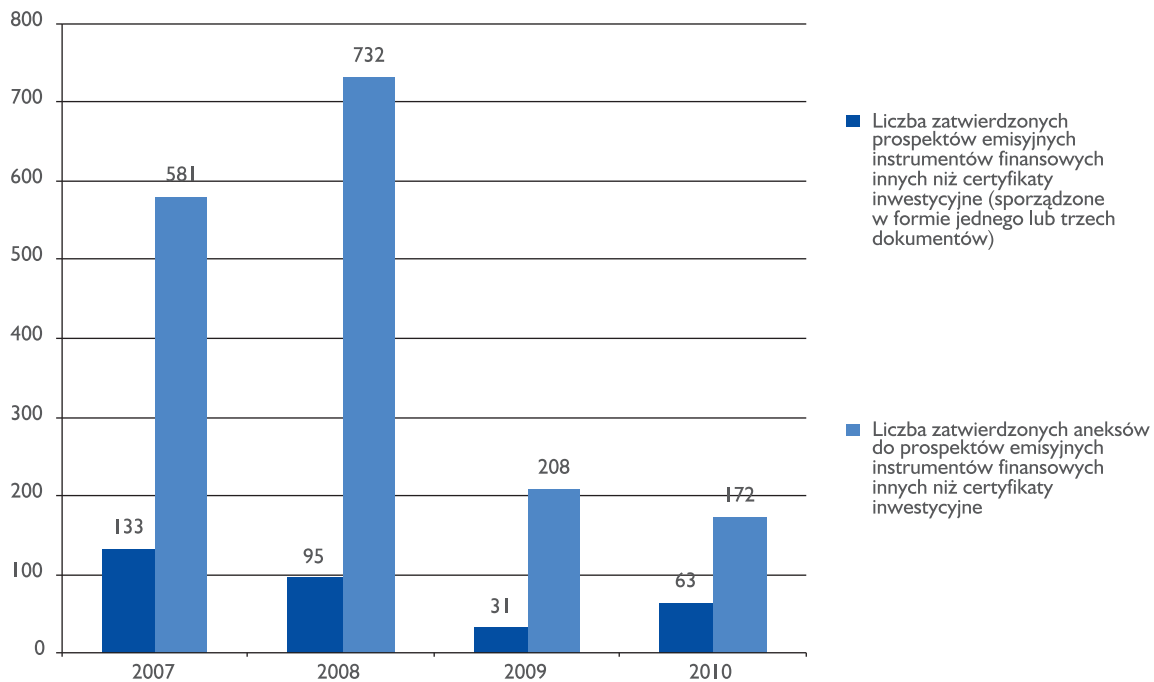
Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza prospekty emisyjne oraz aneksy aktualizujące ich treść. Prospekt emisyjny jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego emitent lub wprowadzający przeprowadza ofertę publiczną lub ubiega się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Prospekt emisyjny może być sporządzony jako dokument jednolity lub składający się z trzech odrębnych dokumentów: rejestracyjnego, ofertowego i podsumowującego (w tym przypadku możliwe jest oddzielne zatwierdzanie dokumentu rejestracyjnego, a oddzielnie – ofertowego i podsumowującego). Celem nadzoru KNF w tym zakresie jest zapewnienie pełnych, rzetelnych i kompletnych informacji o oferowanych papierach wartościowych i zasadach ich dystrybucji oraz informacji o ich emitencie, jego sytuacji majątkowej, ekonomicznej i prawnej, umożliwiających inwestorom podjęcie decyzji o nabyciu papierów wartościowych.

W okresie ważności prospektu emisyjnego emitent lub wprowadzający mają obowiązek niezwłocznie przekazywać Komisji Nadzoru Finansowego, w formie aneksu do prospektu emisyjnego wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, informacje o istotnych błędach w treści prospektu emisyjnego oraz znaczących czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę papieru wartościowego, i które zaistniały lub o których emitent lub wprowadzający powziął wiadomość po zatwierdzeniu prospektu emisyjnego.

W 2010 r. organ nadzoru wydał 235 takich decyzji, w tym:

- ▶ 63 decyzje zatwierdzające prospekty emisyjne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów);
- ▶ 172 decyzje zatwierdzające aneksy do prospektów emisyjnych instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

WYKRES 13. LICZBA ZATWIERDZONYCH PROSPEKTÓW EMISYJNYCH ORAZ ANEKSÓW DO PROSPEKTÓW EMISYJNYCH W LATACH 2007-2010

W 2010 r. KNF opublikowała listę najczęściej występujących błędów i nieprawidłowości w prospektach emisyjnych, co powinno umożliwić dokładniejszą weryfikację prospektów emisyjnych przez podmioty sporządzające jeszcze przed ich złożeniem do KNF, a tym samym powinno skutkować poprawą jakości składanej dokumentacji i w konsekwencji doprowadzić do skrócenia okresu prowadzenia postępowania administracyjnego.

Z kolei pod koniec 2010 r. KNF podjęła kampanię mającą na celu ograniczenie liczby aneksów do prospektów, poprzez zwrócenie uwagi emitentom na liczne przypadki niepotrzebnego przekazywania aneksów i zamieszczania w nich informacji, których przekazanie nie znajduje oparcia w przepisach prawa oraz prowadzi do nadmiaru informacji. W opinii organu nadzoru może to utrudniać inwestorom identyfikację kwestii najbardziej istotnych przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Wyrazem przyjętej przez KNF polityki było oficjalne stanowisko UKNF zamieszczone w połowie listopada na stronie internetowej Urzędu, którego stosowanie powinno pozwolić na większą czytelność przekazywanych przez emitentów informacji.

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza również memoranda informacyjne sporządzone w związku z ofertami publicznymi (memorandum tworzone w oparciu o polskie przepisy) oraz stwierdza równoważność pod względem formy i treści informacji zawartych w memorandach informacyjnych, sporządzonych w związku z ofertą publiczną lub zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych, z informacjami wymaganymi dla prospektu emisyjnego (memorandum tworzone w oparciu o unijne przepisy).

W 2010 r. KNF stwierdziła równoważność informacji zamieszczonych w memorandumach informacyjnych z informacjami wymaganymi dla prospektu emisyjnego w 6 przypadkach.

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęły również 43 potwierdzenia zatwierdzenia prospektu emisyjnego od organów nadzoru innych państw.

Zestawienie emitentów, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2010 roku zamieszczono w Tabeli 2.1 w Aneksie 2, natomiast aktualna lista prospektów emisyjnych zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

Inwestorzy kwalifikowani

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego dokonała 3 wpisów do rejestru inwestorów kwalifikowanych na podstawie art. 9 ustawy o ofercie publicznej (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.). Według stanu na 31 grudnia 2010 r. w rejestrze inwestorów kwalifikowanych figuruje 13 wpisów w części „małe i średnie przedsiębiorstwa” oraz 6 wpisów w części „osoby fizyczne”.

Udzielenie zezwoleń na przywrócenie akcjom formy dokumentu

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego, na podstawie art. 91 ustawy o ofercie publicznej (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.) wydała 12 decyzji zezwalających na przywrócenie formy dokumentu akcjom spółek.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Komisja Nadzoru Finansowego wykonuje zadania licencyjno-autoryzacyjne dotyczące instytucji zbiorowego inwestowania, których celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Komisja Nadzoru Finansowego udziela zezwoleń na:

- wykonywanie działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (dalej „TFI”);
- rozszerzenie przedmiotu działalności TFI o zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub o doradztwo inwestycyjne;
- zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych;
- utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, lub funduszu inwestycyjnego zamkniętego;
- zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu;
- przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami;
- przekształcenie funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami;
- zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego przez podmiot inny niż towarzystwo;

oraz udziela zgody na:

- prowadzenie zapisów na jednostki uczestnictwa oraz niepubliczne certyfikaty inwestycyjne za pośrednictwem podmiotu, o którym mowa w art. 32 ust. 2 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004, Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.);
- lokowanie aktywów funduszu w depozyty w bankach zagranicznych;
- połączenie dwóch funduszy inwestycyjnych otwartych albo dwóch specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, albo subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego;
- zmianę depozytariusza;
- zawieszenie zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa (na okres dłuższy niż 2 tygodnie);
- dokonywanie lokat na określonej giełdzie lub rynku w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, oraz w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego, których dopuszczenie do takiego obrotu jest zapewnione, w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska, państwo członkowskie lub państwo należące do OECD;
- przedłużenie terminu do złożenia wniosku przez fundusz inwestycyjny zamknięty emitujący publiczne certyfikaty in-

westycyjne, o dopuszczenie certyfikatów inwestycyjnych do obrotu na rynku regulowanym.

Poza tym KNF rozpatruje:

- zawiadomienia o nabyciu lub objęciu akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych;
- wnioski o wyznaczenie innego niż depozytariusz likwidatora funduszu;
- zawiadomienia o zamiarze zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EEA;
- zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez spółkę zarządzającą działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału lub w formie innej niż oddział;
- zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez towarzystwo, które zarządza co najmniej jednym funduszem inwestycyjnym otwartym niebędącym funduszem podstawowym lub powiązanym, działalność na terytorium państwa członkowskiego w formie oddziału, lub w formie innej niż oddział.

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych zamkniętych:

- zatwierdza prospekt emisyjny lub memorandum informacyjne funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne;
- zatwierdza aneks do prospektu emisyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne.

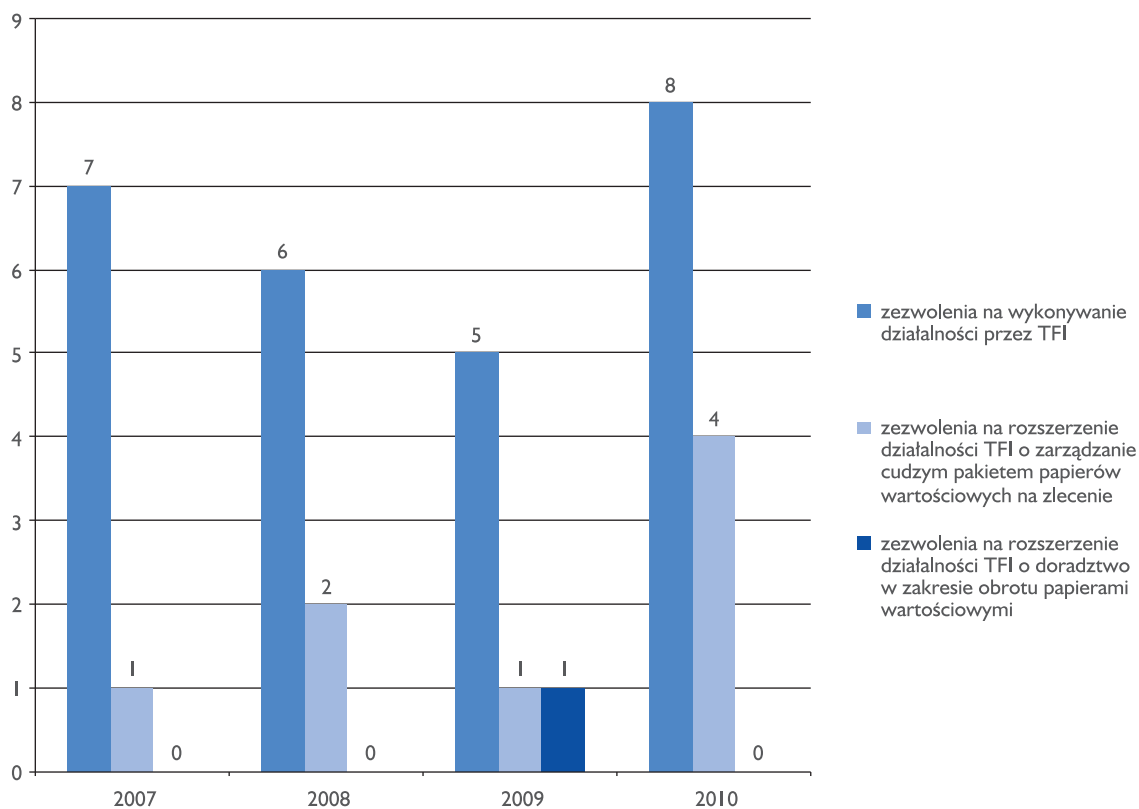
W 2010 roku organ nadzoru wydał 566 rozstrzygnięć dotyczących instytucji zbiorowego inwestowania. Zestawienie liczby decyzji w zależności od przedmiotu zezwolenia lub zgody znajduje się w Tabeli 1.2 w Aneksie 1.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 8 zezwoleń na utworzenie towarzystw funduszy inwestycyjnych następującym podmiotom:

- KGHM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA;
- Harenda Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA;
- AXA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA;
- BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (poprzednia nazwa CONTANGO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA);
- Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Fortis Private Investments SA (poprzednia nazwa Fortis Private Investments Polska SA);
- MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.
- SovereignFund Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.
- Provide Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Zmiany liczby udzielonych zezwoleń dla towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2007-2010 przedstawione są na Wykresie 14.

■ WYKRES 14. LICZBA ZEZWOLEŃ NA DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2007-2010

W 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 115 zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych, w tym:

- 5 na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 5 na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 105 na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

Powstawanie nowych funduszy inwestycyjnych w roku 2010 odbywało się w drodze:

- zezwoleń na utworzenie nowego funduszu inwestycyjnego;
- przekształcenia istniejących już funduszy inwestycyjnych w jeden fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami.

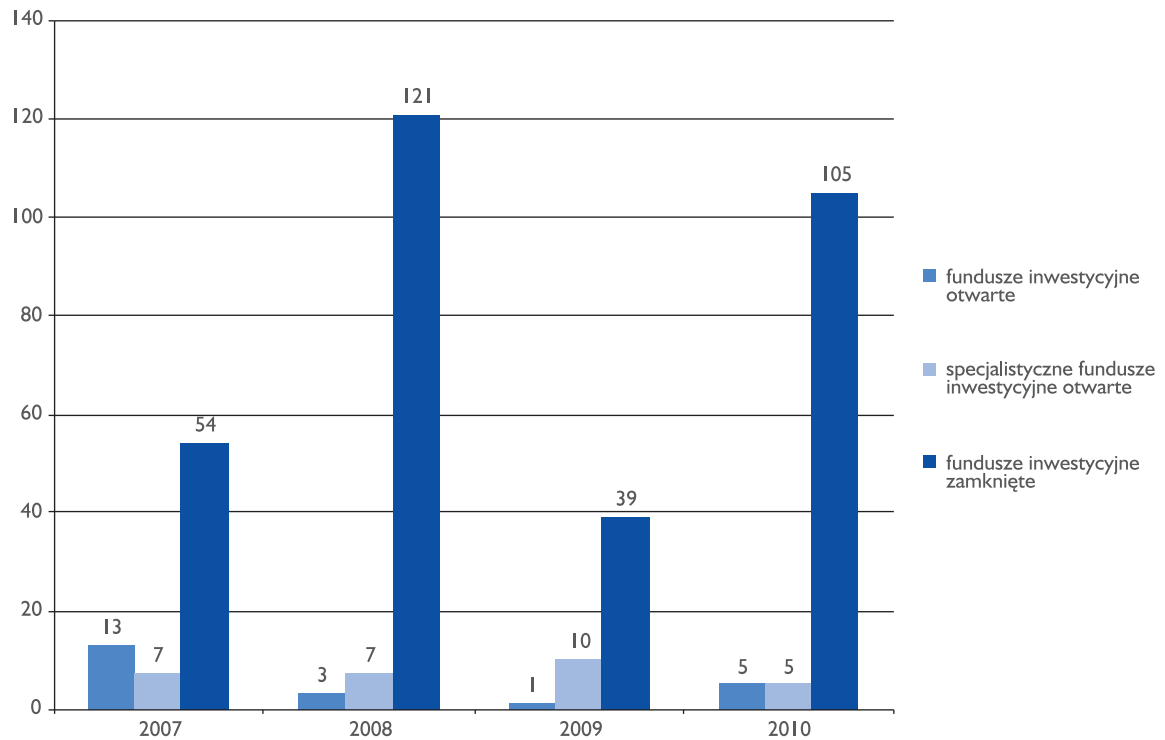
W 2010 roku rozpoczęły działalność 4 nowe fundusze z wydzielonymi subfunduszami (tzw. fundusze parasolowe). W wyniku powstania funduszy parasolowych oraz przekształcenia funduszy inwestycyjnych otwartych w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami nastąpił wzrost liczby subfunduszy wydzielonych w ramach funduszy tego typu, z 261 subfunduszy w grudniu 2009 r. do 298 subfunduszy na koniec grudnia 2010 roku.

W porównaniu do roku 2009 utrzymała się znacząca przewaga wniosków o udzielenie zezwolenia na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych w stosunku do funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, przy czym w przypadku funduszy zamkniętych odnotowano znaczny wzrost liczby udzielonych zezwoleń (105 decyzji w porównaniu do 39 decyzji wydanych w 2009 roku). Nowo tworzone fundusze inwestycyjne zamknięte były głównie funduszami aktywów niepublicznych (71 decyzji).

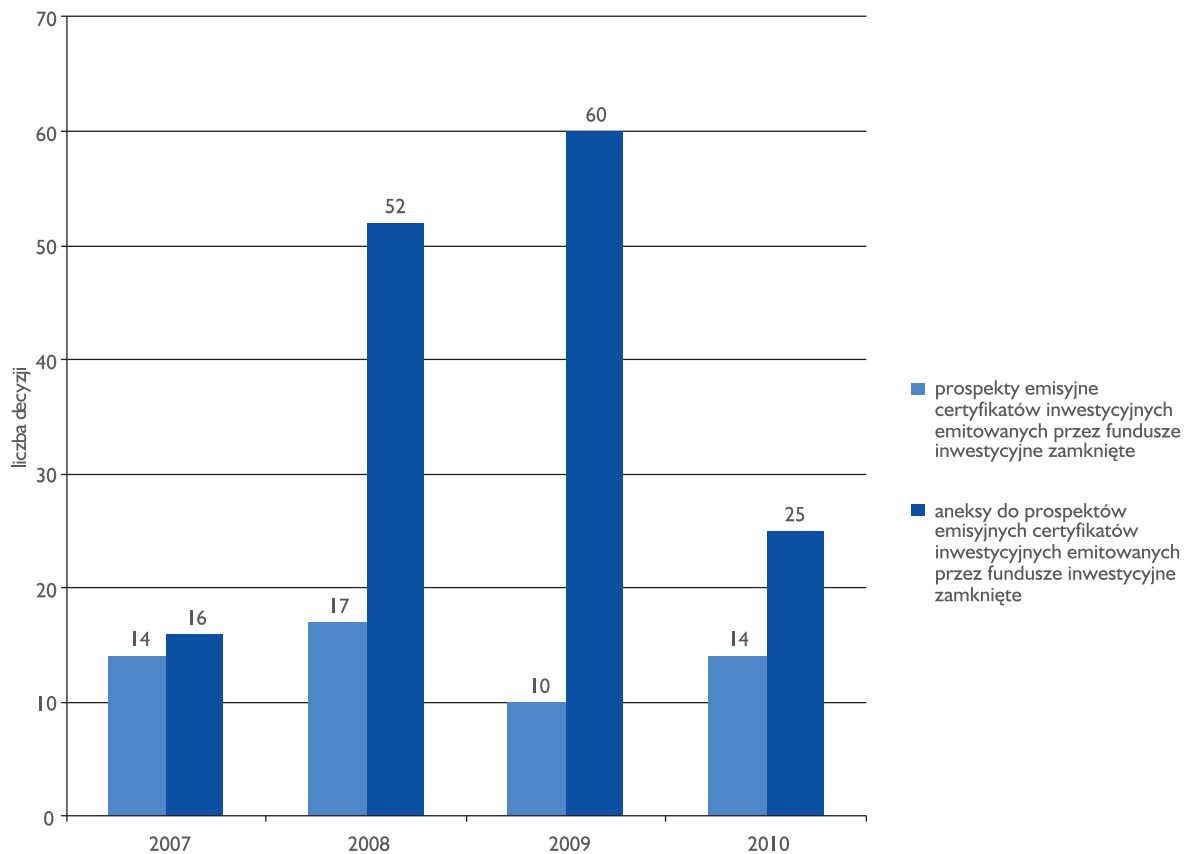
Zmiany liczby udzielonych zezwoleń na utworzenie poszczególnych rodzajów funduszy inwestycyjnych w latach 2007-2010 przedstawione są na Wykresie 15.

W okresie objętym sprawozdaniem zaobserwowano wzrost liczby wniosków o zatwierdzenie prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, natomiast spadła liczba wniosków o zatwierdzenie aneksów do prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, co obrazuje Wykres 16.

■ WYKRES 15. LICZBA ZEZWOLEŃ NA UTWORZENIE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2007-2010

■ WYKRES 16. LICZBA PROSPEKTÓW EMISYJNYCH ORAZ ANEKSÓW DO PROSPEKTÓW EMISYJNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ZAMKNIĘTYCH ZATWIERDZONYCH PRZEZ KNF W LATACH 2007-2010

W 2010 roku organ nadzoru wydał 14 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte, oraz 25 decyzji zatwierdzających aneksy do prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte.

Zestawienie funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2010 roku zamieszczono w Tabeli 2.2 w Aneksie 2.

Komisja prowadzi rejestr funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (dalej „EOG”, ang. *European Economic Area* – EEA), funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, które zbywają tytuły uczestnictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W odniesieniu do funduszy zagranicznych w stosunku do 2009 roku zaobserwowano wzrost liczby notyfikacji funduszy i subfunduszy zagranicznych. Do Komisji Nadzoru Finansowego złożonych zostało 25 zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 5 funduszy i 81 subfunduszy. Dla porównania w 2009 roku złożonych było 16 zawiadomień dotyczących 4 funduszy i 82 subfunduszy.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego notyfikowała 4 spółki zarządzające, które zgłosiły zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podmioty prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych to podmioty, które nabywają we własnym imieniu i na własny rachunek towary na giełdzie towarowej. Uprawnienie do prowadzenia ewidencji nabytych towarów giełdowych wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia KNF. Dodatkowym warunkiem jest m.in. zatrudnienie maklera giełd towarowych w celu reprezentowania tych podmiotów w transakcjach giełdowych.

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody na dokonanie zmian w regulaminie oraz statucie Towarowej Giełdy Energii SA (dalej „TGE”) jako spółki prowadzącej giełdę towarową. W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję udzielającą zgody na dokonanie zmian w Statucie TGE oraz 3 decyzje udzielające zgody na zmianę w Regulaminie TGE.

W 2010 r. udzielono 9 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. Ponadto, uchylono 2 decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych a 1 wniosek pozostawiono bez rozpoznania. Na

dzień 31.12.2010 r. 3 postępowania o udzielenie zezwolenia były w trakcie rozpatrywania.

Według stanu na 31 grudnia 2010 r., 45 przedsiębiorstw energetycznych posiadało zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

W okresie objętym sprawozdaniem w wyniku zmian przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm. dalej zwana Prawo energetyczne), zwłaszcza wprowadzenia obligatoryjnego pośrednictwa giełdowego, znaczna część przedsiębiorstw energetycznych wytwarzających energię elektryczną została zobowiązana do sprzedaży określonej jej części za pośrednictwem m.in. giełdy towarowej. Jednym z warunków uczestnictwa w rynku energii prowadzonym przez giełdę towarową jest uzyskanie zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. W konsekwencji, część podmiotów związanych przepisem Prawa energetycznego wystąpiła z wnioskiem do Komisji Nadzoru Finansowego o udzielenie przedmiotowego zezwolenia.

Nowelizacja prawa energetycznego dokonana ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 21, poz. 104; dalej „Prawo energetyczne”) wprowadziła obowiązek sprzedaży energii elektrycznej przez jej wytwórców poprzez publiczne formy sprzedaży, w tym giełdy towarowe w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych. Zawarte w art. 49a tak zwane „obligo giełdowe” zobowiązuje przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej do sprzedaży, w sposób o którym mowa powyżej, nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku. Przedmiotowy stan prawny spowodował dynamiczny wzrost obrotów, na rynku towarów giełdowych. Towarowa Giełda Energii SA z giełdy, na której obrót energią stanowił około 2-3% produkcji energii elektrycznej w Polsce przerodził się w platformę obrotu, gdzie wolumen obrotu energią elektryczną na jej parkiecie wyniósł w 2010 r. łącznie 81 757 763 MWh, co stanowi 53% wytworzonej energii w Polsce.

Ponadto, w 2010 r. zaobserwowano procesy konsolidacyjne przedsiębiorstw energetycznych w ramach grup kapitałowych. W wyniku powyższych działań 11 podmiotów posiadających zezwolenie Komisji na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych utraciło swój byt prawny wskutek ich przejścia w trybie przepisów określonych w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.).

W 2010 roku, po uprzednim zawiadomieniu Komisji Nadzoru Finansowego, GPW rozpoczęła organizowanie obrotu towarami giełdowymi w oparciu o Platformę Obrotu Energią Elektryczną.

Jednym z istotniejszych wydarzeń dotyczących rynku kapitałowego w roku 2010 było ponadto wydanie w 2010 r. zezwolenia Izbie Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA (IRGiT) na prowadzenie izby rozliczeniowej oraz izby rozrachunkowej. Zezwolenie to uprawnia

do prowadzenia rozliczeń i rozrachunku transakcji zawieranych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym, których przedmiotem są instrumenty finansowe. IRGiT jest pierwszą firmą w Polsce, która posiada takie zezwolenie. Od dnia 22 kwietnia 2010 r. IRGiT pełni również funkcję giełdowej izby rozrachunkowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. 2010, Nr 48, poz. 284 z późn. zm.).

2.7.5. Pośrednicy finansowi

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze pośrednictwa finansowego należy:

- ▶ prowadzenie rejestrów: agentów ubezpieczeniowych, brokerów ubezpieczeniowych, osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych i agentów firm inwestycyjnych;
- ▶ prowadzenie list maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych;
- ▶ rozpatrywanie wniosków o:
  - wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji,
  - wydanie zezwolenia na pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
  - wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych, do rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych i do rejestru agentów firm inwestycyjnych,
  - wpis na listy maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych.

W zakresie rozliczeń transakcji dotyczących towarów giełdowych, na uwagę zasługuje również w 2010 r. zatwierdzenie Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej, który uprawnia KDPW, zgodnie z regulacjami ustawy o giełdach towarowych, do dokonywania rozliczeń transakcji na rynku towarów giełdowych.

Agenci ubezpieczeniowi

W ramach nadzoru nad działalnością pośredników ubezpieczeniowych prowadzony jest rejestr agentów ubezpieczeniowych. Rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej.

W 2010 r. dokonano w rejestrze 120 868 czynności polegających na rejestracji wniosków o wpis do rejestru, zmianę danych objętych wpisem oraz wykreślenie z rejestru. Dokonano 19 015 zmian dotyczących danych agentów i 57 456 zmian dotyczących osób wykonujących czynności agencyjne. Na skutek rozwiązania 14 966 umów agencyjnych wykreślono z rejestru 9301 agentów, a w przypadku 5665 agentów dokonano zmian ich danych. Wykreślono 53 741 osób wykonujących czynności agencyjne, w tym 29 934 osoby zostały wykreślone całkowicie, a 29 934 osobom zmieniono dane.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. w rejestrze wpisanych jest 37 867 agentów ubezpieczeniowych, oraz 144 241 osób wykonujących czynności agencyjne.

■ TABELA 27. LICZBA ZAREJESTROWANYCH AGENTÓW UBEZPIECZENIOWYCH ORAZ OSÓB WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI AGENCYJNE W LATACH 2007-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE		2007	2008	2009	2010
Agenci	wyłącznie	8 146	8 289	8 111	8 390
	multiagenci	3 335	3 801	3 897	3 930
	Razem	11 481	12 090	12 008	12 320
Osoby wykonujące czynności agenta ubezpieczeniowego	pracujące dla jednego agenta	34 014	43 134	44 853	40 288
	pracujące dla co najmniej dwóch agentów	4 714	4 400	6 155	5 565
	Razem	38 728	47 534	51 008	45 853

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych zarejestrowano w 2010 r. również 101 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, wobec których przepisy prawa przewidują uproszczenia w uzyskaniu uprawnień, w tym:

- ▶ 62 banki i 1 spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (SKOK), prowadzące działalność agencyjną poprzez osoby zobowiązane do ukończenia szkolenia jedynie w zakresie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczeń zakładu ubezpieczeń, z którymi współpracują zarejestrowane pod-

mioty, informacji o taryfach, zasadach obliczania składek ubezpieczeniowych oraz o rozliczeniach ilościowo-wartościowych z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia i inkasa składek ubezpieczeniowych;

- ▶ 38 przedsiębiorców, którzy na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń działu II wykonują działalność agencyjną jako działalność uzupełniająca do podstawowej działalności gospodarczej, jeżeli działalność agencyjna:
  - pozostaje w bezpośrednim związku z podstawową działalnością tego przedsiębiorcy,

- nie wymaga szczegółowej wiedzy w zakresie ubezpieczeń,
- czas trwania umowy ubezpieczenia nie przekracza 12 miesięcy.

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

Działalność brokerska polega na zawieraniu lub doprowadzaniu do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywaniu czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpie-

czenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności brokerskich. Brokerzy są pośrednikami ubezpieczeniowymi, którzy działają w imieniu osób szukających ochrony ubezpieczeniowej. Broker powinien działać wyłącznie w interesie klienta, w szczególności wybierając najkorzystniejsze dla niego rozwiązanie oraz negocjować najlepsze warunki umowy bez względu na własne preferencje i ewentualne korzyści. Stąd konieczność zachowania niezależności tej grupy pośredników od zakładów ubezpieczeń i zapewnienia wysokiej jakości ich usług.

■ TABELA 28. STAN REJESTRU BROKERÓW NA KONIEC LAT 2007-2010

BROKERZY		2007	2008	2009	2010
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	626	633	646	654
	osoby prawne	247	255	268	282
	Razem	873	888	914	936
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	6	5	5	5
	osoby prawne	10	12	12	13
	Razem	16	17	17	18

Zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej są wydawane osobom fizycznym i prawnym. Organ nadzoru weryfikuje, czy kandydat na brokera spełnia określone warunki oraz czy daje rękojmię należytego wykonywania działalności brokerskiej.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 69 zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym 44 osobom fizycznym oraz 25 osobom prawnym. W tym okresie wydano 1 zezwolenie osobie prawnej na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji.

■ TABELA 29. LICZBA ZEZWOLEŃ NA WYKONYWANIE DZIAŁALNOŚCI BROKERSKIEJ W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2007-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Osoby fizyczne	52	28	34	44
Osoby prawne	17	16	23	24
Ogółem (bez reasekuracji)	69	44	57	68

W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się sześć egzaminów, przeprowadzanych przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym trzy dla brokerów ubezpieczeniowych i trzy dla brokerów reasekuracyjnych. Ogółem do egzaminów przystąpiły 592 osoby (w tym 23 do egzaminu na brokera reasekuracyjnego), natomiast egzaminy zdało 268 osób (w tym 7 osób – na brokera reasekuracyjnego).

Notyfikowani pośrednicy ubezpieczeniowi

W 2010 roku notyfikowano 424 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczy-

pospolitej Polskiej zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej i wycofano notyfikacje dla 89 pośredników.

Akwizytorzy otwartych funduszy emerytalnych

Jednym z istotnych działań w zakresie nadzoru nad działalnością akwizycyjną otwartych funduszy emerytalnych jest prowadzenie i aktualizacja rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych. Rejestr wykorzystywany jest przy identyfikacji akwizytorów w działaniach nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności przy rozpatrywaniu

skarg oraz kontroli prawidłowości prowadzenia działalności akwizycyjnej. Urząd Komisji dokonuje wpisu akwizytorów do rejestru na podstawie zgłoszeń dokonywanych przez otwarte fundusze emerytalne.

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. w rejestrze odnotowano 116 106 aktywnych akwizytorów.

■ **TABELA 30. CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM REJESTRU AKWIZYTORÓW W LATACH 2007-2010**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2010
Wpisy akwizytorów do rejestru (nowe osoby w rejestrze)	15 305	20 053	27 542	22 557
Zmiany wpisu w rejestrze (zmiany podmiotu lub funduszu lub zmiany danych osobowych)	4 550	13 120	6 332	7504
Wpisy informacji o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych	12 390	24 321	44 081	30 976
Wykreślenie wzmianki o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych na wniosek (wznowienie wykonywania czynności na rzecz tego samego podmiotu i funduszu)	546	555	2 815	820

Agenci firm inwestycyjnych

Agent firmy inwestycyjnej to pośrednik działający w imieniu firmy inwestycyjnej (przy czym może to być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna). Promuje usługi świadczone przez firmę inwestycyjną i zdobywa dla niej nowych klientów. Firma inwestycyjna może w drodze pisemnej umowy powierzyć agentowi wykonywanie czynności pośrednictwa w zakresie działalności prowadzonej przez tę firmę inwestycyjną, związane z zawieraniem umów o świadczenie usług przez firmę inwestycyjną lub umożliwiające realizację tych umów, w szczególności polegające na doradzaniu klientowi lub potencjalnemu klientowi w zakresie instrumentów finansowych lub usług danej firmy inwestycyjnej, przyjmowaniu zleceń, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 211, poz. 1384), oraz odbieraniu innych oświadczeń woli dla firmy inwestycyjnej.

Komisja prowadzi rejestr podmiotów posiadających prawo do wykonywania czynności agenta firmy inwestycyjnej. Osoba fizyczna, aby uzyskać wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych, powinna spełniać przesłanki art. 81 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na agenta firmy inwestycyjnej, przeprowadzany przez Komisję Egzaminacyjną dla Agentów Firm Inwestycyjnych. Maklerzy papierów wartościowych i doradcy inwestyjni mający prawo wykonywania zawodu spełniają te warunki bez konieczności zdawania egzaminu.

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. zawierał 65 podmiotów, w tym 22 osoby prawne i 43 osoby fizyczne.

W 2010 roku do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych: 5 osób fizycznych i 2 osoby prawne.

■ **TABELA 31. REJESTR AGENTÓW FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2007-2010**

AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH	2007	2008	2009	2010
osoby fizyczne	20	24	38	43
osoby prawne	14	19	20	22
Razem	34	43	58	65

W dniu 5 grudnia 2010 r. odbył się egzamin na agenta firmy inwestycyjnej. Do egzaminu przystąpiło 10 osób. Wynik pozytywny uzyskało 6 osób.

Za przeprowadzenie egzaminów dla kandydatów na agentów firm inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie – według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.:

- ▶ Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Piotr Radziwonka,
- ▶ Sekretarz – Tomasz Banaszczyk,
- ▶ Członkowie – Maciej Bombol do sierpnia 2010 r. / Marcin Pachucki od sierpnia 2010 r., Arkadiusz Famirski, Maciej Kurzajewski do sierpnia 2010 r. / Andrzej Krawczyk od sierpnia 2010 r.

W okresie objętym sprawozdaniem, 4 zagraniczne firmy inwestycyjne powiadomiły Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 4 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. łącznie 10 zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność transgraniczną, powiadomiło Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 23 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

Komisja Nadzoru Finansowego wydaje zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, na wniosek podmiotu zainteresowanego prowadzeniem tejże działalności. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004, Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.), jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych, mogą być zbywane i odkupywane za pośrednictwem podmiotu z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, udzielany jest przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie art. 32 ust. 2 ww. ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. 2009, Nr 62, poz. 507).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego, obejmowała 70 podmiotów.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 6 zezwoleń na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub

tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz uchyliła 1 zezwolenie.

Maklerzy papierów wartościowych

Makler papierów wartościowych jest zawodem regulowanym związanym przede wszystkim z obsługą profesjonalnego obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi. Do typowych zadań realizowanych przez maklerów należą, m.in. przyjmowanie, przekazywanie i wykonywanie zleceń składanych przez inwestorów oraz obsługa ofert publicznych. Ponadto, osoby, które zostały wpisane na listę maklerów papierów wartościowych po wejściu w życie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz osoby, które zdały egzamin uzupełniający, zgodnie z art. 218 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 211, poz. 1384), mogą wykonywać czynności doradztwa inwestycyjnego. Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów są firmy inwestycyjne, a więc domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską oraz zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące na terenie Polski działalność w formie oddziału.

Prawo wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów papierów wartościowych. Aby uzyskać wpis na listę maklerów papierów wartościowych należy spełnić przesłanki art. 127 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na maklera papierów wartościowych, przeprowadzany przez Komisję Egzaminacyjną dla Maklerów Papierów Wartościowych. Wpis na listę bez konieczności zdawania egzaminu może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby, stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego, dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 2371 osób.

Na listę maklerów papierów wartościowych w 2010 r. zostało wpisanych 218 osób.

■ TABELA 32. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ MAKLERÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH MAKLERÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Lista osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	45	133	166	218
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	1 861	1 992	2 155	2371

W 2010 r. odbyły się 2 egzaminy dla kandydatów na maklera papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiło łącznie 871 osób, a zdały je łącznie 234 osoby. Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem odbyły się 2 egzaminy uzupełniające dla maklerów papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiły łącznie 22 osoby, a zdało je łącznie 6 osób. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdały 93 osoby.

Za przeprowadzenie egzaminów na maklera papierów wartościowych i egzaminów uzupełniających dla maklerów papierów wartościowych odpowiedzialna była Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego), która do dnia 12 sierpnia 2010 r. działała w składzie:

- ▶ Przewodniczący – Witold Pochmara;
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska;
- ▶ Sekretarz – Beata Ciężkowska;
- ▶ Członkowie – Maciej Bombol, Grzegorz Łętocha, Krzysztof Witczak.

Po wprowadzeniu zmian, skład Komisji w dniu 31 grudnia 2010 r. przedstawiał się następująco:

- ▶ Przewodniczący – Marta Kłosińska;
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Mirosław Jeżowski;
- ▶ Sekretarz – Beata Ciężkowska;
- ▶ Członkowie – Piotr Radziwonka, Dawid Jaworski, Tomasz Chapanionek.

Doradcy inwestycyjni

Doradcy inwestycyjni zajmują się zarządzaniem portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów

finansowych, oraz doradztwem inwestycyjnym. Instytucjami zatrudniającymi doradców są firmy inwestycyjne świadczące usługi z zakresu zarządzania aktywami, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwa emerytalne zarządzające otwartymi funduszami emerytalnymi oraz zakłady ubezpieczeń.

W celu uzyskania wpisu na listę doradców inwestycyjnych należy spełnić przesłanki art. 127 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 211, poz. 1384), w tym zdać egzamin na doradcę inwestycyjnego, który przeprowadza Komisja Egzaminacyjna dla Doradców Inwestycyjnych. Wpis na listę doradców inwestycyjnych może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód doradcy w innych państwach, jeżeli jej kwalifikacje – stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego – dają rękojmię należytego wykonywania zawodu, a także – posiadacz tytułu CIIA (ang. *Certified International Investment Analyst*).

Licencja doradcy inwestycyjnego jest świadectwem bardzo wysokich kwalifikacji oraz dogłębnej znajomości zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego. Prawo wykonywania zawodu doradcy inwestycyjnego przysługuje osobom, które są wpisane na listę doradców inwestycyjnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 336 osób. Na listę doradców inwestycyjnych w 2010 roku zostało wpisanych 49 osób.

■ TABELA 33. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ DORADCÓW INWESTYCYJNYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH DORADCÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	19	14	19	49
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	257	271	287	336

W dniu 28 marca 2010 r. odbył się pierwszy z trzech etapów egzaminu na doradcę inwestycyjnego. Cały cykl egzaminacyjny zdało 30 osób. Dnia 17 października 2010 r. rozpoczął się kolejny cykl egzaminacyjny na doradcę inwestycyjnego, który zakończył się w 2011 r.

Za przeprowadzenie egzaminu dla kandydatów na doradców inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.:

- ▶ Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Ewa Dudkowska,

- ▶ Sekretarz – Tomasz Banaszczyk,
- ▶ Członkowie – Adam Drozdowski do sierpnia 2010 r./ Andrzej Stopczyński od sierpnia 2010 r., Jerzy Gajdka, Andrzej Rutkowski.

Maklerzy giełd towarowych

Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów giełd towarowych są przedsiębiorstwa energetyczne. Aby uzyskać wpis na listę maklerów giełd towarowych, należy spełnić przesłanki art. 27 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 48, poz. 284, z późn. zm.), w tym zdać egzamin na maklera giełd towarowych, który

przeprowadzany jest przez Komisję Egzaminacyjną dla Maklerów Giełd Towarowych. Wpis na listę maklerów giełd towarowych może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby – stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego – dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Prawo wykonywania zawodu maklera giełd towarowych przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów giełd towarowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych wynosiła 202 osoby. Na listę maklerów giełd towarowych w 2010 roku zostało wpisanych 29 osób.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 3 decyzje uznające kwalifikacje zawodowe do wykonywania zawodu maklera giełd towarowych, a także nadzorowała 4 staże adaptacyjne stanowiące podstawę uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu maklera giełd towarowych.

TABELA 34. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ MAKLERÓW GIEŁD TOWAROWYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH MAKLERÓW GIEŁD TOWAROWYCH W LATACH 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba osób wpisanych w danym roku na listę maklerów giełd towarowych	15	11	12	31	29
Łączna liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych	122	133	145	173	202

W 2010 r. odbyły się 2 egzaminy na maklera giełd towarowych. Do egzaminów tych przystąpiło łącznie 107 osób, a zdało je łącznie 28 osób.

Za przeprowadzenie egzaminów na maklera giełd towarowych odpowiedzialna była Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie wg stanu na dzień 12 sierpnia 2010 r.:

- ▶ Przewodniczący – Witold Pochmara,
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska,
- ▶ Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- ▶ Członkowie – Maciej Bombol, Piotr Radziwonka, Jacek Tomaszewski,

oraz w składzie wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku:

- ▶ Przewodniczący – Marta Kłosińska,
- ▶ Zastępca Przewodniczącego – Piotr Radziwonka,
- ▶ Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- ▶ Członkowie – Mirosław Jeżowski, Kinga Ejzert-Kłos, Jacek Tomaszewski.

Prace nad przygotowaniem wspólnej wewnętrznej procedury opiniowania kandydatów na stanowiska członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego

W okresie objętym sprawozdaniem powołano zespół roboczy dla przygotowania wspólnej wewnętrznej procedury opiniowania kandydatów na stanowiska członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Członkowie zespołu roboczego oraz osoby współpracujące opracowały projekt Instrukcji obejmującej wspólną wewnętrzną procedurę opiniowania kandydatów na stanowiska członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Instrukcja wprowadzi jednolite ogólne zasady badania kandydatów na stanowiska członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję.

Projekt Instrukcji zawiera cztery rodzaje formularzy:

- ▶ formularz dla kandydatów na członków zarządu podmiotów podlegających nadzorowi KNF w Pionie Nadzoru Bankowego;
- ▶ formularz dla członków i kandydatów na członków zarządów i rad nadzorczych krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji oraz dyrektorów i zastępców dyrektorów głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń lub zagranicznych zakładów reasekuracji;
- ▶ formularz dla kandydatów na członków zarządów i rad nadzorczych towarzystw emerytalnych;
- ▶ formularz dla członków organów podmiotów podlegających nadzorowi KNF w Pionie Nadzoru Rynku Kapitałowego, dla każdego sektora rynku finansowego. Formularze stanowią integralną część Instrukcji.

2.8. Pakiet odbiurokratyzowania rynku finansowego

W roku objętym sprawozdaniem UKNF podjął prace nad „Pakiem odbiurokratyzowania rynku finansowego”. Celem pakietu było uproszczenie procedur, w zakresie, w jakim przyczyni się to do usprawnienia prowadzenia działalności na rynku finansowym i zwiększenia efektywności sprawowania państwowego nadzoru finansowego.

Wstępna wersja pakietu została przedstawiona organizacjom rynkowym w lipcu 2010 r., wraz z zaproszeniem do zgłoszenia własnych propozycji w zakresie odbiurokratyzowania rynku finansowego. W UKNF powołano grupę roboczą, w ramach której analizowane były zgłaszane przez organizacje propozycje rozwiązań. Przedstawione propozycje zostały uwzględniane w pakiecie, pod warunkiem, że obciążenia po stronie rynku i nadzoru związane z dotychczasowymi wymogami przekładają się na poprawę zarządzania ryzykiem.

Część z zaproponowanych w pakiecie działań leży w bezpośredniej gestii UKNF i polega na zmianie dotychczasowego nastawienia lub wdrożeniu nowych procedur. W części dotyczącej zmian w przepisach prawa, ze względu na fakt, że UKNF nie dysponuje inicjatywą ustawodawczą, propozycje zostały przekazane do Ministerstwa Finansów (regulatora rynku finansowego) oraz Ministerstwa Gospodarki, które prowadzi prace nad odbiurokratyzowaniem gospodarki.

„Pakiet odbiurokratyzowania rynku finansowego” opublikowany został w serwisie internetowym UKNF¹⁰.

Nadanie postaci elektronicznej możliwie szerokiemu zakresowi działań nadzorczych

System PORTAL

Jednym z elementów pakietu jest stworzenie bezpiecznego kanału komunikacji z podmiotami nadzorowanymi. Tworzona platforma o nazwie Portal, ma zapewnić bezpieczną wymianę informacji w formie elektronicznej pomiędzy podmiotami nadzorowanymi i UKNF. Portal ma również zoptymalizować procesy wymiany informacji.

W lutym 2010 r. zakończyło się postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy Portalu i zgodnie z podpisaną umową, Wykonawca stworzył i wdrożył system Portal w środowisku informatycznym UKNF. System Portal jest systemem dedykowanym dla UKNF, powstał na bazie założeń funkcjonalnych opracowanych w roku 2009 przez zespół projektowy. Prace programistyczne zostały zakończone w 2010 r. Uruchomienie Portalu będzie poprzedzone fazą pilotażu, do którego zaproszono wybrane podmioty nadzorowane z sektora bankowego

i z rynku kapitałowego. Aktualnie system posiada 3 podstawowe funkcjonalności: rozmowy, artykuły i ankiety. Po uruchomieniu produkcyjnym planowane jest wprowadzanie dalszych funkcjonalności i wykorzystanie tego systemu przez pozostałe piony.

Udział podmiotów nadzorowanych w projekcie jest dobrowolny. Podstawą korzystania z systemu Portal jest umowa zawierana przez poszczególne podmioty z UKNF. Zasady korzystania z Portalu reguluje stanowiący część umowy Regulamin korzystania z Portalu, określający aspekty formalno-prawne oraz aspekty natury organizacyjnej i technicznej związane z Portalem.

W dłuższym horyzoncie czasowym w ramach wdrożenia projektu Portal planowane są również zmiany legislacyjne mające ustanowić dla podmiotów nadzorowanych ustawy obowiązek komunikacji z organem nadzoru przez Portal KNF.

Wprowadzenie formy elektronicznej wniosków o wpis, zmianę wpisu lub wykreślenie z Rejestru Agentów Ubezpieczeniowych (RAU)

W ramach usprawnienia nadzoru nad działalnością pośredników ubezpieczeniowych zaplanowano na 2010 r. wprowadzenie zmian dotyczących funkcjonowania rejestru agentów ubezpieczeniowych. Zmiany te miały polegać na wprowadzeniu elektronicznej formy wniosku o wpis, zmianę wpisu bądź wykreślenie z rejestru agentów ubezpieczeniowych, co pozwoli na znaczne usprawnienie i przyspieszenie procesu rozpatrywania wniosków. Wdrożenie systemu było poprzedzone wieloetapowymi pracami, podczas których modyfikowano i dostosowywano rejestr agentów ubezpieczeniowych do wymogów rozporządzenia i potrzeb zakładów ubezpieczeń. Zorganizowano spotkanie dla zakładów ubezpieczeń, na którym poinformowano o planowanych zmianach i ich znaczeniu dla procesu rejestracji. Wprowadzenie zmian poprzedziły pilotażowe testy przeprowadzone wspólnie z zakładami ubezpieczeń. Na stronach Urzędu zostały umieszczone informacje na temat nowych procedur i instrukcje użytkownika rejestru.

W dniu 1 grudnia 2010 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 września 2010 r. w sprawie wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych (Dz.U. z 2010 r. Nr 173, poz. 1170). System zaczął działać wraz z wejściem w życie Rozporządzenia – od tego dnia zakłady ubezpieczeń składają wnioski o wpis, zmianę wpisu i wykreślenie agenta ubezpieczeniowego w systemie teleinformatycznym za pośrednictwem strony internetowej lub elektronicznej skrzynki podawczej. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego udostępnił system teleinformatyczny nieodpłatnie. Nowy system umożliwił również zakładom ubezpieczeń uzyskanie, drogą elektroniczną,

¹⁰ http://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/index.html

zwrotnych informacji o dokonanych przez organ nadzoru wpisach, zmianach i wykreśleniach, co znacznie przyspieszyło proces przekazywania danych z rejestru do zakładów ubezpieczeń.

W 2010 r. rozpatrzono 120 868 wniosków o wpis, zmianę wpisu bądź wykreślenie z rejestru agentów ubezpieczeniowych. Wprowadzenie możliwości elektronicznego składania wniosków do rejestru agentów, pozwoli na znaczące skrócenie czasu rozpatrywania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych.

System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU)

Od początku 2010 r. zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji raportują do organu nadzoru za pomocą nowej Aplikacji Sprawozdawczej Systemu Nadzoru Ubezpieczeń, której budowę zakończono w grudniu 2009 r. Przez pierwsze dwa okresy sprawozdawcze (I kwartał oraz I półrocze 2010 r.) raportowanie odbywało się równoległe w dwóch systemach (w starym i nowym). Podwójne raportowanie było konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa danych oraz dla przeprowadzenia testów spójności danych.

Przeniesienie raportowania na nową aplikację odbywało się sukcesywnie. W 2010 r. za pomocą aplikacji SNU zakłady przekazały kwartalne sprawozdania finansowe i statystyczne (wg stanu na dzień 31.03.2010 r., 30.06.2010 r., 30.09.2010 r.), sprawozdania statystyczne KNF-02 (wg stanu na dzień 31.03.2010 r., 30.06.2010 r., 30.09.2010 r.) oraz miesięczne sprawozdania dotyczące wartości wskaźników wypłacalności oraz wyniku technicznego i finansowego (począwszy od sprawozdania wg stanu na dzień 31.07.2010 r.). Pozostałe sprawozdania, przekazane przez zakłady poza aplikacją SNU, zostały zmigrowane do systemu (plany finansowe zakładów na 2010 r., raporty o stanie portfela, sprawozdania IKE, badania ankietowe typu ORSA oraz testy warunków skrajnych).

Przejęcie na nowy system sprawozdawczy wymagało wykonania szeregu prac obejmujących m.in.:

- modyfikację Aplikacji Sprawozdawczej zgodnie z uwagami uzyskanymi od zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w okresie testów aplikacji (w 2009 r.) oraz w okresie równoległego raportowania (w 2010 r.),
- przygotowanie i publikację szablonów sprawozdawczych oraz słowników sprawozdawczych zgodnie z zakresem sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń i reasekuracji obowiązującym w 2010 roku,
- doprecyzowania zasad weryfikacji formalnej i merytorycznej analizowanych sprawozdań oraz zasilania bazy analitycznej,
- budowę świata obiektów oraz raportów w Business Objects dla użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych.

Aby ułatwić podmiotom korzystanie z nowej aplikacji, organ nadzoru uruchomił helpdesk. Helpdesk jest dostępny w godzinach pracy Urzędu, punktem kontaktowym dla obsługi zgłoszeń jest jeden numer telefonu. Za pomocą urządzenia IVR – (ang. *Interactive Voice Response*),¹¹ po połączeniu z infolinią, użytkownik jest przekierowywany do departamentu odpowiedzialnego za obsługę zgłoszenia. Podmioty mogą również dokonać zgłoszenia za pomocą dedykowanego adresu e-mail. Zgłoszenia były przyjmowane na bieżąco i prawie we wszystkich przypadkach zostały obsłużone w trybie natychmiastowym.

System Nadzoru nad Obrotem (SNO)

W okresie objętym sprawozdaniem w Urzędzie Komisji realizowane były kolejne etapy projektu wdrożenia Systemu Nadzoru nad Obrotem. Projekt ma na celu stworzenie wsparcia informatyczno-analitycznego Urzędu Komisji w obszarze nadzoru nad obrotem na rynku regulowanym w Polsce. SNO zostało wdrożone jako bezpieczne i wydajne środowisko wspierające realizację procesów nadzorczych Komisji za pomocą gromadzenia, przetwarzania i prezentacji informacji o obrocie na rynku regulowanym, otrzymywanych z GPW i KDPW oraz innych źródeł. W obszarze dotyczącym raportowania system tworzy elastyczne środowisko raportowe porządkujące dane dotyczące transakcji pochodzących z różnych źródeł oraz tworzy raporty pozwalające na analizowanie tych danych, jak również dostarcza niezbędne funkcjonalności alertowe.

W celu zapewnienia zgodności funkcjonowania SNO z regulacjami i standardami Unii Europejskiej, do baz systemu włączone zostały również sprawozdania o transakcjach MiFID oraz informacje z baz IRD (ang. *Instrument Reference Data*) i Market Calculation.

Sprawozdania MiFID stanowią realizację obowiązku KNF wynikającego z art. 25 ust. 3 Dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r., zgodnie z którym firmy inwestycyjne zobowiązane są do przekazywania właściwym organom nadzoru sprawozdań o transakcjach zawieranych na instrumentach finansowych dopuszczonych do obrotu na rynkach regulowanych niezależnie od tego czy zostały one zawarte na rachunek własny firmy inwestycyjnej, czy też na rachunek klientów. W ramach projektu IRD utworzona została wspólna baza danych, przeznaczona do gromadzenia przesyłanych i aktualizowanych na bieżąco raportów, oraz automatycznej wymiany informacji o instrumentach, dla których poszczególne instytucje nadzoru są organem właściwym. Baza Market Calculation pozwala na wyznaczanie akcji płynnych, do czego zobowiązuje Komisję art. 22 ust. 6 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1287/2006 wprowadzającego środki wykonawcze do Dyrektywy 2004/39/WE¹².

¹¹ System telekomunikacyjny umożliwiający interaktywną obsługę osoby dzwoniącej.

¹² Art. 22 ust. 6 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1287/2006, na podstawie którego każdy organ nadzoru zapewnia utrzymywanie i publikację zestawienia wszystkich akcji płynnych, dla których jest organem właściwym.

W zakresie formalno-prawnego dostosowania systemu, Urząd KNF podpisał w 2010 r. z GPW i KDPW umowy zapewniające niezawodne otrzymywanie danych odpowiedniej jakości.

Planowany termin zakończenia prac nad SNO to kwiecień 2011 r.

Aplikacja „Wnioski składane do UKNF”

W odpowiedzi na postulaty instytucji finansowych uruchomiono wyszukiwarkę wniosków złożonych do UKNF. W aplikacji udostępniono 113 formularzy różnego rodzaju wniosków wraz z wykazami dokumentów, które należy dołączyć do danego wniosku. Nie zamieszczono jedynie tych wniosków, w przypadku których nie jest możliwe stworzenie formularza ani określenie zamkniętej listy załączników.

Najważniejsze korzyści z udostępnienia aplikacji to usprawnienie procesu składania i rozpatrywania wniosków oraz standaryzacja i ujednolicenie składu redakcyjnego wniosków.

Utworzenie w UKNF Pionu Inspekcji

W wyniku zmiany statutu UKNF, w strukturze urzędu został z dniem 2 lipca 2010 r. utworzony Pion Inspekcji. Był to kolejny etap integracji istniejących w przeszłości odrębnych nadzorów sektorowych, polegający na standaryzacji i optymalizacji procedur w zakresie nadzoru on-site, realizowanego w siedzibie podmiotu nadzorowanego. Wraz z utworzeniem Pionu Inspekcji nastąpiło ujednoczenie procedur inspekcyjnych w różnych sektorach rynku finansowego – na ile było to możliwe ze względu na specyfikę poszczególnych sektorów – oraz zaproponowane zostały zmiany w przepisach prawa dotyczących inspekcji.

Ewidencja outsourcingu czynności bankowych i ubezpieczeniowych

Biorąc pod uwagę postulaty podmiotów działających w sektorze bankowym, dotyczące zmian przepisów Prawa bankowego odnośnie outsourcingu czynności bankowych, jak również wnioski wynikające z dotychczasowej praktyki nadzorczej w tym zakresie, wypracowany został projekt zmian ww. ustawy, który został skierowany przez Ministerstwo Finansów na dalszą ścieżkę legislacyjną.

W ramach tych zmian zaproponowano zniesienie lub modyfikację niektórych przepisów, co przyczyni się do znacznego zmniejszenia obciążenia banków, wynikającego z dotychczasowego brzmienia przepisów regulujących outsourcing czynności bankowych. Dotyczy to m.in.:

- zastąpienia obowiązku zawiadomiania organu nadzoru o zamiarze zawarcia, zmiany, rozwiązania lub o wygaśnięciu umowy outsourcingu wymogiem prowadzenia przez bank ewidencji tego typu umów;
- rozszerzenia katalogu czynności, które nie wymagają zezwolenia KNF;

- zrównanie reżimu prawnego powierzania wykonywania czynności przedsiębiorcom z siedzibą w Polsce oraz przedsiębiorcom z terytorium państw członkowskich;
- ograniczenie obowiązków sprawozdawczych dotyczących przekazywania do nadzoru sprawozdań przedsiębiorców współpracujących z bankami;
- modyfikacji obowiązku ogłaszania w miejscu wykonywania czynności informacji o przedsiębiorcach na tablicach ogłoszeń w placówkach banku poprzez umożliwienie ogłaszania przez bank informacji o przedsiębiorcach w sposób ogólnie dostępny.

Obecny kształt regulacji w zakresie outsourcingu czynności bankowych nakłada na banki i nadzór dodatkowe obciążenia w zakresie raportowania niewspółmierne do uzyskiwanych korzyści nadzorczych.

UKNF zaproponował zastąpienie obowiązku zawiadomiania nadzoru o zamiarze zawarcia zmiany, rozwiązania lub wygaśnięcia umowy outsourcingu, wymogiem prowadzenia przez bank ewidencji tego typu umów.

Obowiązek każdorazowego zawiadomiania o zamiarze zawarcia umowy outsourcingu (wprowadzony w 2004 r. nowelizacją Prawa bankowego) wiąże się z uciążliwością i dodatkowymi kosztami, zarówno dla banków, jak i dla nadzoru. W latach 2008 – 2009 do KNF wpłynęło ponad 10 tys. zawiadomień banków komercyjnych dot. umów outsourcingu. Przykładowo, w 2009 roku w przypadku jednego średniej wielkości banku komercyjnego detalicznego organ nadzoru otrzymał 1448 zawiadomień. Projektowana zmiana usprawniłaby zawieranie umów outsourcingu.

Rozszerzyłby się też katalog czynności, których outsourcing nie wymaga zezwolenia KNF, o czynności, takie jak: zawieranie i zmiana umów rachunków rozliczeniowych, rachunków lokat terminowych, rachunków powierniczych; zawieranie i zmiana umów kredytu i pożyczki (innych niż kredyt konsumencki) z osobami fizycznymi; zawieranie i zmiana umów kredytu i pożyczki oraz umów o kartę płatniczą z mikroprzedsiębiorcami i małymi przedsiębiorcami; emitowanie i przechowywanie bankowych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych i wykonywanie innych czynności związanych z emisją i obsługą papierów wartościowych; windykacja należności banku.

Projekt zmiany przepisów Prawa bankowego w zakresie outsourcingu został przekazany przez UKNF do Ministerstwa Finansów w marcu 2009 r. Po zakończeniu prac na forum Rady Rozwoju Rynku Finansowego, zmiany zostały przyjęte przez Komitet Stały Rady Ministrów w dniu 1 września 2010 r.

Zmiany w obszarze outsourcingu powinny być również wprowadzone w przypadku zakładów ubezpieczeń. Obecnie, raportowane są przypadki zlecenia czynności podmiotom trzecim (zlecenie czynności w zakresie składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu

umów) – system ten powinien zostać zastąpiony analogicznym jak postulowane zmiany w tym zakresie w przypadku banków (prowadzenie ewidencji umów zlecenia czynności).

Projekt zmiany przepisów w zakresie outsourcingu czynności ubezpieczeniowych został przekazany przez UKNF do Ministerstwa Finansów we wrześniu 2010 r.

Najważniejsze korzyści ze zmian w outsourcingu bankowym i ubezpieczeniowym:

- ▶ eliminacja nieuzasadnionego raportowania do nadzoru;
- ▶ ograniczenie się przez banki i zakłady ubezpieczeń do prowadzenia ewidencji umów outsourcingowych.

Nadzór nad funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi emitującymi niepubliczne certyfikaty inwestycyjne

Zmiany dotyczyłyby nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi (FIZ) emitującymi niepubliczne certyfikaty. FIZ mają możliwość kształtowania dużo bardziej elastycznej polityki inwestycyjnej niż inne fundusze, są uprawnione m.in. do inwestowania w nieruchomości, mogą być tworzone jako fundusze private equity, czy fundusze sekurytyzacyjne. Fundusze z niepublicznymi certyfikatami są zazwyczaj tworzone na zamówienie konkretnych zamożnych inwestorów i wyłącznie do nich adresowane.

Nadzór wykonywany przez UKNF w odniesieniu do funduszy inwestycyjnych jest nakierowany na ochronę uczestników. W toku nadzoru Urząd dokonuje szczegółowej analizy wniosku o zezwolenie na wykonywanie działalności przez TFI (spółkę zarządzającą funduszami) pod względem finansowego, organizacyjnego i kadrowego przygotowania wnioskodawcy, a następnie analizuje wnioski o utworzenie funduszy inwestycyjnych, w szczególności statut i prospekt nowego funduszu, w zakresie tego, czy nie zawierają zapisów i konstrukcji niezgodnych z przepisami prawa lub godzących w interesy uczestników. Oznacza to, że UKNF występuje w roli obrońcy interesów posiadaczy tytułów uczestnictwa w funduszach.

Taki model nadzoru nie jest adekwatny do FIZ emitujących niepubliczne certyfikaty oferowane prywatnym inwestorom, na których zamówienie i dla których dany fundusz został przygotowany. Taki inwestor jest profesjonalistą i nie wymaga dodatkowej ochrony ze strony nadzorcy. Co więcej, zdarza się, iż UKNF realizując swoje ustawowe zadania, w toku postępowania licencyjnego koryguje zapisy statutu funduszu w sposób zgodny z ogólnie przyjętym interesem uczestników, co jednakże rozmija się z wolą inwestora. Czyli chroni się profesjonalnego inwestora, który ani tego nie potrzebuje, ani nie oczekuje.

UKNF proponuje, aby znieść obowiązek starania się o zgodę KNF na utworzenie niepublicznego FIZ. Nadzór otrzymywałby jedynie informację o powstaniu takiego podmiotu oraz jego okresowe sprawozdania finansowe. KNF nie zatwierdzałaby

statutu funduszu, pozostawiając swobodę przy ustalaniu polityki inwestycyjnej, opłat, zmiany strategii. Rozważane jest też wprowadzenie do przepisów nowego typu spółki zarządzającej, która specjalizowałaby się wyłącznie w funduszach „szytych na miarę”. Po przyjęciu zmiany przez ustawodawcę tworzenie nowych funduszy zamkniętych wiązałoby się z mniejszymi kosztami, a sam produkt lepiej odpowiadałby oczekiwaniom inwestorów.

W uzupełnieniu projektu zmian w ustawie o funduszach inwestycyjnych przekazanego do Ministerstwa Finansów w dn. 25 lutego 2010 r., w maju 2010 r. UKNF przekazał do Ministerstwa Finansów projekt ustawy nowelizującej wraz z uzasadnieniem oraz założeniami do tego projektu.

Najważniejsze korzyści z odejścia od nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi emitującymi niepubliczne certyfikaty:

- ▶ rezygnacja z nieadekwatnych wymogów dla produktów „szytych na miarę” profesjonalnych inwestorów oczekujących większej elastyczności, a nie ochrony państwowego nadzoru;
- ▶ mniejsze koszty i krótszy czas uruchomienia FIZ emitujących niepubliczne certyfikaty;
- ▶ racjonalizacja nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi – skupienie się na nadzorowaniu produktów masowych – funduszy otwartych.

Projekt rezygnacji z państwowego licencjonowania maklerów i doradców inwestycyjnych

W 2010 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego prowadził prace nad projektem rezygnacji z państwowego licencjonowania niektórych kategorii osób fizycznych oraz sprawowania nad nimi bezpośredniego nadzoru. Dotyczyły one w szczególności osób zatrudnionych w instytucjach rynku finansowego, posiadających określone uprawnienia zawodowe: maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, maklera giełd towarowych, aktuarusza, agenta firmy inwestycyjnej będącego osobą fizyczną. Projekt ten służy również międzysektorowemu ujednoczeniu regulacji w zakresie licencjonowania oraz skupieniu się w ramach nadzoru na dużych podmiotach – instytucjach rynku finansowego. Obecnie istniejący dualizm nadzoru na rynku finansowym – nadzór zarówno nad instytucjami finansowymi oraz osobami fizycznymi nie służy wykonywaniu efektywnego nadzoru, gdyż uwaga nadzorcy, zamiast pełnego skupienia nad instytucjami finansowymi, kierowana jest również na weryfikację osób fizycznych zatrudnianych w tych instytucjach. Występuje zjawisko, gdzie osoby z licencjami są zatrudniane, gdyż taki obowiązek spoczywa na instytucjach, ale brak jest ustawowego obowiązku wykonywania przez te osoby określonych czynności; zatem czynności te w praktyce wykonują często osoby bez licencji.

Projekt zakładał likwidację zawodów regulowanych: maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, maklera giełd towarowych, jak również likwidację egzaminów państwowych,

w wyniku których uzyskuje się uprawnienia zawodowe. Zakładał wprowadzenie obowiązku zatrudniania przy wykonywaniu określonych czynności „wrażliwych” w instytucjach rynku finansowego osób posiadających określoną wiedzę i kwalifikacje zawodowe, weryfikowanych przez instytucje rynkowe, a nie przez organ nadzoru w drodze państwowych egzaminów. Zakładał także wprowadzenie środka nadzorczego – egzaminów sprawdzających w celu weryfikacji wiedzy osób zatrudnianych w instytucjach finansowych, w przypadku uzyskania przez nadzorcę informacji o nieprawidłowościach w pracy takich osób.

W ramach prowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki prac nad ustawą o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, dokonano stosownych analiz sytuacji rynkowej i przygotowano projekt zmian w poszczególnych ustawach rynku finansowego, tj. w ustawie: o obrocie instrumentami finansowymi, o giełdach towarowych, o funduszach inwestycyjnych, o działalności ubezpieczeniowej, o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz w kodeksie spółek handlowych. Projekt ten został zgłoszony w ramach autopoprawy Ministerstwa Gospodarki do ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Zostały również przeprowadzone konsultacje społeczne projektu. Wynikiem konsultacji była konferencja uzgodnieniowa. Obecnie prace te są kontynuowane, a ich zakres został rozszerzony o zmiany w ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym poprzez m.in. wprowadzenie egzaminów on-line dla brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

Ograniczenie liczby aneksów do prospektów emisyjnych

Pod koniec 2010 r. UKNF podjął kampanię mającą na celu ograniczenie liczby aneksów do prospektów, poprzez zwrócenie uwagi emitentom na liczne przypadki niepotrzebnego przekazywania aneksów i zamieszczania w nich informacji, których przekazanie nie znajduje oparcia w przepisach prawa oraz prowadzi do nadmiaru informacji, co z kolei może utrudniać inwestorom skoncentrowanie uwagi na kwestiach, które są istotne przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Wyrazem przyjętej przez KNF polityki było oficjalne stanowisko UKNF zamieszczone w połowie listopada na stronie internetowej urzędu, którego stosowanie powinno odciążyć emitentów oraz pozwolić na większą czytelność przekazywanych przez nich informacji.

Ujednolicenie kategorii spraw zastrzeżonych do wyłącznej właściwości KNF działającej in gremio

Postulat polega na ograniczeniu, a zarazem ujednoliceniu w obrębie poszczególnych sektorów, kategorii spraw zastrzeżonych na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem do wyłącznej właściwości KNF działającej in gremio. Celem zmiany jest zwiększenie liczby spraw, które mogą być przekazane w drodze upoważnienia do rozstrzygnięcia

Przewodniczącemu KNF, Zastępcy Przewodniczącego KNF lub pracownikom UKNF, co z jednej strony zmniejszy liczbę spraw mniejszej wagi rozpatrywanych podczas posiedzeń, z drugiej przyspieszy ich rozpatrywanie ze względu na brak konieczności kierowania ich na posiedzenie. Kierując się koniecznością zapewnienia efektywności działania organu nadzoru należy zapewnić, aby katalog tych spraw nie był nadmiernie rozbudowany, ale jednocześnie obejmował katalog rozstrzygnięć, które mają zasadnicze znaczenie dla możliwości uczestniczenia danego podmiotu w obrocie (w szczególności sprawy związane z zezwoleniem lub wpisem do rejestru warunkującym prowadzenie działalności) oraz szczególnie dotkliwe sankcje nadzorcze (w szczególności kary pieniężne). Zakres projektowanego ograniczenia będzie przedmiotem ustaleń na posiedzeniu KNF a następnie skierowany jako postulat legislacyjny do Ministra Finansów.

Rezygnacja z zezwoleń na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych

UKNF postuluje rezygnację z udzielania zezwoleń na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych podmiotom, o których mowa w art. 9 ust. 3 pkt 4 ustawy o giełdach towarowych (m.in. przedsiębiorstwom energetycznym).

Propozycja wynika z charakteru wykonywanych przez te podmioty czynności na giełdzie towarowej w ramach udzielonego zezwolenia. W przeciwieństwie do innych podmiotów np. firm inwestycyjnych, które uprawnione są do pośrednictwa w zakresie wykonywania czynności maklerskich na giełdzie towarowej, polegających m.in. na nabywaniu lub zbywaniu towarów giełdowych na cudzy rachunek, czy doradztwie w zakresie obrotu tymi towarami, przedsiębiorstwa energetyczne i osoby prawne, będące odbiorcami uprawnionymi do korzystania z usług przesyłowych, mogą zawierać transakcje na giełdzie towarowej w ograniczonym zakresie – wyłącznie we własnym imieniu i na własny rachunek.

Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw zmieniła w sposób istotny funkcjonujący w Polsce model nadzoru nad rynkiem towarowym. Derywaty opiewające na towary giełdowe zaliczone zostały do kategorii instrumentów finansowych skatalogowanych w art. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Tym samym, obrót nimi w sposób zorganizowany dokonywany może być wyłącznie na rynkach regulowanych (giełdowym lub pozagiełdowym) lub w alternatywnych systemach obrotu organizowanych przez firmy inwestycyjne lub rynki regulowane. Spowodowało to konieczność „przesunięcia” regulacji dotyczących towarowych instrumentów pochodnych z ustawy o giełdach towarowych do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. W efekcie, ograniczenie materii ustawy o giełdach towarowych wyłącznie do regulacji z zakresu rynku rzeczywistego towarów giełdowych, z zastrzeżeniem praw majątkowych, które ze względu na charakter podmiotów zaangażowanych w obrót tymi prawami (przedsiębiorstwa energetyczne) nie będą kwalifikowane przez przepisy ustawy o obrocie instrumentami finansowymi do

catalogu instrumentów finansowych, powoduje również ograniczenie charakteru i zakresu udzielanego przez KNF zezwolenia. W wyniku zmian legislacyjnych, rachunki i rejestry ograniczyły się więc do zapisywania na rachunkach jedynie praw majątkowych (instrumenty pochodne niebędące jednak instrumentami finansowymi) oraz ewidencji w rejestrach różnego rodzaju energii i limitów produkcji.

W obecnej praktyce, zezwolenie na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów giełdowych udzielane przedsiębiorstwom energetycznym przez KNF obejmuje wyłącznie ewidencjonowanie energii elektrycznej i praw majątkowych z rynku rzeczywistego towarów giełdowych nabytych we własnym imieniu i na własny rachunek. Brak też szczegółowych wymogów prawnych dotyczących bezpośrednio ewidencjonowania towarów giełdowych przez przedsiębiorstwa energetyczne.

Ograniczenie rodzaju towarów giełdowych, charakter transakcji (we własnym imieniu i na własny rachunek) oraz wąski katalog podmiotów, prowadzą do wniosku, że udzielanie zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych w obecnym stanie prawnym co do zasady nie ułatwia obrotu na rynku towarów giełdowych, nie przyczynia się do zwiększenia płynności na tym rynku, jak też nie wpływa na prawidłowe funkcjonowanie rynku, za to stanowi dla przedsiębiorców i UKNF dodatkowe obciążenie.

Dodatkowo, z uwagi na podstawowy przedmiot działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa energetyczne, celowym wydaje się pozostawienie nadzoru nad wykonywaniem statutowej działalności w gestii Urzędu Regulacji Energetyki oraz Ministerstwa Gospodarki.

W grudniu 2010 r. UKNF przekazał do Ministerstwa Finansów stanowisko urzędu dotyczące postulowanego kształtu regulacji w zakresie rynku towarów giełdowych. Najważniejszą korzyść z rezygnacji z zezwoleń na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych dla przedsiębiorstw energetycznych to ograniczenie kosztów związanych z wymogiem, który nie przynosi żadnych korzyści nadzorczych.

Usprawnienie rejestracji pracowniczych programów emerytalnych (PPE)

Na koniec 2010 r. opracowano oraz udostępniono w serwisie internetowym UKNF wzory formularzy umów tworzących pracowniczy program emerytalny. Stworzenie oraz udostępnienie na stronie internetowej ww. formularzy w istotny sposób ograniczyło nieprawidłowości, którymi obciążone są umowy załączane przez pracodawców tworzących pracowniczy program emerytalny do wniosków o wpis programów do rejestru PPE oraz przyczyniło się do wyeliminowania liczby wadliwie składanych wniosków. Tym samym ułatwiło tworzenie pracowniczych programów emerytalnych. Jednocześnie, przyspieszenie i uproszczenie postępowań dotyczących rejestracji pracowniczych programów emerytalnych

może być bodźcem zachęcającym pracodawców do tworzenia pracowniczych programów emerytalnych.

Ponadto, dostępność na stronie internetowej UKNF formularza wniosku o wpis programu do rejestru PPE oraz korzystanie z ww. formularza przez pracodawców składających wnioski w tym zakresie w sposób istotny ograniczyło braki formalne w przedmiotowych wnioskach. W ten sposób znacznemu skróceniu uległ etap analizy formalnoprawnej wniosków o wpis programów do rejestru PPE, poprzez wyeliminowanie konieczności częstego wzywania do wielu braków formalnych. Powyższe automatycznie przełożyło się na skrócenie czasu trwania postępowań o wpis programów do rejestru PPE.

Wyłączenie obligatoryjności rozpraw administracyjnych przed nałożeniem przez KNF kar pieniężnych na rynku kapitałowym

Postulat dotyczy wyłączenia obligatoryjności rozpraw administracyjnych przed wydaniem decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej na poszczególne kategorie podmiotów prowadzących działalność na rynku kapitałowym. Decyzje te wydawane są na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych.

Obligatoryjność przeprowadzania rozprawy administracyjnej przed wydaniem decyzji w sprawie nałożenia kary finansowej na podmiot działający na rynku kapitałowym nie znajduje uzasadnienia, wobec braku takiego obowiązku odnośnie analogicznych decyzji dotyczących banków, zakładów ubezpieczeń czy towarzystw emerytalnych. Obligatoryjne odwołanie się w toku postępowania do instytucji rozprawy administracyjnej komplikuje tok postępowania, a wymogi formalne związane z prowadzeniem rozprawy administracyjnej stwarzają podmiotom będącym stronami takich postępowań szereg możliwości przewlekania postępowania i prób uchylecia się od odpowiedzialności administracyjnej. Wystarczająca w tym zakresie byłaby regulacja ogólna zawarta w art. 89 k.p.a., która uzależnia konieczność przeprowadzenia rozprawy od uwarunkowań merytorycznych bądź procesowych danej sprawy.

Projekt zmian w ustawach: o obrocie instrumentami finansowymi, o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, o funduszach inwestycyjnych, o giełdach towarowych

Projekt przewiduje wyłączenie obligatoryjności rozpraw administracyjnych przed nałożeniem przez KNF kar pieniężnych na rynku kapitałowym. Przedmiotowe zmiany stanowią jeden

z punktów „Pakietu odbiurokratyzowania rynku finansowego”. Celem pakietu jest ograniczenie biurokratycznych uciążliwości, procedur i czynności czysto formalnych, które angażują znaczące zasoby, zarówno po stronie podmiotów nadzorowanych, jak i nadzoru, nie służąc poprawie bezpieczeństwa rynku, czy jakości zarządzania ryzykiem.

Projekt rezygnacji z niektórych obowiązków informacyjnych

UKNF podjął prace nad projektem zmian uchwały Nr 389/2008 KNF zawierającym propozycję rezygnacji z obowiązku dokumentowania informacji o wykształceniu kandydata na członka zarządu banku na rzecz oświadczeń kandydatów zawierających szczegółowe informacje dotyczące ukończonych szkół i szkoleń.

Działania nadzorcze o charakterze analitycznym

3

3. Działania nadzorcze o charakterze analitycznym

Nadzór analityczny nad rynkiem finansowym polega na stałym monitorowaniu i ocenie sytuacji sektora finansowego i poszczególnych podmiotów, identyfikowaniu rzeczywistych lub potencjalnych zagrożeń oraz, w razie konieczności, podejmowaniu działań interwencyjnych.

Na podstawie składanych przez instytucje finansowe sprawozdań, badań ankietowych i innych dostępnych informacji systematycznie analizuje się i ocenia ich sytuację ekonomiczno-finansową oraz ekspozycję na poszczególne rodzaje ryzyka. Przedmiotem oceny są w szczególności zmiany zachodzące w podmiotach oraz przestrzeganie obowiązujących regulacji, zwłaszcza dotyczących adekwatności kapitałowej.

3.1. Nadzór bankowy

Celem nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego nad sektorem bankowym jest zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zapewnienie zgodności działania banków z przepisami prawa i decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.

W roku 2010 kontynuowano działania w stosunku do nadzorowanych jednostek mające na celu bieżące monitorowanie ich działalności, a zwłaszcza pozycji płynnościowej. Umożliwiły one nadzorowi bieżące monitorowanie sytuacji płynnościowej banków. W rezultacie podjętych działań w żadnym z banków nie wystąpiło ryzyko utraty płynności. Organ nadzoru niezwłocznie reagował na docierające sygnały dotyczące problemów grup kapitałowych, które mogły przełożyć się na sytuację spółek zależnych działających w Polsce, koncentrując się na spotkaniach z zarządami banków i kontaktach z nadzorami macierzystymi. Monitorowano także ewentualny wpływ zobowiązań nakładanych przez Komisję Europejską na grupy bankowe, które otrzymały pomoc rządową, na działalność ich spółek w Polsce.

Szczególną uwagę zwracano na transakcje mogące mieć znamiona nieuzasadnionego transferowania środków do podmiotów macierzystych. Z prowadzonego cyklicznie monitoringu nie zaobserwowano transakcji mogących mieć takie znamiona. Organ nadzoru zarekomendował także bardzo ostrożne podejście do wypłaty dywidendy i przeznaczenie jak największej części zysków za 2009 r. na zasilenie funduszy własnych.

Działania nadzorcze skoncentrowały się w kilku obszarach: dodatkowych zaleceniach i rekomendacjach, działaniach monitorujących, spotkaniach z zarządami banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi, udziale w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. W ramach tych działań m.in.:

- podjęto działania w stosunku do banków spółdzielczych, które nie spełniały wymogu posiadania funduszy własnych na poziomie co najmniej 1 mln euro;
- kontynuowano monitoring zaangażowania banków wobec zagranicznych podmiotów finansowych (w tym podmiotów powiązanych) oraz źródeł finansowania pozyskiwanego od tych podmiotów;
- kontynuowano monitoring i analizy walutowych transakcji pochodnych zawartych z podmiotami sektora niefinansowego;
- przeprowadzono analizę dostosowania banków do nowych przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;
- analizowano i opiniowano założenia procesów łączenia banków;
- podjęto niezbędne indywidualne działania wobec wybranych banków we wskazanych wyżej obszarach;
- współpracowano z organami rządowymi w zakresie ustalenia optymalnego sposobu rozwiązania problemu walutowych transakcji pochodnych zawartych przez przedsiębiorstwa, w aspekcie nieoczekiwanych zmian warunków rynkowych.

3.1.1. Monitorowanie sytuacji finansowej banków

Czynności nadzorcze polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Na jej podstawie nadawano ocenę punktową banku w systemie CAEL¹³ oraz identyfikowano obszary mogące być źródłem zagrożeń i wymagające szczegółowej kontroli w trakcie inspekcji. Wnioski prezentowane były w Streszczeniach Dla Kierownictwa (SDK). Zgodnie z zasadą przejrzystości nadzoru, informacje o nadanej ocenie CAEL wraz z uzasadnieniem przekazywano zarządowi i radzie nadzorczej banku, a w przypadku banków realizujących programy naprawcze oraz banków korzystających z pożyczek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej „BFG”) – także do wiadomości Funduszu. Oceny CAEL przyznawane są kwartalnie. Na koniec I kwartału 2010 roku przyznano oceny 576 bankom spółdzielczym i 48 bankom komercyjnym, a zarówno w II, jak i III kwartale 2010 roku oceny przyznano 576 bankom spółdzielczym oraz 49 bankom komercyjnym, w porównaniu z oceną 578 banków spółdzielczych i 51 banków komercyjnych z III kwartale 2009 roku.

W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków. W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych, a następnie przekazywano te informacje do komórek organizacyjnych UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie działań inspekcyjnych. Przygotowywano dane dla inspekcji w bankach. W zakresie nadzoru nad bankami spółdzielczymi przygotowano 813 okresowych analiz banków, w tym 235 dla największych banków.

W 2010 r. zakończone zostały prace zespołu roboczego ds. Badań i Oceny Nadzorczej (BION) dotyczące modyfikacji procedury testowej i ujednoczenia zasad w tym zakresie. Metodyka BION została przekazana do wiadomości wszystkim bankom. W ramach prac nad wdrożeniem metodyki w bankach spółdzielczych do banków zrzeczających przekazano 8 wystąpień nadzorczych, dotyczących BION oraz zawierających wyjaśnienia lub wskazówki nadzorcze. W grudniu 2010 r. zostały wysłane do banków nowe

kwestionariusze. Pierwsze oceny BION nadane zostaną bankom według stanu na 31 grudnia 2010 r.

Tworzone były doraźne i przekrojowe zestawienia, w tym w związku z trudną sytuacją finansową niektórych kredytobiorców i ich grup, monitorowano respektowanie limitów koncentracji, jak również przygotowywano analizy powiązań kapitałowych i personalnych banków oraz grup kredytobiorców. Wzorem lat ubiegłych w 2010 r. prowadzono analizy porównawcze klasyfikacji należności od tego samego kredytobiorcy przez różne banki, a także prezentacji akcjonariatu niektórych znaczących klientów banków – w przypadku stwierdzenia rozbieżności podejmowano odpowiednie działania, polegające na stosownych wystąpieniach do nadzorowanych jednostek.

Kontynuowano podjęte rok wcześniej działania w stosunku do nadzorowanych jednostek mające na celu bieżące monitorowanie ich działalności, a zwłaszcza pozycji płynnościowej. Organ nadzoru niezwłocznie reagował na docierające sygnały dotyczące problemów grup kapitałowych, które mogły przełożyć się na sytuację ich spółek zależnych oraz oddziałów działających w Polsce, koncentrując się na spotkaniach z kierownictwem banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi, uczestnictwie w posiedzeniach kolegiów nadzorczych oraz pracach regulacyjnych.

Istotnym elementem nadzoru analitycznego były również przekrojowe raporty w zakresie walutowych instrumentów pochodnych.

Komisja Nadzoru Finansowego dokonywała również kompleksowego nadzoru analitycznego sprawowanego bezpośrednio nad działalnością poszczególnych banków, co przyczyniło się do wzmocnienia bezpieczeństwa polskiego sektora bankowego, przyjmując opracowywane w okresach kwartalnych 2010 r. „Informacje o sytuacji banków” (przygotowywane na podstawie miesięcznych i kwartalnych sprawozdań przekazywanych przez banki do NBP oraz Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych na tle grupy rówieśniczej). Wymienione powyżej opracowania (także ich wersje anglojęzyczne) są udostępniane szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem strony internetowej KNF.

3.1.2. Nadzór nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe przesłanki wszczęcia przez bank postępowania naprawczego stanowią: powstanie straty bilansowej bądź groźba jej nastąpienia albo powstanie niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności.

W takim przypadku zarząd banku niezwłocznie zawiadamia o tym KNF oraz przedstawia jej program postępowania naprawczego, zapewniając jego realizację. W razie zaniechania powyższych

działań KNF może zobowiązać bank do wszczęcia postępowania naprawczego.

Należy zaznaczyć, że zobowiązanie banku do opracowania programu postępowania naprawczego w każdym przypadku poprzedzone jest analizą sytuacji ekonomiczno-finansowej danego podmiotu, w tym przyczyn odnotowanych strat i skali występujących zagrożeń w działalności banku. W przypadku stwierdzenia w toku

¹³ Do oceny CAEL wchodzi: C – adekwatność kapitału, A – jakość aktywów, E – wynik finansowy, L – płynność.

przedmiotowej analizie, że ujemny wynik finansowy banku nie ma charakteru jednorazowego zdarzenia i w najbliższym czasie nie istnieją przesłanki do istotnej poprawy wyniku, wówczas taki bank zostaje objęty postępowaniem naprawczym. Taki tryb postępowania miał zastosowanie również w przypadku banków, które wykazały straty w 2010 r.

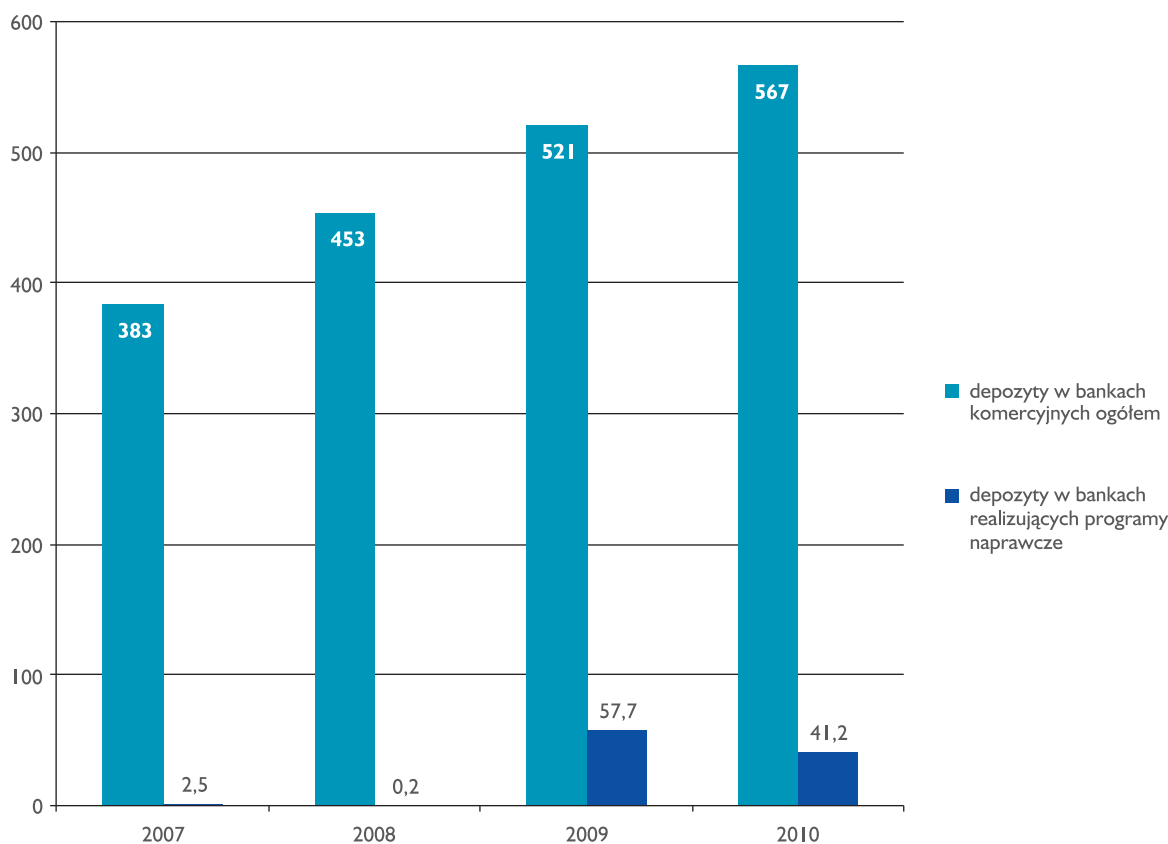
Program naprawczy jest narzędziem prewencyjnym – pozwala na dostosowanie aktywności biznesowej banku do jego możliwości kapitałowych i sytuacji makroekonomicznej (np. redukcja kosztów, poprawa jakości zarządzania ryzykiem, ostrożniejsza polityka kredytowa, zwiększenie siły kapitałowej banku). Po stronie nadzoru oznacza to większe zaangażowanie w bieżące monitorowanie działalności banku, a po stronie banku – zwiększone obowiązki sprawozdawcze.

W 2010 r. w grupie banków komercyjnych postępowaniem naprawczym było objętych 11 banków (w 2009 r. – 10, jednak dwa banki objęte postępowaniem połączyły się i opracowany został jeden program dla połączonego banku), zaś 1 bank (w 2009 r. – 1) prowadził w przejętym przedsiębiorstwie banko-

wym innego banku działania restrukturyzacyjne, które zakończyły się w lipcu 2010 r. W 2010 r. dwa banki zostały zobowiązane do opracowania programu postępowania naprawczego, jednocześnie w przypadku dwóch banków uznano, że wystąpiły przesłanki do odstąpienia od tego obowiązku. Wartość depozytów sektora niefinansowego w bankach komercyjnych realizujących programy naprawcze w porównaniu z depozytami ulokowanymi w całym sektorze banków komercyjnych została przedstawiona na Wykresie 17. W 2010 r. w przypadku 5 banków programy postępowania naprawczego lub korekty programów postępowania naprawczego uzyskały akceptację KNF.

W końcu 2009 r. 9 banków spółdzielczych podlegało postępowaniu naprawczemu (2 z nich zakończyły program w dniu 31 grudnia 2009 r.). W 2010 r. 4 banki zostały objęte programem postępowania naprawczego (1 z banków zakończył program naprawczy w dniu 31 grudnia 2010 r.) Na koniec 2010 r. 11 banków spółdzielczych podlegało postępowaniu naprawczemu. W 2010 r. 1 bank realizował program łączeniowy związany z przejściem innego banku.

■ WYKRES 17. DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO W BANKACH KOMERCYJNYCH OGÓŁEM ORAZ W BANKACH REALIZUJĄCYCH PROGRAMY NAPRAWCZE W LATACH 2007-2010 (W MLD ZŁ)

W 2010 r. działania Komisji Nadzoru Finansowego wobec banków objętych postępowaniem naprawczym – podobnie jak w latach poprzednich – były ukierunkowane na poprawę ich efektywności działania oraz jakości zarządzania. Stosowane przez Komisję wobec banków środki nadzorcze były uzależnione od oceny ryzyka występującego w tych bankach.

Zadania nadzorcze wobec tej grupy banków obejmowały w szczególności:

- ▶ prowadzenie bieżącej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej banków oraz dokonywanie oceny realizacji programów postępowania naprawczego;
- ▶ sporządzanie opinii nt. przygotowanych przez banki programów postępowania naprawczego;
- ▶ przygotowywanie dla KNF propozycji działań w trybie nadzoru;

3.1.3. Monitorowanie przestrzegania przez banki obowiązujących regulacji

Na bieżąco analizowano zgodność działalności banków z obowiązującymi przepisami prawa (m.in. ustawą Prawo bankowe, rozporządzeniami Ministra Finansów, uchwałami KNF), w tym pod kątem przestrzegania przez banki norm ostrożnościowych.

- ▶ wymianę informacji z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym o sytuacji finansowej niektórych banków oraz powiadamianie Funduszu o działaniach podejmowanych w trybie nadzoru;
- ▶ wymianę informacji z Narodowym Bankiem Polskim w ramach podpisanej umowy dotyczącej współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP.

Podjęwane przez Komisję wobec banków działania miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa depozytów zgromadzonych na rachunkach bankowych. Ma to szczególne znaczenie biorąc pod uwagę wielkość środków powierzonych bankom przez podmioty sektora niefinansowego.

Jednocześnie w 2010 r. monitorowano 4 postępowania likwidacyjne i 1 upadłościowe banków rozpoczęte w latach poprzednich. W 2010 r. postępowanie upadłościowe zostało zakończone.

Analizie poddawano także prawidłowość sporządzanej przez banki sprawozdawczości. W sytuacji występowania błędów czy braków, banki zobowiązane były do dokonania stosownych korekt. W zakresie nadzoru nad bankami spółdzielczymi przygo-

■ WYKRES 18. FUNDUSZE WŁASNE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA KRAJOWEGO SEKTORA BANKOWEGO W LATACH 2007-2010

towano 193 pisma dotyczące klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych grup ryzyka oraz informację o współczynnikach wypłacalności i funduszach własnych banków spółdzielczych na potrzeby Komitetu Stabilności Finansowej.

W okresie objętym sprawozdaniem wszystkie banki komercyjne, podobnie jak w 2009 r., posiadały fundusze w wymaganej wysokości. Na koniec 2010 r. wszystkie banki spółdzielcze spełniały wymóg funduszy własnych w wysokości co najmniej 1 mln euro (w 2009 r. 1 bank spółdzielczy w wyniku straty bilansowej nie posiadał wymaganych funduszy).

3.1.4. Rozpatrywanie wniosków i zawiadomień złożonych przez banki

Rozpatrywane były również wystosowywane przez banki – na podstawie przepisów Prawo bankowe – wnioski w sprawach indywidualnych związanych z:

- zaliczeniem do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych (38 wniosków);
- zaliczeniem do funduszy podstawowych obligacji długoterminowych (29 wniosków);
- zaliczeniem do funduszy uzupełniających środków pieniężnych uzyskanych z emisji obligacji (5 wniosków);
- zaliczeniem do funduszy własnych zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (1 decyzja);
- zwolnieniem z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem (20 wniosków);
- zwolnieniem z obowiązku przekazania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski (5 wniosków) oraz w sprawie ograniczenia zakresu tego obowiązku (4 wnioski).

W 2010 r. kontynuowano analizę wniosków i zawiadomień outsourcingowych. Wydano 10 decyzji zezwalających na zawarcie umów o powierzenie wykonywania czynności przez przedsiębiorców zagranicznych lub za granicą (świadczenia usług przetwarzania danych, udostępniania systemów informatycznych, obsługi i utrzymywania systemów informatycznych) oraz 64 decyzje zezwalające na zawarcie umów wykonywania w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych (m.in. na zawieranie i zmianę umów rachunków bankowych, umów kredytowych innych niż kredyt konsumencki).

Ponadto rozpatrywane były wnioski o umorzenie oraz zawieszenie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących złożonych wniosków outsourcingowych (6 wniosków), jak również wniosków banków w sprawach różnych (6 wniosków).

Wydanych zostało 109 postanowień o wyrażeniu stanowiska w sprawie wpisania banku/oddziału instytucji kredytowej na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy Prawo celne.

Najistotniejszym wymogiem kapitałowym sektora bankowego był wymóg z tytułu ryzyka kredytowego, który wynosił 50,8 mld zł i stanowił 87,3% całkowitego wymogu (58,2 mld zł). Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił 6,3 mld zł, co stanowiło 10,8% całkowitego wymogu. Znaczenie wymogów z tytułu pozostałych rodzajów ryzyka było marginalne.

Monitorowano wykonanie przez banki obowiązków wynikających z art. 141g ustawy Prawo bankowe, dotyczących przekazania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków, holdingów oraz sprawozdań finansowych podmiotów zależnych i blisko powiązanych.

Dnia 26 maja 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie nałożyła na jeden z banków karę finansową w wysokości 500 tys. złotych za brak realizacji zaleceń pionspekcyjnych, głównie w zakresie wdrożenia w banku systemów wspomagających zarządzanie ryzykiem (zgodnie z art. 138 ust. 3 Prawa bankowego).

Na bieżąco opiniowano wnioski banków o wyrażenie przez organy nadzorcze zgody na podjęcie konkretnych działań, np. strategii biznesowe opracowane przez inwestorów banków.

Prowadzono także intensywną współpracę z zagranicznymi nadzorami macierzystymi, związaną głównie z wymianą informacji o nadzorowanych jednostkach oraz z uczestnictwem w spotkaniach i kolegiach nadzorczych. Informacja dotycząca zakresu prac przedstawicieli UKNF w kolegiach nadzorczych grup bankowych działających w Polsce została przedstawiona w podrozdziale 10.5.1.

Podobnie jak w poprzednich latach, w ramach nadzoru analitycznego w 2010 r. przygotowywano: informacje w sprawie nadania numerów Ewidencji Klientów Zagranicznych (EKZ) – 443 pisma, nadano 2227 numerów EKZ.

W 2010 roku zakończono prace związane z projektem informatycznym UKNF dotyczącym migracji z NBP danych i systemów sprawozdawczo-nadzorczych wspomagających proces nadzoru oraz ich zmian po kątem nowych wymogów sprawozdawczych i nadzorczych. Zakończono również prace dotyczące implementacji funkcjonalności systemu PORTAL na testowej bazie systemu. Ponadto trwały testy akceptacyjne systemu PORTAL na produkcyjnej bazie systemu oraz prace przygotowawcze do testów pilotażowych z wyznaczonymi podmiotami nadzorowanymi. Portal będzie umożliwiał m.in. przekazywanie wniosków o nadanie numerów EKZ drogą elektroniczną oraz udostępnianie listy opiekunów banków (wraz z zastępstwami) bezpiecznym kanałem komunikacji z UKNF.

3.2. Nadzór ubezpieczeniowy

Nadzorem ubezpieczeniowym objęta jest działalność ubezpieczeniowa i reasekuracyjna. Celem nadzoru nad sektorem ubezpieczeniowym jest zapewnienie stabilności rynku ubezpieczeniowego, czuwanie nad wykonywaniem działalności przez zakłady ubezpieczeń oraz reasekuracji w zgodzie z obowiązującymi normami prawnymi oraz ochrona interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Do podstawowych czynności związanych z bieżącym nadzorem analitycznym należą:

- monitorowanie wypłacalności zakładów, bezpieczeństwa, płynności i rentowności lokat oraz dopasowania aktywów do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- monitorowanie wykonywania przez zakłady ubezpieczeń oraz reasekuracji obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych

w stosunku do organu nadzoru i klientów zakładów ubezpieczeń na podstawie sprawozdań finansowych i informacji określonych w przepisach prawa¹⁴;

- podejmowanie działań przewidzianych przepisami prawa, czynności nadzorczych w stosunku do podmiotów nadzorowanych oraz wydawanie aktów administracyjnych, w tym decyzji i postanowień w tych sprawach;
- wydawanie zaleceń wynikających ze sprawowania bieżącego nadzoru na zakładami ubezpieczeń oraz reasekuracji i monitorowanie ich wykonania oraz stosowanie sankcji;
- rozpatrywanie wystąpień nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub wyrażenie przez organ nadzoru zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego;
- wydawanie opinii z zakresu rachunkowości, sprawozdawczości i nauk aktuarialnych.

3.2.1. Monitorowanie sytuacji finansowej i polityki inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń i reasekuracji

Głównym zadaniem Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze analitycznego nadzoru nad sytuacją finansową i polityką inwestycyjną zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji jest stałe monitorowanie sytuacji oraz ochrona stabilności rynku, a w stanie zagrożenia podejmowanie odpowiednich działań korygujących. Podstawowym celem tych czynności jest zapewnienie zdolności zakładów ubezpieczeń do wypłaty należnych świadczeń uprawnionym.

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń na życie oraz zakładów ubezpieczeń majątkowych, a w szczególności ocena ich wypłacalności, dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych zakładów oraz miesięcznych informacji o wskaźnikach wypłacalności przekazywanych do organu nadzoru. Każde z przedłożonych sprawozdań jest przedmiotem analizy, której wyniki zamieszczane są w jednolitych raportach będących podstawą podejmowania dalszych decyzji nadzorczych. W 176 przypadkach Urząd KNF zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie korekt lub uzupełnienie brakujących informacji do sprawozdań finansowych. Po przeprowadzeniu analizy raportów aktuarialnego zakładu ubezpieczeń o stanie portfela ubezpieczeń za 2009 r. UKNF zwrócił się o dodatkowe informacje i wyjaśnienia bądź korekty raportów – głównie do zakładów ubezpieczeń działu II.

Urząd KNF kontynuował w 2010 r. badanie stopnia koncentracji lokat w depozytach bankowych oraz poddał ocenie stopień zabezpieczenia zakładów ubezpieczeń przed ryzykiem nadmiernej koncentracji lokat w świetle posiadanej przez nie nadwyżki

środków własnych ponad marginesem wypłacalności. Powyższe badania i ocena były przeprowadzane na podstawie informacji przekazywanych do organu nadzoru w związku z utrzymaniem nałożonego w 2008 r. obowiązku comiesięcznego przekazywania przez zakłady ubezpieczeń danych w zakresie podstawowych wskaźników dotyczących wypłacalności zakładów oraz kwartalnego przekazywania informacji dotyczących lokat i transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie oraz, w przypadku zakładów prowadzących działalność ubezpieczeniową w dziale I, informacji o oferowanych produktach ubezpieczeniowych z wbudowanym instrumentem strukturyzowanym.

Kontynuowano spotkania z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń oraz przekazywano do zakładów ubezpieczeń pisma, w których zaprezentowano stanowisko Urzędu KNF, zgodnie z którym zakłady ubezpieczeń powinny dążyć do ograniczania nadmiernej koncentracji lokat w jednym podmiocie lub jednym rodzaju aktywów. W wyniku podjętych przez Urząd KNF działań nadzorczych, zakłady ubezpieczeń podjęły działania mające na celu zmniejszenie poziomu koncentracji w instytucjach kredytowych.

W roku objętym sprawozdaniem poddano analizie funkcjonowanie ubezpieczeń komunikacyjnych w latach 2005-2009, w zakresie której zweryfikowano taryfikację, wyniki działalności oraz wykonanie przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych związanych z dokonywanymi zmianami taryf za ubezpieczenia obowiązkowe. W wyniku analizy opracowany został raport pt. „Ubezpieczenia komunikacyjne w latach 2005-2009” oraz podjęte

¹⁴ Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji przekazują do UKNF następujące rodzaje sprawozdań finansowych: kwartalne i roczne sprawozdania finansowe, skonsolidowane sprawozdania finansowe, sprawozdania dotyczące koasekuracji, transakcji przeprowadzanych w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej, raporty aktuarialnego, sprawozdania dotyczące ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i indywidualnych kont emerytalnych.

zostały działania nadzorcze, które doprowadziły do poprawy wykonywania przez zakłady ubezpieczeń wypełniania obowiązku informacyjnego dotyczącego zmian taryf w ubezpieczeniach obowiązkowych OC kierowców. Kolejnym etapem działań nadzorczych była analiza adekwatności składek w zakładach ubezpieczeń, które od dłuższego czasu charakteryzowały się brakiem rentowności działalności w tego typu ubezpieczeniach.

W wyniku analizy wartości aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego stwierdzono przypadki nieprawidłowego uwzględniania w środkach własnych aktywów ze wspomnianego tytułu, jak i przypadki nieutworzenia przez zakłady ubezpieczeń odpowiednich rezerw. W przedmiotowych przypadkach wszczęto w stosunku do zakładów ubezpieczeń czynności nadzorcze (m.in. wydano zalecenia).

Ze względu na ulewne deszcze, które wystąpiły w maju i czerwcu 2010 roku przeanalizowano dane otrzymane od zakładów ubezpieczeń o ich bezpośrednich i pośrednich skutkach. Powyższe działania miały na celu bieżące monitorowanie sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń w związku z potencjalną możliwością znacznego zwiększenia liczby wypłacanych odszkodowań ubezpieczonym. Przeprowadzona analiza realności wykonania planów finansowych zakładów ubezpieczeń wykazała, że ich realizacja jest w dużym stopniu zagrożona ze względu na możliwe wysokie wypłaty odszkodowań z ubezpieczeń ryzyk powodziowych (powódź w maju i czerwcu 2010 r.).

W okresie objętym sprawozdaniem prowadzone były prace nad stworzeniem raportów dotyczących stanu sektora ubezpieczeń po I i II kwartale 2010 r. W wyniku przeprowadzonych analiz zwrócono uwagę, że rynek ubezpieczeń jest stabilny; pojawiające się przypadki niespełnienia wymogów wypłacalności mają charakter czasowy i są eliminowane głównie poprzez zapewnienie odpowiedniego dokapitalizowania oraz restrukturyzacji działalności

3.2.2. Nadzór nad wykonywaniem planów naprawczych oraz przestrzeganiem przepisów prawa przez zakłady ubezpieczeń

W wyniku analizy sprawozdań finansowych poszczególnych zakładów ubezpieczeń w sześciu przypadkach stwierdzono, że środki własne zakładu były mniejsze od wymaganego prawem limitu (większej z dwóch wartości – marginesu wypłacalności lub kapitału gwarancyjnego). Komisja Nadzoru Finansowego wydała trzy decyzje zatwierdzające przedłożone przez zakłady ubezpieczeń plany naprawcze, a następnie monitorowała wykonanie planów dostosowania działalności do obowiązującego prawa w zakresie wysokości środków własnych. Trzy pozostałe postępowania nie zostały zakończone w roku 2010. W jednym przypadku została nałożona kara na zakład ubezpieczeń ze względu na niespełnienie wymogów dotyczących wypłacalności.

poprzez m.in. ograniczenie kosztów działalności, zmiany taryf składek ubezpieczeniowych, uzależnienie wynagrodzeń pośredników ubezpieczeniowych od „szkodowości” portfela umów ubezpieczenia. Jednocześnie wskazano na istotny problem dla ubezpieczeń majątkowych w postaci bardzo silnej konkurencji oraz znacznych wypłat odszkodowań z tytułu likwidacji szkód powodziowych.

W czerwcu 2010 r. przygotowano raport „Działalność zakładów ubezpieczeń z krajów EOG w Polsce w latach 2006 – 2008”. Raport prezentuje wybrane informacje statystyczne o działalności zagranicznych zakładów ubezpieczeń na terytorium RP w latach 2006 – 2008, prowadzonej na zasadzie swobody świadczenia usług lub w ramach swobody zakładania przedsiębiorstw (poprzez oddział) oraz krajowych zakładów ubezpieczeń poza granicami RP. Podstawą opracowania są informacje przekazywane przez zagraniczne organy nadzoru. Zakres tych informacji został określony w art. 44 Trzeciej Dyrektywy ubezpieczeń nie na życie 92/49/EEC i art. 49 Dyrektywy 2002/83/EEC dotyczącej ubezpieczeń na życie. Dodatkowo wykorzystano informacje dotyczące działalności w Polsce oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń w 2008 r. (na podstawie danych przekazanych do UKNF przez 12 oddziałów, w odpowiedzi na wystąpienia organu nadzoru z marca 2009 r.) oraz informacje o transgranicznej działalności krajowych zakładów ubezpieczeń (na podstawie rocznych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za 2008 r. oraz na podstawie odpowiedzi na zapytanie organu nadzoru z 10 maja 2010 r.). Raport został przedstawiony Komisji Nadzoru Finansowego na 105 posiedzeniu Komisji w dniu 28 czerwca 2010 r. Część raportu została również opublikowana na stronie internetowej Urzędu.

W ramach współpracy z innymi instytucjami krajowymi, Urząd KNF w 10 przypadkach, wyrażał opinię lub zwracał się o przekazanie informacji na temat podmiotów nadzorowanych.

W toku sprawowania bieżącego nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową Urząd KNF:

- w 56 przypadkach dokonał analizy wewnętrznych regulacji zakładów ubezpieczeń (m.in. regulaminów tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i taryf składek, oraz regulacji wymaganych w projekcie Wypłacalność II);
- w 13 przypadkach badał wykonanie zaleceń wydanych zakładom ubezpieczeń w wyniku kontroli przeprowadzonej przez organ nadzoru;
- w 19 przypadkach badał wykonanie zaleceń dostosowania działalności zakładów ubezpieczeń do przepisów prawa w trybie bieżącego nadzoru.

■ TABELA 35. WSKAŹNIKI POKRYCIA WYMOGÓW USTAWOWYCH (%)

	2007	2008	2009	2010
Zakłady ubezpieczeń działu I				
Środki własne do marginesu wypłacalności	347,33	285,77	345,96	316,58
Środki własne na pokrycie kapitałów gwarancyjnych do kapitału gwarancyjnego	897,92	789,08	937,50	858,62
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	108,8	108,6	108,88	109,06
Zakłady ubezpieczeń działu II				
Środki własne do marginesu wypłacalności	667,05	642,71	363,16	390,48
Środki własne na pokrycie kapitałów gwarancyjnych do kapitału gwarancyjnego	1729,86	1712,29	974,19	1 053,78
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	153,9	154,8	116,73	124,52

Dane wyszczególnione w Tabeli 35 w zakresie roku 2010 zostały opracowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

W wyniku przeprowadzonej w 2010 r. analizy wykonania przez zakłady ubezpieczeń obowiązku tworzenia komitetów audytu stwierdzono, że w 1/3 przypadków został powołany komitet audytu, zaś w pozostałych zadania komitetu audytu zostały powierzone radzie nadzorczej. Z uzyskanych informacji wynika, że szczegółowy zakres zadań komitetu audytu regulują albo stosowne regulaminy (bądź uchwały je powołujące), albo zmienione regulaminy rad nadzorczych. W reakcji na wyniki analizy opublikowane zostały rekomendacje dotyczące funkcjonowania komitetów audytu.

Ponadto w 2010 r. Urząd KNF kontynuował działania mające na celu przygotowanie organu nadzoru oraz nadzorowanych podmiotów do funkcjonowania w systemie Wypłacalność II. W celu oceny stanu przygotowania zakładów ubezpieczeń/reasekuracji do realizacji wymogów systemu Wypłacalność II w zakresie systemu zarządzania (ang. *corporate governance*) przeprowadzono badanie ankietowe nt. własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zarządzania ryzykiem w działalności zakładów ubezpieczeń/reasekuracji (będące kontynuacją ankiety na temat ryzyka w zakładach ubezpieczeń z 2008 r. oraz kwestionariusza dotyczącego funkcjonowania systemu zarządzania w zakładach ubezpieczeń z 2009 r. i z 2010 r.). Wyniki analizy pokazały, że zarządzanie ryzykiem i kapitałem w większości zakładów ubezpieczeń/reasekuracji wymaga wielu prac w celu dostosowania do wymogów dyrektywy Wypłacalność II. Na obecnym etapie monitorowane jest przygotowanie przez zakłady ubezpieczeń odpowiednich regulacji w przedmiotowym zakresie.

W marcu 2010 r. przeprowadzono wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji badanie ankietowe nt. modeli wewnętrznych. Badanie ankietowe zostało wysłane do 27 krajowych zakładów ubezpieczeń, które w ankiecie z dnia 2 listopada 2009 r. wskazały, iż pracują obecnie nad wdrożeniem modelu wewnętrznego wykorzystywanego do wyznaczania

kapitałowego wymogu wypłacalności SCR w przyszłym systemie Wypłacalność II. Ankieta miała umożliwić pracownikom UKNF pozyskanie wiedzy w zakresie m.in. stanu prac zakładów ubezpieczeń nad spełnieniem wymogów w zakresie modeli wewnętrznych wynikających z przepisów artykułów dyrektywy Wypłacalność II, metod/modeli wykorzystywanych do modelowania poszczególnych rodzajów ryzyka, kluczowych zmiennych wykorzystywanych w modelach wewnętrznych, przewidywanych przez zakłady ubezpieczeń terminów przystąpienia do procesu przedaplikacyjnego czy terminów złożenia wniosku. Wyniki ankiety posłużą Pionowi Nadzoru Ubezpieczeniowego i Emerytalnego Urzędu Komisji do realizacji zadań związanych z procesem zatwierdzania modeli wewnętrznych w przyszłym systemie Wypłacalność II.

We wrześniu 2010 r. przygotowano raport „Proces zatwierdzania modeli wewnętrznych w zakładach ubezpieczeń służących do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w projekcie Wypłacalność II”. Celem niniejszego raportu było przedstawienie informacji nt. obecnego stanu prac krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji nad budowaniem modeli wewnętrznych oraz nt. doświadczeń zagranicznych organów nadzoru związanych z procesem zatwierdzania modeli wewnętrznych. Na podstawie powyższych informacji w raporcie wskazano działania, jakie UKNF powinien podjąć, aby stopniowo wprowadzać do praktyki nadzorczej elementy umożliwiające prawidłowe przeprowadzanie procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w przyszłym systemie Wypłacalność II. Materiał zawarty w niniejszym raporcie przedstawia m.in.:

- ▶ podstawowe zagadnienia dotyczące projektu Wypłacalność II;
- ▶ przebieg procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych (pełnych oraz częściowych) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;

- przegląd modeli wewnętrznych krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w oparciu o wyniki czwartego i piątego badania ilościowego wpływu (QIS);
- wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w listopadzie 2009 r. oraz w kwietniu 2010 r. wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, nt. modeli wewnętrznych;
- doświadczenia, związane z zatwierdzeniem modeli wewnętrznych, wybranych zagranicznych organów nadzoru dla rynku ubezpieczeń i sektora bankowego.

W celu przeprowadzenia analizy ryzyka występującego w bieżącej działalności zakładu ubezpieczeń/reasekuracji oraz oceny stopnia zaawansowania prac w zakładzie nad stworzeniem efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad dotyczących przeprowadzania własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA), UKNF w dniu 11 sierpnia 2010 r. wysłał do zakładów ubezpieczeń/reasekuracji ankietę nt. własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zarządzania ryzykiem w działalności zakładu ubezpieczeń/reasekuracji. W oparciu o otrzymane odpowiedzi, w grudniu 2010 r. powstał skrócony raport zawierający m.in. wybrane informacje dotyczące systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem oraz oceny poszczególnych rodzajów ryzyka po uwzględnieniu jakości zarządzania. Pełny raport z wynikami badania zostanie opracowany w I kwartale 2011 r.

W 2010 r. kontynuowano prace związane z wykorzystaniem testów warunków skrajnych w nadzorze nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji. Celem testów ma być poprawa zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń/reasekuracji oraz przygotowanie ich do wdrożenia rozwiązań wynikających z projektu Wypłacalność II. Wyniki testów warunków skrajnych są również wykorzystywane przez UKNF w badaniu i ocenie nadzorczej (BION).

W styczniu 2010 r. zakłady dostarczyły wyniki rozpoznawczych testów warunków skrajnych, sporządzonych na sprawozdaniach finansowych za rok 2008, na podstawie których opracowano raport „Wyniki rozpoznawczych testów stresu w sektorze ubezpieczeń”. Przekazane wyniki pozwoliły na weryfikację metodyki testów warunków skrajnych, a następnie zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zostały poproszone o przeprowadzenie na danych za rok 2009 zgodnie ze zweryfikowaną metodyką. Równolegle UKNF wykonał wewnętrzne testy warunków skrajnych na podstawie danych sprawozdawczych znajdujących się w posiadaniu organu nadzoru. Efektem przeprowadzonych badań było opracowanie raportu „Wyniki testów stresu w zakładach ubezpieczeń/reasekuracji za rok 2009”, zawierającego zarówno opis metodyki, jak również wyniki wewnętrznych i zewnętrznych testów warunków skrajnych oraz ich porównanie.

Mając na uwadze wyniki testów warunków skrajnych organ nadzoru zwrócił się do wybranych zakładów ubezpieczeń o przekazanie informacji w zakresie sposobu podziału zysku za 2009 r. Powyższe działania miały na celu ocenę sytuacji finansowej

zakładów ubezpieczeń w świetle negatywnych wyników ww. testów warunków skrajnych. Dokładniejszy opis testów warunków skrajnych przeprowadzonych w sektorze ubezpieczeniowym znajduje się w rozdziale 3.6.

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Zadaniem organu nadzoru w tym zakresie jest weryfikacja zarówno faktu publikacji określonych informacji, jak też ich treści. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów ubezpieczeń i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością nie tylko organowi nadzoru, ale również konsumentom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń ustawowych obowiązków informacyjnych, w 2010 r. przyjęto i poddano analizie:

- informacje o wyborze lub zmianie biegłego rewidenta – w 63 przypadkach;
- informacje o wyborze aktuariusza – w 7 przypadkach;
- informacje o wyborze osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych – w 13 przypadkach;
- informacje o upoważnieniu innego podmiotu do składania oświadczeń woli w sprawie roszczeń – w 13 przypadkach;
- informacje o zmianach taryf składek – w 51 przypadkach;
- publikację rocznych sprawozdań Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (dalej „UFK”) wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. (23 zakłady ubezpieczeń, 948 UFK) oraz półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. (23 zakłady ubezpieczeń, 1007 UFK) na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń;
- informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. (30 zakładów ubezpieczeń działu I).

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, iż zakłady ubezpieczeń, poza sporadycznymi przypadkami, wypełniają powyższe obowiązki informacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Przypadki niewypełnienia obowiązków informacyjnych są rozpatrywane indywidualnie pod kątem zasadności nałożenia ewentualnych sankcji finansowych przewidzianych w przepisach prawa. W efekcie prowadzonych postępowań KNF nałożył na jeden zakład ubezpieczeń karę pieniężną.

W roku 2010 analizowano również wypełnianie przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Analiza wykazała, że nie wszystkie podmioty nadzorowane wypełniają przedmiotowy obowiązek. W stosunku do tych zakładów podjęto dodatkowe czynności nadzorcze (m.in. wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia kar pieniężnych).

3.2.3. Rozpatrywanie wniosków złożonych przez zakłady ubezpieczeń

Oprócz czynności związanych z nadzorowaniem działalności zakładów, organ nadzoru rozpatrywał również wystąpienia nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub wyrażenie przez organ nadzoru zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego. W 2010 r. rozpatrywane były wnioski zakładów w sprawie:

- wyrażenia zgody na uznawanie określonych aktywów za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych – 44 przypadki;
- wyrażenia zgody na zaliczenie do środków własnych określonego rodzaju elementów bilansu (2 decyzje);
- wydania pozytywnej opinii o reasekuratorach – 6 przypadków.

3.3. Nadzór emerytalny

Analitycznym nadzorem emerytalnym objęta jest sytuacja finansowa oraz działalność inwestycyjna i operacyjna funduszy emerytalnych (tzw. II i III filara systemu emerytalnego), jak również pracowniczych programów emerytalnych i indywidualnych kont emerytalnych (tzw. III filara systemu emerytalnego). UKNF

monitoruje także zgodność funkcjonowania wspomnianych instytucji z przepisami prawa i ich statutami oraz wypełnianie obowiązków informacyjnych. Celem nadzoru jest ochrona interesów członków funduszy emerytalnych oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych.

3.3.1. Monitorowanie sytuacji finansowej towarzystw emerytalnych i działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych

Zadania z zakresu bieżącego nadzoru nad sytuacją finansową i polityką inwestycyjną funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez systematyczną analizę danych finansowych przekazanych przez podmioty nadzorowane do Urzędu KNF w formie elektronicznej:

- dziennych i miesięcznych raportów finansowych OFE, zawierających bilanse funduszy wraz z notami objaśniającymi, zestawienia portfeli inwestycyjnych, rachunki wyników wraz z notami objaśniającymi, zestawienia zawartych transakcji i ważnych zleceń oraz informacje o wartości jednostki rozrachunkowej, środkach na rachunku rezerwowym i środkach zgromadzonych na części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego;
- sprawozdań okresowych (miesięcznych, półrocznych i rocznych) struktur aktywów OFE;
- raportów operacyjnych OFE, dotyczących członków i prezentujących liczbę zawartych umów o członkostwo w OFE, przekazane do OFE składki, zewnętrzne i wewnętrzne wypłaty transferowe, wypłaty kapitałowych emerytur okresowych, liczbę członków na koniec kwartału oraz liczbę rachunków ogółem, tzw. martwych, niesystematycznych i systematycznych;
- kwartalnych raportów PFE, zawierających bilanse funduszy, rachunki wyników, zestawienia zmian w kapitale własnym, struktury aktywów, informacje o liczbie członków oraz liczbie i wartości wypłat;
- raportów prezentujących wartości jednostek rozrachunkowych i wartości aktywów netto po każdej wycenie (dwa razy w miesiącu);
- sprawozdań finansowych PTE, obejmujących bilanse towarzystw, rachunki wyników, informacje o wynagrodzeniach w PTE, zobowiązania PTE oraz relacje kapitałowe towarzystw emerytalnych;

- kwartalnych raportów finansowych PrTE, obejmujących bilanse towarzystw oraz rachunki wyników.

W ramach monitorowania sytuacji finansowej towarzystw emerytalnych oraz polityki inwestycyjnej funduszy emerytalnych realizowano następujące czynności:

- analizowanie transakcji zawieranych na rynku kapitałowym, pod kątem rentowności oraz ryzyka związanego z nabyciem określonego instrumentu finansowego, wynikającego z jego konstrukcji oraz z sytuacji finansowej emitenta;
- monitorowanie działań inwestycyjnych funduszy emerytalnych w zakresie zachowania nadrzędnej zasady rentowności i bezpieczeństwa lokat;
- weryfikowanie wycen instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach inwestycyjnych funduszy emerytalnych,
- analizowanie struktur portfeli inwestycyjnych funduszy emerytalnych, jej zmienności w czasie i przyjętego poziomu ryzyka;
- analizę dostępnych instrumentów finansowych oferowanych na rynku kapitałowym pod względem ich przydatności dla działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych;
- ocenę efektywności działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych na tle bieżącej sytuacji na rynku kapitałowym oraz sytuacji makroekonomicznej;
- analizę procedur wewnętrznych oraz deklaracji zasad prowadzenia działalności inwestycyjnej w podmiotach nadzorowanych.

Szczególnym zadaniem organu nadzoru jest obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych, dla których nie jest określony rynek wyceny lub nie jest możliwe

dokonanie wyceny w sposób rynkowy, z zachowaniem zasady ostrożności. W okresie objętym sprawozdaniem akceptacji organu nadzoru podlegało 190 wycen przedstawionych przez

OFE oraz 17 metodologii zaproponowanych przez PFE. Organ nadzoru występował z żądaniem zmiany metodologii wyceny 8-krotnie w przypadku OFE i 4 razy w przypadku PFE.

■ TABELA 36. METODOLOGIE WYCENY PRZEKAZANE PRZEZ OFE DO AKCEPTACJI KNF W LATACH 2007-2010

NAZWA OFE	LICZBA PRZESŁANYCH METODOLOGII			
	2007	2008	2009	2010
Amplico OFE*	27	15	18	30
Allianz Polska OFE	17	12	12	12
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	31	32	23	19
OFE WARTA	29	25	24	6
ING OFE	15	14	13	33
Nordea OFE	22	18	19	6
AEGON OFE	14	11	10	7
Pekao OFE	29	13	12	14
PKO BP Bankowy OFE***	30	19	19	6
OFE Pocztylion	5	8	5	5
OFE Polsat	2	5	2	1
OFE PZU „Złota Jesień”	15	9	9	19
AXA OFE	10	12	12	22
Generali OFE	8	12	19	10
OFE Skarbiec-Emerytura****	12	3	-	-
Razem:	266	208	197	190

* do 8.10.2009 – AIG OFE

** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK

*** do 23.12.2009 – Bankowy OFE

**** w dniu 7 listopada 2008 roku nastąpiło zakończenie likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura i przeniesienie jego aktywów do AEGON OFE]

Znaczna część działań nadzorczych wobec pracowniczych towarzystw emerytalnych – ze względu na duży udział ich bieżącego finansowania przez pracodawców – realizowana jest w ramach nadzoru pośredniego, nakierowanego w szczególności na monitorowanie ciągłości finansowania. Jest to warunek bezpieczeństwa finansowego i ciągłości funkcjonowania tych podmiotów. Stwierdzono, że akcjonariusze pracowniczych towarzystw emerytalnych na bieżąco pokrywają koszty funkcjonowania tych towarzystw, a salda należności na koniec poszczególnych kwartałów wynikają bezpośrednio z przyjętego systemu rozliczeń. Specyfiką pracowniczych towarzystw jest też większy niż w powszechnych

towarzystwach emerytalnych udział procesów realizowanych przez podmioty zewnętrzne, co powoduje, iż część działań nadzorczych obejmuje podmioty inne niż towarzystwa.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie wyliczyła i podała do publicznej wiadomości wysokość średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych za okresy od 30 marca 2007 roku do 31 marca 2010 roku oraz od 28 września 2007 roku do 30 września 2010 roku. W obu przypadkach wszystkie OFE osiągnęły stopę zwrotu wyższą niż minimalna wymagana stopa zwrotu.

■ TABELA 37. USTAWOWE STOPY ZWROTU OFE WYLICZONE I OPUBLIKOWANE PRZEZ KNF W 2010 ROKU (%)

NAZWA OFE	STOPY ZWROTU ZA OKRES OD 30.03.2007 R. DO 31.03.2010 R.	NAZWA OFE	STOPY ZWROTU ZA OKRES OD 28.09.2007 R. DO 30.09.2010 R.
Generali OFE	4,824	Generali OFE	5,224
OFE Allianz Polska	4,780	AXA OFE	5,057
Amplico OFE	4,617	Amplico OFE	4,888
AXA OFE	4,132	Allianz Polska OFE	4,803
AEGON OFE	3,458	PKO BP Bankowy OFE	4,249
OFE Pocztylion	3,051	OFE Pocztylion	4,181
OFE PZU „Złota Jesień”	2,818	Nordea OFE	3,576
Nordea OFE	2,373	AEGON OFE	3,417
ING OFE	2,317	OFE PZU „Złota Jesień”	3,145
PKO BP Bankowy OFE	2,299	ING OFE	2,993
Pekao OFE	1,538	OFE WARTA	1,612
Aviva OFE Aviva BZ WBK	1,280	Pekao OFE	1,566
OFE WARTA	0,514	Aviva OFE Aviva BZ WBK	0,923
OFE POLSAT	0,000	OFE POLSAT	0,521
Średnia ważona stopa zwrotu	2,901	Średnia ważona stopa zwrotu	3,360
Minimalna stopa zwrotu	-1,099	Minimalna stopa zwrotu	-0,640

Uzupełnieniem działań UKNF w obszarze nadzoru nad sytuacją finansową towarzystw emerytalnych i działalnością inwestycyjną funduszy emerytalnych były opinie interpretujące obowiązujące przepisy prawa. Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2009 roku”;
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 30 marca 2007 roku do 31 marca 2010 roku”;
- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2010 roku”;

- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 28 września 2007 roku do 30 września 2010 roku”.

Oprócz wspomnianych wcześniej sprawozdań i raportów, do organu nadzoru przekazywane są również coroczne informacje o realizacji pracowniczych programów emerytalnych przez prowadzących je pracodawców. Na podstawie wszystkich informacji przesyłanych do UKNF w roku objętym sprawozdaniem regularnie opracowywano i publikowano miesięczne, kwartalne lub roczne dane statystyczne i finansowe o rynku OFE, PPE i IKE oraz informacje o transferach i losowaniach członków OFE.

3.3.2. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa przez towarzystwa i fundusze emerytalne

Nadzór realizowany przez UKNF w obszarze monitorowania czy działalność funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych był zgodny z przepisami prawa i obejmował następujące czynności:

- spełnianie wymogów zabezpieczenia wypłacalności w przypadku wystąpienia niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym;
- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa;
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat,
- analizę wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych;

- zlecenie podmiotom trzecim czynności z zakresu działalności funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych;
- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru.

W ramach szacowania potencjalnego ryzyka wystąpienia niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych, na bieżąco analizowano zarówno wysokość zabezpieczenia ujmowanego w kapitale rezerwowym OFE oraz kapitale części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego, jak i sposób uzupełniania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego. W wyniku prowadzonych analiz stwierdzono 2 przypadki nieprawidłowości związanych ze sposobem uzupełniania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego.

W zakresie monitorowania wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych Komisja Nadzoru Finansowego poddała analizie koszty ponoszone przez OFE na rzecz banków depozytariuszy.

W ramach bieżącej kontroli działalności inwestycyjnej Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła, że we wszystkich dniach wyceny 2010 roku wystąpiły łącznie 83 przypadki przekroczenia limitów inwestycyjnych w działalności otwartych funduszy emerytalnych.

TABELA 38. PRZEPISY PRAWA W ZAKRESIE LIMITÓW INWESTYCYJNYCH NARUSZONE PRZEZ FUNDUSZE W 2010 ROKU

PRZEPIS PRAWA	LICZBA PRZEKROCZEŃ
art. 142 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	1
par. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne *	67
par. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne **	15
art. 142 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych ***	32
art. 142 ust. 2 pkt 5 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych ***	1

* w przypadku lokat aktywów funduszu w akcje, prawa do akcji, prawa poboru i kwity depozytowe, o których mowa w § 1 pkt 3-5 rozporządzenia, lokaty funduszu nie mogą stanowić więcej niż 10% jednej emisji, a gdy udział papierów wartościowych spółki w aktywach funduszu nie przekracza 1%, lokaty funduszu mogą stanowić nie więcej niż 20% jednej emisji akcji spółki

** suma aktywów funduszu ulokowanych w emisjach akcji spółek, w których lokaty funduszu stanowią więcej niż 10% jednej emisji akcji, nie może stanowić więcej niż 5% wartości aktywów tego funduszu

*** lokaty w kategoriach lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 1-11, pkt 13a-13c i pkt 15 oraz w ust. 3, powinny stanowić łącznie nie mniej niż 90% wartości aktywów funduszu emerytalnego, jednakże w wyniku sprzedaży papierów wartościowych lokaty w tych kategoriach stanowiły poniżej 90%

Weryfikacji UKNF podlegały dzienne i miesięczne raporty finansowe OFE, raporty operacyjne OFE, sprawozdania finansowe PTE, jak również publikowane przez OFE miesięczne, półroczne i roczne struktury aktywów funduszy emerytalnych. Przyjmo-

wanie oraz weryfikacja poprawności przekazanych raportów dziennych oraz innych informacji było wykonywane na bieżąco – wraz z równoczesnym wyjaśnianiem ewentualnych błędów stwierdzonych w przesyłanych danych.

TABELA 39. RAPORTY WRAZ Z KOREKTAMI PRZESŁANE I ZWERYFIKOWANE W RAMACH REALIZACJI OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH OFE I PTE OTRZYMANE W 2010 ROKU

RODZAJ PRZESŁANYCH RAPORTÓW	RAPORTY POPRAWNE	RAPORTY BŁĘDNE
Raporty finansowe OFE	60 057	887
Raporty operacyjne OFE	6 477	144
Raporty PTE	487	75
Razem	67 021	1 106

W wyniku działań nadzorczych zostało wystosowanych 7 powiadomień powszechnych towarzystw emerytalnych oraz osób trzecich, którym towarzystwo emerytalne powierzyło wykonywanie niektórych czynności o stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności operacyjnej i finansowej oraz 2 powiadomienia o rozpatrzeniu zastrzeżeń wniesionych przez powszechne towarzystwa emerytalne do powiadomień o stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności operacyjnej i finansowej.

W wyniku stwierdzonej nieprawidłowości prowadzono również 1 postępowanie wobec pracowniczego towarzystwa emerytalnego oraz 1 postępowanie w stosunku do banku pełniącego funkcję depozytariusza pracowniczego funduszu emerytalnego.

3.4. Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym

Bieżący nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym realizowany jest przede wszystkim poprzez:

- monitorowanie bieżącej sytuacji podmiotów nadzorowanych na podstawie przekazywanych przez nie sprawozdań, raportów i informacji;
- sprawdzanie wypełniania wymogów kapitałowych;

- przygotowywanie opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i WZA spółek prowadzących rynek regulowany, depozyt papierów wartościowych i rynek towarowy, oraz udział w tych posiedzeniach;
- sprawdzanie wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane.

3.4.1. Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

Komisja nadzoruje sytuację finansową podmiotów poprzez analizowanie sprawozdań finansowych przesyłanych zgodnie z przepisami prawa.

Do podstawowych czynności związanych z nadzorem należą:

- analizowanie sprawozdań finansowych przedkładanych przez nadzorowane podmioty w związku z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, tj. miesięcznych, półrocznych i rocznych sprawozdań finansowych oraz półrocznych spr-

wozdań z działalności i funkcjonowania nadzoru wewnętrznego w podmiotach prowadzących działalność maklerską;

- przeprowadzanie kontroli działalności firm inwestycyjnych, banków powierniczych, zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską w formie oddziału;
- wydawanie zaleceń oraz monitorowanie ich wykonania.

W ramach nadzoru nad działalnością firm inwestycyjnych poddano analizie roczne sprawozdania finansowe za rok 2009, raporty miesięczne i raporty bieżące domów maklerskich

■ TABELA 40. WARTOŚĆ ŚREDNICH WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH (W MLN ZŁ) I WSPÓŁCZYNNIK ICH POKRYCIA W DOMACH MAKLESKICH ORAZ W BANKACH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKĄ W LATACH 2007-2010

	2007		2008		2009		2010
	DOMY MAKLESKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKĄ	DOMY MAKLESKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKĄ	DOMY MAKLESKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKĄ	DOMY MAKLESKIE
Średni poziom nadzorowanych kapitałów	28,33	51,11	33,83	44,06	33,53	43,40	46,20
Średni całkowity wymóg kapitałowy	5,71	3,81	4,78	2,68	5,41	3,08	19,66
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od całkowitego wymogu kapitałowego	22,44	47,30	28,98	41,38	28,07	40,32	26,54
Średni wymóg kapitałowy z tytułu stałych kosztów	3,99	6,78	5,06	5,26	7,03	4,37	n.d.
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od wymogu kapitałowego z tytułu stałych kosztów	24,18	44,33	28,70	38,80	26,45	39,03	n.d.
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od minimalnej wysokości kapitału założycielskiego	25,73	47,91	31,44	41,23	30,47	40,49	43,70
Średnie pokrycie całkowitego wymogu kapitałowego kapitałami nadzorowanymi*	4,96	13,41	7,07	16,46	6,20	14,10	2,35
Średnie pokrycie wymogu z tytułu kosztów stałych kapitałami nadzorowanymi*	7,10	7,54	6,68	8,38	4,77	9,93	n.d.
Średnie pokrycie minimalnej wysokości kapitału założycielskiego kapitałami nadzorowanymi*	14,07	17,79	15,67	17,26	15,25	16,86	26,67

* Dane wyrażone w jednostkach niemianowanych, przedstawiających średni iloraz nadzorowanych kapitałów do poszczególnych wymogów. Dane pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2007 r., 31.12.2008 r., 31.12.2009 r. i 31.12.2010 r.

i banków prowadzących działalność maklerską oraz półroczne sprawozdania finansowe domów maklerskich. Od 2010 r. banki prowadzące działalność maklerską nie przekazują odrębnych sprawozdań finansowych biur maklerskich, w tym półrocznych sprawozdań finansowych, w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384, z późn. zm.), która zniósła obowiązek finansowego wydzielenia biur maklerskich, implikujący sporządzanie odrębnych sprawozdań finansowych przez biura maklerskie banków prowadzących działalność maklerską. W 2010 r. 5 domów maklerskich przekazało do Urzędu Komisji skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2009 rok.

W dniu 1.01.2010 r. weszły w życie znowelizowane przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. Nr 204, poz. 1571) regulujące adekwatność kapitałową domów maklerskich. W porównaniu do uprzednio obowiązujących przepisów skorygowany został sposób wyliczania nadzorowanych kapitałów oraz wymogów z poszczególnych rodzajów ryzyka. Główne zmiany polegały na wprowadzeniu do całkowitego wymogu kapitałowego nowej kategorii wymogu – wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego, oraz wprowadzeniu obowiązku wyliczania kapitału wewnętrznego przez domy maklerskie, jako odrębnej wartości porównywanej do poziomu nadzorowanych kapitałów. Przepisy dotyczące wyliczania kapitału wewnętrznego weszły w życie z dniem 17 czerwca 2010 r.

Zaliczenie do całkowitego wymogu kapitałowego wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego wpłynęło na podwyższenie poziomu wymogów kapitałowych domów maklerskich. Z uwagi na występującą nadwyżkę kapitałową w domach maklerskich, zmiany przepisów nie spowodowały problemów z dotrzymaniem norm adekwatności kapitałowej.

3.4.2. Nadzór nad emitentami papierów wartościowych niebędącymi funduszami inwestycyjnymi

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem obowiązków określonych przepisami ustawy o ofercie publicznej oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi przez emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym. W tym zakresie KNF weryfikuje pod względem formalno-prawnym wszystkie przekazywane przez te podmioty informacje poufne, bieżące i okresowe. W szczególności bada, czy informacje te zostały przekazane w odpowiednim terminie oraz czy zawierają wszystkie elementy wymagane przepisami prawa.

W związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania badania i oceny nadzorowej domów maklerskich, od września 2010 r. UKNF rozpoczął proces nadawania ocen nadzorczych domom maklerskim.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

Zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie nadzoru nad spółkami prowadzącymi rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA, BondSpot SA, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA;
- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli;
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych;
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji;
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 36 posiedzeniach Rad Nadzorczych oraz Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, w tym:

- 9 posiedzeniach Rady Nadzorczej GPW SA;
- 1 Walnym Zgromadzeniu GPW SA;
- 1 Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy GPW SA;
- 10 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW SA;
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy KDPW SA;
- 2 Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy KDPW SA;
- 11 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot SA;
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy BondSpot SA.

W 2010 r. organ nadzoru zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa około 26 tys. raportów bieżących, okresowych i poufnych przekazanych przez spółki publiczne oraz około 2,5 tys. zawiadomień przekazanych przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.), a także około 2,5 tys. zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (osoby wchodzące w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo

będące jego prokurentami oraz inne osoby pełniące w strukturze organizacyjnej emitenta funkcje kierownicze, które posiadają stały dostęp do informacji poufnych dotyczących bezpośrednio lub pośrednio tego emitenta oraz kompetencje w zakresie podejmowania decyzji wywierających wpływ na jego rozwój i perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej – Dz.U. 2010, Nr 211, poz. 1384 z późn. zm.).

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawach wniosków na podstawie ustawy o ofercie publicznej (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.):

- z art. 58 ust. 1 (o nadanie statusu agencji informacyjnej);
- z art. 62 ust. 1 (o zwolnienie z obowiązku przekazania do publicznej wiadomości informacji niestanowiącej informacji poufnej);
- z art. 62 ust. 4 (o zwolnienie emitenta z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim, dla którego Rzeczpospolita Polska jest państwem macierzystym na przekazywanie zamiast niektórych informacji bieżących i okresowych, o których mowa w art. 56 ustawy o ofercie, informacji wymaganych przepisami prawa państwa siedziby emitenta, pod warunkiem, że informacje te są równoważne w stosunku do informacji określonych w art. 56 lub zostaną uznane za równoważne zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 60 ust. 2 lub regulaminów, o których mowa w art. 61;
- z art. 71 (o zwolnienie z obowiązku przekazania zawiadomienia, o którym mowa w art. 69 tej ustawy);
- z art. 91 (o udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu), oraz kontroluje należyte wykonanie wydanych decyzji.

W 2010 roku Komisja wydała 1 decyzję o nadaniu statusu agencji informacyjnej oraz 12 decyzji w sprawie zniesienia dematerializacji akcji.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła szereg dodatkowych działań, czego najistotniejszymi przejawami było:

- przygotowanie projektu zmiany Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009, Nr 33, poz. 259). Propozycja zakłada zniesienie obowiązku przekazywania raportów bieżących dotyczących zdarzeń gospodarczych. Obowiązek przekazywania informacji cenotwórczych o istotnych zdarzeniach gospodarczych istniałby jedynie w oparciu o podstawę z art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy o ofercie (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.), tj. jako informacja poufna. Emitent nie stosowałby uniwersalnego kryterium istotności, narzuconego przez rozporządzenie, lecz każdorazowo, indywidualnie oceniałby precyzyjność i ewentualny wpływ na cenę lub wartość papieru wartościowego w przypadku zaistnienia takich zdarzeń;
- podjęcie ok. 400 interwencji w przypadkach wykrycia nie-należytego wykonania obowiązków informacyjnych spółek

publicznych, skutkujących przekazaniem do publicznej wiadomości raportów bieżących i okresowych, zgodnych z obowiązującymi przepisami.

W ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi, Urząd KNF w 2010 r. m.in.:

- przeanalizował sprawozdania finansowe (w tym skonsolidowane) 64 emitentów, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami rachunkowości, w szczególności wymogami Międzynarodowych Standardów Rachunkowości / Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (dalej „MSR/MSSF”), wybrane w oparciu o zasady selekcji, o których mowa w Standardzie Nr 1 Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych – CESR (ang. *Committee of European Securities Regulators*), dotyczącym nadzoru nad informacją finansową „Nadzór nad wdrażaniem standardów informacji finansowych w Europie”. Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy sporządzany jest raport, który publikuje się na stronie internetowej KNF;
- opracował i przekazał 119 stanowisk i opinii, w tym 80 dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in.: stosowania MSR/MSSF, historycznych informacji finansowych prezentowanych w prospektach emisyjnych, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych oraz w związku z prowadzonymi przez UKNF postępowaniami dotyczącymi sprawozdawczości emitentów papierów wartościowych.

W przypadku naruszenia lub uzasadnionego podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z prowadzeniem oferty publicznej lub ubieganiem się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych na terytorium RP, Komisji przysługuje szereg uprawnień określonych w art. 16, 17 i 18 ustawy o ofercie publicznej, takich jak:

- nakazanie wstrzymania rozpoczęcia oferty publicznej lub przerwanie jej biegu na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych;
- zakazanie rozpoczęcia oferty publicznej albo dalszego jej prowadzenia;
- nakazanie wstrzymania ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych;
- zakazanie ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym;
- opublikowanie na koszt emitenta lub wprowadzającego informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.

W 2010 r. KNF, w wyniku podjętych działań na podstawie powyższych przepisów, przekazała do publicznej wiadomości informację o niezgodnym z prawem działaniu emitenta w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych oraz ubieganiem

się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych. Powyższa sytuacja dotyczyła nieprzekazania do publicznej wiadomości w formie aneksu do zatwierdzonego prospektu informacji o istotnych czynnikach mających wpływ na ocenę oferowanych papierów wartościowych.

Wezwania na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad prawidłowością formalno-prawną ogłaszania i przeprowadzania wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, w związku z przekraczaniem przez akcjonariuszy poszczególnych progów w ogólnej liczbie głosów. W przypadku, gdy ogłoszone wezwanie nie odpowiada wymaganiom ustawowym Komisja Nadzoru Finansowego może zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania albo przekazania wyjaśnień dotyczących jego treści. W 2010 r. ogłoszono 26 wezwań do zapisywania się na

sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych o łącznej wartości około 6 mld zł. W 2009 r. łączna wartość akcji objętych wezwaniem wyniosła około 3,2 mld zł, co oznacza, że wartość rynku przejęć spółek publicznych w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększył się prawie dwukrotnie. Z tego 10 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji zostało ogłoszonych w związku z przekraczaniem progu 33% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, natomiast 10 wezwań ogłoszono w związku z przekraczaniem progu 66% ogólnej liczby głosów i ich przedmiotem były wszystkie pozostałe akcje tych spółek. Ponadto w 2010 r. ogłoszono 2 wezwania, które dotyczyły wszystkich pozostałych akcji tych spółek i związane były z przeprowadzaną procedurą przywracania akcjom formy dokumentu (procedury zniesienia dematerializacji akcji). Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku jednego wezwania zgłosiła żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian w treści wezwania, w związku z zastrzeżeniem niedopuszczalnego przez prawo polskie warunku nabywania akcji w ramach wezwania.

3.4.3. Nadzór nad instytucjami zbiorowego inwestowania

Zadania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tychże podmiotów, poprzez analizę raportów bieżących, informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych dzielą się na dwie zasadnicze grupy:

- ▶ raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych otwartych oraz zamkniętych, przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego;
- ▶ raporty bieżące funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Do sprawozdań okresowych funduszy inwestycyjnych dostarczanych obligatoryjnie zaliczane są także:

- ▶ kwartalne, półroczne i roczne sprawozdania finansowe funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych, emitujących niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego;

- ▶ raporty kwartalne oraz półroczne i roczne sprawozdania finansowe funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Raporty bieżące (w tym zbiorcze raporty bieżące), informacje bieżące oraz sprawozdania okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych są przekazywane wyłącznie do Komisji Nadzoru Finansowego. Do sprawozdań okresowych towarzystw funduszy inwestycyjnych należą:

- ▶ sprawozdania miesięczne;
- ▶ roczne sprawozdania finansowe;
- ▶ półroczne sprawozdania finansowe zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- ▶ roczne sprawozdania finansowe zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- ▶ roczne sprawozdania z funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

Realizując działania nadzorcze wobec towarzystw i funduszy inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje również regularnych analiz informacji przesyłanych przez depozytariuszy funduszy inwestycyjnych na podstawie art. 231 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.).

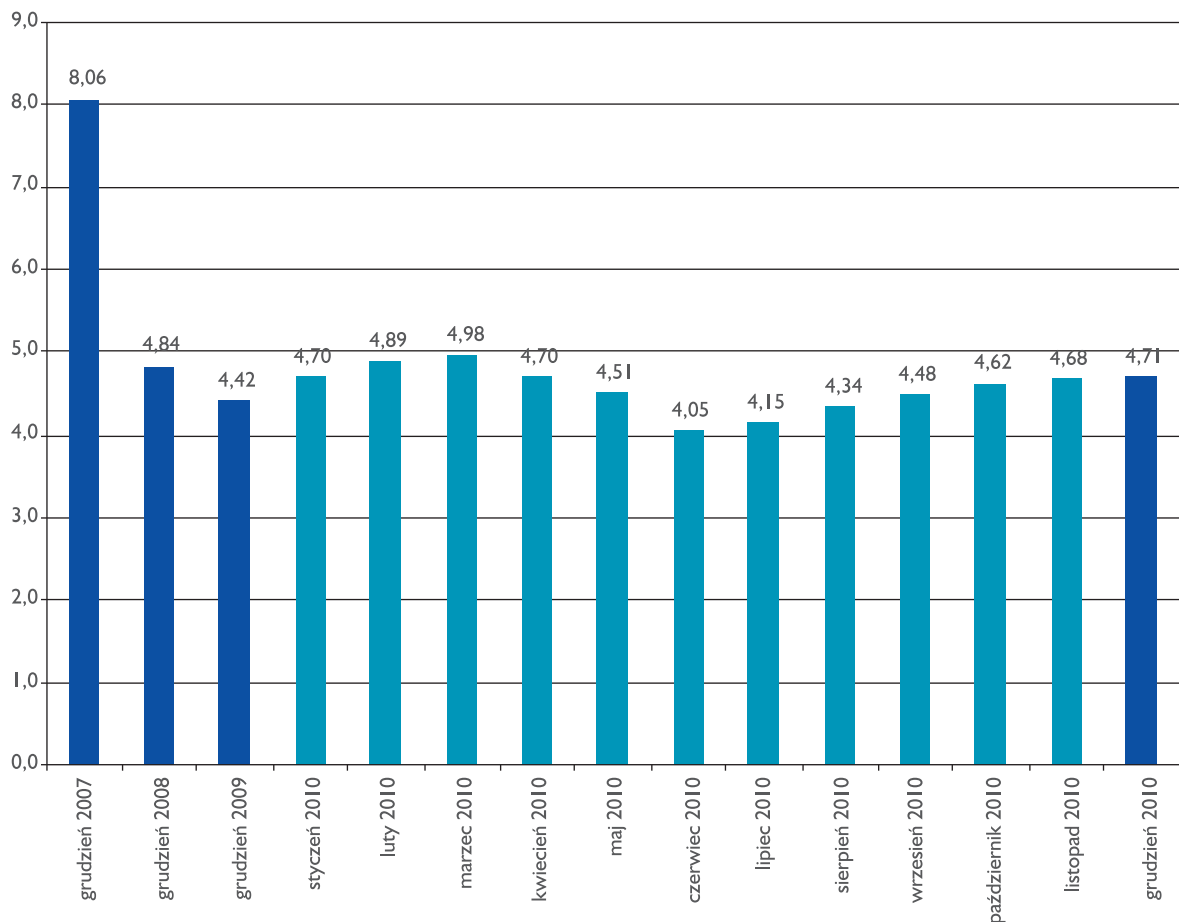
TABELA 4I. LICZBA PRZEANALIZOWANYCH RAPORTÓW BIEŻĄCYCH I OKRESOWYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ORAZ INFORMACJI OD DEPOZYTARIUSZY W LATACH 2007-2010

RODZAJ RAPORTU/INFORMACJI	LICZBA RAPORTÓW			
	2007	2008	2009	2010
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	1 972	2 115	3 291	2 361
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	9 724	11 973	13 381	12 957
Informacje od depozytariuszy	2 514	3 227	2 437	2 421
Razem	14 210	17 315	19 109	19 749

Działania nadzorcze, związane z analizą informacji zawartych w raportach bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw, w przypadku wykrycia nieprawidłowości, mogą skutkować wszczęciem postępowań administracyjnych i zastosowaniem sankcji administracyjnych przewidzianych w ustawie o funduszach inwestycyjnych.

Komisja nadzoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych. Na Wykresie 19 zaprezentowano zestawienie przedstawiające średnią wartość wskaźnika pokrycia kapitału dla sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych, na koniec lat 2007 – 2009 oraz w kolejnych miesiącach 2010 roku.¹⁵

WYKRES 19. ŚREDNI WSPÓŁCZYNNIK POKRYCIA KAPITAŁU TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH (RELACJA KAPITAŁU WŁASNEGO DO MINIMALNEGO WYMAGU KAPITAŁOWEGO) NA KONIEC LAT 2007-2009 ORAZ W 2010 ROKU

¹⁵ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Dane zaprezentowane na powyższym wykresie pokazują, iż sytuacja kapitałowa towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2010 r. była stabilna. Średni współczynnik pokrycia kapitału dla całego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych wyniósł powyżej 4, co oznacza, że towarzystwa posiadały kapitały średnio 4 razy wyższe niż poziom minimalnego obligatoryjnego kapitału własnego wymaganego przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych.

W ramach corocznej działalności przygotowywane są również raporty dotyczące m.in. sytuacji finansowej i kapitałowej towa-

rzystw funduszy inwestycyjnych oraz działalności dystrybucyjnej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez fundusze zagraniczne, które publikowane są na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego.

Ponadto funkcję nadzorcą Urząd Komisji Nadzoru Finansowego realizuje poprzez udzielanie odpowiedzi na zapytania podmiotów nadzorowanych oraz przygotowywanie stanowisk i interwencji nadzorczych.

3.4.4. Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku towarów giełdowych

W zakresie nadzoru nad rynkiem towarów giełdowych zadania Komisji Nadzoru Finansowego polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Towarowa Giełda Energii SA (dalej „TGE”);
- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli;
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych;
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji;
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciele Komisji wzięli udział w 8 posiedzeniach Rad Nadzorczych oraz Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, w tym:

- 4 posiedzeniach Rady Nadzorczej TGE;
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy TGE;
- 1 Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy TGE;
- 1 posiedzeniu Rady Nadzorczej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA;
- 1 Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA.

3.5. Nadzór oparty na analizie ryzyka przy wykorzystaniu metodyki BION

Liczba podmiotów nadzorowanych¹⁶ i skala ich działalności powoduje konieczność uporządkowania sposobu sprawowania nadzoru finansowego, tak aby środki nadzorcze były adekwatne do poziomu ryzyka. Z tego powodu w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego uruchomiono system nadzoru opartego na analizie ryzyka.

Narzędziem wspierającym nadzór ostrożnościowy oparty na analizie ryzyka, rozumiany jako koncepcja organizacyjna podporządkowująca procesy, rozwiązania organizacyjne i alokację zasobów wynikom oceny poziomu ryzyka, i prowadzony w systemie ciągłym jest BION (skrót od „badanie i ocena nadzorcza”).

Punktem wyjścia dla zasad BION był stosowany w nadzorze bankowym model punktowej oceny banków, który został znacząco

rozbudowany oraz rozszerzony na pozostałe rynki nadzorowane przez UKNF: rynek ubezpieczeniowy, emerytalny i kapitałowy. Od oceny BION jest uzależniona intensywność działań nadzorczych, w szczególności o charakterze inspekcyjnym. Umożliwia to efektywniejszą alokację zasobów UKNF, które są kierowane do obszarów i podmiotów generujących najwyższe ryzyko.

W toku oceny BION wykorzystuje się wszelkie dostępne nadzorowi informacje, pozyskane m.in. w czasie postępowań licencyjnych, kontaktów z właścicielami, analizy sprawozdawczości okresowej i odpowiedzi na dodatkowe zapytania UKNF (kwestionariusze, wezwania nadzorcze, ankiety itp.), jak również inspekcji, wizyt i spotkań nadzorczych. Proces BION jest wspierany przez systemy informatyczne UKNF służące do wymiany informacji nadzorczych z instytucjami finansowymi, takie jak:

¹⁶ Na polskim rynku finansowym prowadzi działalność m.in. 49 banków komercyjnych, 576 banków spółdzielczych, 20 oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych z EOG, 63 zakłady ubezpieczeń i reasekuracji, 17 oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji z EOG, 208 aktuariuszów, 144,8 tys. osób wykonujących czynności agencyjne w ubezpieczeniach, 958 brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, 64 firmy inwestycyjne, 14 oddziałów zagranicznych firm inwestycyjnych z EOG, 67 agentów firm inwestycyjnych, 2385 maklerów papierów wartościowych, 50 towarzystw funduszy inwestycyjnych, 417 krajowych funduszy inwestycyjnych z 298 subfunduszami, 62 zagraniczne fundusze inwestycyjne z 680 subfunduszami, 70 dystrybutorów jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, 14 powszechnych towarzystw emerytalnych, 117 tys. akwizytorów OFE, 5 pracowniczych towarzystw emerytalnych, 336 doradców inwestycyjnych, 385 krajowych spółek publicznych z obowiązkami informacyjnymi, 46 przedsiębiorstw energetycznych prowadzących rejestry lub rachunki towarów giełdowych, 204 maklerów giełd towarowych.

- ▶ System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU);
- ▶ System Nadzoru Pośredniego (SNP);
- ▶ System Nadzoru Obrotu (SNO);
- ▶ System PORTAL.

Podręczniki BION przygotowano według zharmonizowanego podejścia dla wszystkich segmentów rynku finansowego, z uwzględnieniem specyfiki działalności podmiotów działających w poszczególnych sektorach.

Efektom BION jest dokonanie przez nadzór oceny:

- ▶ poziomu ryzyka w instytucji finansowej;
- ▶ jakości procesu zarządzania przez instytucję finansową istotnymi ryzykami;
- ▶ poziomu kapitału pokrywającego ryzyko w instytucji finansowej;
- ▶ zgodności działalności instytucji finansowej z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Skutkiem przeprowadzonej analizy jest nadanie instytucji finansowej i przekazanie wyłącznie do jej wiadomości, oceny będącej wypadkową ocen kluczowych ryzyk oraz jakości zarządzania tymi ryzykami. Poszczególne ryzyka są oceniane w skali od 1 do 4, gdzie 1 jest oceną najlepszą, a 4 – najgorszą, świadcząca o wysokim poziomie ekspozycji podmiotu na dane ryzyko. Oceny cząstkowe podlegają agregacji w obszarach tematycznych dla danego sektora przy użyciu średniej ważonej (wagi uwzględniają wpływ danego ryzyka na obszar objęty oceną). Składnikiem oceny końcowej jest ocena zarządzania ryzykiem premiująca wdrażanie procedur rozpoznawania i ograniczania ryzyka.

Korzyścią z BION jest stworzenie mechanizmu stosowania wobec danej instytucji środków nadzorczych adekwatnych do oceny, zmierzających do poprawy sytuacji w obszarach generujących nadmierne ryzyko. Podstawowym kryterium określenia priorytetu i częstotliwości działań nadzorczych jest poziom ryzyka.

Mapy klas ryzyka i ich definicje w odniesieniu do sektorów rynku finansowego objętych metodyką BION znajdują się na stronie internetowej Komisji pod adresem http://www.knf.gov.pl/o_nas/urząd_komisji/bion/index.html

W 2010 r. zakończone zostały prace zespołu roboczego ds. BION dotyczące modyfikacji procedury testowej i ujednolicenia zasad w tym zakresie w nadzorze bankowym. Metodyka BION została przekazana do wiadomości wszystkim bankom, przy czym banki spółdzielcze otrzymały ten dokument za pośrednictwem banków zrzeszających. W grudniu 2010 r. zostały wysłane do banków spółdzielczych pierwsze nowe kwestionariusze. Pierwsze oceny BION nadane zostaną wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. w pierwszym kwartale 2011 r.

Prace nad opracowaniem projektu metodyki BION dla sektora ubezpieczeniowego zostały zakończone w pierwszym półroczu 2010 r. Prace te wiązały się między innymi z analizą wszelkich

dotępnych informacji posiadanych przez nadzór na temat zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, w tym informacji uzyskanych w wyniku czynności związanych z licencjonowaniem, analiza z za biurka i czynnościami kontrolnymi na miejscu w zakładzie ubezpieczeń/reasekuracji, jak również z dodatkowych zapytań/ankiet skierowanych do zakładów ubezpieczeń/reasekuracji, a następnie wyborem ryzyk podlegających ocenie, doбором odpowiednich wskaźników finansowych, ich wag dla łącznej oceny oraz systemu granic. Przeprowadzono również pilotażową ocenę BION poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Na podstawie wyników oceny pilotażowej oceny BION w sektorze ubezpieczeniowym przeprowadzonej w I połowie 2010 r., konsultacji metodyki z wybranymi (III kwartał 2010 r.) oraz ze wszystkimi zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji (IV kwartał 2010 r.), jak również spotkań z zakładami, trwały prace nad nową wersją metodyki BION. W szczególności prowadzono prace nad weryfikacją wskaźników oraz kryteriów oceny w zakresie oceny ryzyka kredytowego oraz oceny ilościowej zarządzania. W 2010 r. prace analityczne w zakresie uzyskanych komentarzy i zmian metodyki BION nie zostały zakończone.

Nowa wersja metodyki BION będzie zawierać dwa podręczniki: zewnętrzny dla zakładu ubezpieczeń/reasekuracji oraz wewnętrzny dla pracowników dokonujących oceny BION podmiotów sektora ubezpieczeniowego. Podręcznik dla zakładu ubezpieczeń/reasekuracji będzie różnił się od podręcznika wewnętrznego brakiem szczegółowych opisów poszczególnych wskaźników oraz czynników jakościowych i sposobu ich analizy. W oparciu o nową wersję metodyki dokonano weryfikacji ocen BION poszczególnych zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za rok 2009 oraz zidentyfikowano ich słabe i mocne strony.

W pierwszym i drugim kwartale 2010 roku dokonano pilotażowej oceny BION w sektorze emerytalnym. Ocena objęła wszystkie powszechne towarzystwa emerytalne. Do PTE rozesłano „Ankiety w zakresie zarządzania ryzykiem w powszechnych towarzystwach emerytalnych” i na podstawie ankiety oraz wskaźników finansowych wyliczonych zgodnie z metodyką zawartą w podręczniku BION dokonano pierwszej oceny nadzorczej. Na podstawie wniosków z tej oceny w II i III kwartale trwały prace nad modyfikacją metodyki BION. Przeanalizowano między innymi wrażliwość ocen na zmiany wag zastosowanych dla poszczególnych ryzyk a wyniki tej analizy uwzględniono w nowej wersji metodyki. Dokonano przeglądu trafności doboru wskaźników określających ryzyko oraz pytań ankietowych. W czwartym kwartale przekazano zmodyfikowaną metodykę BION do konsultacji wszystkim powszechnym towarzystwom emerytalnym. Kolejna ocena nadzorcza przewidziana jest w pierwszym kwartale 2011 r.

W ramach przygotowania domów maklerskich do zmian przepisów wynikających z wdrożenia przepisów Dyrektyw 2006/48/WE i 2006/49/WE w zakresie adekwatności kapitałowej domów maklerskich w 2009 r. i w I półroczu 2010 r. przeprowadzono szereg spotkań z przedstawicielami domów maklerskich, w trakcie

których dokonano przeglądu zaawansowania prac w podmiotach. Wynikiem spotkań było nadanie wstępnych ocen nadzorczych domom maklerskim. Informacje uzyskane od uczestników ww. spotkań w formie ankiet, zostały wykorzystane przy wprowadzaniu korekt metodologii procesu nadawania ocen nadzorczych BION domom maklerskim. Wynik ankiet wskazywał, że środowisko domów maklerskich oceniło testowy proces BION jako przydatny. Od września 2010 r. prowadzony jest właściwy proces BION.

Zgodnie z założeniami, związanymi z wprowadzeniem procesu BION w odniesieniu do TFI, w 2010 roku odbyły się trzy badania BION: na koniec I kwartału, II kwartału i III kwartału. Do końca lutego 2011 roku przeprowadzona zostanie ocena podmiotów znajdujących się w grupie ocenianej na koniec IV kwartału. Informacja o liczbie towarzystw ocenianych w poszczególnych kwartałach znajduje się w Tabeli 42.

■ TABELA 42. LICZBA TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH PODDANYCH OCENIE BION W 2010 R.

KWARTAŁ 2010 R.	I KWARTAŁ	II KWARTAŁ	III KWARTAŁ	IV KWARTAŁ
Liczba TFI	12	12	11	11
Udział procentowy (%)	26,01	26,01	23,91	23,91

W procesie oceny skoncentrowano się na trzech obszarach, dotyczących:

- ryzyka ponoszonego przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych;
- kapitałów towarzystwa funduszy inwestycyjnych;
- jakości zarządzania w towarzystwie funduszy inwestycyjnych.

W obszarze ryzyko uwzględnione zostały 4 rodzaje ryzyka, tj.: ryzyko rynkowe, ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne oraz ryzyko trudnomierzalne. Biorąc pod uwagę specyfikę TFI, najistotniejszy wpływ na poziom oceny za ryzyko miały te rodzaje ryzyka, które są związane z zawodnością systemów technicznych (np. niesprawność sieci IT) i organizacyjnych (np. dysfunkcje systemu kontroli wewnętrznej) oraz błędami osób zatrudnianych w TFI, tj. ryzyko operacyjne oraz ryzyko trudnomierzalne. Udział tych dwóch typów ryzyka w całkowitej ocenie ryzyka netto wynosił 85%.

W procesie oceny ryzyka TFI wzięto pod uwagę fakt, że na poziom ryzyka wpływa nie tylko skala zaangażowania TFI np. w poszczególne rodzaje instrumentów finansowych, ale również metody stosowane przez TFI w zarządzaniu tym ryzykiem. Przyjęto więc, że te TFI, które mają wysoką ocenę za zarządzanie danym rodzajem ryzyka, uzyskają lepszą ocenę za ryzyko, nawet jeżeli bez uwzględniania wpływu zarządzania jest ono wysokie. Dla potrzeb procesu BION przyjęto, że ocena za ryzyko uwzględniająca wpływ zarządzania tym ryzykiem będzie nazywana „ryzykiem netto”.

Ocena obszaru kapitały dotyczyła przede wszystkim badania zgodności działania TFI z przepisami art. 50 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004 r., Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.).

Ocena obszaru zarządzania opierała się na analizie następujących elementów:

- system zarządzania, zasady ładu korporacyjnego, efektywność działania TFI;
- organizacja TFI i polityka kadrowa;
- compliance (zasady zgodności);
- system informacji zarządczej; system przepływu informacji; wywiązywanie się towarzystwa z obowiązków informacyjnych, jakość sprawozdawczości przekazywanej do KNF;
- system kontroli wewnętrznej.

W procesie badania i oceny nadzorczej poszczególnych obszarach posłużono się wieloma źródłami danych, zarówno dostępnymi wewnątrz Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, jak i możliwymi do pozyskania jedynie z zewnątrz, od podmiotów nadzorowanych. Wśród wewnętrznych źródeł informacji zastosowanych do oceny ryzyka wymienić należy:

- wewnętrzne bazy danych Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego;
- skargi na TFI przesłane do UKNF;
- bazę ESNAR, w tym raporty miesięczne i sprawozdanie z kontroli wewnętrznej;
- wyniki kontroli przeprowadzonych w TFI.

Wewnętrzne dane zastosowane do oceny zgodności działania TFI z przepisami określającymi wymagany poziom kapitałów pochodziły z miesięcznych raportów dostępnych w bazie ESNAR. Ze względu na przyjęty w Podręczniku BION system oceny tego obszaru, w trakcie jego oceny nie brano pod uwagę informacji pozyskiwanych z zewnątrz.

Podczas oceny obszaru zarządzania wykorzystano dane pochodzące z:

- bazy ESNAR, w tym raporty miesięczne i sprawozdanie z kontroli wewnętrznej,
- kontroli przeprowadzonej przez pracowników Pionu Inspekcji UKNF w TFI.

Źródło informacji zewnętrznych, mających wpływ na ocenę obszaru ryzyko i obszaru zarządzanie, stanowiła ankieta skierowana do TFI.

Po analizie odpowiedzi towarzystw funduszy inwestycyjnych na ankiety dotyczące ich działalności oraz po przeprowadzeniu pilotażowej oceny BION najistotniejsze w ich działalności należy przyjąć następujące rodzaje ryzyka:

- operacyjne (niedociągnięcia w funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej oraz outsourcing operacji);
- trudnomierzalne (w tym ryzyko związane z przekroczeniami limitów inwestycyjnych przez fundusze oraz ryzyko błędnych wycen).

Jako nieistotne należy uznać ryzyko:

- rynkowe – niskie ze względu na posiadanie przez TFI głównie gotówki i papierów skarbowych, w których przypadku ryzyko to ogranicza się do strat wynikających ze zmian cen tych papierów oraz zmian stóp procentowych;
- kredytowe – TFI inwestują przede wszystkim w wysoko płynne krajowe papiery skarbowe i utrzymują gotówkę, które cechuje niski poziom ryzyka kredytowego.

W stosunku do tych podmiotów, które charakteryzują się podwyższonym poziomem ryzyka wzmocniono czynności nadzorcze adekwatne do skali i charakteru ryzyka ponoszonego przez dany podmiot.

3.6. Testy warunków skrajnych

3.6.1. Testy warunków skrajnych w sektorze bankowym

W 2010 r. UKNF przeprowadził testy warunków skrajnych w sektorze bankowym. Celem badania realizowanego w polskich bankach była analiza wrażliwości pozycji kapitałowej oraz oszacowanie ewentualnych potrzeb kapitałowych badanych podmiotów na wypadek niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu makroekonomicznym. W badaniu pozostawiono bankom swobodę doboru modelu oraz możliwość przyjęcia dodatkowych założeń dotyczących zmian wskaźników makroekonomicznych. Testy zostały przeprowadzone przy wykorzystaniu scenariusza bazowego oraz dwóch scenariuszy warunków skrajnych (szokowych), w ramach których UKNF przedstawił ogólne ramy rozwoju sytuacji gospodarczej oraz sytuacji na rynkach finansowych w latach 2010-2011.

W celu weryfikacji przyjętej metodologii przeprowadzono badanie próbne z udziałem jednego z banków. Zweryfikowane na podstawie tego badania założenia oraz tabele wynikowe zostały przekazane do największych instytucji polskiego sektora bankowego w celu dokonania zadanych obliczeń oraz modelowania bilansu, rachunku wyników, wypłacalności i adekwatności kapitałowej. Oszacowania własne badanych podmiotów bazowały na opracowanej przez nie metodologii.

Analiza wyników poszczególnych scenariuszy miała za zadanie określić wpływ jednoczesnej zmiany kilku czynników na sytuację banku, przy czym główny nacisk został położony na prognozowanie jakości portfela kredytowego. Dokonując wyliczeń banki były zobowiązane do uwzględnienia, w szczególności, ryzyka płynności oraz ryzyka stóp procentowych. Dodatkowo założono, że każdy z banków uczestniczących w badaniu będzie sprawdzał swoją płynność. Czynniki ryzyka miały zostać uwzględniane zarówno dla strony aktywnej, jak i pasywnej bilansu. Dla każdego scenariusza warunków skrajnych, banki szacowały nie tylko przepływy netto, ale również wpływy i wypływy pieniężne.

Po zebraniu danych przystąpiono do ich weryfikacji, zarówno w oparciu o wielkości dotychczas raportowane przez banki, jak i prognozy oparte na modelach opracowanych w ramach UKNF. Proces składał się z dwóch etapów: analizy danych nadesłanych przez poszczególne banki oraz badania uwzględniającego korekty nadzorcze.

Korekty nadzorcze zostały opracowane w oparciu o metodologię uzależniającą jakość oraz przewidywaną utratę wartości portfeli kredytowych banków od dynamiki produktu krajowego brutto i zmienności realnych stóp procentowych. Wprowadzone zmiany polegały na zróżnicowaniu podejścia do portfela kredytów mieszkaniowych oraz konsumpcyjnych poprzez wprowadzenie dodatkowych współczynników korygujących opartych na obserwacji struktury odpisów na poszczególne rodzaje należności. Ponadto uwzględniono zmiany wartości przyjętych przez banki zabezpieczeń kredytów. Porównanie skorygowanych wartości z wartościami przekazanymi przez banki było podstawą do oszacowania skali obciążenia rachunku wyników banku odpisami i rezerwami w razie zmaterializowania warunków opisanych przez poszczególne scenariusze.

Uwzględniając wprowadzoną zmianę wolumenów kredytów ze stwierdzoną utratą wartości i przyjmując założenie, że kredyty te nie generują przychodów, skorygowano przychody odsetkowe prognozowane przez banki. Na ostateczną korektę wyniku finansowego netto prognozowanego przez banki złożyły się powyższe zmiany oraz wynikająca z nich korekta podatku dochodowego (przy zachowaniu przyjętej przez banki efektywnej stopy opodatkowania). Korekta wyniku finansowego netto została następnie uwzględniona w rachunku adekwatności kapitałowej poprzez zmianę wartości funduszy własnych banku.

Jednocześnie podjęto próbę skorygowania aktywów ważonych ryzykiem z tytułu zmiany relacji wartości kredytów bez i ze stwier-

dzoną utratą wartości. Uzyskane dane pozwoliły na wyznaczenie nowej wartości współczynnika wypłacalności oraz ewentualnych potrzeb kapitałowych banków wynikających ze spadku tej wartości poniżej minimum regulacyjnego.

Wnioski z analizy wyników testów warunków skrajnych zostaną uwzględnione w procesie analitycznym BION i inspekcyjnym w celu przeprowadzenia pogłębionej analizy wskazanych obszarów. Testy tego rodzaju będą miały charakter regularny. W przyszłych edycjach planuje się rozszerzenie korekt nadzorczych o obszar portfela handlowego.

3.6.2. Testy warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym

W 2010 r. kontynuowano prace związane z wykorzystaniem testów warunków skrajnych w procesie nadzoru nad sektorem ubezpieczeniowym, których celem jest poprawa zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji oraz przygotowanie ich do wdrożenia rozwiązań wynikających z projektu Wypłacalność II.

W wyniku serii spotkań przedstawicieli UKNF z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń/reasekuracji w roku 2009 wypracowano metodykę przeprowadzania testów warunków skrajnych. Testy obejmowały następujące rodzaje ryzyka:

- stopy procentowej;
- cen akcji;
- zmiany ponoszonych kosztów;
- śmiertelności (tylko zakłady ubezpieczeń na życie);
- rezygnacji z umów (tylko zakłady ubezpieczeń na życie);
- katastroficzne (tylko zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych).

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji do dnia 15 stycznia 2010 r. dostarczyły wyniki rozpoznawczych testów warunków skrajnych sporządzonych na sprawozdaniach finansowych za rok 2008. Wyniki te zostały opracowane i porównane z wynikami wewnętrznych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez UKNF. Opracowane wyniki zamieszczono w raporcie „Wyniki rozpoznawczych testów stresu w sektorze ubezpieczeń”, który został przedstawiony Komisji Nadzoru Finansowego na 99. posiedzeniu Komisji w dniu 23 marca 2010 r.

Podczas spotkania w dniu 2 czerwca 2010 r. przedstawiciele UKNF z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń/reasekuracji zaprezentowano zagregowane wyniki rozpoznawczych testów warunków skrajnych oraz przedstawiono zweryfikowaną metodykę przeprowadzania testów. W porównaniu do rozpoznawczych testów warunków skrajnych, w metodyce przeprowadzania testów warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeń dokonano poniższych najważniejszych zmian (w większości na prośbę zakładów ubezpieczeń/reasekuracji):

- dodano test warunków skrajnych dla ryzyka długowieczności przy założeniu spadku współczynników umieralności o 25% dla każdego wieku;
- w teście warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej:
  - uwzględniono ograniczenie na stopę procentową wynikającą z trzyletniej stopy zwrotu z aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,

- wyłączono te rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które były pokryte obligacjami utrzymywanymi do terminu wymagalności (po spełnieniu pewnych warunków),
- wyłączono aktywa i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe z ubezpieczeń na życie o charakterze tzw. polisolokat (tzw. antybelki) oraz ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych, jeżeli przepływy pieniężne z tytułu aktywów odpowiadały przepływom z tytułu zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia;
- w teście warunków skrajnych dla ryzyka zmiany ponoszonych kosztów:
  - do decyzji zakładów ubezpieczeń/reasekuracji pozostawiono wybór czy szokowi należy poddać historyczne czy przyszłe koszty,
  - zrezygnowano ze zwiększania przyszłych kosztów o 1 p.p. ponad przyjętą inflację kosztów,
  - koszty akwizycji zwiększono jedynie do takiego poziomu, przy którym zakład podjąłby decyzję o wstrzymaniu sprzedaży nierentownego produktu;
- w teście warunków skrajnych dla ryzyka śmiertelności zmianie uległa głębokość szoku z 10% do 15% wzrostu współczynników umieralności dla każdego wieku;
- w teście warunków skrajnych dla ryzyka rezygnacji z umów zrezygnowano z rozróżniania głębokości szoku ze względu na czas trwania umowy.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji przeprowadziły testy warunków skrajnych na danych za rok 2009 do końca lipca 2010 r. Równoległe UKNF przeprowadził wewnętrzne testy warunków skrajnych w oparciu o dane sprawozdawcze będące w posiadaniu organu nadzoru. Raport „Wyniki testów stresu w zakładach ubezpieczeń/reasekuracji za rok 2009”, zawierający opis metodyki oraz wyniki wewnętrznych i zewnętrznych testów warunków skrajnych oraz ich porównanie, został przedstawiony na 113. posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 9 listopada 2010 r. Wyniki testów warunków skrajnych dla niektórych zakładów ubezpieczeń/reasekuracji były prezentowane na spotkaniach Komitetów Koordynacyjnych/ Kolegiów Organów Nadzoru w ramach nadzoru uzupełniającego nad ubezpieczeniowymi grupami kapitałowymi.

Wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych na danych za 2009 r. wskazują na stabilniejszą sytuację sektora w porównaniu z testami wykonanymi na danych za rok 2008. W przypadku wszystkich testów warunków skrajnych, z wyjątkiem testu

warunków skrajnych dla ryzyka zmiany ponoszonych kosztów i ryzyka katastroficznego, w 2009 r. nastąpiła poprawa wyników w zakresie wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi i wartości kapitałów własnych w porównaniu z 2008 r. Ponadto liczba zakładów ubezpieczeń/reasekuracji niespełniających wymogów kapitałowych po zejściu szoków zmniejszyła się, bądź w pojedynczych przypadkach nie uległa zmianie. Jedynie w przypadku wewnętrznego testu warunków skrajnych dla ryzyka zmiany ponoszonych kosztów w dziale I liczba tych zakładów wzrosła o jeden. Warto również zwrócić uwagę na poprawę jakości przeprowadzenia, prezentacji i opisu wyników testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez

zakłady ubezpieczeń/reasekuracji według stanu na koniec 2009 r. w porównaniu do rozpoznawczych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez zakłady według stanu na koniec 2008 r.

Po analizie wyników testów warunków skrajnych organ nadzoru zwrócił się do wybranych zakładów ubezpieczeń o przekazanie informacji w zakresie sposobu podziału zysku za 2009 r. w celu dokonania oceny sytuacji finansowej tych zakładów w świetle negatywnych wyników testów. Wyniki testów warunków skrajnych są również wykorzystywane przez UKNF w badaniu i ocenie nadzorczej (BION).

Działania inspekcyjne

4

4.1

2.1306

2.1306

4.2

0.08

0.457

0.95

4.2

4.089

4. Działania inspekcyjne

Inspekcje na miejscu, obok czynności analitycznych – służących bieżącemu monitorowaniu instytucji finansowych, nadzoru regulacyjnego i licencyjnego, stanowią kluczowy element modelu nadzoru finansowego. Model ten jest zgodny z metodologią podstawowych zasad rekomendowanych przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego, która stanowi m.in., iż efektywny system nadzoru bankowego powinien obejmować funkcję inspekcji na miejscu.

W 2010 r. nastąpiło ujednoczenie procedur inspekcyjnych w różnych sektorach rynku finansowego – na ile było to możliwe ze względu na specyfikę poszczególnych sektorów – oraz zaproponowane zostały zmiany w przepisach prawa dotyczących inspekcji.

Następnym krokiem po ujednoczeniu procedur inspekcyjnych było wyodrębnienie w strukturze Urzędu KNF pionu odpowiedzialnego za inspekcje – Pionu Inspekcji. Pozwoliło to na bardziej kompleksową analizę ryzyk we współpracujących ze sobą lub ściśle powiązanych kapitałowo instytucjach finansowych działających na

różnych rynkach. Inspekcje UKNF mogą być w większym stopniu ukierunkowane na analizę ryzyka. Dokonywane w Pionach UKNF oceny podmiotów nadzorowanych (tzw. oceny BION), oparte na analizie ryzyka, które generują te podmioty w związku z prowadzoną działalnością, stanowiły jedną z głównych przesłanek dla skonstruowania planu kontroli na 2011 r. Powołanie pionu przyczyniło się też do przyspieszenia przepływu informacji oraz wymiany doświadczeń między inspektorami.

Utworzenie w Urzędzie Pionu Inspekcji pozwoliło na uzyskanie następujących korzyści:

- kompleksową analizę ryzyk w grupach finansowych;
- standaryzację procedur inspekcyjnych w różnych sektorach rynku finansowego;
- zwiększenie efektywności planowania inspekcji w grupach finansowych;
- przyspieszenie przepływu informacji i wymiana doświadczeń między inspektorami.

4.1. Inspekcje w bankach

Czynności kontrolne w bankach w 2010 roku¹⁷ realizowano w oparciu o przepisy prawa oraz jednolite standardy i procedury badania zawarte w Podręczniku inspekcji na miejscu oraz w uzupełniających je metodykach inspekcji.

Czynności realizowane w ramach inspekcji kompleksowych standardowo obejmowały badanie następujących obszarów: jakość aktywów, płynność, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne, wynik finansowy, kapitał, zarządzanie – z uwzględnieniem przestrzegania przepisów prawa regulujących działalność bankową, statutu i spełniania warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku. Pozostałe czynności kontrolne dostosowywano do sytuacji danego banku i koncentrowano się na najistotniejszych – z punktu widzenia bezpieczeństwa systemu oraz danego banku – rodzajach ryzyka, występujących w działalności poszczególnych banków.

W 2010 r. nadzór bankowy przeprowadził następujące czynności kontrolne:

- 55 inspekcji kompleksowych, w tym:
  - 8 inspekcji w bankach komercyjnych,
  - 47 inspekcji w bankach spółdzielczych,
- 20 inspekcji problemowych, w tym:

- 16 inspekcji w bankach komercyjnych, z czego 5 w zakresie oceny wniosków banków o wyrażenie zgody na stosowanie metod statystycznych na potrzeby obliczania wymogów kapitałowych,
- 4 inspekcje w bankach spółdzielczych;
- 3 postępowania wyjaśniające, w tym:
  - 1 w banku komercyjnym,
  - 1 w przedstawicielstwie instytucji kredytowej,
  - 1 w banku spółdzielczym;
- 1 kontrolę w zakresie przygotowania banku komercyjnego do rozpoczęcia działalności operacyjnej.

W ramach współpracy Urzędu KNF i NBP przeprowadzone zostały kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych – w trakcie 8 inspekcji kompleksowych.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w 2010 r. w bankach komercyjnych szczególną uwagę zwrócono na następujące kwestie:

- sposób dokonywania przez banki oceny zdolności kredytowej ze szczególnym uwzględnieniem oceny zdolności kredytowej klientów, którzy zawierali z bankami transakcje pochodne;

¹⁷ Obejmuje czynności kontrolne na daty badania: 31.12.2009; 31.03.2010; 30.06.2010; 30.09.2010.

- zarządzanie przez banki ryzykiem związanym z kredytami zabezpieczonymi hipotecznie m.in. w zakresie realizacji zapisów Rekomendacji S (II) Komisji Nadzoru Finansowego z 2008 roku dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- proces dostosowania się banków do Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego z 2010 roku dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
- przestrzeganie zapisów Uchwały nr 383/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie procesu zarządzania ryzykiem bankowym i systemu kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem systemu limitów wewnętrznych;
- proces wyceny ekspozycji z tytułu zapadłych walutowych transakcji opcyjnych;
- przestrzeganie zaleceń zawartych w Rekomendacji A Komisji Nadzoru Finansowego (nowela z 2010 roku) dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych, w szczególności dotyczących zakresu informacji prezentowanych klientowi w momencie oferowania walutowych instrumentów pochodnych;
- skuteczność działalności audytu wewnętrznego oraz kontroli wewnętrznej;
- realizację zaleceń wydanych po poprzednich inspekcjach.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych zostały zawarte w protokołach z inspekcji a informacja nt. nieprawidłowości stwierdzonych w banku z kapitałem zagranicznym była również przekazywana do nadzoru macierzystego właściciela banku. Ustalenia inspekcyjne wykazały m.in., że w zbadanych bankach w procesie zarządzania ryzykiem najczęściej występowały następujące nieprawidłowości (w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka):

Ryzyko kredytowe:

- nieprawidłowości w zakresie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych;
- zbyt liberalne zasady oceny zdolności kredytowej kredytobiorców, zarówno w przypadku osób fizycznych, jak i podmiotów gospodarczych;
- nieprawidłowości w identyfikacji powiązań podmiotów;
- system limitów wewnętrznych nie odpowiadający specyfice działalności banków;
- brak dopasowania systemu informacji zarządczej do profilu ryzyka kredytowego banków;
- nieprawidłowości w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym w identyfikacji i monitorowaniu ryzyka kredytowego (np. nieprawidłowości w procesie monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców, brak właściwego funkcjonowania mechanizmów kontroli wewnętrznej w obszarze zawierania transakcji pochodnych);
- nieefektywna kontrola wewnętrzna w obszarze ryzyka kredytowego, na co wskazywały przypadki naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz błędy w sprawozdawczości zewnętrznej;

- niedostosowanie metod wyceny ekspozycji kredytowych do wymogów MSSF/MSR oraz Rekomendacji R Komisji Nadzoru Bankowego z 2006 roku dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania: odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe;
- brak pełnego dostosowania do wymogów Rekomendacji S (II) Komisji Nadzoru Finansowego z 2008 r. dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ponadto, mimo krótkiego obowiązywania wprowadzonej Uchwałą nr 52/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 23.02.2010 r. w sprawie wydania Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w związku z przeprowadzaniem czynności kontrolnych w bankach KNF wydał już pierwsze zalecenia w zakresie potrzeby dostosowania procesu zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych detalicznych do wskazań Rekomendacji T.

Ryzyko płynności:

- nieprzestrzeganie zapisów Uchwały nr 386/2008 KNF, w zakresie utrzymywania norm płynności, sposobu ich wyliczania lub niedostosowania procedur wewnętrznych do przepisów Uchwały;
- nieprawidłowości dotyczące metod pomiaru ryzyka płynności (m.in. odnoszące się do zasad sporządzania luki płynności, nie wystarczającej analizy płynności długoterminowej, prognoz przepływów środków pieniężnych, metodyki badania stabilności bazy depozytowej, jej koncentracji oraz braku analiz zrywalności depozytów);
- brak wskazania stabilnych, szczególnie długoterminowych, źródeł finansowania aktywów;
- nieadekwatne plany awaryjne utrzymania płynności (w tym niekompletność scenariuszy kryzysowych lub nieprawidłowości dotyczące założeń scenariuszy, nieokreślenie przesłanek uruchamiających plan awaryjny, nieprawidłowości w określeniu organizacji działań w sytuacji kryzysowej, brak zestawień oszacowanego wpływu środków oraz szacowanych możliwości pozyskania środków dla zakładanych scenariuszy);
- nieprawidłowości dotyczące systemu limitów ograniczających ryzyko płynności (w tym ich niekompletność – brak limitów niedopasowania luki płynności, płynności walutowej, koncentracji depozytów, brak dokonywania weryfikacji limitów, nieprzestrzeganie, niedostosowanie wielkości do skali działalności);
- niekompletność wewnętrznych procedur dotyczących zarządzania ryzykiem płynności (m.in. w zakresie organizacji zarządzania ryzykiem, metod pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, planu rozwoju bazy depozytowej, oceny wpływu wprowadzenia nowego produktu na płynność finansową);
- nieprawidłowości w zakresie rozwiązań organizacyjnych zarządzania płynnością (m.in. dotyczące braku rozdzielenia funkcji decyzyjnych od wykonawczych, rozliczeniowych i kontrolnych).

Ryzyko rynkowe (ryzyko stopy procentowej i ryzyko operacji walutowych):

- brak zasad ustalania oraz aktualizacji limitów dotyczących ryzyka rynkowego, jak również kwalifikowania poszczególnych pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do przedziałów przeszacowania w procedurach regulujących zasady zarządzania ryzykiem rynkowym, monitorowania limitów oraz postępowania w przypadku przekroczenia limitów;
- brak określenia w regulacjach wewnętrznych zasad sporządzania luki przeszacowania stopy procentowej, sporządzania analiz ryzyka opcji klienta i jego wpływu na wyniki finansowe banków oraz kontroli operacji skarbowych;
- brak określenia w regulacjach wewnętrznych zasad przeprowadzania weryfikacji wstecznej modelu VaR;
- nie w pełni skuteczny system kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka rynkowego;
- niewystarczający nadzór i kontrolę nad procesem zarządzania ryzykiem rynkowym sprawowane przez zarząd i radę nadzorczą;
- błędy w pomiarze ryzyka stopy procentowej oraz w sprawozdawczości przekazywanej do Narodowego Banku Polskiego;
- brak zapewnienia pełnej automatyzacji procesu pomiaru ryzyka rynkowego przez funkcjonujące systemy informatyczne;
- nieprawidłowości w procesie wyceny ekspozycji z tytułu zapadłych walutowych transakcji opcyjnych;
- brak procedur określających zakres informacji prezentowanych klientowi w momencie oferowania produktu oraz uregulowań zobowiązujących pracowników sprzedaży do prezentacji klientom potencjalnego ryzyka wynikającego z zawieranych transakcji pochodnych;
- nieprawidłowości dotyczące procesu zawierania i potwierdzania transakcji oraz monitorowania ryzyka zawartych transakcji;
- brak pełnego dostosowania regulacji dotyczących ryzyka związanego z zawieraniem z klientami transakcjami pochodnymi do wymogów Rekomendacji A dotyczącej *zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych* (w szczególności stwierdzono brak informowania klientów o przyznanym limicie kredytowym na transakcje pochodne).

Ryzyko operacyjne:

- brak pełnej formalizacji procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- brak dostosowanych procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym do profilu i wielkości podejmowanego ryzyka;
- nieuwzględnianie ryzyka związanego z bezpieczeństwem informacji w politykach zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- nieaktualne polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w zakresie koordynacji, nadzorowania, tworzenia i uaktualniania oraz modyfikacji planów ciągłości działania;
- brak posiadanych planów ciągłości działania obejmujących wszystkie jednostki organizacyjne i obszary działalności;

- brak zapewnionej niezależności służb informatycznych od jednostek operacyjnych;
- niewystarczające informacje zarządcze dotyczące obszaru ryzyka operacyjnego;
- nieokreślenie trybu, zasad, zakresu i częstotliwości sporządzania informacji zarządczej dotyczącej ryzyka operacyjnego i obszaru informatycznego w procedurach wewnętrznych banku;
- brak oceny ryzyka operacyjnego występującego w spółkach zależnych.

Adekwatność kapitałowa:

- brak zgodności zasad wyliczania wymogu kapitałowego, określonych w regulacjach wewnętrznych banków z przepisami Uchwały nr 76/2010 KNF lub nieprzestrzeganie zapisów tej Uchwały (m.in. nieprawidłowe klasyfikowanie ekspozycji do klas ekspozycji, nieprawidłowa segmentacja ekspozycji kredytowych oraz nadawanie im niewłaściwej wagi ryzyka, brak zdefiniowania sposobu obliczania ekwiwalentu bilansowego ekspozycji z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych, niewłaściwe wyodrębnianie portfela handlowego i bankowego, nieprawidłowe przeprowadzanie rachunku adekwatności kapitałowej);
- niedostosowania procedur wewnętrznych banków do wymogów Uchwały 383/2008 KNF (m.in. nieprawidłowości występujące w procesie szacowania kapitału wewnętrznego, brak awaryjnego planu kapitałowego, brak pisemnych zasad i procedur w zakresie zarządzania ryzykiem wynikającym ze zmiany warunków makroekonomicznych, nieprzeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie istotnych dla banku rodzajów ryzyka);
- brak zgodności procedur wewnętrznych z przepisami Uchwały nr 381/2008 KNF, w szczególności w zakresie rachunku funduszy własnych;
- nieprawidłowości w procesie szacowania kapitału wewnętrznego, w szczególności nieuwzględnienie w procesie wszystkich potencjalnie istotnych ryzyk, brak pisemnych kryteriów uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne, brak zasad wykonywania testów warunków skrajnych dot. niektórych istotnych ryzyk, niedostosowanie przyjętego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego na niektóre rodzaje ryzyka do skali działalności i złożoności ryzyka banku, brak uzasadnienia dla przyjętego przez bank sposobu alokacji kapitału wewnętrznego na podmioty w grupie;
- niekompletność informacji podlegających ogłaszaniu zgodnie z wymogami Uchwały nr 385/2008 KNF.

Proces zarządzania bankiem:

- brak sformalizowania planowania strategicznego oraz finansowego;
- brak realizacji przyjętych założeń strategii banku;
- niewystarczający nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi banku;
- niekompletność procedur oraz zawartości informacji zarządczej;
- nieefektywny nadzór zarządu oraz rady nadzorczej nad działalnością banku;

- nieprzestrzeganie przepisów prawa, uchwał KNF oraz regulacji wewnętrznych banków;
- niekompletność regulacji wewnętrznych banku;
- brak niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej;
- niewystarczający proces zarządzania ryzykiem braku zgodności (*compliance*);
- niezadowalająca skuteczność audytu wewnętrznego oraz czynności kontrolnych wykonywanych niezależnie od komórki audytu wewnętrznego;
- brak niezależności audytu wewnętrznego;
- niewłaściwy proces zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym (*outsourcing*);
- błędy w sprawozdawczości przekazywanej do NBP;
- niepełna realizacja zaleceń wydanych po poprzedniej inspekcji.

Każda inspekcja kompleksowa kończyła się panelem oceniającym, na którym – w oparciu o ustalenia zespołu inspekcyjnego – przyznawano ocenę globalną i oceny częściowe dla obszarów objętych badaniem. Oceny były następnie przekazywane do wiadomości zarządu i rady nadzorczej badanego banku. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych dany bank był zobowiązany do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i przygotowania szczegółowego harmonogramu prac związanych z realizacją zaleceń KNF.

W 2010 roku banki otrzymały m.in. następujące zalecenia (w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka):

Ryzyko kredytowe:

- dokonywanie rzetelnej oceny zdolności kredytowej, zgodnie z przepisami art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- stosowanie się do Rekomendacji S (II) KNF z 2008 r. dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- poprawa w zakresie kontroli i monitorowania wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytu, w szczególności w zakresie monitorowania prawnych form zabezpieczenia kredytów hipotecznych;
- poprawa jakości informacji zarządczej;
- dostosowanie metod wyceny ekspozycji kredytowych do wymogów MSSF/MSR oraz Rekomendacji R Komisji Nadzoru Bankowego z 2006 roku dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania: odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe;
- uzupełnienie i weryfikacja funkcjonujących procedur wewnętrznych, w tym przeprowadzanie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Ministra Fi-

nansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (w bankach stosujących PZR);

- określenie wewnętrznych limitów koncentracji wierzytelności według kryteriów uwzględniających specyfikę działalności banków – stosownie do wymogów Uchwały nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17.12.2008 r. w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań;
- dokonanie przeglądu i uporządkowanie regulacji wewnętrznych dotyczących transakcji pochodnych zawieranych z klientami banków oraz zapewnienie poprawy jakości informowania klientów o ryzyku wynikającym z transakcji pochodnych;
- zapewnienie niezależności funkcji w procesie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Ryzyko płynności:

- dokonanie weryfikacji i uzupełnienie procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności, w tym dostosowanie regulacji wewnętrznych do zapisów Uchwały nr 386/2008 KNF;
- wyliczanie nadzorczych miar płynności zgodnie z przepisami Uchwały nr 386/2008 KNF;
- podjęcie działań zapewniających pozyskanie stabilnych źródeł finansowania aktywów;
- usprawnienie procesu pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka płynności, w tym podniesienie jakości pomiaru ryzyka płynności długoterminowej, zweryfikowanie metod badania stabilności bazy depozytowej oraz zasad sporządzania miesięcznego zestawienia niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów;
- dokonanie weryfikacji i uzupełnienia systemu limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko płynności, w tym w zakresie ryzyka płynności długoterminowej;
- uzupełnienie planu awaryjnego na wypadek utraty płynności finansowej, w szczególności dostosowanie planu do wymogów Uchwały nr 386/2008 KNF oraz zapewnienie skuteczności planu awaryjnego;
- dokonanie zmian organizacyjnych w procesie zarządzania płynnością.

Ryzyko rynkowe:

- uzupełnienie regulacji wewnętrznych o zasady ustalania i aktualizacji limitów wewnętrznych oraz o zasady kwalifikowania poszczególnych pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do przedziałów przeszacowania;
- unormowanie zasad przeprowadzania weryfikacji historycznej i wstecznej modelu VaR;
- opracowanie i przyjęcie założeń strategicznych w zakresie wielkości dopuszczalnego poziomu ryzyka stopy procentowej;
- opracowanie i wdrożenie procedur oraz zasad postępowania z należnościami powstałymi z tytułu rozliczonych transakcji pochodnych z ujemną wyceną;
- wprowadzenie rozwiązań kontrolnych eliminujących przypadki naruszenia przez dealerów wymogów zawierania

transakcji pochodnych, określonych w regulacjach wewnętrznych;

- wyznaczenie limitów związanych z zawieraniem z klientami transakcjami pochodnymi i wprowadzenie (lub uzupełnienie) procedur wewnętrznych dotyczących monitorowania tych limitów;
- określenie sytuacji, w których możliwe jest przekroczenie limitu przedzliczeniowego i rozliczeniowego oraz warunków akceptacji przekroczeń, jak również szczegółowego sposobu postępowania w przypadku przekroczeń;
- dostosowanie regulacji wewnętrznych banków do wskazań Rekomendacji A dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych, w szczególności w zakresie informowania klienta o przyznanym limicie kredytowym na transakcje pochodne;
- uwzględnienie w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym wymogów Uchwały nr 383/2008 KNF;
- zróżnicowanie ofert przedstawianych klientom w zakresie produktów pochodnych w zależności od zidentyfikowania charakteru działalności klienta oraz jego potrzeb w zakresie zabezpieczenia ryzyka kursowego wraz z odpowiednią polityką informacyjną dla zidentyfikowanych grup klientów;
- podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości informowania klientów o ryzyku wynikającym z transakcji pochodnych;
- uzupełnienie procedur dotyczących monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów o szczegółowe zasady analizy ryzyka wynikającego z transakcji pochodnych zawartych przez klienta;
- zwiększenie funkcjonalności systemów informatycznych wspierających zarządzanie ryzykiem operacji walutowych, w tym w szczególności walutowych instrumentów pochodnych;
- wprowadzenie rozwiązań, które zapewnią należytą staranność w zakresie sporządzania, przekazywania i egzekwowania dokumentacji dotyczącej zawieranych transakcji pochodnych;
- wyeliminowanie niespójności zapisów pomiędzy procedurami wewnętrznymi a regulaminami przekazywanymi klientom.

Ryzyko operacyjne:

- przestrzeganie regulacji wewnętrznych dotyczących procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- sformalizowanie zasad ilościowego pomiaru ryzyka operacyjnego;
- podwyższenie poziomu bezpieczeństwa danych w systemach informatycznych i zwiększenie efektywności zarządzania obszarem teleinformatycznym;
- zapewnienie działania systemów informatycznych w sposób pozwalający na wykrywanie i zapobieganie włamaniom w sieciach wewnętrznych banków;
- zweryfikowanie regulacji wewnętrznych banków dotyczących bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych;
- wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie gromadzenia danych w bazie zdarzeń/strat operacyjnych banków;
- dostosowanie planów ciągłości działania do obowiązującej struktury organizacyjnej, lokalizacji banków oraz realizowanych procesów operacyjnych;

- okresowe przeprowadzanie testów planów ciągłości działania banków, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów technologii informatycznej;
- podwyższenie jakości zarządzania obszarem związanym z powierzaniem podmiotom zewnętrznym czynności bankowych oraz innych związanych z działalnością bankową;
- uwzględnianie ryzyka operacyjnego występującego w spółkach zależnych banków.

W zakresie **adekwatności kapitałowej** bankom zalecano:

- zapewnienie zgodności zasad wyliczania wymogu kapitałowego z przepisami Uchwały nr 76/2010 KNF;
- zapewnienie zgodności procesu wyliczania funduszy własnych z przepisami Uchwały nr 381/2008 KNF;
- dostosowanie regulacji wewnętrznych do zapisów Uchwały nr 76/2010 KNF oraz do wymogów Uchwały nr 383/2008 KNF;
- prawidłową segmentację ekspozycji kredytowych oraz nadawanie im właściwych wag ryzyka;
- prowadzenie ewidencji operacji zaliczonych do portfela handlowego zgodnie z wymogami Uchwały nr 76/2010 KNF;
- poprawę procesu szacowania kapitału wewnętrznego (w tym dostosowanie przyjętych metod szacowania kapitału wewnętrznego do skali działalności i profilu ryzyka banku; objęcie procesem rodzajów ryzyka potencjalnie występujących w prowadzonej działalności banku; ustalenie kryteriów uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne; ustalenie sposobu alokacji kapitału; udokumentowanie procesu ICAAP i określenie zasad dokonywania regularnych jego przeglądów);
- podniesienie jakości procedur określających zasady wykonywania testów warunków skrajnych;
- opracowanie awaryjnego planu kapitałowego;
- zapewnienie kompletności informacji podlegających ogłoszeniu zgodnie z wymogami Uchwały nr 385/2008 KNF.

W odniesieniu do **procesu zarządzania** kontrolowane banki otrzymały w 2010 r. następujące zalecenia:

- opracowanie i zatwierdzenie strategii działania banku;
- sformalizowanie procesu planowania strategicznego i finansowego;
- dostosowanie struktury organizacyjnej do wielkości i stopnia złożoności działalności;
- zapewnienie sprawowania przez bank właściwego nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi;
- wzmocnienie nadzoru rady nadzorczej i zarządu banku nad procesem zarządzania ryzykiem oraz zapewnienie sprawowania przez radę nadzorczą właściwego nadzoru nad systemem kontroli wewnętrznej;
- poprawa jakości oraz uzupełnienie zakresu informacji zarządczej;
- wyeliminowanie naruszeń przepisów prawa i regulacji wewnętrznych oraz zapewnienie ich przestrzegania w przyszłości;
- wyeliminowanie niespójności w regulacjach wewnętrznych;
- zapewnienie przestrzegania regulacji wewnętrznych;

- ▶ zapewnienie niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej;
- ▶ zapewnienie efektywnego zarządzania ryzykiem braku zgodności (*compliance*);
- ▶ objęcie badaniami audytu wewnętrznego wszystkich obszarów ryzyka występującego w działalności banku;
- ▶ poprawa jakości i skuteczności czynności kontrolnych wykonywanych niezależnie od komórki audytu wewnętrznego;
- ▶ zapewnienie właściwej jakości zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym (*outsourcing*);
- ▶ wyeliminowanie błędów w sprawozdawczości przekazywanej do NBP oraz w ewidencji księgowej.

Realizacja zaleceń Komisji jest monitorowana na podstawie raportów banków na bieżąco w ramach analizy zza biurka oraz w trakcie kolejnej inspekcji w banku, jak również spotkań nadzoru z kierownictwem banku i przedstawicielami nadzoru macierzystego. W przypadku, gdy bank nieskutecznie realizuje zalecenia KNF lub niezetelnie informuje o ich realizacji, może to być podstawą do udzielenia bankowi upomnienia. W 2010 roku Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego udzielił bankom komercyjnym 6 upomnień, m.in. za brak podjęcia skutecznych działań w celu realizacji zaleceń Komisji i nieprzestrzeganie określonych przepisów prawa, skutkujące wzrostem ryzyka w działalności banku.

W 2010 r. Departament Bankowości Spółdzielczej nadzorował banki spółdzielcze w liczbie 576 (podobnie jak w 2009 r.) przejmując (w wyniku zmian organizacyjnych w Urzędzie) bezpośredni nadzór analityczny nad wszystkimi bankami spółdzielczymi (w grudniu 2009 r. bezpośredniemu nadzorowi DBS podlegało 135 banków spółdzielczych – pozostałe banki podlegały nadzorowi analitycznemu Departamentu Inspekcji).

4.2. Kontrole w siedzibach zakładów ubezpieczeń

Czynności kontrolne w zakładach ubezpieczeń w 2010 roku realizowano w oparciu o przepisy prawa oraz jednolite standardy i procedury badania zawarte w Podręczniku inspekcji.

W 2010 r. przeprowadzono kontrole działalności i stanu majątkowego w 19 zakładach ubezpieczeń (w tym 5 kontroli rozpoczętych w 2009 r.). Kontrole były poświęcone następującym istotnym obszarom działalności zakładów ubezpieczeń:

- ▶ wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- ▶ zarządzaniu zakładem ubezpieczeń;
- ▶ zasadom rachunkowości oraz sporządzaniu sprawozdań finansowych;
- ▶ polityce lokacyjnej;
- ▶ reasekuracji;

Ponadto, w 2010 r. Urząd KNF przygotował:

- ▶ 30 zaleceń pionspekcyjnych do banków spółdzielczych;
- ▶ 11 opinii dotyczących zaleceń pionspekcyjnych;
- ▶ 813 okresowych analiz banków, w tym 235 dla największych banków;
- ▶ 57 wystąpień nadzorczych do banków;
- ▶ 193 pisma dotyczące klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych grup ryzyka;
- ▶ 30 zaświadczeń/potwierdzeń uprawnień do wykonywania działalności bankowej;
- ▶ 114 pism, w tym dotyczących outsourcingu, programów naprawczych, realizacji zaleceń pionspekcyjnych itp.;
- ▶ 8 wystąpień nadzorczych do banków zrzeszających, dotyczących BION oraz zawierających wyjaśnienia lub wskazówki nadzorcze przeznaczone dla uczestników zrzeszenia;
- ▶ 48 wystąpień przekazanych do innych podmiotów;
- ▶ 3 opracowania dla KNF, dotyczące sektora finansowego;
- ▶ 12 opracowań dla Komitetu Stabilności Finansowej, dotyczących m.in. informacji o współczynnikach wypłacalności i funduszach własnych banków.

Walidacja wniosków o stosowanie zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych

W 2010 r. Komisja wydała 6 decyzji na stosowanie przez banki własnych modeli wyznaczania współczynników delta opcji i 1 decyzję na stosowanie modelu wrażliwości wykorzystywanego do wyznaczania pozycji pierwotnych instrumentów portfela handlowego oraz – jako nadzór goszczący – wydała dla nadzoru konsolidującego 4 opinie w zakresie stosowania metod statystycznych na potrzeby kalkulacji wymogów kapitałowych, w tym 3 – w zakresie ryzyka kredytowego (IRB, od ang. *Internal Ratings-Based Approach*) i 1 – w zakresie ryzyka operacyjnego (AMA, od ang. *Advanced Measurement Approach*).

- ▶ wypełnianiu obowiązków informacyjnych wobec ubezpieczających i ubezpieczonych;
- ▶ procesowi likwidacji szkód;
- ▶ kosztom działalności ubezpieczeniowej oraz rozliczeniom z pośrednikami ubezpieczeniowymi;
- ▶ ocenie ryzyka ubezpieczeniowego oraz procedur zarządzania ryzykiem;
- ▶ ustalaniu składki ubezpieczeniowej;
- ▶ dostosowaniu terminów wymagalności aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do terminów wymagalności zobowiązań z umów ubezpieczenia.

Jedną spośród wyżej wymienionych kontroli miała charakter kompleksowy i obejmowała swym zakresem główne obszary

działalności zakładu ubezpieczeń. Natomiast pozostałe kontrole miały charakter problemowy i obejmowały swym zakresem w większości 2 i więcej zagadnień.

Ustalenia kontroli wskazały na naruszenia następujących regulacji:

- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2010, Nr 11, poz. 66 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2009, Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000, Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 2000, Nr 16, poz. 93 z późn. zm.);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2008, Nr 236, poz. 1634);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. 2009, Nr 226, poz. 1825);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2005, Nr 51, poz. 465 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.).

W obszarze **Wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko ubezpieczeniowe i operacyjne**:

- niezgodne z przyjętymi przez zakład ubezpieczeń na dzień kontroli zasadami (polityką) rachunkowości praktyki wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- używanie błędnych danych do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- błędny sposób wyznaczania stopy technicznej;
- stosowanie stopy technicznej wyższej niż dopuszczona przepisami prawa;
- wykazywanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniach finansowych w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- używanie nieprawidłowych metod w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W obszarze **Zarządzanie zakładem ubezpieczeń** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na ryzyko zarządzania i prawne:

- niezgodność regulacji wewnętrznych ze stanem faktycznym w zakresie struktury organizacyjnej zakładu ubezpieczeń,
- brak aktualizacji obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń regulacji wewnętrznych;
- niestosowanie się do regulacji wewnętrznych, w szczególności dotyczących prowadzonej działalności ubezpieczeniowej;

- niezgodne z prawem rozszerzenie uprawnień rady nadzorczej.

W obszarze **Zasady rachunkowości oraz sporządzanie sprawozdań finansowych** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na ryzyko zarządzania i operacyjne:

- brak aktualizacji obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń zasad rachunkowości;
- braki w dokumentacji opisującej przyjęte przez zakład ubezpieczeń zasady (politykę) rachunkowości;
- wykazywanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniach finansowych w zakresie aktywów i pasywów brutto i na udziale reasekuratorów.

W obszarze **Polityka lokacyjna** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na ryzyko operacyjne:

- wykazywanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniach finansowych w zakresie wyceny lokat.

W obszarze **Reasekuracja** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko zarządzania i operacyjne**:

- nieprawidłowe zapisy rejestru zawartych umów reasekuracji biernej; nieprawidłowości polegały na:
  - braku informacji wymaganych przepisami prawa,
  - błędnych danych dotyczących zawartych umów reasekuracji biernej,
  - braku wprowadzenia do rejestru wszystkich zawartych umów reasekuracji biernej;
- wykazywanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniach finansowych w zakresie wielkości na udziale reasekuratorów.

W obszarze **Wypełnianie obowiązków informacyjnych wobec ubezpieczających i ubezpieczonych** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne, utraty reputacji oraz produktu (skarg klientów)**:

- brak w ogólnych warunkach ubezpieczeń szczegółowych zapisów wymaganych przepisami prawa, w szczególności art. 13 ustawy o działalności ubezpieczeniowej lub nieprecyzyjne zapisy w tym zakresie; nieprawidłowości polegały na:
  - nieprecyzyjnym określaniu wysokości składek ubezpieczeniowych,
  - nieprecyzyjnych zapisach w zakresie zasad ustalania wartości świadczeń,
  - nieprecyzyjnych zapisach w zakresie zasad wyceny i umarzania jednostek ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,
  - nieprecyzyjnych zapisach w zakresie zasad alokacji składek ubezpieczeniowych na jednostki ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,
  - nieprecyzyjnych zapisach w zakresie zasad ustalania wysokości kosztów oraz wszelkich innych obciążeń potrącanych z ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,

- niezamieszczeniu przepisów informujących o opodatkowaniu świadczeń;
- ▶ nieprawidłowe zapisy umów ubezpieczenia; nieprawidłowości polegały na:
  - błędnym wskazaniu terminu na spełnienie świadczeń przez ubezpieczyciela,
  - błędnym wskazaniu terminu, w którym zakład ubezpieczeń informuje osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości świadczenia,
  - nieprawidłowym określeniu podmiotu uprawnionego do odstąpienia od umowy ubezpieczenia.

W obszarze **Likwidacja szkód** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne, utraty reputacji oraz operacyjne**:

- ▶ stosowanie w likwidacji szkód praktyk naruszających interesy poszkodowanych, w szczególności poprzez:
  - wypłacanie odszkodowań z opóźnieniem,
  - nieuzasadnianie poszkodowanym stosowania w szkodach korekt w wyliczaniu wartości pojazdu (i stosowania tych korekt w konkretnej wysokości),
  - nieuzasadnianie poszkodowanym stosowania w szkodach amortyzacji części (i stosowania tej amortyzacji w konkretnej wysokości);
- ▶ nieprawidłowe prowadzenie likwidacji szkód; nieprawidłowości polegały na:
  - nieterminowym podejmowaniu czynności likwidacyjnych,
  - nieterminowych wypłatach świadczeń z tytułu ubezpieczenia komunikacyjnego OC oraz ubezpieczeń dobrowolnych,
  - braku wypłaty kwoty bezspornej,
  - naruszeniu obowiązków informacyjnych,
  - niezgodności procedur likwidacyjnych z wymogami ustawowymi,

- braku procedur likwidacyjnych w zakresie wybranych kwestii związanych z procesem likwidacji,
- niestosowaniu postanowień procedur likwidacyjnych,
- braku numeracji akt szkodowych.

W obszarze **Ustalanie składki ubezpieczeniowej oraz oceny ryzyka ubezpieczeniowego i procedury zarządzania ryzykiem** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na ryzyko ubezpieczeniowe i modeli:

- ▶ nieprawidłowe dokonywanie oceny ryzyka ubezpieczeniowego.

W obszarze **Dostosowanie terminów wymagalności aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do terminów wymagalności zobowiązań z umów ubezpieczenia** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko operacyjne**:

- ▶ nieprawidłowe sporządzenie formularza do sprawozdania finansowego 14.5 „Aktywa netto stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający”;
- ▶ nieprawidłowe sporządzenie formularza do sprawozdania finansowego 13.3 „Dopasowanie przepływów finansowych wynikających z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz aktywów stanowiących ich pokrycie”.

W 2010 r. 14 zakładom ubezpieczeń, w których przeprowadzono kontrole w latach wcześniejszych, wydano zalecenia pokontrolne, dotyczące dostosowania działalności zakładu ubezpieczeń do przepisów prawa oraz zaprzestania naruszania interesów ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

4.3. Kontrole podmiotów II i III filara systemu emerytalnego

Czynności kontrolne w podmiotach rynku emerytalnego w 2010 roku realizowano w oparciu o przepisy prawa oraz jednolite standardy badania zawarte w Podręczniku Inspekcji.

W 2010 r. przeprowadzono łącznie 14 kontroli w siedzibach podmiotów II i III filara systemu emerytalnego, w tym 8 postępowań kontrolnych w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych, 2 kontrole w bankach pełniących funkcję depozytariuszy dla otwartych funduszy emerytalnych, 1 kontrolę osób trzecich, którym fundusz lub towarzystwo powierzyło wykonywanie niektórych czynności oraz 3 kontrole w spółkach typu asset management w zakresie zarządzania przez nie aktywami pracowniczych funduszy emerytalnych.

Kontrola kompleksowa towarzystw emerytalnych i funduszy emerytalnych obejmuje:

- ▶ organizację i zarządzanie powszechnego towarzystwa emerytalnego (w tym działanie organów statutowych);
- ▶ kontrolę wewnętrzną w towarzystwie;
- ▶ kontrole podmiotów zewnętrznych (w tym akcjonariuszy);
- ▶ prowadzenie polityki inwestycyjnej;
- ▶ umowy z akcjonariuszami, członkami władz i podmiotami grupy kapitałowej;
- ▶ zlecenie osobom trzecim czynności z zakresu działalności funduszu i towarzystwa;
- ▶ prowadzenie działalności akwizycyjnej;
- ▶ zasady rachunkowości, księgi rachunkowe i sporządzanie sprawozdań finansowych;

- proces transferu członków w ramach wypłat transferowych;
- prowadzenie rachunków indywidualnych członków;
- rozpatrywanie skarg członków funduszu.

Spośród powyższych kontroli działalności powszechnych towarzystw emerytalnych oraz otwartych funduszy emerytalnych 6 kontroli miało charakter kompleksowy i obejmowało pełen zakres działalności kontrolowanych podmiotów.

Dwie kontrole miały charakter problemowy i były konsekwencją powzięcia przez UKNF informacji wskazujących na możliwość zmaterializowania się czynników ryzyka po stronie podmiotu nadzorowanego.

Kontrole przeprowadzone w bankach pełniących na rzecz otwartych funduszy emerytalnych funkcję depozytariuszy kompleksowo weryfikowały działalność tych podmiotów pozostającą w związku z przechowywaniem aktywów otwartych funduszy emerytalnych.

Kontrole osób trzecich, którym fundusz lub towarzystwo powierzyły wykonywanie niektórych czynności miały charakter problemowy i były konsekwencją wspomnianego wyżej powzięcia informacji o możliwości zmaterializowania się w tych podmiotach określonych czynników ryzyka. Kontrolowane podmioty realizowały przede wszystkim usługę prowadzenia rejestru członków otwartych funduszy emerytalnych oraz wynikające z tego faktu usługi zależne takie jak wysyłka listów czy obsługa call center.

Kontrole w spółkach typu asset management weryfikowały działalność tych podmiotów pozostającą w związku z zarządzaniem przez te podmioty aktywami pracowniczych funduszy emerytalnych.

Ustalenia kontroli wskazały na naruszenia następujących regulacji:

- ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r., Nr 34, poz. 189 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tj.: Dz.U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 ze zm.);

- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej (Dz.U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.),
- rozporządzenia z dnia 5 kwietnia 2005 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych (Dz.U. Nr 70, poz. 627 ze zm.),
- interesu członków funduszy.

W trakcie kontroli zidentyfikowano następujące nieprawidłowości, które mogą skutkować zwiększoną ekspozycją na **ryzyko operacyjne**:

- zgłoszenie z opóźnieniem do sądu rejestrowego zdarzeń podlegających zgłoszeniu;
- błędy lub braki w zasadach rachunkowości powszechnych towarzystw, jak i funduszy emerytalnych;
- obciążanie funduszu wyższą stawką prowizji za realizację transakcji na akcjach na GPW, niż wynikająca z umowy z domem maklerskim;
- wykonywanie z opóźnieniem obowiązków informacyjnych w stosunku do członków OFE;
- niewysyłanie lub przesłanie z opóźnieniem w stosunku do członków OFE wezwania do uiszczenia należnej Towarzystwu opłaty z tytułu zmiany Funduszu;
- nieumieszczanie członka na liście do przeniesienia do innego OFE w najbliższym terminie, mimo przesłania przez członka funduszu poprawnego zawiadomienia o zmianie funduszu oraz spełnienia innych wymogów prawnych niezbędnych do dokonania transferu;
- niewysyłanie lub wysyłanie z opóźnieniem w stosunku do członków OFE informacji o zakresie wartości środków zgromadzonych na rachunku członka Funduszu na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku o ustalenie okresowej emerytury kapitałowej;
- niezgłoszenie do ZUS umów o członkostwo w funduszu oraz zgłaszanie umów z naruszeniem terminu 6 dni roboczych od zawarcia umowy.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła 7 postępowań pokontrolnych w stosunku do podmiotów nadzorowanych, wykazując w powiadomieniach pokontrolnych ustalone w toku kontroli nieprawidłowości.

4.4. Kontrole firm inwestycyjnych

Czynności kontrolne w firmach inwestycyjnych w 2010 roku realizowano w oparciu o przepisy prawa oraz jednolite standardy badania.

W 2010 roku przeprowadzono 11 kontroli w firmach inwestycyjnych, w tym:

- 8 kontroli w domach maklerskich;
- 2 kontrole w jednostkach banku prowadzących działalność maklerską;
- 1 kontrolę w banku prowadzącym działalność maklerską – biurze maklerskim.

Kontrole były poświęcone następującym istotnym obszarom działalności firm inwestycyjnych:

- strukturze organizacyjnej, funkcjonowaniu i warunkom technicznym prowadzonej działalności;
- postępowaniu w kontaktach z klientem;
- funkcjonowaniu systemu nadzoru wewnętrznego;
- wykonywaniu czynności związanych z obrotem towarami giełdowymi;
- świadczeniu usług maklerskich w zakresie:
  - przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
  - wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
  - nabywania lub zbywania na własny rachunek instrumentów finansowych,
  - oferowania instrumentów finansowych,
  - przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunków pieniężnych,
  - zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,
  - doradztwa inwestycyjnego;
- sytuacji finansowej.

Zakres poszczególnych kontroli zależny był od zakresu i rozmiaru prowadzonej działalności.

Ustalenia kontroli wskazały na naruszenia następujących regulacji:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tj. Dz.U. z 2010 r., Nr 211, poz. 1384 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz banków powierniczych (Dz.U. Nr 204, poz. 1577);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami

finansowymi i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego (Dz.U. Nr 204, poz. 1579);

- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2005 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych (Dz.U. z 2006 r. Nr 2, poz. 8);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych i banków powierniczych (Dz.U. Nr 67, poz. 480);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacyjnego wydzielenia działalności maklerskiej banku (Dz.U. Nr 68, poz. 483);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. 2006, Nr 67, poz. 479).

W obszarze **Struktura organizacyjna, funkcjonowanie i warunki techniczne prowadzonej działalności** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne, compliance i operacyjne**:

- brak należytego oznaczenia oddziałów/punktów obsługi klientów w sposób umożliwiający ich identyfikację jako jednostki organizacyjnej danej firmy inwestycyjnej;
- brak wydzielenia w strukturze organizacyjnej wymaganych przepisami prawa systemów, komórek organizacyjnych lub stanowisk;
- brak zagwarantowania bezpieczeństwa obsługi klientów oraz przechowywanych dokumentów i danych.

W obszarze **Postępowanie w kontaktach z klientem** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne i compliance**:

- brak informowania klientów o okoliczności mogącej doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem firmy inwestycyjnej lub interesem osoby powiązanej z firmą inwestycyjną a obowiązkiem działania przez firmę inwestycyjną w sposób rzetelny z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu klienta.

W obszarze **Świadczenie usług maklerskich** stwierdzono następujące nieprawidłowości, powodujące zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne i compliance**:

- brak opracowania i wdrożenia wymaganych przepisami prawa regulacji wewnętrznych;
- brak opracowania wymaganych przepisami prawa dokumentów związanych z funkcjonowaniem firmy inwestycyjnej;
- umożliwienie wejścia w posiadanie informacji objętych tajemnicą zawodową przez osoby nieuprawnione;
- niezgodne z przepisami prawa prowadzenie archiwum;

- brak dochowania należytej staranności w celu zapewnienia sprawnego obsługi klientów w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń lub wykonywania zleceń przekazywanych za pomocą telefonu, telefaksu, innych urządzeń technicznych lub elektronicznych nośników informacji;
- brak zapewnienia, w zakresie deponowania środków pieniężnych klientów odrębnie od środków pieniężnych firmy inwestycyjnej, nieprzerwanego prawa klientów do ich środków pieniężnych.

W związku z faktem, że w czerwcu 2010 r. weszły w życie przepisy implementujące do polskiego porządku prawnego dyrektywę MiFID, przeprowadzono 5 kontroli problemowych, które m.in. dedykowane były sprawdzeniu, w jaki sposób podmioty nadzorowane dostosowały się do nowych przepisów prawa.

4.5. Kontrole instytucji zbiorowego inwestowania

Czynności kontrolne w instytucjach zbiorowego inwestowania w 2010 roku realizowano w oparciu o przepisy prawa oraz jednolite standardy badania.

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 15 kontroli w instytucjach zbiorowego inwestowania, w tym:

- 11 kontroli w towarzystwach funduszy inwestycyjnych;
- 2 kontrole u przedstawiciela funduszu zagranicznego;
- 1 kontrolę u depozytariusza;
- 1 kontrolę u agenta transferowego.

Kontrole były poświęcone następującym istotnym obszarom działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych (TFI):

- strukturze organizacyjnej i działalności organów;
- organizacji i funkcjonowaniu systemu nadzoru wewnętrznego;
- reklamacjom i skargom klientów;
- zgodności działalności wybranych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI z przepisami prawa lub statutami;
- sposobowi podejmowania decyzji inwestycyjnych w zakresie lokat funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI;
- analizie terminowości realizowania zleceń klientów;
- analizie prawidłowości procesu wyceny aktywów;
- wykonywaniu przez TFI działalności w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych lub doradztwa inwestycyjnego.

Zakres poszczególnych kontroli zależny był od zakresu i rozmiaru prowadzonej działalności.

Kontrola depozytariusza dotyczyła sprawdzenia czy jego działalność w zakresie wykonywania obowiązków depozytariusza jest zgodna z prawem lub z umową o prowadzenie rejestru aktywów funduszu inwestycyjnego.

W 2010 r. przeprowadzono w ścisłej współpracy z Pionem Nadzoru Bankowego 2 kontrole w podmiotach nadzorowanych rynku kapitałowego, które miały na celu skoordynowanie działań nadzorczych wobec podmiotów z tej samej grupy kapitałowej, a nadzorowanych przez różne pionu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

Ponadto zweryfikowano 72 półroczne sprawozdania z działalności oraz z funkcjonowania nadzoru wewnętrznego podmiotów prowadzących działalność maklerską i banków powierniczych za II półrocze 2009 r. oraz 70 za I półrocze 2010 r.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w firmach inwestycyjnych w 2010 roku wobec 7 podmiotów wydano zalecenia pokontrolne.

Kontrole przedstawicieli funduszy zagranicznych dotyczyły sprawdzenia czy ich działalność w zakresie obowiązków przedstawiciela funduszu jest zgodna z prawem i umową zawartą z funduszem.

Kontrola agenta transferowego dotyczyła prawidłowości prowadzenia rejestrów uczestników.

Ustalenia kontroli wskazały naruszenie następujących regulacji:

- ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004 r., Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2009 r. w sprawie kontroli wewnętrznej, ewidencji zawartych transakcji, zapobiegania występowaniu konfliktów interesów oraz dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych w towarzystwie funduszy inwestycyjnych (Dz.U. z 2009 r., Nr 45, poz. 364);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz.U. Nr 249, poz. 1859);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 września 2009 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego (Dz.U. z 23 września 2009 r., Nr 156, poz. 1235);
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie postępowania towarzystw funduszy inwestycyjnych wykonujących działalność w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych lub doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. z 2009 r., Nr 207, poz. 1595);
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 2005 r. w sprawie szczegółowej treści warunków emisji niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego (Dz.U. Nr 205, poz. 1693).

W obszarze **Organizacja i funkcjonowanie systemu nadzoru wewnętrznego** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne**:

- ▶ brak zapewnienia komórce audytu wewnętrznego niezależności oceny.

W obszarze **Reklamacje i skargi klientów** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne**:

- ▶ brak pełnienia obowiązku nadzoru nad procesem rozpatrywania skarg uczestników funduszy.

W obszarze **Zgodność działalności wybranych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI z przepisami prawa lub statutami** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne oraz outsourcingu**:

- ▶ nieprzestrzeganie terminowości przekazywania do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego raportów bieżących, informacji bieżących oraz sprawozdań okresowych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystwa funduszy inwestycyjnych;
- ▶ nieterminowe wdrażanie Dokumentu Strategii Inwestycyjnej;
- ▶ brak przekazywania określonych przepisami prawa procedur do depozytariusza;
- ▶ brak dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych dotyczących funduszy inwestycyjnych;
- ▶ podejmowanie decyzji inwestycyjnych przez osoby nieposiadające wymaganych przepisami prawa licencji;

- ▶ niepodawanie danych do alokacji zlecenia zbiorczego na poszczególne subfundusze funduszu parasolowego;
- ▶ nierzetelne i nieprawdziwe przedstawianie informacji w sprawozdaniach finansowych funduszy;
- ▶ brak wywiązywania się z obowiązku prowadzenia ewidencji transakcji;
- ▶ brak wykazywania instrumentów finansowych w sprawozdaniach okresowych funduszy;
- ▶ brak zapewniania wystarczającego nadzoru nad działaniami agenta transferowego oraz dystrybutorów funduszy inwestycyjnych.

W obszarze **Terminowość realizowania zleceń klientów** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne**:

- ▶ brak naliczania świadczenia należnego z tytułu nieterminowej realizacji zleceń uczestników funduszu inwestycyjnego.

W obszarze **Prawidłowości procesu wyceny aktywów** stwierdzono nieprawidłowość w jednej dziedzinie, powodującą zwiększoną ekspozycję na **ryzyko prawne**:

- ▶ nierzetelne przeprowadzanie procesu wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w instytucjach zbiorowego inwestowania w 2010 roku wydano zalecenia pokontrolne wobec 5 podmiotów tej kategorii.

4.6. Kontrole pośredników finansowych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy wykonywanie czynności kontrolnych w następujących obszarach działalności pośrednictwa finansowego:

- ▶ zakładów ubezpieczeń – w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych;
- ▶ brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych;
- ▶ akwizycyjnej funduszy emerytalnych oraz działania podmiotów, którym fundusze emerytalne powierzyły jej prowadzenie działalności akwizycyjnej;
- ▶ agentów firm inwestycyjnych;
- ▶ podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych;
- ▶ wykonywania zawodu przez maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych.

Agenci ubezpieczeniowi

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 10 kontroli zakładów ubezpieczeń, których celem było sprawdzenie prawidłowości prowadzenia działalności agencyjnej zakładów w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych, w szczególności:

- ▶ przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych wymogu wykonywania czynności agencyjnych przez osoby fizyczne spełniające ustawowe wymogi oraz
- ▶ przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych w prowadzonej działalności obowiązujących przepisów prawa.

Ponadto kontroli podlegało zbadanie:

- ▶ prawidłowości zawierania umów agencyjnych;
- ▶ terminowości składania wniosku o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym została zawarta umowa agencyjna;
- ▶ terminowości składania wniosku o dokonanie wpisu zmian do rejestru bądź o wykreślenie podmiotu z rejestru;
- ▶ prawidłowości danych dotyczących agentów ubezpieczeniowych przekazanych do organu nadzoru przez zakład ubezpieczeń wraz z wnioskiem o wpis agenta do rejestru, zmianę danych agenta bądź wykreślenie agenta z rejestru.

Dodatkowo organ nadzoru w trakcie kontroli zwracał uwagę na zakres szkoleń i egzaminów dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, jak również sprawdzał skargi składane na agentów ubezpieczeniowych. Na skutek przepro-

wadzonych kontroli w 3 przypadkach zaistniały przesłanki do wydania zaleceń pokontrolnych, w związku z naruszeniem:

- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie przeprowadzania szkoleń zawodowych osób wykonujących czynności agencyjne albo czynności brokerskie (Dz.U. z 2004 r., Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.) – w zakresie braku zaświadczeń o odbyciu szkolenia zawodowego;
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 lipca 2005 r. w sprawie minimalnego zakresu szkolenia osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych oraz zakresu obowiązujących tematów egzaminu i trybu jego przeprowadzania (Dz.U. z dnia 8 lipca 2005 r.) – w zakresie braku dokładnych informacji dotyczących terminu, czasu trwania szkoleń i tematów jakie były poruszane oraz braku list obecności;
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie sposobu składania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych oraz wykazu dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz.U. z 2004 r., Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.) – w zakresie braku w dokumentacji osób wykonujących czynności agencyjne;
- art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.) – w związku z nieprzestrzeganiem terminowości zgłaszania zmian danych, objętych wpisem do rejestru agentów ubezpieczeniowych;
- art. 38 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.) – w związku z nieprzestrzeganiem terminowości składania wniosku o wpisanie do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym zakład ubezpieczeń zawarł umowę agencyjną.

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 13 kontroli w miejscu prowadzenia działalności brokerskiej. Podstawowym celem kontroli było sprawdzenie, czy działalność podmiotu prowadzącego działalność brokerską jest zgodna z prawem oraz uzyskaniem zezwoleniem, a w szczególności:

- spełnianie warunków wymaganych do uzyskania zezwolenia i prowadzenia działalności brokerskiej;
- kontakty z zakładami ubezpieczeń;
- zawieranie lub doprowadzanie do zawarcia umów ubezpieczenia;
- wykonywanie czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia;
- uczestniczenie w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie;
- organizowanie i nadzorowanie czynności brokerskich.

Na skutek przeprowadzonych kontroli w 3 przypadkach zaistniały przesłanki do nałożenia kary finansowej, a w 2 przypadkach zaistniały przesłanki do wydania zaleceń podmiotom wykonującym działalność brokerską, w związku z naruszeniem:

- wykonywania czynności brokerskich przy pomocy osób niepełniających jednego z warunków określonych w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit a)-e) ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym;

- art. 26 ust. 1 pkt 2 poprzez nieudzielenie na piśmie porady, w oparciu o rzetelną analizę ofert w liczbie wystarczającej do opracowania rekomendacji najwłaściwszej umowy ubezpieczenia;
- nieterminowego składania do organu nadzoru wniosków o dokonanie zmian treści wpisu w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych na skutek zaistniałych zmian danych objętych wpisem do rejestru brokerów ubezpieczeniowych (art. 46 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym).

Akwizytorzy otwartych funduszy emerytalnych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 8 kontroli otwartych funduszy emerytalnych oraz podmiotów wykonujących działalność akwizycyjną na rzecz otwartych funduszy emerytalnych, w zakresie prowadzonej działalności akwizycyjnej w celu sprawdzenia zgodności z przepisami prawa. Kontrola działalności akwizycyjnej obejmowała:

- zbadanie organizacji sieci akwizycji oraz zgodności procedur wewnętrznych związanych z prowadzeniem akwizycji z przepisami prawa;
- zbadanie procedur stosowanych przez OFE w zakresie nadzoru nad sposobem prowadzenia działalności akwizycyjnej przez akwizytorów;
- wykonywanie przez OFE obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie działalności akwizycyjnej;
- działalność szkoleniową OFE.

W toku wykonywania czynności kontrolnych stwierdzono naruszenie:

- art. 94 ust. 9, ust. 11, ust. 12 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 34, poz. 189 ze zm.) – w zakresie braku w procedurze przedstawionej przez podmiot zespołowi kontrolującemu określonego terminu zgłaszania zmian danych objętych wpisem do rejestru osób fizycznych uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych;
- art. 94 ust. 7 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 34, poz. 189 ze zm.) – w zakresie braku procedury, która pozwalałaby na weryfikację niekaralności akwizytorów;
- art. 94 ust. 8, ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity z 2010 r. Dz.U. Nr 34, poz. 189 ze zm.) – w związku z nieterminowym zgłaszaniem faktu zaprzestania wykonywania czynności akwizycyjnych;
- art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 ze zm.) i art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 ze zm.) – w zakresie braku procedury określającej

obowiązek uzyskania zgody na przetwarzanie danych osobowych klienta.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, które skutkowałyby wydaniem zaleceń pokontrolnych.

Agenci firm inwestycyjnych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 1 kontrolę w miejscu prowadzenia działalności agenta firmy inwestycyjnej. Podstawowym celem kontroli agenta firmy inwestycyjnej było sprawdzenie, czy działalność prowadzona jest zgodnie z przepisami prawa, w tym sprawdzenie m.in. wykonywania czynności na rzecz firmy inwestycyjnej oraz sporządzanych w związku z tymi czynnościami dokumentów, oraz prawidłowości wykonywania obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 4 kontrole w miejscu prowadzenia działalności dystrybutora jednostek uczestnictwa. Podstawowym celem kontroli podmiotu pośredniczącego w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, było sprawdzenie, czy jest zgodna z prawem, umową zawartą z funduszem i udzielonym zezwoleniem, w tym sprawdzenie m.in. dostosowania działalności do przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa

w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, wykonywania obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego. Na skutek przeprowadzonych kontroli w 3 przypadkach zaistniały przesłanki do wydania zaleceń pokontrolnych, w związku z:

- niestosowaniem się do decyzji w zakresie ewidencji zleceń;
- niedostosowaniem regulacji wewnętrznych – regulaminów, do przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa;
- niewypełnieniem obowiązku informacyjnego wobec UKNF,
- koniecznością doprecyzowania pytań wchodzących w skład testów stosowanych przez podmioty.

Ponadto, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził czynności nadzorcze wobec wszystkich podmiotów posiadających zezwolenie wydane na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w zakresie dostosowania do nowych przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa. W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 4 kontrole stażu adaptacyjnego stanowiące podstawę uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu maklera giełd towarowych. W wyniku przeprowadzonych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 3 zaświadczenia o zaliczeniu stażu adaptacyjnego.

4.7. Kontrola wypełniania obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Kompetencje KNF do przeprowadzania kontroli w instytucjach obowiązanych określa rozdział 6 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, którego art. 21 ust. 3 pkt 2 stanowi, iż kontrolę wypełniania przez instytucje obowiązane, obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach, sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego. Do instytucji obowiązanych kontrolowanych w powyższym zakresie należą podmioty sektora bankowego, ubezpieczeniowego (ubezpieczenia na życie) oraz kapitałowego.

W 2010 roku przeprowadzono 48 kontroli w zakresie określonym w ustawie, w tym:

- 9 w bankach komercyjnych;
- 18 w bankach spółdzielczych;¹⁸
- 8 w oddziałach instytucji kredytowych;
- 9 w podmiotach rynku kapitałowego;
- 4 w podmiotach rynku ubezpieczeniowego – w zakresie ubezpieczeń na życie.

¹⁸ W pierwszym półroczu 2010 roku, do czasu zmiany Regulaminu organizacyjnego UKNF (Zarządzenie Przewodniczącego KNF nr 48/2010 z dnia 15.07.2010), w którym zdjęto z DOR zadania dotyczące kontroli w zakresie określonym w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1505 z późn. zm.), przeprowadzono 13 inspekcji problemowych w bankach spółdzielczych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli identyfikowano najczęściej występujące nieprawidłowości, do których należały:

- nieprawidłowe wypełnianie pól rejestrów transakcji;
- rejestrowanie transakcji w kwotach nieprzekraczających równowartości 15 000 Euro, które nie zostały zakwalifikowane, jako transakcje, których okoliczności wskazują, że są one ze sobą powiązane i zostały podzielone na operacje o mniejszej wartości z zamiarem uniknięcia obowiązku rejestracji;
- rejestrowanie transakcji później niż następnego dnia roboczego po ich zrealizowaniu;
- przekazywanie informacji do GIIF po terminach wskazanych przepisami prawa.

W następstwie stwierdzonych nieprawidłowości Komisja Nadzoru Finansowego wystosowywała do zarządów kontrolowanych podmiotów zalecenia pokontrolne zobowiązujące do podjęcia stosownych działań zmierzających do usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości. W przypadku naruszenia przepisów karnych kierowano odpowiednie zawiadomienie do prokuratury. W sumie w 2010 roku wystosowano zalecenia do 35 podmiotów kontrolowanych. Podmioty informują o sposobie wykonania zaleceń na piśmie, a UKNF monitoruje ich realizację.

Działania
regulacyjno-ostrożnościowe

5

+0.5
nr 162

+0.45
nr 162

5.1

2010

nr 154

uchwała

nr 160

+0.51

5.4

5. Działania regulacyjno-ostrożnościowe

Do najważniejszych zadań regulacyjno-ostrożnościowych, których realizacja została zakończona w 2010 r. należało opracowanie uchwał KNF i rekomendacji ostrożnościowych KNF.

5.1. Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego

Wprowadzenie uchwał KNF miało na celu:

- dostosowanie krajowych regulacji prawnych do zmienionych dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady, tj. Dyrektywy 2006/48/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz Dyrektywy 2006/49/WE w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (tzw. Dyrektywa CRD), przyjętych Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/111/WE z dnia 16 września 2009 r., Dyrektywą Komisji 2009/27/WE z dnia 7 kwietnia 2009 r. oraz Dyrektywą Komisji 2009/83/WE z dnia 27 lipca 2009 r.;
- uwzględnienie propozycji zmian zgłaszanych zarówno w ramach UKNF, jak i przez sektor bankowy.

W 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła następujące uchwały:

- **Uchwałę nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, oraz uchwałę 369/2010 KNF z dnia 12 października 2010 r. zmieniającą uchwałę 76/2010 KNF.** Uchwały te wprowadziły w szczególności zmiany:
  - związane z koniecznością transpozycji nowelizacji Dyrektywy CRD; w szczególności korekty te dotyczą:
    - okresów przejściowych, w których banki stosujące metody zaawansowane wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego lub operacyjnego (IRB, AMA) muszą wyliczać tzw. porównawczy wymóg kapitałowy celem uniknięcia nadmiernego obniżenia się wymogu kapitałowego,
    - zasad wyznaczania pozycji pierwotnych dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego przez banki transferujące ryzyko w przypadku kredytowych instrumentów pochodnych uruchamianych n-tym niewykonaniem zobowiązania,
    - zasad obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową oraz metodą wewnętrznych ratingów,
    - możliwości uznawania jednostek uczestnictwa zbiorowego inwestowania za instrument ochrony kredytowej,

- warunków uznania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej za instrument ochrony kredytowej oraz zasad uwzględniania tego zabezpieczenia przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową oraz metodą wewnętrznych ratingów,
- obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku sekurytyzacji aktywów w celu wyeliminowania konfliktu interesów między bankami inicjującymi lub sponsorującymi sekurytyzację oraz pierwotnymi kredytodawcami a bankami inwestującymi oraz aby interesy tych podmiotów były zbieżne wprowadzono obowiązek zachowania przez bank inicjujący, bank sponsorujący lub pierwotnego kredytodawcę znaczących udziałów w aktywach bazowych,
  - nie wynikające z nowelizacji Dyrektywy CRD lecz będące skutkiem propozycji doprecyzowujących przepisy zgłaszanych zarówno w ramach UKNF, jak i przez banki.
- **Uchwałę nr 77/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie banków objętych obowiązkiem ogłaszania informacji w zakresie określonym uchwałą nr 385/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.** Zgodnie z uchwałą wszystkie banki zostały objęte obowiązkiem ogłaszania informacji w zakresie określonym uchwałą w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.
- **Uchwałę nr 367/2010 KNF z dnia 12 października 2010 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków**

pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

W związku ze zmianami wprowadzonymi w art. 61 Dyrektywy 2006/48/WE oraz zaleceniami CEBS, a także na podstawie obserwacji związanych z wypełnianiem przez banki przepisów uchwały doprecyzowano rachunek funduszy własnych banku. Zwiększyła się liczba pozycji pomniejszających fundusze podstawowe, liczba pozycji zaliczanych do funduszy uzupełniających oraz sposób i wysokość uwzględniania, tzw. bufora bezpieczeństwa (korekty skutków wyceny wynikająca ze zmian w MSR).

- ▶ **Uchwałę 368/2010 KNF z dnia 12 października 2010 r. zmieniającą uchwałę nr 385/2008 KNF w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.** Uchwała wprowadza zmiany związane z koniecznością transpozycji Dyrektywy CRD rozszerzające zakres ujawnianych informacji dotyczących:
  - stosowania w wyliczaniu wymogów kapitałowych metody wartości zagrożonej,

- metody zaawansowanego pomiaru zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej do wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego,
- oraz doprecyzowujące, że w przypadku banków stosujących metodę zaawansowanego pomiaru do wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, 20% limit zmniejszenia wymogu kapitałowego dotyczy zarówno uznania ubezpieczenia, jak i innych mechanizmów transferu ryzyka.

- ▶ **Uchwałę nr 434/2010 KNF z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczenia do funduszy podstawowych banku.** Uchwała nr 434/2010 KNF uchyliła możliwość zaliczenia (od dnia 31 grudnia 2010 r.) przez banki do funduszy podstawowych środków uzyskanych z nowych emisji obligacji zamiennych i obligacji długoterminowych. Jednocześnie, środki z emisji obligacji długoterminowych, spełniające warunki określone w uchwale nr 314/2009 KNF i na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego zaliczone do funduszy podstawowych na dzień 31 grudnia 2010 r., będą musiały spełniać warunki w zakresie maksymalnych kwot zaliczanych do funduszy podstawowych (zgodnie z art. 154 ust. 9 dyrektywy 2009/111/WE, tzw. grandfathering).

5.2. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego

W 2010 r. wdrożono:

- ▶ znowelizowaną Rekomendację A dotyczącą zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych (uchwała nr 134/2010 KNF z dnia 5 maja 2010 r.);
- ▶ znowelizowaną Rekomendację I dotyczącą zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym (uchwała nr 53/2010 KNF z dnia 23 lutego 2010 r.);
- ▶ Rekomendację T dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (uchwała nr 52/2010 KNF z dnia 23 lutego 2010 r.).

Rekomendacje A oraz I

Nowelizacja Rekomendacji I była reakcją na sytuację sektora finansowego wywołaną skutkami ogólnoswiatowego kryzysu finansowego oraz reakcją na wydarzenia na polskim rynku transakcji pochodnych w latach 2008 i 2009. Celem rekomendacji jest ograniczenie słabości występujących w procesie zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji walutowymi instrumentami pochodnymi. Przyczyni się ona do usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem walutowym w bankach, zwiększy ogólną stabilność i bezpieczeństwo sektora bankowego.

Celem Rekomendacji A jest wskazanie bankom dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi (których wartość zależy od kształtowania się parametrów cenowych związanych z ryzykiem rynkowym), a także określenie zasad, jakie powinny być uwzględniane w kontaktach z klientami, którzy zawierają lub zawarli transakcje tego typu.

Rekomendacja T

Opracowanie Rekomendacji T było reakcją m.in. na międzynarodowy kryzys finansowy oraz niebezpieczeństwo zaistnienia negatywnych zjawisk na polskim rynku z nim związanych. W związku z powyższym, celem rekomendacji jest poprawa zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych w bankach, a w konsekwencji ograniczenie strat kredytowych. Dodatkowo należy wskazać, że Rekomendacja T ogranicza ryzyko kursowe oraz zwiększa skuteczność Rekomendacji S (II) w ograniczaniu ekspozycji na ryzyko kursowe. Zwiększy się także poziom wiedzy oraz świadomości klientów banków w zakresie ponoszonego przez nich ryzyka. Zapisy Rekomendacji T ograniczają częstotliwość dokonywania przez banki zmian prowadzonej polityki kredytowej oraz wskazują na konieczność konserwatywnego podejścia oraz uwzględnienia długookresowego charakteru kredytów hipotecyjnych w kontekście zarządzania ryzykiem.

Standardy księgowo i sprawozdawcze

UKNF przygotował propozycję projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Projekt ma na celu częściowe wyeliminowanie różnic między PZR a MSR. Projekt był przedmiotem konsultacji

z sektorem bankowym oraz z Ministerstwem Finansów. W celu dostosowania projektu rozporządzenia do MSR/MSSF, kolejne zmiany do projektu zostaną wprowadzone po przygotowaniu ostatecznej wersji MSSF 9. Rozporządzenie weszło w życie w dniu 31 października 2010 r.

5.3. Projekty uchwał Komisji Nadzoru Finansowego

W 2010 r. opracowano projekty następujących uchwał Komisji Nadzoru Finansowego:

- **projekt nowelizacji uchwały nr 382/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, określenia zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz warunków, jakie muszą one spełniać, określenia zaangażowań, wobec których wymagane jest uzyskanie zgody Komisji Nadzoru Finansowego na niestosowanie przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu limitów koncentracji zaangażowań.** Uchwała wdraża postanowienia CRD II, jednak najistotniejsze zmiany wynikające z przepisów znowelizowanej dyrektywy kapitałowej zostały zawarte w projekcie ustawy – Prawo bankowe. Uchwała pełni jedynie rolę uzupełniającą w stosunku do tych przepisów. Termin, w którym uchwała zacznie obowiązywać (niezależnie od jej przyjęcia) jest uzależniony od terminu nowelizacji ustawy – Prawo bankowe;
- **projekt nowelizacji uchwały nr 383/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania**

nia kapitału wewnętrznego. Nowelizacja uchwały będzie wprowadzała zmiany:

- związane z koniecznością transpozycji nowelizacji Dyrektywy, tj. wprowadzenie:
  - wymogu opracowania przez bank procedur dotyczących zarządzania ryzykiem pozwalających na dokonanie oceny ryzyka utraty reputacji. Uchwała uwzględni także zmianę rozszerzającą stosowanie przepisu dot. zarządzania ryzykiem z tytułu sekurytyzacji na banki inwestujące w sekurytyzację,
  - przepisów dot. polityki i praktyki w zakresie wynagrodzeń,
- nie wynikające z nowelizacji Dyrektywy CRD, lecz będące skutkiem propozycji zmian zgłaszanych w ramach UKNF oraz przez banki, w tym:
  - określono parametry przeprowadzania testów warunków skrajnych,
  - preredagowano i uzupełniono przepisy dotyczące zarządzania ryzykiem oraz szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania.
- **projekt nowelizacji uchwały nr 385/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłoszeniu.** Wstępny projekt nowelizacji uchwały, uwzględniającej ww. nowelizację Dyrektywy CRD, wprowadza zmiany dotyczące ogłaszania informacji w zakresie polityki wynagrodzeń.

5.4. Projekty rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego

W 2010 r. opracowano wstępne projekty następujących rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego:

- **Rekomendacji H dotyczącej kontroli wewnętrznej w banku.** Potrzeba nowelizacji Rekomendacji H wynika z:

  - wprowadzenia przepisów dotyczących kontroli wewnętrznej w bankach, w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe i uchwale KNF,
  - wprowadzenia obowiązku tworzenia komitetów audytu w bankach krajowych (z wyłączeniem banków spółdziel-

czych), w ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym,

- propozycji zgłaszanych w ramach UKNF wprowadzenia regulacji umożliwiających ograniczenie przypadków występowania powiązań personalnych we władzach banku,
- w projekcie rekomendacji uwzględniono również zapisy międzynarodowych wytycznych.

► **Rekomendacji J dotyczącej tworzenia przez banki baz danych odnoszących się do rynku nieruchomości.**

W drugiej połowie 2010 r. rozpoczęto prace nad nowelizacją Rekomendacji J. Projekt nowelizacji znacznie rozszerza i uszczegóławia zasady dotyczące tworzenia, zarządzania i stosowania baz danych o rynku nieruchomości w stosunku do obecnie obowiązujących, w celu:

- skłonienia banków do aktywnego korzystania z baz danych
  - szczególnie tych banków, które są skoncentrowane na finansowaniu rynku nieruchomości;
- określenia minimalnego zakresu danych, jakie powinny być gromadzone w bazach;
- usprawnienia zarządzania danymi;
- sformalizowania sposobu korzystania przez banki z baz danych;
- oraz (pośrednio) umożliwienia lepszej oceny wartości zabezpieczeń.

► **Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.** Potrzeba nowelizacji Rekomendacji M wynika w szczególności ze zmian przepisów ustawy Prawo bankowe, uchwał KNF oraz wytycznych CEBS. Biorąc pod uwagę powyższe, projekt Rekomendacji uwzględni w szczególności m.in.:

- wprowadzony obowiązek utrzymywania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- definicję ryzyka operacyjnego oraz podstawowe rodzaje zdarzeń tego ryzyka,
- podział działalności banku na „bazylejskie” linie biznesowe.

► **Rekomendacji R dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz re-**

zerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. Projektowane zmiany w Rekomendacji R powinny przyczynić się do poprawy skuteczności procesu identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. W czwartym kwartale 2010 r. zakończono prace nad projektem zmian do Rekomendacji R. Zaproponowane zmiany wynikają z konieczności dostosowania zapisów rekomendacji do bieżącej praktyki rynkowej.

► **Rekomendacji S (II) dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczonymi hipotecznie.** W wyniku zidentyfikowanych nieprawidłowości w toku działań nadzorczych oraz raportów NBP nt. sytuacji na rynku kredytowym zdecydowano o podjęciu prac nad zmianami do Rekomendacji S (II). Przesłanki nowelizacji Rekomendacji S (II) są następujące:

- ryzyko związane ze znacznym udziałem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości w należnościach od sektora niefinansowego,
- konieczność dostosowania zapisów do Rekomendacji T,
- konieczność wzmocnienia obecnie obowiązującej Rekomendacji S (II) – szczególnie w zakresie stworzenia bariery dla wzrostu portfela kredytów walutowych,
- potrzeba ochrony polskiego sektora bankowego przed zaburzeniami, jakie były udziałem szeregu krajów Europy Środkowo-Wschodniej w wyniku masowego udzielania przez banki kredytów walutowych gospodarstwom domowym.

Równoległe do prac nad projektem nowelizacji, przeprowadzono analizę wpływu projektowanych zapisów Rekomendacji S (II) na uczestników rynku.

Ochrona uczestników rynku finansowego

6

30%

2%

14%

+0,05

23%

+0,0006

6. Ochrona uczestników rynku finansowego

Jednym z ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania nadzorcze KNF w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyk rynkowych, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie w tych obszarach działalności nadzorowanych podmiotów, w których mogą występować naruszenia prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Urząd KNF monitoruje praktyki rynkowe wykorzystując uprawnienia nadzorcze, pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów nadzorowanych, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy występujące aktualnie na rynku, a także jako efekt kierowanych do KNF próśb o interwencję, zapytań i skarg.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru, w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, obejmuje w szczególności:

- podejmowanie działań wyjaśniających w sprawie skarg nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego na podmioty nadzorowane;
- nadzór nad przekazami reklamowymi podmiotów rynku finansowego;

- działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego;
- kontrolę działalności podmiotów nadzorowanych w zakresie dotyczącym naruszenia interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego;
- działania o charakterze analitycznym, legislacyjnym i edukacyjnym;
- obsługę merytoryczną i administracyjną Sądu Polubownego przy KNF.

Realizacja przez KNF zadań z zakresu ochrony interesów klientów zakładów ubezpieczeń i członków otwartych funduszy emerytalnych była przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w okresie objętym sprawozdaniem. NIK pozytywnie ocenił działania podejmowane na podstawie sygnałów o nieprawidłowościach przekazywanych w skargach kierowanych do KNF na zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne, a także działania związane z monitoringiem praktyk rynkowych i eliminowaniem tych praktyk, które naruszają interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku. Pozytywnie ocenione zostały także działania obejmujące monitoring przekazów reklamowych, a także efekty działań związanych z analizą wzorców umownych. Szczegóły dotyczące wyników kontroli zamieszczono w rozdziale 11.6. „Kontrole zewnętrzne”.

6.1. Czynności analityczne i podejmowane interwencje

W toku prowadzonych działań na podstawie problemów poruszanych w skargach organ nadzoru prowadził czynności analityczne a także podejmował interwencje między innymi w następujących obszarach (w podziale na poszczególne sektory rynku finansowego):

Sektor bankowy:

- Praktyka banków dotycząca kwestii ustalania marży dla kredytu hipotecznego po ustanowieniu zabezpieczenia w postaci wpisu do hipoteki na rzecz banku. Szczegółowej weryfikacji poddano terminy, w których banki dokonywały zmian wysokości marży w odniesieniu do terminu dokonania wpisu hipoteki do księgi wieczystej.
- Praktyka jednego z banków związana ze stosowaniem wzoru do wyliczenia podstawy opłaty tytułem składki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego narażająca kredytobiorców na ponoszenie dodatkowych kosztów spreadu walutowego.

Zidentyfikowany wzór zawierał algorytm, zgodnie z którym w celu wyliczenia wysokości składki bank w sposób nieuzasadniony dokonywał dwukrotnego przewalutowania wartości udzielonego kredytu.

- Praktyka jednego z banków dotycząca pobierania opłaty za rozliczenie zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i/lub składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu otrzymania renty/emerytury zagranicznej. Bank w sposób nieuzasadniony pobierał od klientów opłaty od czynności, do których zgodnie z przepisami prawa był zobowiązany jako płatnik zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.
- Praktyka jednego z banków polegająca na umożliwianiu posiadaczom kart kredytowych dokonywania transakcji ponad limit zadłużenia na karcie kredytowej. Mimo ustalonego w umowie limitu zadłużenia, możliwe było obciążenie rachunku karty kwotą znacznie przekraczającą ten limit, co szczególnie niekorzystne mogłoby być dla klienta, gdy nie po-

siadał on aktualnej dokładnej wiedzy na temat wykorzystania limitu, czy też w przypadku kradzieży karty i posłużenia się kartą przez osobę nieuprawnioną. Z tytułu ponadlimitowego zadłużenia bank pobierał również ponadstandardowe opłaty.

- Praktyka jednego z banków związana z nieprawidłowościami w procesie udzielania kredytów w zakresie czynności podejmowanych przy zawieraniu umów kredytowych przy udziale pośrednika kredytowego, w procesie badania zdolności kredytowej, a także korzystania z informacji uzyskiwanych z BIK SA.
- Praktyka jednego z banków polegająca na nałożeniu na klientów instytucjonalnych obowiązku ponoszenia opłaty rocznej wnoszonej przez banki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Bank zawarł we wzorcu umownym zapis obligujący klientów kredytobiorców (nie posiadających w banku żadnych depozytów) do ponoszenia opłat w wysokości, w jakiej bank był obowiązany dokonywać wpłat do BFG w związku z gromadzonymi depozytami klientów.
- Praktyki windykacyjne jednego z banków dotyczące pobierania nieuzasadnionych opłat z tytułu działań windykacyjnych. Bank prowadził zintensyfikowane działania windykacyjne polegające na jednoczesnym wykonywaniu telefonów windykacyjnych oraz wysyłaniu korespondencji upominawczej (w tym samym dniu) i wielokrotnym obciążaniu klienta kosztami za podjęte czynności. Zakwestionowana została w szczególności częstotliwość oraz brak korelacji między prowadzonymi działaniami windykacyjnymi i pobieranymi opłatami.
- Weryfikacja zasad przekazywania i usuwania przez banki informacji o kredytobiorcach gromadzonych przez izby gospodarcze utworzone w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. Szczególną uwagę zwrócono na kwestie dotyczące zasadności przekazywania danych a także bieżące dokonywanie aktualizacji zgłaszanych danych.

Sektor ubezpieczeniowy:

- Weryfikacja zgodności prowadzenia likwidacji szkód przez zakłady ubezpieczeń z terminami, o których mowa w art. 14 ust. 1-3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.).
- Stosowanie przez zakłady ubezpieczeń art. 31 ust. 1 w związku z art. 28 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG

i PBUK dotyczących wypowiedzenia umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przez nabywców pojazdów w okresie 30 dni od daty nabycia pojazdu i wpływ stosowanej praktyki na występowanie problemu „podwójnego ubezpieczenia OC”.

- Praktyka zakładów ubezpieczeń w zakresie ustalania wysokości stawek za roboczogodzinę dla prac blacharskich i lakierniczych w pojazdach mechanicznych stosowanych przy ustalaniu wysokości odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i jej porównanie z zasadami ustalania stawek przez warsztaty naprawcze.
- Praktyka zakładów ubezpieczeń grupy I w zakresie sposobu przekazywania informacji o indeksacji sumy ubezpieczenia, w szczególności pod kątem stosowania zasady milczącej zgody na indeksację.
- Praktyka zakładów ubezpieczeń działu II w zakresie dotyczącym prowadzonej likwidacji szkody w przypadku kiedy odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń kształtuje się wyłącznie na zasadzie ryzyka w odniesieniu do szkody na osobie pasażera. Szczegółowej weryfikacji poddano występowanie przypadków ewentualnego wydłużenia terminu likwidacji szkody z uzasadnieniem oczekiwania na wyniki toczącego się postępowania sądowego.

Sektor emerytalny:

- Praktyka jednego z powszechnych towarzystw emerytalnych polegająca na nieumieszczeniu nazwisk skarżących członków na listach transferowych, pomimo złożenia przez nich w terminie prawidłowo wypełnionych zawiadomień o zawarciu umowy z innym funduszem.
- Prowadzenie przez jeden z otwartych funduszy emerytalnych czynności akwizycyjnych, mogących wprowadzać w błąd członków funduszu co do wyboru odpowiedniego funduszu lub podjęcia decyzji o zmianie funduszu na inny, a także mogących świadczyć o wykorzystaniu danych członków, z którymi akwizytor kontaktował się w jednym funduszu do namawiania ich do przejścia do innego funduszu.

Sektor kapitałowy:

Na podstawie otrzymanych skarg nie stwierdzone zostały problemy wymagające podjęcia dodatkowych czynności analitycznych.

6.2. Czynności wyjaśniające w sprawie skarg

W szeroko pojmowanej funkcji ochrony interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, klientów banków, a także drobnych inwestorów mieści się przyjmowanie skarg i innych indywidualnych interwencji dotyczących różnej wagi nieprawidłowości w działalności podmiotów nadzorowanych. Przekazywane w skargach sygnały zawierające zastrzeżenia wobec tych podmiotów pozwalają na pozyskanie ważnej wiedzy na temat zjawisk zachodzących na rynku.

KNF nie rozpatruje skarg klientów zakładów ubezpieczeń, banków czy też podmiotów rynku kapitałowego a także nie przedstawia stanowiska w sprawach indywidualnych sporów zaistniałych pomiędzy tymi podmiotami i ich klientami. Przedmiotem badania jest natomiast postępowanie nadzorowanych podmiotów w sprawach problemów przedstawianych przez skarżących. W zakresie prowadzonych działań może być podjęcie kroków mających na celu zbadanie stanu faktycznego i prawnego sprawy pod kątem

ewentualnego zastosowania środków o charakterze nadzorczym oraz poinformowanie osoby zainteresowanej o przewidzianej przepisami prawa drodze dochodzenia roszczeń w przypadku stwierdzenia sporu o charakterze cywilnoprawnym. Wyniki analiz dotyczących sygnałów przekazywanych w skargach klientów na podmioty nadzorowane zamieszczane są w raportach kwartalnych i służą ocenie prawidłowości prowadzenia działalności przez poszczególne podmioty rynku finansowego w obszarach obejmujących relacje z klientami, a także wyłanianiu negatywnych praktyk rynkowych.

W związku z analizowanymi skargami w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości, KNF zastosowała szereg środków nadzorczych celem eliminacji stwierdzonych praktyk naruszających interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Działania te przybierały różne formy, począwszy od przesłania do podmiotu pisma informującego o stwierdzonych nieprawidłowych praktykach i wskazania na potrzebę ich zmiany, poprzez wydanie zaleceń zobowiązujących podmiot do dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów prawa, po wydanie decyzji administracyjnej zobowiązującej do wykonania zaleceń, czy też decyzji o nałożeniu kary administracyjnej w przypadku naruszenia przez podmiot obowiązujących przepisów prawa.

6.2.1. Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów sektora bankowego

W okresie objętym sprawozdaniem do Urzędu KNF wpłynęło 3525 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania sektora bankowego.

Najczęściej poruszane problemy odnosiły się do kwestii związanych z kredytami i pożyczkami w tym kredytami hipotecznymi. W szczególności poruszane kwestie dotyczyły problemów związanych z udzielaniem i obsługą kredytu np.: długości i terminu rozpatrzenia wniosków kredytowych, nieprawidłowości w zakresie dyspozycji wcześniejszej spłaty i rozliczenia kredytu, całkowitej spłaty kredytu, nieterminowej spłaty kredytu, a także problemów z odstąpieniem od zawartej umowy kredytowej. Inne kwestie poruszone w skargach dotyczyły między innymi wypowiedzenia umowy przez jedną ze stron, sprzedaży wierzytelności firmom zewnętrznym, kwestii związanych z ustanowieniem bądź zmianą prawnych zabezpieczeń.

Sygnalizowane zastrzeżenia dotyczyły także ustanowienia zabezpieczenia kredytów np. kwestii oferowania ubezpieczenia osobom niespełniającym warunków oraz odmowy zwrotu składki ubezpieczeniowej w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w skargach na działalność banków były problemy związane z prowadzeniem rachunków. Klienci banków podnosili kwestie dotyczące nieterminowej realizacji dyspozycji lub braku ich wykonania, kwestii związanych z blokadą rachunku na skutek egzekucji komorniczej, błęd-

nego rozliczenia operacji na rachunku, czy też nieprawidłowości w zakresie windykacji/sprzedaży wierzytelności.

Ponadto poruszane przez klientów banków problemy dotyczyły jakości oferowanych usług oraz kwestii związanych z wysokością opłat, prowizji i oprocentowania. Klienci banków sygnalizowali problemy w zakresie polityki informacyjnej banku, a w szczególności braku informacji o produktach/usługach banku oraz braku odpowiedzi na reklamacje bądź na wydłużony termin jej rozpatrywania.

W odniesieniu do kwestii związanych z wysokością opłat, prowizji i oprocentowania, skargi w głównej mierze związane były z opłatami pobieranymi za prowadzenie rachunku, opłatami i odsetkami z tytułu korzystania z karty kredytowej (np. opłaty i odsetki za nieterminową spłatę, opłaty za wydanie lub użytkowanie karty, prowizji za wypłatę z bankomatu), a także kosztów związanych z zawartymi umowami kredytowymi (np. prowizji za rozpatrzenie wniosku kredytowego, prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu, odsetek od zadłużenia przeterminowanego, wysokości spreadu, wysokości i zmiany oprocentowania kredytu).

W skargach kierowanych do UKNF pojawiają się również zastrzeżenia w zakresie obsługi kart kredytowych związane ze spłatą i rozliczeniem karty kredytowej, nieprawidłowym rozliczaniem transakcji dokonanych przy użyciu karty oraz wydawaniem kart z inicjatywy banku dla osób tym niezainteresowanych.

■ TABELA 43. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ BANKÓW W LATACH 2008-2010

	2008	2009	2010	2010 (%)
Banki komercyjne i oddziały instytucji kredytowych	2 047	3 644	3 459	98,13
Banki spółdzielcze	51	66	66	1,87
Razem	2 098	3 710	3 525	100,00

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF w 2010 roku skarg na banki komercyjne oraz banki spółdzielcze został

przedstawiony odpowiednio w Tabelach 4.1 oraz 4.2 w Aneksie 4.

6.2.2. Skargi na działalność zakładów ubezpieczeń

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło łącznie 3309 skarg na działalność zakładów ubezpieczeń, w tym 236 skarg (6,99% ogółu skarg) na zakłady ubezpieczeń na życie oraz 3037 skarg (9,08% ogółu skarg) na zakłady ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych a ponadto 2 skargi na działalność brokerską oraz 65 skarg (1,93%) na działalność oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE.

W zakresie ubezpieczeń na życie do najczęściej zgłaszanych przez klientów problemów należała odmowa wypłaty świadczenia, opieszałość w realizacji roszczeń, czy też brak należytej informacji w zakresie charakterystyki produktów ubezpieczeniowych, a w szczególności – sposobu przedstawienia ich przez przedstawiciela podmiotu na etapie zawierania umowy.

W opinii skarżących informacje odnoszące się do ich praw i obowiązków przekazywane były w sposób mało precyzyjny i niewyczerpujący, co przekładało się wielokrotnie na nieporozumienia z ubezpieczycielem w trakcie trwania umowy. Ponadto część skarg dotyczyła również kwestii związanej z wysokością przyznanego świadczenia, czy wyceny jednostek Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych.

W zakresie ubezpieczeń majątkowych do najczęściej sygnalizowanych przez klientów zakładów ubezpieczeń problemów należał brak terminowości w likwidacji szkody. Skargi związane z opieszałością w likwidacji szkody dotyczyły głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, zwłaszcza OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Istotną część skarg stanowiły też te dotyczące wysokości przyznanego świadczenia, oraz ustalenia zbyt niskiego zdaniem skarżących uszczerbku na zdrowiu.

Skarżący podnosili również często problemy dotyczące odmowy wypłaty odszkodowania, odmowy udostępnienia przez ZU akt szkodowych, uprawnień wypowiedzenia i odstąpienia od umowy ubezpieczenia (zwłaszcza umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przez najemców pojazdów) czy też nieprecyzyjnej i niezrozumiałej konstrukcji Ogólnych Warunków Ubezpieczenia. Zgłaszane były również skargi na politykę informacyjną zakładów ubezpieczeń, czy też na odmowę zwrotu składki ubezpieczeniowej za niewykorzystany okres ubezpieczenia.

■ TABELA 44. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010	2010 (%)
Dział I – Ubezpieczenia na życie	131	188	197	236	7,13%
Dział II – Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe	872	1 380	1 940	3 073	92,87%
Razem	1 003	1 568	2 137	3 309	100,00%

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF w 2010 roku skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w Tabeli 4.3 w Aneksie 4, natomiast podział skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych – w Tabeli 4.4

w Aneksie 4. W Tabeli 4.5 w Aneksie 4 zaprezentowany został ponadto przedmiotowy podział skarg dotyczących oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich Unii Europejskiej, które wpłynęły do Urzędu KNF w okresie objętym sprawozdaniem.

6.2.3. Skargi na działalność otwartych funduszy emerytalnych

W 2010 roku wpłynęło 1531 skarg dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych. Przedmiotowy podział skarg w tym zakresie został przedstawiony w Tabeli 4.6 w Aneksie 4.

Najliczniejsza grupa skarg na działalność OFE, które wpłynęły do UKNF, odnosiła się do nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy. Przeważająca większość tych skarg związana była z brakiem realizacji lub opóźnieniem w realizacji transferów do innych OFE.

Zwrócić jednak należy uwagę, iż istotnym elementem determinującym o nieuwzględnieniu członka funduszu na liście transferowej jest nieprawidłowe wypełnianie formularza zawiadomienia o zawarciu umowy z innym otwartym funduszem emerytalnym. Członkowie funduszy dość często w sposób niewłaściwy wypełniają zawiadomienia o zmianie OFE (podają nieprawidłowe lub niepełne dane osobowe, adresowe), nie wypełniają obowiązku każdorazowego informowania Funduszu o zmianach w danych adresowych bądź osobowych oraz nie zamieszczają w zawiadomieniach daty zawarcia umowy z innym OFE.

6.2.4. Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego

W 2010 roku wpłynęło 210 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego.

W przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych zastrzeżenia związane były najczęściej z wyceną jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych oraz sposobem prowadzenia polityki inwestycyjnej. Ponadto zastrzeżenia budziły działania towarzystw funduszy inwestycyjnych po śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego oraz sposób informowania uczestników o zmianach treści statutów w zakresie zmiany celu inwestycyjnego.

Uwagi zgłaszane odnośnie działalności firm inwestycyjnych dotyczyły jakości świadczonych usług, zasad realizacji zleceń, sposobu świadczenia usług przez Internet oraz wysokości pobieranych opłat i prowizji.

W przypadku spółek publicznych zastrzeżenia odnosiły się najczęściej do realizacji przez spółki publiczne obowiązków informacyjnych.

■ TABELA 45. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTÓW RYNKU KAPITAŁOWEGO W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010	2010 (%)
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	91	190	106	47	22,38%
Firmy inwestycyjne	94	119	67	69	32,86%
Spółki publiczne	59	68	68	12	5,71%
Spółki prowadzące giełdę	4	7	18	2	0,95%
Zachowania uczestników rynku / Inni uczestnicy rynku kapitałowego	20	29	6	80	38,10%
Depozyty i izby rozliczeniowe	0	0	1	0	0,00%
Razem	268	413	266	210	100,00%

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF skarg na podmioty rynku kapitałowego z podziałem na poszczególne

segmenty rynku został przedstawiony odpowiednio w Tabelach: 4.7, 4.8 oraz 4.9 w Aneksie 4.

6.3. Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego

Monitoring praktyk rynkowych stosowanych przez podmioty nadzorowane i ukierunkowanych bezpośrednio na ich klientów jest konsekwencją kompleksowego podejścia do problematyki ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Prowadzone przez Urząd KNF w 2010 roku działania miały na celu identyfikację i eliminowanie praktyk rynkowych naruszających przepisy prawa lub interesy nieprofesjonalnych

uczestników rynku finansowego w określonym obszarze, poprzez zastosowanie odpowiednich środków nadzorczych, inspirowanie samoregulacji rynku lub działania o charakterze edukacyjnym. Pośród szeregu podejmowanych przez Urząd KNF działań dotyczących praktyk rynkowych podmiotów nadzorowanych należy wymienić w szczególności działania dotyczące następujących praktyk rynkowych:

6.3.1. Odmowa wypłaty przez zakłady ubezpieczeń renty poszkodowanemu małżonkowi sprawcy wypadku z uwagi na pozostawanie we wspólności majątkowej

W roku 2009 zidentyfikowano praktykę polegającą na odmowie wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody na osobie jeżeli sprawcą szkody był małżonek poszkodowanego. Zdaniem ubezpieczycieli, skoro kwota odszkodowania wchodzi do majątku wspólnego małżon-

ków, to małżonek – sprawca szkody występowałby jednocześnie jako zobowiązany i uprawniony do otrzymania stosownej rekompensaty, a taka okoliczność wyklucza obowiązek świadczenia przez ubezpieczyciela.

Zdaniem KNF zaliczenie kwoty odszkodowania do majątku wspólnego małżonków nie zmienia faktu, iż roszczenie o wypłatę odszkodowania z tytułu szkody na osobie wyrządzonej przez małżonka poszkodowanego jest zawsze składnikiem jego majątku osobistego. Wbrew twierdzeniom ubezpieczycieli, małżonek

sprawcy szkody nie jest więc jednocześnie uprawnionym do uzyskania odszkodowania. W roku 2010 kontynuując realizację niniejszego zadania wydano zalecenia dla 7 zakładów ubezpieczeń, deklarujących stosowanie niniejszej praktyki. Wszyscy ubezpieczyciele zadeklarowali wykonanie zaleceń.

6.3.2. Zaspokajanie roszczeń o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

W roku 2009 Urząd KNF zbadał praktykę rozpatrywania roszczeń o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. Analiza wykazała istnienie rozbieżności w sposobie traktowania poszkodowanych występujących z takim roszczeniem wobec ubezpieczycieli. Dotyczyły one w szczególności zasad refundowania kosztów związanych z pojazdem zastępczym, w sytuacji gdy z roszczeniem występowała osoba nieprowadząca działalności gospodarczej. W celu usystematyzowania praktyki rynkowej, Urząd KNF opracował

stosowne rekomendacje zawierające wzorcowy model traktowania roszczeń poszkodowanych o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. W roku 2010 w wyniku prac organu nadzoru i Polskiej Izby Ubezpieczeń doszło do implementowania przez ubezpieczycieli wydanych rekomendacji poprzez opracowanie przez Izbę szczegółowych wytycznych w tym zakresie dla likwidatorów szkód.

6.3.3. Podejmowane przez banki działania w sprawie wierzytelności trudnych

Wyniki przeprowadzonej w 2009 roku analizy wskazały na występowanie nieprawidłowości w działaniach podejmowanych przez banki wobec klientów, którzy nie regulują w pełni swych zobowiązań wynikających z umów kredytu lub pożyczki w terminach określonych w zawartej umowie, tzw. wierzytelności trudnych – w szczególności w zakresie tzw. windykacji twardej. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w roku 2010 w działaniach kontrolnych uwzględniono zagadnienia, mające na celu zweryfikowanie przestrzegania przez wybrane banki przyjętych wewnętrznych procedur windykacyjnych, oceny jakości funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej banku, jak również prawidłowości praktyki banków w zakresie badania

zdolności kredytowej – celem doprowadzenia do spełnienia przez banki oczekiwań KNF w tej kwestii. Zasygnalizowano również Prezesowi UOKiK przedmiotowy problem w obszarach nie objętych nadzorem KNF (firmy windykacyjne, które nabyły wierzytelności od banków), w celu podjęcia przez niego kontroli prawidłowości podejmowanych przez te podmioty działań windykacyjnych wobec konsumentów oraz zastosowania odpowiednich środków w przypadku stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Efektom podjętych działań w omawianym zakresie jest znaczący spadek liczby skarg kierowanych do organu nadzoru na problemy dotyczące działań windykacyjnych banków.

6.3.4. Udzielanie promes kredytowych przez banki

W wyniku przeprowadzonej analizy wśród wybranych banków zdiagnozowano problemy związane z udzieleniem promes kredytowych, w szczególności: różnorodność w zakresie interpretacji przez banki pojęcia promesa, braku sprecyzowania zakresu określającego warunki oraz zasady udzielenia promes kredytowych, i in. W związku z powyższym skierowano pismo do

Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych z prośbą o podjęcie przez te instytucje zrzeczających stosownych działań zmierzających do wypracowania jednolitych standardów dobrych praktyk w zakresie wykorzystania instytucji promesy przy zawieraniu przez osoby fizyczne umowy o kredyt hipoteczny na zakup nieruchomości.

6.3.5. Bancassurance w zakresie ubezpieczeń okołokredytowych

Zbadano sposób wykorzystywania przez banki ochrony z umów ubezpieczenia, jako instrumentu ograniczającego zakres ryzyka kredytowego. W tym zakresie analizowano przede wszystkim grupowe umowy ubezpieczenia zawierane przez banki na rzecz kredytobiorców. Przystępując do takiej umowy, kredytobiorca zostawał objęty ochroną ubezpieczeniową i jednocześnie zobowiązany był do pokrycia kosztów składki ubezpieczeniowej, natomiast bank upoważniony był do odbioru odszkodowania. Ponadto analizie poddano niektóre umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego przy kredycie hipotecznym, w przypadku których banki przerzucały na klientów koszt składki, chociaż klient nie tylko

nie był beneficjentem tego ubezpieczenia, ale musiał się liczyć z regresem ubezpieczyciela po wypłacie odszkodowania na rzecz banku. Na bazie obu rodzajów ubezpieczeń skierowano do Prezesa UOKiK zawiadomienie o praktykach mogących naruszać zbiorowe interesy konsumentów, w postaci:

- żądania od klienta wniesienia opłaty tytułem pokrycia kosztów ubezpieczenia, w sytuacji, gdy znaczącą część tej opłaty stanowiło wynagrodzenie banku oraz
- żądania pokrycia przez klienta kosztów ubezpieczenia interesu majątkowego banku.

W trakcie prowadzonych czynności analizowane były również kwestie zwrotu niewykorzystanej części składki ubezpieczeniowej w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu w odniesieniu do umów zawartych zarówno przed, jak i po nowelizacji art. 813 § 1 Kodeksu cywilnego wprowadzonej z dniem 10.08.2007 r. dotyczącej zwrotu składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej w przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta. Weryfikowana była również praktyka banków dotycząca ofero-

wania ubezpieczenia jako formy zabezpieczenia kredytu osobom, które już na etapie podpisywania umowy nie spełniały warunków do objęcia ich ubezpieczeniem (np. obejmowanie ubezpieczeniem na wypadek utraty pracy osób, które nabyły uprawnienia emerytalne). W wyniku podjętych działań podmioty, których praktykę uznano za naruszającą interes ubezpieczonych, dokonały stosownych zmian w treści warunków umowy ubezpieczenia, jak również w zakresie samej praktyki.

6.3.6. Stosowanie instytucji niedozwolonego debetu w rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych

Prowadząc monitoring praktyk rynkowych nadzorowanych podmiotów stwierdzono stosowanie przez jeden z banków praktyki polegającej na umożliwieniu klientom dysponowania środkami pieniężnymi przekraczającymi saldo rachunku bankowego. Taką możliwość konsument powinien mieć wyłącznie po zawarciu umowy o charakterze kredytowym, odrębnej od umowy rachunku bankowego. Regulacja instytucji debetu niedozwolonego w przygotowanym przez bank Regulaminie Rachunków dla Konsumentów była fragmentaryczna, w szczególności nie sprecyzowano zasad powstania debetu niedozwolonego oraz nie określono jego maksymalnej wysokości. Jednocześnie w przypadku powstania niedozwolonego debetu bank naliczał oprocentowanie od kwoty przekroczenia według stawki odsetek maksymalnych.

Praktyka ta naruszała interes klientów banków oraz jednocześnie naruszała przepisy prawa, w tym w szczególności ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (zwłaszcza w zakresie badania zdolności kredytowej), ustawę z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, ustawę z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz art. 385¹ i art. 385³ pkt 7 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank uznał stanowisko organu nadzoru oraz podjął prace mające na celu zmianę treści Regulaminu w tym zakresie w celu dostosowania prowadzonej działalności do przepisów prawa.

6.3.7. Rzetelność przekazu reklamowego podmiotów nadzorowanych

W celu ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego przed nierzetelnymi informacjami reklamowymi, Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła monitoring przekazów reklamowych, polegający na przeglądzie materiałów informacyjno-reklamowych publikowanych przez, na zlecenie lub na rzecz podmiotów nadzorowanych przez KNF.

Monitoringiem były objęte przekazy reklamowe emitowane w wytypowanych tytułach prasowych i kanałach telewizyjnych. Okresowo dokonywane były przeglądy stron internetowych nadzorowanych podmiotów, jak również popularnych portali, gdzie rozpowszechniane są przekazy o charakterze reklamowym. Prowadzony był również wycinkowy przegląd ulotek reklamowych i druków informacyjnych podmiotów nadzorowanych. Ponadto gromadzone były informacje o nieprawidłowościach w zakresie przekazu reklamowego przesyłane przez odbiorców usług finansowych, m.in. za pośrednictwem udostępnionego w serwisie internetowym KNF formularza, umożliwiającego przekazywanie sygnałów o budzących zastrzeżenia komunikatach reklamowych.

Ocena przekazu reklamowego ma na celu ustalenie, czy badane treści nie naruszają przepisów prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w szczególności czy nie

wprowadzają odbiorców reklamy w błąd na etapie przedkontraktowym. Jako perspektywę oceny rzetelności komunikatów reklamowych przyjęto model przeciętnej odbiorcy usług finansowych. Ocena rzetelności przekazów reklamowych dokonywana była w sposób całościowy, z uwzględnieniem kontekstu całej kampanii reklamowej oraz sposobu i formy prezentacji informacji reklamowych, wpływających na odbiór przekazywanych treści.

Prowadzony w 2010 roku monitoring wskazał na utrzymanie dość dobrej ubiegłorocznej tendencji w zakresie skali problemów dotyczących nieprawidłowości występujących w informacjach reklamowych rozpowszechnianych przez podmioty rynku finansowego. W znacznym stopniu jest to efekt dotychczasowych działań Komisji Nadzoru Finansowego. W 2010 r. Urząd KNF zakwestionował 10 mogących wprowadzać w błąd przekazów reklamowych instytucji finansowych. Dotyczyły one nierzetelnego wykonywania obowiązków informacyjnych w przypadku funduszy inwestycyjnych, ubezpieczeń komunikacyjnych, kredytów konsumenckich oraz rachunków bankowych. W tych przypadkach Urząd KNF podjął interwencje nadzorcze, zalecające zaprzestanie rozpowszechniania niewłaściwie skonstruowanych przekazów reklamowych.

6.3.8. Wzmocnienie ochrony uczestników rynku kapitałowego

W okresie objętym Sprawozdaniem powołany został Zespół do spraw Wzmocnienia Ochrony Uczestników Rynku Kapitałowego, do którego zadań należało zapewnienie prawidłowej realizacji projektu w zakresie wzmocnienia ochrony uczestników rynku kapitałowego, w tym w szczególności w zakresie:

- ▶ równego dostępu do informacji poufnej;
- ▶ przeciwdziałaniu ujawnianiu informacji poufnych;
- ▶ przeciwdziałaniu oferowaniu usług finansowych bez zezwolenia;
- ▶ ograniczenia nierównego dostępu do rekomendacji udostępnianych publicznie;
- ▶ ustalenia adekwatnej relacji pomiędzy obowiązkami wynikającymi z ustawy dotyczącej informacji poufnej a rozpo-

ządzeniem w sprawie przekazywania informacji bieżących i okresowych;

- ▶ wyłączenia dostępu do informacji poufnych podmiotom świadczącym usługi z zakresu relacji inwestorskich;
- ▶ ograniczenia transakcji umówionych podczas sesji;
- ▶ wprowadzenia zasad dementowania informacji nierzetelnych w środkach masowego przekazu przez spółki publiczne.

Mając na uwadze powyższe Zespół dokonał oceny czynności koniecznych do podjęcia w celu wzmocnienia ochrony uczestników rynku kapitałowego i przygotował raport zawierający propozycje rozwiązań zmierzających do wzmocnienia ochrony uczestników rynku kapitałowego.

6.3.9. Pozostałe działania

Pozostałe działania dotyczyły eliminacji następujących praktyk rynkowych naruszających interesy klientów instytucji finansowych:

- ▶ przesyłania klientom zindywidualizowanych kart kredytowych, naliczania lub pobierania opłat mimo braku umowy o kartę kredytową;
- ▶ praktyki banków w zakresie wpłat i wypłat na rachunki bankowe bilonu waluty polskiej lub waluty obcej;
- ▶ praktyki banków w zakresie przenoszenia rachunków bankowych;

- ▶ darowizny na rzecz fundacji wpisanej we wzorzec umowy;
- ▶ ujawnienia danych osobowych poprzez zamieszczanie ich w ofertach prezentowanych na ekranach bankomatów;
- ▶ praktyk banków w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego;
- ▶ nieuznawania przez banki hipoteki ustanowionej notarialnie;
- ▶ sposobu rozpatrywania reklamacji kierowanych do podmiotów rynku finansowego przez nieprofesjonalnych odbiorców usług finansowych.

6.4. Obsługa merytoryczno-administracyjna sądu polubownego przy KNF

W 2010 roku prace dotyczące Sądu Polubownego przy KNF obejmowały obsługę merytoryczną i administracyjną, a także działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym.

■ TABELA 46. OBSŁUGA WNIOSKÓW KIEROWANYCH DO SĄDU POLUBOWNEGO PRZY KNF. ZESTAWIENIE OBEJMUJE DANE OD POCZĄTKU FUNKCJONOWANIA SĄDU POLUBOWNEGO PRZY KNF, TJ. OD 31 MARCA 2008 R.

	POSTĘPOWANIE ARBITRAŻOWE	POSTĘPOWANIE MEDIACYJNE	ŁĄCZNIE
Wnioski	158	120	278
Zgody	7 (w tym 6 spraw zakończonych)	9 (w tym 5 spraw zakończonych)	16 (w tym 2 zgody warunkowe)
Sprawy pozytywnie załatwione na rzecz powoda bez wdawania się w spór, zawarto ugodę lub złożono propozycję ugody	14	10	24
Odmowy	121	89	210
Inne (postępowanie bezprzedmiotowe, pozew odrzucony, wniosek wycofany, brak właściwości SP, nieuzupełnienie wniosku przez powoda)	10	5	15
Sprawy niezakończone (brak jeszcze odpowiedzi podmiotu)	6	7	13

Organizacja konferencji „Perspektywy rozwoju instytucji ADR na rynku finansowym”

W czerwcu 2010 r. zorganizowano konferencję na temat *Perspektyw rozwoju instytucji ADR na rynku finansowym*, skierowaną do profesjonalnych uczestników rynku finansowego i mającą na celu promocję wśród instytucji finansowych idei polubownego rozwiązywania sporów – ze szczególnym uwzględnieniem sporów, które występują w ich relacjach z klientami. Zadaniem konferencji było również przekazanie niezbędnych informacji i zachęcenie do korzystania z możliwości skutecznego i wygodnego sposobu rozwiązywania sporów, jakie stwarza postępowanie polubowne, w szczególności postępowanie medacyjne przed Sądem Polubownym przy KNF. Konferencja składała się z prezentacji oraz

paneli dyskusyjnych, ich uczestnikami były znane osoby reprezentujące instytucje pozasądowego rozwiązywania sporów, eksperci i praktycy zajmujący się mediacją i arbitrażem oraz przedstawiciele środowiska naukowego i rynku finansowego.

Sprawozdanie z działalności SP przy KNF

Zgodnie z Regulaminem Sądu Prezes Sądu Polubownego corocznie przedstawia KNF sprawozdanie z działania Sądu Polubownego za rok poprzedzający. Z drugim sprawozdaniem z działalności Sądu Polubownego przy KNF za okres 1 kwietnia 2009 – 31 marca 2010 roku KNF zapoznała się na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 2010 r.

Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie funkcjonowania rynku finansowego

7

7. Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie funkcjonowania rynku finansowego

7.1. Działania edukacyjne

7.1.1. Seminaria i warsztaty szkoleniowe przeprowadzone w ramach Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, realizując ustawowe zadanie organu nadzoru w zakresie edukacji finansowej, zorganizował w roku 2010 w ramach inicjatywy CEDUR 46 seminariów i warsztatów szkoleniowych, skierowanych do starannie wyselekcjonowanych grup uczestników, w których uczestniczyło łącznie ponad 3,3 tys. osób:

- ▶ przedstawiciele podmiotów nadzorowanych;
- ▶ przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania;
- ▶ miejskich i powiatowych rzeczników konsumentów;
- ▶ nauczycieli przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości*;
- ▶ przedstawiciele mediów.

Przeprowadzenie wspomnianych seminariów w 2010 r. stanowiło kontynuację projektu realizowanego w roku poprzednim pod marką CEDUR – Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku, która to marka wspomaga kształtowanie pozytywnego wizerunku misji edukacyjnej UKNF i zwiększa rozpoznawalność projektu w grupach docelowych. Seminaria szkoleniowe CEDUR, których prelegentami są pracownicy UKNF, dają możliwość przekazania unikatowej wiedzy oraz doświadczeń nadzorczych w transparentny sposób i spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników.

Organizacja seminariów CEDUR stanowi nie tylko realizację ustawowego zadania podejmowania działalności edukacyjnej w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, ale przyczynia się również do wypełniania celu nadzoru nad rynkiem finansowym i innych zadań nałożonych na KNF:

- ▶ podejmowania działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego (w szczególności – seminaria adresowane do przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości organów ścigania, jak również seminaria adresowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych dotyczące nowych regulacji nadzorczych);
- ▶ zapewnienie stabilności rynku finansowego (w szczególności seminaria dotyczące standardów zarządzania ryzykiem: wymogów kapitałowych wobec banków, firm inwestycyjnych oraz, w kontekście projektu Wyplacalność II – zakładów ubezpieczeń);
- ▶ zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego (w szczególności – seminaria adresowane do przedstawicieli mediów, miejskich i powiatowych rzeczników konsumenta oraz warsztaty dla metodyków i nauczycieli przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości*).

Uczestnicy wyżej wymienionych przedsięwzięć wysoko ocenili w ankietach poziom merytoryczny seminariów, jak również ich organizację. Jako istotną zaletę seminariów CEDUR wskazywano możliwość bezpośredniej dyskusji z przedstawicielami organu nadzoru na tematy merytoryczne. Informacje zawarte w ankietach wypełnianych przez uczestników są również wykorzystywane przy definiowaniu tematyki kolejnych spotkań odpowiedniej do potrzeb zainteresowanych. Szczegółowy harmonogram i tematyka seminariów CEDUR zorganizowanych w roku 2010 znajduje się w Tabelach 5.1 – 5.5 w Aneksie 5.

7.1.2. Inne działania edukacyjne o charakterze bezpośrednim

Wykonując zadania edukacyjne, UKNF prowadzi również szereg innych działań zmierzających do upowszechniania i popularyzacji wiedzy na temat zasad funkcjonowania rynku finansowego, wykorzystując w tym celu różne metody edukacji: zarówno bezpośrednie (warsztaty, wykłady, lekcje itp.), jak i pośrednie (publikacje edukacyjne, formy multimedialne, konkursy).

Do najważniejszych obszarów zainteresowań Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie edukacji finansowej należy:

- wzrost wiedzy i zaufania do rynku finansowego wśród potencjalnych konsumentów usług finansowych;
- wspieranie inicjatyw uczelni wyższych zmierzających do podniesienia poziomu merytorycznego konferencji, seminariów i warsztatów o tematyce związanej z rynkiem finansowym;
- podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* w szkołach ponadgimnazjalnych w zakresie treści związanych z ekonomią i finansami, jak również ochroną klienta usług finansowych;
- podniesienie poziomu wiedzy na temat rynku finansowego wśród studentów kierunków nieekonomicznych;
- upowszechnianie wiedzy nt. zasad funkcjonowania rynku finansowego (w szczególności z zakresu zarządzania ryzykiem, nowych regulacji prawnych i nadzorczych oraz ochrony uczestników rynku) w różnorodnych grupach interesariuszy rynku finansowego.

Inicjatywą, która oprócz celu edukacyjnego miała również zadanie wizerunkowe, była organizacja wykładów wybitnych ekonomistów:

- prof. Erica Maskina (laureata Nagrody im. Nobla w dziedzinie ekonomii z 2007 r.) pt. *Financial Crises: Why They Occur and What to Do about Them* – w dniu 25 października 2010 r.;
- prof. Vernona L. Smitha (laureata Nagrody im. Nobla w dziedzinie ekonomii z 2002 r.) pt. *The Housing Bubble and Crash that Engulfed the Economy: Casual Similarities with the 1920s, and the Aftermath* – w dniu 3 grudnia 2010 r.

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF współorganizował również dwa inne spotkania z wybitnymi ekonomistami:

- sesję specjalną *Current Financial Crisis* (w odpowiedzi na propozycję Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie) z udziałem prof. Edwarda Prescottta (laureat Nagrody im. Nobla w dziedzinie ekonomii z 2004 r.), prof. Xaviera Freixasa (Uniwersytet Pompeu Fabra w Barcelonie) oraz prof. Dimitriosą Tsomocosa (University of Oxford) – w dniu 11 czerwca 2010 r.;
- wykład honorowy prof. Roberta Mundella (laureat Nagrody im. Nobla w dziedzinie ekonomii z 1999 r.) pt. *The European Fiscal Reform and the Plight of the Euro* (w odpowiedzi na propozycję Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu) – w dniu 30 czerwca 2010 r.

W wykładach uczestniczyli przedstawiciele instytucji finansowych, administracji państwowej i środowiska akademickiego.

Szczególnym projektem edukacyjnym realizowanym na dużą skalę, adresowanym do młodzieży szkolnej i akademickiej był udział przedstawicieli UKNF w XIV Festiwalu Nauki. Eksperti Urzędu po raz kolejny przygotowali cykl zajęć na temat funkcjonowania rynku finansowego o charakterze lekcji, warsztatów i wykładów. Urząd KNF był organizatorem 6 spotkań weekendowych, 6 spotkań w ramach Klubu Młodzieżowego, 3 spotkań klubowych, 7 lekcji festiwalowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz 1 spotkania w ramach wieczoru z nauką. Szczegółowy wykaz tematów spotkań w ramach XIV edycji Festiwalu Nauki znajduje się w Tabeli 5.6 w Aneksie 5.

W ramach działalności edukacyjnej, UKNF brał czynny udział w organizowanych przez instytucje zewnętrzne inicjatywach o charakterze ogólnopolskim, mających na celu podnoszenie wiedzy i kompetencji ekonomicznych:

- VII Ogólnopolskiej Metodycznej Konferencji Naukowej „Przedsiębiorczość w warunkach globalizacji” i III Ogólnopolskim Zjeździe Nauczycieli Przedsiębiorczości, których głównym organizatorem był Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie;
- VI Ogólnopolskiej Konferencji Nauczycieli Przedsiębiorczości, której głównym organizatorem była Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego;
- warsztatach i konferencji w ramach projektu pomocowego „»Wspólny rynek« także dla przestępców...” współfinansowanego przez Komisję Europejską i realizowanego przez Szkołę Policji w Katowicach;
- warsztatach „Współpraca Policji i sektora bankowego w zakresie zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przestępczości związanej z funkcjonowaniem banku”, których głównym organizatorem była Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie;
- Szkole Letniej Akademia Liderów Rynku Kapitałowego, której głównym organizatorem była Fundacja 2065 im. Leśława A. Pagi;
- VII edycji Akademii Dobrego Państwa (w ścieżce tematycznej dot. kryzysu ekonomicznego i jego wpływu na funkcjonowanie państwa oraz gospodarki wolnorynkowej), której głównym organizatorem był Klub Jagielloński w Krakowie;
- Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej, której głównym organizatorem było Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

W zakresie realizacji projektów edukacyjnych, w 2010 r. UKNF współpracował z:

- Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Komendą Główną Policji, Centralnym Biurem Śledczym, Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie, Szkołą Policji w Katowicach – przy organizacji seminariów dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania;
- Prokuratorią Generalną Skarbu Państwa, Ministerstwem Gospodarki i Ministerstwem Sprawiedliwości – przy prowadzeniu seminariów dotyczących przerejestrowywania przedwojennych spółek prawa handlowego.

7.1.3. Działania edukacyjne o charakterze pośrednim

W 2010 r. trwały prace nad rozwojem uruchomionej w 2009 roku witryny internetowej manymany.info (pod adresem www.manymany.info), skierowanej do młodzieży szkolnej i studenckiej. Na stronie pojawiły się kolejne artykuły opisujące mechanizmy funkcjonowania oraz elementy rynku finansowego w Polsce, a także dotyczące tematyki ochrony klientów tego rynku. Zamieszczono również aplikację „Budżet osobisty” promującą praktyki zarządzania finansami osobistymi i planowania finansowego. Dzięki przystępnej dla internautów formie, treści zawarte na stronie w prosty sposób objaśniają mechanizmy domowego budżetu, emerytur, kart kredytowych oraz innych produktów finansowych. Serwis ten prócz treści edukacyjnych wyposażony jest w funkcjonalności umożliwiające internautom zadawanie pytań ekspertom zatrudnionym w Urzędzie KNF oraz korzystanie z zaawansowanych kalkulatorów – emerytalnego, budżetu domowego, hipotecznego, kredytowego oraz opłat manipulacyjnych funduszy inwestycyjnych. Ponadto, serwis zawiera blog oraz interaktywny quiz. W 2010 r. witryna promowana była w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem portali społecznościowych.

W lutym 2010 r. zakończono emisję w telewizji TV Biznes i Internecie (na stronie gospodarka.gazeta.pl pod zakładką „Mechanizmy rynkowe”) 24-odcinkowego cyklu popularzacyjnych programów telewizyjnych o tematyce gospodarczo-finansowej pod tytułem „Mechanizmy finansowe”, którego KNF była partnerem merytorycznym. W związku z pozytywnym odbiorem cyklu programów podjęto decyzję o jego kontynuacji oraz stworzeniu nowego cyklu pt. „Przedsiębiorczość”. Do końca 2010 r. wyemitowano w TVP Info oraz na stronie www.tvp.pl w dziale Publicystyka/Ekonomia i gospodarka 10 odcinków kontynuacji cyklu „Mechanizmy rynkowe” oraz 16 odcinków cyklu „Przedsiębiorczość”.

Od 2008 roku Urząd KNF organizuje konkurs o nagrodę Przewodniczącego KNF na pracę magisterską i doktorską z zakresu tematyki związanej z regulacjami i nadzorem nad rynkiem finansowym. W 2010 roku odbyła się II edycja konkursu na pracę magisterską o tematyce zgodnej z wyżej wymienionym zakresem. W konkursie wzięli udział absolwenci z ośrodków akademickich w całej Polsce.

W roku 2010 w ramach kontynuacji działalności wydawniczej UKNF opublikował następujące pozycje:

- broszurę „ABC inwestowania w fundusze inwestycyjne” w ramach cyklu *Poradnik inwestora*;
- broszurę „Vademecum członkostwa w otwartych funduszach emerytalnych” w ramach cyklu *Poradnik klienta usług finansowych*;
- książkę „Rynek kapitałowy i terminowy”;
- w ramach cyklu *Materialy i opracowania Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego* raporty:
  - „Polski rynek finansowy w obliczu kryzysu finansowego w latach 2008-2009”, zawierający opis analizy skuteczności środków zapobiegawczych, podjętych przez Narodowy Bank Polski, Ministerstwo Finansów oraz Komisję Nadzoru Finansowego i jej Urząd, w obliczu kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych;
  - „Źródła narastania akcji kredytowej w warunkach integracji walutowej. Przyczyny boomów kredytowych w Irlandii, Hiszpanii i Portugalii”, zawierający przegląd doświadczeń innych państw związanych z wprowadzaniem euro, w szczególności związanych z negatywnymi sprzężeniami zwrotnymi między spadkiem realnych stóp procentowych i nie zrównoważonym wzrostem akcji kredytowej;
  - „Produkty strukturyzowane w Polsce w latach 2000-2010”, koncentrujący się na międzysektorowym charakterze produktów strukturyzowanych, analizie stóp zwrotu i marż oraz przykładach nadzoru nad produktami strukturyzowanymi w różnych krajach.

Wydawnictwa te są dystrybuowane do bibliotek, szkół ponadgimnazjalnych, szkół wyższych oraz instytucji rynku finansowego.

W 2010 r. opracowano również raport pt. „Usługi bankowości elektronicznej dla klientów detalicznych – charakterystyka i zagrożenia” oraz jego uzupełnienie: „Przewodnik klienta usług bankowości elektronicznej.” Publikacje przeznaczone są dla indywidualnych klientów banków korzystających lub planujących korzystać z usług bankowości elektronicznej (transakcji bankowymi kartami płatniczymi, bankowości internetowej oraz bankowości telefonicznej, w tym tzw. mobile banking). Wspomniane publikacje są dostępne na stronie internetowej KNF.

7.2. Polityka informacyjna

7.2.1. Działalność informacyjna

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w ramach polityki informacyjnej realizuje następujące zadania:

- utrzymuje bezpośrednie kontakty z podmiotami zewnętrznymi m.in. poprzez wyspecjalizowane Centrum Informacyjne Komisji;
- utrzymuje kontakty z przedstawicielami mediów i przekazuje odpowiedzi na ich pytania;
- publicznie prezentuje stanowiska oraz wyniki prac Komisji i jej Urzędu;
- informuje o działaniach, inicjatywach i programach prowadzonych przez Komisję;
- komentuje wydarzenia na rynku finansowym.

W 2010 roku w mediach ukazało się 49 579 materiałów zawierających odniesienia do KNF lub UKNF, z czego: w Internecie – 43 876 (w tym ok. 30,4 tys. raportów ESPI), prasie – 4 917 (w tym w prasie regionalnej – 448), radiu – 463 oraz telewizji – 323.

Równoległe do współpracy z mediami ogólnopolskimi, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził również akcje informacyjne skierowane do społeczności lokalnych. W 2010 r.

7.2.2. Serwis internetowy

Głównym narzędziem prowadzenia przez UKNF działań informacyjnych jest serwis internetowy.

Informacje prezentowane w serwisie internetowym dotyczące Komisji jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym obejmują m.in. zadania i skład Komisji, komunikaty z posiedzeń, strukturę organizacyjną Urzędu Komisji, zadania departamentów, dane kontaktowe, zamówienia publiczne, ogłoszenia o pracy oraz ostrzeżenia publiczne. Ponadto serwis zawiera szeroką informację na temat nadzorowanych rynków – aktualne zesta-

7.2.3. Centrum Informacyjne Komisji

Centrum Informacyjne Komisji prowadzone przez Departament Relacji Zewnętrznych jest miejscem bezpośredniego kontaktu z osobami z zewnątrz. W Centrum Informacyjnym udostępniane są w wersji papierowej prospekty emisyjne oraz elektroniczne

zorganizowano warsztaty dla mediów regionalnych dotyczące ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego oraz zmian w prawie mających wpływ na podstawowe produkty finansowe. Ponadto opracowano 11 komunikatów dedykowanych dla mediów regionalnych oraz rozdystrybuowano wśród mieszkańców 89 miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców, 200 tysięcy ulotek z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rynku finansowego w Polsce.

Zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) i towarzyszącego jej rozporządzenia MSWiA, Komisja jest zobowiązana do udostępnienia w określonym zakresie informacji na stronach podmiotowych „Biuletynu Informacji Publicznej” (BIP), wydzielonych jako autonomiczna część serwisu internetowego Komisji.

W ramach realizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej w 2010 r. rozpatrzono 37 wniosków o dostęp do informacji publicznej.

wienia podmiotów działających na poszczególnych rynkach, dane finansowo-statyczne, publikacje (raporty i opracowania tematyczne), akty prawne, w tym także akty prawa wspólnotowego, informacje na temat aktywności w ramach instytucji UE i inne. W 2010 r. zarejestrowano prawie 11 mln odwiedzin w serwisie internetowym KNF.

Serwis jest adresowany przede wszystkim do osób poszukujących informacji na temat działań organu nadzoru oraz danych i analiz dotyczących nadzorowanych rynków.

wersje bieżących i okresowych raportów spółek, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF. Głównym zadaniem Centrum Informacyjnego jest prowadzenie i koordynacja działalności informacyjnej Urzędu Komisji.

7.3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

7.3.1. Współpraca z uczestnikami rynku finansowego

W 2010 roku kontynuowano regularne spotkania kierownictwa UKNF z podmiotami nadzorowanymi oraz z organizacjami zrzeszającymi uczestników rynku finansowego. Spotkania odbywały się w 4 grupach tematycznych: sektor bankowy, rynek kapitałowy, ubezpieczenia oraz rynek emerytalny. Inicjatywa ta ma przede wszystkim na celu rozwój standardów komunikacji i współpracy

z rynkiem, jak również zwiększa możliwości dokonania oceny poziomu satysfakcji wszystkich jego uczestników. Urząd Komisji w okresie objętym sprawozdaniem zorganizował 12 edycji „Spotkań z rynkiem”. Szczegółowy harmonogram spotkań znajduje się w Tabeli 5.7 w Aneksie 5.

7.3.2. Prace prowadzone na forum Rady Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów

Przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w 2010 roku brali udział w pracach Rady Rozwoju Rynku Finansowego (RRRF), będącej organem opiniodawczo-doradczym, powołanym przez Ministra Finansów.

W ramach prac RRRF pracownicy Urzędu Komisji uczestniczyli w pracach następujących grup roboczych:

- ds. przeglądu regulacji prawa bankowego, w ramach której dyskutowali zmiany przepisów regulujących zasady i tryb powierzania przez bank wykonywania czynności z zakresu działalności bankowej podmiotom zewnętrznym (tzw. outsourcing bankowy);
- ds. odwróconego kredytu hipotecznego, w ramach której opiniowali projekt założeń do projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym;
- ds. przeglądu regulacji prawa ubezpieczeń gospodarczych, efektem prac której jest między innymi projekt ustawy z dnia

23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w pracach nad projektem, zgłaszając szereg regulacji poprawiających sytuację ubezpieczających oraz ubezpieczonych (m.in. zapewniając zwiększenie ich wiedzy o mechanizmie automatycznego wznowiania ochrony ubezpieczeniowej oraz ułatwiając składanie oświadczeń woli dotyczących wykonywania i rozwiązywania umów ubezpieczenia poprzez agentów ubezpieczeniowych);

- ds. finansowania kosztów nadzoru, w ramach której powołano zespół ds. transparentności wydatków oraz zespół ds. określenia sposobu i zakresu obliczania składki;
- ds. nowelizacji ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, wyrażając krytyczne stanowisko wobec propozycji szerszego wykorzystania listu zastawnego jako elementu finansowania przez banki kredytów hipotecznych.

7.3.3. Współpraca z Narodowym Bankiem Polskim

Zasady współpracy określa umowa zawarta pomiędzy Prezesem NBP a Przewodniczącym KNF na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, a w obu instytucjach funkcjonują koordynatorzy ds. współpracy i wymiany informacji. W roku 2010 trwały wspólne prace nad przygotowaniem aneksu do umowy z dnia 14 grudnia 2007 r. – podpisanie aneksu zostało zaplanowane na styczeń 2011 r. Aneks modyfikuje zakres przekazywanych danych, dostosowując go m.in. do zmian w przepisach prawa oraz wprowadza bezpieczną komunikację elektroniczną pomiędzy obiema instytucjami.

KNF prowadzi stałą dwustronną współpracę w zakresie wymiany informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań banku centralnego i organu nadzoru nad rynkiem finansowym. NBP jest przede wszystkim dostawcą danych z zakresu

sprawozdawczości ostrożnościowej sektora bankowego. Z kolei KNF przekazuje do NBP szereg danych z rynku kapitałowego oraz sektora ubezpieczeniowego i emerytalnego, wykorzystywanych przez NBP do prowadzenia analiz makroekonomicznych i sprawozdawczości do Europejskiego Banku Centralnego. KNF przekazuje także NBP dane niezbędne do oceny prawidłowości wysokości rezerw obowiązkowych banków.

KNF współpracował także z NBP w zakresie zawartości merytorycznej Systemu Informacji Sprawozdawczej oraz w podejmowanych działaniach nadzorczych w obszarze sprawozdawczości bankowej. W trakcie 8 inspekcji kompleksowych UKNF przeprowadził kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych.

7.3.4. Współpraca z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym

Zasady współpracy pomiędzy KNF a Bankowym Funduszem Gwarancyjnym określa „Umowa o współpracy i wymianie informacji pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego a Bankowym Funduszem Gwarancyjnym” zawarta w dniu 12 czerwca 2008 r.

Współpraca Urzędu KNF z BFG polegała głównie na prowadzeniu z BFG korespondencji, tj. przesyłaniu informacji,

o których mowa w umowie, w tym z inicjatywy własnej, jak i w odpowiedzi na kierowane przez BFG do KNF zapytania dotyczące konkretnych banków lub zagadnień. Elementem współpracy pomiędzy KNF a BFG były również spotkania Dyrektorów Zarządzających Pionu Nadzoru Bankowego UKNF z Prezesem BFG. Ponadto, UKNF aktywnie uczestniczy w pracach nad nowelizacją aktów prawnych regulujących funkcjonowanie BFG.

7.3.5. Prace w ramach Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczypospolitą Polską

Przedstawiciele UKNF biorą aktywny udział w pracach Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczypospolitą Polską¹⁹, których zadaniem jest odpowiednie przygotowanie naszego kraju do przyjęcia wspólnej waluty:

- Zespół Roboczy ds. Sektora Finansowego – przedstawiciel UKNF jest wiceprzewodniczącym Zespołu, który w trakcie 2010 roku odbył 8 spotkań. Zadaniem Zespołu jest koordynacja przygotowań polskich instytucji finansowych do przyszłego wprowadzenia wspólnej waluty.
- Zespół Roboczy ds. Ochrony Konsumentów, którego członkiem jest przedstawiciel UKNF, w 2010 r. odbył 6 spotkań. Głównym przedmiotem prac Zespołu było przygotowanie analizy na temat działań podjętych w innych państwach w związku z przyjęciem euro w zakresie nieuczciwych praktyk rynkowych, podwójnej ekspozycji cen oraz opracowania zasad monitorowania cen.
- Zespół Roboczy ds. Makroekonomicznych – przedstawiciel UKNF uczestniczył w 2010 r. w 6 posiedzeniach. Praca Zespołu w tym czasie koncentrowała się na dokonaniu przeglądu doświadczeń innych państw związanych z wypełnianiem kryteriów konwergencji i wprowadzaniem euro. Efektem tych prac było opracowanie we wrześniu 2010 r. raportu pt.

„Źródła narastania akcji kredytowej w warunkach integracji walutowej. Przyczyny boomów kredytowych w Irlandii, Hiszpanii i Portugalii”. Raport stanowi część przeglądu doświadczeń innych państw związanych z wprowadzaniem euro. Analiza zawarta w raporcie koncentruje się na ocenie zmian gospodarczych zachodzących w krajach, w których wyraźnie zarysowały się negatywne sprzężenia zwrotne między spadkiem realnych stóp procentowych i nie zrównoważonym wzrostem akcji kredytowej w trakcie przygotowania lub/i po przystąpieniu do obszaru wspólnej waluty.

- Zespół Roboczy ds. Dostosowań Prawnych – przedstawiciel UKNF uczestniczył w 2010 r. w kolejnych 7 posiedzeniach. Prace zespołu zmierzają do przeprowadzenia szeroko zakrojonych zmian w obowiązującym prawie, które muszą zostać wprowadzone w życie przed dniem przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty.

Przedstawiciel UKNF bierze również udział w posiedzeniach Narodowego Komitetu Koordynacyjnego do spraw Euro, który w roku 2010 zebrał się dwukrotnie. Rolą działającego przy Radzie Ministrów NKK jest inicjowanie i koordynowanie działań organów administracji w zakresie przygotowania RP do przyszłego przyjęcia euro.

7.3.6. Współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego oraz ze środowiskiem biegłych rewidentów

W 2010 r. przygotowano informacje dla Komisji Nadzoru Audytowego (dalej „KNA”), które dotyczyły m.in. zestawienia podmiotów badających sprawozdania finansowe banków za 2009 rok oraz zestawienie kluczowych biegłych rewidentów badających te sprawozdania.

W 2009 roku powołano Komitet ds. relacji z biegłymi rewidentami (w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich pionów UKNF), do którego zadań należy w szczególności:

- koordynacja relacji z biegłymi rewidentami w ramach Urzędu;
- opracowanie zasad relacji Urzędu z biegłymi rewidentami;
- współpraca z przedstawicielami Urzędu KNA;

- przygotowywanie lub opiniowanie propozycji ujednoczenia regulacji prawnych dotyczących relacji biegły rewident a organ nadzoru;
- organizowanie cyklicznych spotkań z biegłymi rewidentami w sprawach dotyczących funkcjonowania rynku finansowego;
- inicjowanie spotkań z biegłymi rewidentami w przypadku zidentyfikowania problemów wymagających uzgodnienia wspólnego stanowiska;
- przygotowywanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian standardów rewizji finansowej;
- zbieranie informacji na temat postępowań dyscyplinarnych w stosunku do biegłych rewidentów, którzy nie zachowali

¹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2009 r.

naależytej staranności w trakcie wykonywania czynności rewizji finansowej;

- opracowanie Rekomendacji dotyczących funkcjonowania komitetów audytu w podmiotach nadzorowanych;
- koordynacja prac Urzędu w zakresie regulacji i wytycznych dotyczących rewizji finansowej na forum międzynarodowym.

W 2010 r. Komitet ds. relacji z biegłymi rewidentami w ramach wykonywanych zadań podejmował działania w zakresie:

- współpracy z przedstawicielami KNF wchodzącymi w skład KNA w związku z przygotowywanymi materiałami na posiedzenie KNA;
- przygotowywania uwag do projektu Krajowych Standardów Rewizji Finansowej, które zostały przekazane do zatwierdzenia przez KNA;
- przygotowywania stanowiska w sprawie stosowania art. 86 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym w zakresie formy powierzenia radzie nadzorczej zadań komitetu audytu;
- przygotowania projektu zmian do ustaw sektorowych dotyczących niestosowania ustawy Prawo zamówień publicznych przy wyborze przez KNF podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w razie powzięcia wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji finansowych przekazywanych przez podmioty nadzorowane przez KNF oraz ujednolicających brzmienie ustaw sektorowych w tym zakresie;
- zorganizowania spotkania przedstawicieli KNF z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych;
- omówienia i zgłoszenia uwag do projektu odbiurokratyzowania rynku finansowego w zakresie postulatów zgłoszonych przez przedstawicieli rynku kapitałowego;
- przygotowania dla KNA stanowiska KNF w zakresie dokumentu „Niezależność a sieć”²⁰ dotyczącego niezależności biegłych rewidentów jako problemu systemowego;
- sporządzenia statystycznego zestawienia w zakresie zbadanych sprawozdań finansowych podmiotów objętych nadzorem KNF oraz zestawienia rodzajów opinii wydanych przez kluczowych biegłych rewidentów badających sprawozdania finansowe ww. podmiotów za rok 2009;
- przeprowadzenia analizy dotyczącej badania sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń sporządzonych za rok 2009;
- opracowania stanowiska KNF w sprawie dokumentu wydanego przez KE „Zielona Księga – Polityka badania sprawozdań

finansowych, lekcja wyciągnięta z kryzysu.” (stanowisko dotyczy wszystkich podmiotów nadzorowanych przez KNF, które zgodnie z ustawą o rachunkowości mają obowiązek badania sprawozdań finansowych);

- wydania Rekomendacji w sprawie funkcjonowania Komitetu Audytu;
- przygotowania do zaprezentowania na posiedzeniu KNA dokumentu „Wyniki analizy zbadanych skonsolidowanych sprawozdań finansowych i sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych za ostatni rok obrotowy sporządzonych zgodnie z MSR. Analiza przeprowadzona w 2010 r. Rekomendacje dla biegłych rewidentów”;
- przygotowania Rekomendacji dla biegłych rewidentów w zakresie wykrywania oszustw oraz nadużyć prawa na podstawie Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej;
- zorganizowania spotkania przedstawicieli UKNF z biegłymi rewidentami w sprawie zasad tworzenia rezerwy na ryzyka niewygasłe wykazywanej w sprawozdaniach finansowych zakładów ubezpieczeń.

W trakcie spotkań przedstawicieli Urzędu KNF z biegłymi rewidentami omawiane były następujące zagadnienia dotyczące:

- roli biegłego rewidenta w systemie finansowym oraz współpracy organu nadzoru z biegłymi rewidentami;
- przygotowanych uwag do dokumentu „Zielona Księga – Polityka badania sprawozdań finansowych, lekcja wyciągnięta z kryzysu”;
- obszarów ryzyka zidentyfikowanego przez biegłych rewidentów w trakcie badania sprawozdań finansowych sporządzonych przez emitentów za 2009 r.

W powyższym zakresie przedstawiciele UKNF przygotowali i zaprezentowali raport pt. „Zgodność sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych z MSR. Analiza przeprowadzona w 2009 r.”. Natomiast przedstawiciele podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zaprezentowali opinie w zakresie:

- obszarów, na które biegli rewidentzi zwracają uwagę w związku ze świadczeniem usług na rzecz emitentów oraz obszarów, na które należałoby zwrócić uwagę podczas nadzoru nad sprawozdawczością finansową emitentów papierów wartościowych;
- rozwiązań mających na celu podwyższenie jakości sprawozdań finansowych sporządzanych przez emitentów papierów wartościowych;
- pierwszych doświadczeń biegłych rewidentów ze współpracy z komitetami audytu.

²⁰ definicja sieci zawarta jest w art. 2 pkt. 9 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649)

7.3.7. Współpraca z mediami

Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi otwartą politykę informacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują, m.in.:

- ▶ publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji i jej Urzędu;
- ▶ informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez Komisję i Urząd;
- ▶ komentowanie wydarzeń na rynku finansowym;
- ▶ utrzymywanie dobrych kontaktów z przedstawicielami mediów i odpowiadanie na ich pytania.

7.3.8. Współpraca z innymi instytucjami

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd Komisji współpracował z:

- ▶ Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) na podstawie zadań wynikających z regulaminu Urzędu KNF, w związku z wymogami ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2001, Nr 110, poz. 1189, z późn. zm.);
- ▶ Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) w związku z wymogami ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. 2008 nr 63 poz. 394);
- ▶ Związkiem Maklerów i Doradców w związku z czynnościami nadzorczymi wobec maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych;
- ▶ Polską Izbą Ubezpieczeń (dalej „PIU”):
  - w związku z wprowadzeniem nowego rejestru agentów ubezpieczeniowych (RAU),
  - w konferencjach organizowanych przez PIU w charakterze prelegentów,
  - w pracach Podkomisji Rachunkowości, do której zadań należy analizowanie przepisów prawa bilansowego dot. rynku ubezpieczeniowego, identyfikowanie problemów rachunkowych i występowanie z propozycją nowelizacji przepisów, wnoszenie uwag i komentarzy do projektów zmian przepisów z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej, a także organizowanie konferencji w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości,
  - w pracach Grupy roboczej ds. wypracowania standardów współpracy audytorów wewnętrznych i zewnętrznych, w skład której wchodzi przedstawiciele zakładów ubezpieczeń, reprezentanci Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, firmy Ernst&Young, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego

W 2010 r. w kontaktach z mediami położono szczególny nacisk na dwa aspekty: otwartość komunikacyjna oraz stałe zwiększanie roli Internetu jako kanału komunikacji. Szczegółowe działania w zakresie współpracy z mediami skupiły się na następujących obszarach:

- ▶ komunikatach informacyjnych;
- ▶ konferencjach prasowych;
- ▶ wywiadach tradycyjnych;
- ▶ serwisie internetowym;
- ▶ monitorowaniu mediów;
- ▶ artykułach autorstwa przedstawicieli UKNF.

wego i Polskiej Izby Ubezpieczeń. Celem Grupy jest opracowanie zbioru dobrych praktyk w zakresie wzajemnych relacji audytora wewnętrznego z biegłym rewidentem,

- w pracach Podkomisji ds. Audytu i Kontroli Wewnętrznej, która w 2010 r. przygotowała i opublikowała programy audytów procesu tworzenia produktu, ustalania i monitorowania składki, sprzedaży, zarządzania inwestycjami oraz bezpieczeństwa informacji,
- w pracach Komisji ds. Przeciwdziałania Przemocności Ubezpieczeniowej, która podejmuje prace problemowe nad określonymi rodzajami przestępstw oraz konkretnymi zjawiskami, tj. m.in. działanie niektórych kancelarii odszkodowawczych,
- w pracach Grupy ds. sprawozdawczości UFK, której celem było opracowanie projektu nowych regulacji prawnych, które miałyby zastąpić aktualnie obowiązujące rozporządzenie. Grupa robocza przygotowała projekt nowego rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie rocznych i półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, który został przekazany do Ministerstwa;
- ▶ Komitetem Standardów Rachunkowości, do którego zadań należy między innymi wydawanie Krajowych Standardów Rachunkowości, opiniowanie aktów prawnych w zakresie rachunkowości, a także analiza i opiniowanie projektów Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz projektów ich zmian;
- ▶ Głównym Urzędem Statystycznym w ramach realizacji Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2010, przekazując dane dotyczące rynku otwartych funduszy emerytalnych, powszechnych towarzystw emerytalnych oraz sektora ubezpieczeń; brano również czynny udział w opracowaniu programu badań na rok 2011.

Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym

8

8.0

(0.08)

+0.0081

+0.08

8. Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym

8.1. Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym

W 2010 r. UKNF prowadził 9 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce lub do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji, które dotyczyły:

- ujawnienia tajemnicy zawodowej;
- ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej;
- manipulacji instrumentem finansowym;
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków informacyjnych;
- dokonywania transakcji w okresach zamkniętych.

W 2010 r. Komisja prowadziła 104 postępowania administracyjne w zakresie następujących ustaw:

- o obrocie instrumentami finansowymi – 9;
- o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych – 52;
- o funduszach inwestycyjnych – 10;
- o działalności ubezpieczeniowej – 3;
- o ubezpieczeniach obowiązkowych – 20;
- o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 5;
- inne – 5.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 5;
- dokonania transakcji na akcjach emitenta w okresie zamkniętym (art. 159 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1;
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązku informacyjnego (art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1;
- nierzetelnego sporządzenia rekomendacji (art. 42 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1;

- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 25;
- nie wywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej oraz art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie publicznej) – 18;
- niewywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji w ustawowym terminie (art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1;
- nabycia akcji emitenta oraz zwiększenia udziału bez wymaganego prawem ogłoszenia wezwania (art. 72 ustawy o ofercie publicznej) – 1;
- naruszenia wymogów dotyczących ogłoszenia wezwania (art. 77 ustawy o ofercie publicznej) – 1;
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącem naruszeniem przez emitenta art. 56 ustawy o ofercie (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie) – 3;
- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych w związku z opóźnieniem publikacji informacji (art. 57 ust. 3 ustawy o ofercie) – 2;
- niedopełnienia przez emitenta lub wprowadzającego obowiązku przekazania aneksu do prospektu emisyjnego niezwłocznie po powzięciu wiadomości o błędach w treści prospektu emisyjnego lub znaczących czynnikach, które uzasadniają jego przekazanie (art. 51 ust. 2 ustawy o ofercie publicznej) – 1;
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne stanowiących naruszenie przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu, interesów zleceniodawcy (art. 167 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1;
- nieprawidłowości związanych z przekazywaniem raportów bieżących i informacji do Komisji (art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1;
- nieprawidłowości dotyczące naruszenia przepisów prawa w związku z wykonywaniem działalności przez towarzystwa

- i fundusze inwestycyjne (art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 3;
- nieprawidłowości dotyczące naruszenia przepisów prawa lub obowiązków wynikających z umowy o prowadzenie rejestru aktywów funduszu inwestycyjnego w związku z wykonywaniem działalności przez depozytariusza (art. 232 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1;
- naruszenia przepisów prawa w związku z planowanym nabyciem i zbyciem akcji towarzystwa (art. 54 i 57 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 4;
- wykonywania prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów (art. 104 ust. 7 w zw. z art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1;
- naruszenia przepisów prawa, statutu, zawartych umów ubezpieczenia (art. 212 ust. 1, pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 3;
- niedotrzymania terminu w zakresie likwidacji szkody (art. 14 ust. 3a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 16,

- naruszenia obowiązków informacyjnych wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (art. 102 i 105 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 4;
- naruszenia przepisów prawa przez towarzystwo emerytalne (art. 204 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 5;
- inne (umorzenie kary administracyjnej lub rozłożenie jej na raty – art. 67a ordynacji podatkowej) – 5.

W 2010 r. wydano 82 decyzje administracyjne w powyższych postępowaniach administracyjnych:

- 61 w pierwszej instancji (w tym 49 o nałożeniu kary pieniężnej, 4 o odmowie umorzenia kary, umorzeniu kary bądź rozłożeniu jej na raty, 1 o nałożeniu kary i wykluczeniu z obrotu oraz 7 o umorzeniu postępowania w przedmiocie nałożenia kary);
- 21 na skutek wniosku strony o ponowne rozpatrzenie sprawy (w tym 19 o utrzymaniu w mocy decyzji wydanej w pierwszej instancji oraz 2 o umorzeniu decyzji I instancji i nałożeniu kary pieniężnej w niższej wysokości).

■ TABELA 47. LICZBA I RODZAJ POSTĘPOWAŃ PROWADZONYCH PRZEZ KOMISJĘ W LATACH 2007-2010

RODZAJ POSTĘPOWANIA	2007		2008		2009		2010	
	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ
Wyjaśniające	27	50	13	8	7	9	6	5
Administracyjne	37	35	71	68	62	64	69	64
Razem	64	85	84	76	69	73	75	69

Komisja nałożyła w 2010 r. kary pieniężne w łącznej wysokości 6350 tys. zł, w tym:

- na emitentów – 2780 tys. zł,
- na towarzystwa funduszy inwestycyjnych – 900 tys. zł,
- na zakłady ubezpieczeń – 680 tys. zł,

- na towarzystwa emerytalne – 300 tys. zł,
- na osoby fizyczne – 1690 tys. zł.

Ponadto wydano 1 karę wykluczającą na czas określony akcje emitenta z obrotu na rynku regulowanym.

8.2. Postępowania administracyjne prowadzone wobec pośredników finansowych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze nadzoru nad działalnością pośredników finansowych należy prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach:

- agentów ubezpieczeniowych, w szczególności zakazu korzystania zakładu ubezpieczeń z ich usług;
- brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych;
- osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych;
- agentów firm inwestycyjnych;
- podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych;
- maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych.

W 2010 r. Komisja prowadziła 217 postępowań administracyjnych o charakterze sankcyjnym, w zakresie następujących ustaw:

- o pośrednictwie ubezpieczeniowym – 5;
- o obrocie instrumentami finansowymi – 18;
- o funduszach inwestycyjnych – 1;
- o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 193.

Prowadzone postępowania dotyczyły:

- nieterminowego składania do organu nadzoru wniosków o dokonanie zmian treści wpisu w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych na skutek zaistniałych zmian danych objętych wpisem do rejestru brokerów ubezpieczeniowych (art. 46 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym) – 3;
- braku obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmującego szkody wyrządzone osobie poszukującej ochrony ubezpieczeniowej, ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub osobie uprawnionej z umowy ubezpieczenia, w tym także szkody wyrządzone przez osoby fizyczne, przez które broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie, oraz podmioty, o których mowa w art. 25.(art. 22 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym) – 2;
- ujawnienia tajemnicy zawodowej (art. 159 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, art. 148 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, regulacje wewnętrzne firmy inwestycyjnej) – 4;

- naruszenia zakazu łączenia stanowisk i ujawnienia tajemnicy zawodowej (art. 47 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, art. 159 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi) – 1;
- ujawnienia informacji poufnych (art. 156 ust. 2 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 6;
- wykorzystania informacji poufnych (art. 156 ust. 1 pkt 1d ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 4;
- sprawowania niewłaściwego nadzoru nad wykonywaniem czynności maklerskich (art. 98a ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, rozporządzenia wykonawcze do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, regulacje wewnętrzne firmy inwestycyjnej) – 2;
- naruszenia obowiązków informacyjnych agenta firmy inwestycyjnej (art. 81 ust. 8 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1;
- naruszenia obowiązków informacyjnych dystrybutora jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych (art. 32 ust. 9 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1;
- niespełniania warunków koniecznych do uzyskania wpisu do rejestru (skazanie prawomocnym wyrokiem sądowym – art. 94 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 1997 r., Nr 139, poz. 934 ze zm.) lub wykonywania czynności akwizycyjnych z naruszeniem przepisów prawa – art. 94 ust. 4 pkt 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 193.

W 2010 r. wydano 217 decyzji administracyjnych w powyższych postępowaniach administracyjnych:

- 5 w pierwszej instancji (w tym 5 o nałożeniu kary pieniężnej);
- 15 w pierwszej instancji w sprawach maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych (w tym 2 o zawieszeniu uprawnień do wykonywania zawodu na okres 1 roku, 3 o skreśleniu z listy doradców inwestycyjnych oraz 10 o umorzeniu postępowań administracyjnych);
- 193 w sprawach wykreślenia z rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych (w tym 104 o wykreśleniu oraz 89 o umorzeniu postępowania).

Komisja nałożyła w 2010 r. kary pieniężne w łącznej wysokości 9000 zł na brokerów ubezpieczeniowych.

8.3. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

W 2010 r. Urząd Komisji skierował do Prokuratury Okręgowej w Warszawie 53 zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa m.in. w zakresie następujących aktów prawnych:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2010, Nr 211, poz. 1384 j.t.) – 16 zawiadomień;
- ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 j.t. z późn. zm.) – 16 zawiadomień;
- ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004, Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. 2002, Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) – 5 zawiadomień;
- ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2010 r., Nr 4, poz. 276 z późn. zm.) – 2 zawiadomienia;
- ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2009, Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) – 3 zawiadomienia;
- ustawy o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2002, Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2010, Nr 11, poz. 66 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. 2003, Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- ustawy Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2003, Nr 188, poz. 1848 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- ustawy o podpisie elektronicznym (Dz.U. 2001, Nr 130, poz. 1450 z późn. zm.) – 1 zawiadomienie;
- Kodeksu karnego – 4 zawiadomienia;
- Kodeksu spółek handlowych – 1 zawiadomienie.

■ TABELA 48. ZAWIADOMIENIA SPORZĄDZONE W LATACH 2007-2010 Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	LICZBA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA			
	2007	2008	2009	2010
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	8	11	10	6
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	8	13	16	6
Art. 295 (wykonywanie bez zezwolenia działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 lub ust. 2 lub art. 209) i art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)	14	2	2	-
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie i raportach)	4	7	3	14
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu maklerskimi instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	4	1	4	3
Inne *	9	8	7	24
Razem	47	42	42	53

* Naruszone normy prawne:

Art. 99 ustawy o ofercie publicznej (publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych bez zezwolenia),

Art. 103 ustawy o ofercie publicznej (nie przekazanie aneksu do prospektu lub memorandum informacyjnego),

Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi),

Art. 179 ustawy o obrocie (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej),

Art. 171 ustawy Prawo bankowe (prowadzenie działalności polegającej na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób),

Art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie, sporządzanie sprawozdań finansowych niezgodnie z przepisami ustawy),

Art. 35 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (niedopełnienie obowiązku rejestracji transakcji podlegających obowiązkowi rejestracji),

Art. 289 ustawy o funduszach inwestycyjnych (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej, o której mowa w ustawie),

Art. 57 ustawy o giełdach towarowych (prowadzenie giełdy towarowej bez wymaganego zezwolenia),

Art. 47 ust. 1 i art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez zezwolenia, używanie określeń wskazujących na wykonywanie działalności w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego bez zezwolenia),

Art. 54 ustawy o ochronie danych osobowych (niedopełnienie przez administratora danych obowiązku poinformowania osoby, której dane dotyczą, o jej prawach lub przekazania tej osobie informacji umożliwiających korzystanie z praw przyznanych jej w ustawie),

Art. 232 ustawy o działalności ubezpieczeniowej (ujawnienie tajemnicy dotyczącej umów ubezpieczenia),
 Art. 267a ustawy Prawo spółdzielcze (działanie na szkodę spółdzielni),
 Art. 585 ksh (działanie na szkodę spółki),
 Art. 191 kk (groźba bezprawna),
 Art. 226 kk (zniewaga funkcjonariusza),
 Art. 286 § 1 kk (oszustwo),
 Art. 296 § 3 kk (wyrządzenie szkody majątkowej w wielkich rozmiarach poprzez nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązku),
 Art. 47 ustawy o podpisie elektronicznym (posługiwanie się kluczem elektronicznym przez osobę nieupoważnioną).

Spośród zawiadomień złożonych do dnia 31 grudnia 2010 r. odmówiono wszczęcia dochodzenia w 4 sprawach, umorzono do Prokuratury wszczęto 41 postępowań przygotowawczych, 3 postępowania.

8.4. Akty oskarżenia

W 2010 r. Urząd otrzymał informacje o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 6 aktów oskarżenia w następstwie zgłoszonych przez Urząd Komisji zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Wspomniane akty oskarżenia dotyczą następujących spraw:

- z art. 183 ustawy o obrocie:
  - zawiadomienie z dnia 24 października 2007 r. – akt oskarżenia z dnia 23 czerwca 2010 r.,
  - zawiadomienie z dnia 30 grudnia 2008 r. – akt oskarżenia z dnia 12 sierpnia 2010 r.,
  - zawiadomienie z dnia 5 marca 2009 r. – akt oskarżenia z dnia 30 sierpnia 2010 r.;
- z art. 180 ustawy o obrocie:
  - zawiadomienie z dnia 6 lutego 2002 r. – akt oskarżenia z dnia 29 listopada 2010 r.;
- z art. 179 ustawy o obrocie:
  - zawiadomienie z dnia 8 grudnia 2004 r. – akt oskarżenia z dnia 28 stycznia 2010 r.;

- z art. 100 ustawy o ofercie:
  - zawiadomienie z dnia 30 października 2007 r. – akt oskarżenia z dnia 14 lipca 2010 r. (subsydiarny);
- z art. 297 par. 2 kodeksu karnego:
  - zawiadomienie z 2000 r. – akt oskarżenia z dnia 31 grudnia 2009 r. (informacja przekazana do UKNF 10 maja 2010 r.).

Ponadto, w 2010 r. Urząd Komisji wniósł do Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia subsydiarny akt oskarżenia w sprawie dotyczącej naruszenia art. 100 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Wniesienie aktu oskarżenia było następstwem dwukrotnego umorzenia postępowania przygotowawczego przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie. Zawiadomienie we wspomnianej sprawie zostało złożone w dniu 30 października 2007 r.

■ TABELA 49. AKTY OSKARŻENIA SKIEROWANE DO SĄDÓW W LATACH 2007-2010 Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	AKTY OSKARŻENIA			
	2007	2008	2009	2010
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	3	4	9	3
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	3	1	1	1
Inne *	-	4	3	3
Razem	6	9	13	7

* Naruszone normy prawne:

Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie),
 Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia),
 Art. 179 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie tajemnicy zawodowej),
 Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy),
 Art. 270 kk (podrobienie dokumentu),
 Art. 296 § 1 i 2 kk (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązków),
 Art. 297 kk (wyłudzenie kredytu),
 Art. 47 ust. 1 w zb. z Art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez upoważnienia i nieuprawnione używanie nazwy),
 Art. 585 ksh (działanie na szkodę spółki) w zb. z art. 296 § 1 i 2 kk (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązków),

W 2010 r. prokuratura wydała 43 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego lub o jego umorzeniu – w sprawach zawiadomień skierowanych do prokuratury zarówno w 2010 r., jak i wcześniej. Powyższe sprawy dotyczyły:

- art. 183 ustawy o obrocie – 6 postanowień,
- art. 180 i 181 ustawy o obrocie – 14 postanowień,
- art. 179 ustawy o obrocie – 2 postanowienia,
- art. 100 ustawy o ofercie – 6 postanowień,
- art. 99 ustawy o ofercie – 2 postanowienia,
- art. 171 ustawy Prawo bankowe – 5 postanowień,
- art. 296 i 295 ustawy o funduszach inwestycyjnych – 3 postanowienia,
- art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości – 1 postanowienie,
- art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym – 1 postanowienie,

- art. 174 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi – 1 postanowienie,
- kodeks karny – 2 postanowienia.

W kilku sprawach (głównie zagrożonych przedawnieniem) radcowie prawni UKNF kierowali pisma do Prezesów Sądów, w których rozpoznawane są sprawy z zawiadomień UKNF (wcześniej KPWiG) informując o przewlekłości postępowań i wnioskując o częstsze wyznaczanie terminów rozpraw. W celu przybliżenia przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania specyfiki przestępstw finansowych, radcowie prawni UKNF byli również zaangażowani w prowadzenie seminariów szkoleniowych z tej tematyki.

8.5. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia

W 2010 r. Sąd orzekł następujące wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w sprawach wniesionych z zawiadomienia KNF:

- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w sprawie z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył jednemu z oskarżonych karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata oraz karę grzywny w wysokości 1 000 000 zł, trzem pozostałym oskarżonym sąd wymierzył karę po 10 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata oraz karę grzywny po 350 000 zł. Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30 grudnia 2003 r.
- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 20 000 zł (wyrok jest nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28 lipca 2003 r.
- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w sprawie z art. 181 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (wykorzystanie informacji poufnej). Oskarżony dobrowolnie poddał się karze. Sąd wymierzył mu karę grzywny w wysokości 90 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 4 kwietnia 2006 r.
- Wyrok Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył

trzem oskarżonym karę grzywny w wysokości po 150 000 zł oraz zakazu wykonywania zawodu maklera giełdowego przez okres 4 lat. Oskarżeni złożyli apelację. Sąd Okręgowy uchylił powyższy wyrok z powodu przedawnienia karalności. Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28 maja 2001 r.

- Wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu w sprawie z art. 181 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (wykorzystanie informacji poufnej). Oskarżony dobrowolnie poddał się karze. Sąd wymierzył mu karę grzywny w wysokości 5000 zł (wyrok jest prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 23 sierpnia 2007 r.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu utrzymujący w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ostrowie Wlkp. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz karę grzywny w wysokości 2000 zł (wyrok jest prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30 czerwca 2008 r.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd uznając oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, odstąpił od wymierzenia kary i orzekł środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 1000 zł (wyrok jest prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 11 kwietnia 2007 r.

■ TABELA 50. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMORZENIA W LATACH 2007-2010 Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

PODSTAWA SKAZANIA	LICZBA WYROKÓW			
	2007	2008	2009	2010
Art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi/Art.183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	8	7	5	5
Art. 176 ust.1 i 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi /Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	1	1	-	2
Inne *	2	3	1	-
Razem	11	11	6	7

* Podstawa skazania:

Art. 174 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (podawanie nieprawdziwych danych w prospekcie emisyjnym lub w innych dokumentach związanych z wprowadzeniem papierów wartościowych do obrotu),
 Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia),
 Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie),
 Art. 295 ustawy o funduszach inwestycyjnych (wykonywanie działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2 tej ustawy bez zezwolenia),
 Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy),
 Art. 47 w zb. z Art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (prowadzenie działalności bez wymaganego prawem wpisu do rejestru i nieuprawnione używanie nazwy).

8.6. Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym

W ramach uprawnień realizowanych w postępowaniu karnym, radcy prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych.

W 2010 r. radcy prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działali w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego

(postępowanie przygotowawcze) w 35 sprawach, a w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego (postępowanie sądowe) w 15 sprawach. Ponadto, radcy prawni złożyli 3 apelacje od wyroków wydanych przez sądy I instancji (na dzień 31 grudnia 2010 r. dwa z postępowań były w toku) oraz 26 zażaleń na postanowienia prokuratury o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania przygotowawczego.

■ TABELA 51. LICZBA WYSTĄPIEŃ RADCÓW PRAWNYCH UMOCOWANYCH PRZEZ PRZEWODNICZĄCEGO KNF W POSTĘPOWANIACH KARNYCH W LATACH 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	23	26	34	35
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	27	25	15	15
Razem	50	51	49	50

Udział w pracach legislacyjnych

9

+ 0.91

+ 0.31

nr 162

2010

nr 160

Ustawa

9

9. Udział w pracach legislacyjnych

Do ustawowych zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. KNF w tym procesie ma rolę doradczą i opiniodawczą wobec organów, które na podstawie odrębnych przepisów inicjują i prowadzą prace legislacyjne. Współpraca dotyczy w szczególności Ministra Finansów, jako

ministra właściwego do spraw instytucji finansowych oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej jako ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W 2010 r. eksperci Komisji Nadzoru Finansowego byli zaangażowani w przygotowywanie i opiniowanie kilkudziesięciu projektów ustaw, założeń do projektów ustaw oraz rozporządzeń.

9.1. Wybrane projekty ustaw i projekty założeń projektów ustaw

Projekty ustaw o zmianie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.)

W wyniku prowadzonych wcześniej prac i konsultacji nad zmianą modelu nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi emitującymi niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, w pierwszym kwartale 2010 roku został przygotowany projekt ustawy o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych. Do projektu sporządzone zostały także założenia. Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem oraz założenia do projektu w maju 2010 r. zostały przekazane do Ministerstwa Finansów. Projekt zakłada odejście od udzielania zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych, które są dedykowane profesjonalnym inwestorom. W stosunku do takich funduszy Komisja Nadzoru Finansowego nie będzie także udzielała zgody na zmiany w statucie funduszu czy zmianę depozytariusza, przy czym fundusze te będą podlegały nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie ich sytuacji finansowej. W projekcie przewidziano także, iż w razie zamiaru zbywania certyfikatów inwestycyjnych w drodze oferty publicznej, dopuszczenia ich do obrotu na rynku regulowanym lub wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu, konieczne będzie zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego ze względu na fakt, iż wówczas fundusz stanie się dostępny dla inwestorów detalicznych. Ministerstwo Finansów podjęło dalsze prace nad przesłanym projektem, m.in. w 2010 roku zostały przeprowadzone uzgodnienia międzyresortowe oraz konferencja uzgodnieniowa poświęcone temu projektowi zmiany ustawy.

Projekt objął również postulowane przez KNF propozycje wprowadzenia obowiązku zatrudniania przez banki depozytariusze przy czynnościach custody osób niekaralnych w miejsce obowiązku wielokrotnego przekazywania do UKNF zaświadczeń o niekaralności pracowników.

Drugi projekt nowelizacji ustawy miał na celu implementację Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS IV).

Projekt założeń do zmiany ustawy o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych

UKNF przygotował projekt zmiany, która dotyczy wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej.

W 2010 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego brał udział w przygotowywaniu projektu założeń do zmiany ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009, Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.), w zakresie nabywania znacznych pakietów akcji spółek publicznych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim

UKNF opiniował wyżej wymieniony projekt ustawy przygotowany przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Głównym celem zmiany ustawy o kredycie konsumenckim jest jej dostosowanie do postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG. Zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim zdecydowano o uregulowaniu kredytów zabezpie-

czonych hipoteką jedynie w ograniczonym zakresie, dotyczącym jedynie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy oraz obowiązków informacyjnych w samej umowie. Niedotrzymanie ww. obowiązków przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego będzie umożliwiało skorzystanie przez konsumenta z sankcji kredytu darmowego. Nowelizacja objęła również zasady dostępu do baz danych klientów. UKNF uczestniczył w pracach nad projektem zarówno na etapie tworzenia założeń do projektu, jak i na etapie uzgodnień rządowych – zgłaszając m.in. brak konieczności nowelizacji ustawy Prawo bankowe w zakresie dostępu do tajemnicy bankowej.

Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. Nr 257, poz. 1724)

UKNF opiniował wyżej wymieniony projekt ustawy przygotowany przez Ministerstwo Finansów. Zmiana stanowiła implementację Dyrektywy 2009/14/WE zmieniającej Dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów. Zmiany dotyczyły przede wszystkim zwiększenia sumy gwarantowanej wypłacanej w przypadku upadłości banku, która została podwyższona do wysokości równowartości w złotych 100 000 euro oraz trybu jej wypłaty, który został skrócony i uniezależniony od postępowania upadłościowego.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe

Przedmiotem projektowanej ustawy jest zmiana ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) w zakresie odnoszącym się do przepisów regulujących zasady i tryb powierzania przez bank wykonywania czynności z zakresu działalności bankowej podmiotom zewnętrznym (tzw. outsourcing bankowy). Ponadto projektowana ustawa – w celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych – rozszerza zakres podmiotowy definicji przedsiębiorcy zamieszczonej w ustawie – Prawo bankowe. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Grupy roboczej do spraw przeglądu regulacji prawa bankowego w ramach powołanej przy Ministerstwie Finansów Rady Rozwoju Rynku Finansowego, a następnie brali udział w tworzeniu zarówno projektu założeń do ustawy, jak i samego projektu ustawy.

Projekt ustawy o usługach płatniczych

Ustawa stanowić ma wdrożenie do systemu prawa krajowego Dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (tzw. dyrektywa PSD; ang. *Payment Services Directive*). Projektowana ustawa ma ujednoczyć zasady świadczenia usług płatniczych i prowadzenia działalności gospodarczej w tym zakresie. Ustawa określi zamknięty katalog dostawców usług płatniczych, zaliczając do nich m.in. banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Ustawa ma wprowadzić także

nową kategorię dostawców usług płatniczych w postaci instytucji płatniczych, które będą prowadziły działalność pod nadzorem państwa, po uzyskaniu zezwolenia warunkowanego spełnieniem wymogów ostrożnościowych. W konsekwencji skorzystania przez Polskę z opcji narodowej zawartej w art. 26 dyrektywy PSD, ustawa dopuszcza też działalność regulowaną w zakresie usług płatniczych prowadzoną przez biura usług płatniczych. Działalność biur usług płatniczych prowadzona tylko na rynku krajowym i przy obniżonych wymogach ustawowych będzie ograniczona co do zakresu świadczonych usług oraz wielkości uzyskiwanego obrotu.

Prace nad projektem ustawy stanowią kontynuację prac prowadzonych w 2009 r. Ze względu na projektowane powierzenie KNF kompetencji organu nadzoru nad krajowymi instytucjami płatniczymi oraz biurami usług płatniczych przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w kolejnych etapach prac prowadzonych przez resort finansów, w szczególności w zakresie przygotowywania przepisów dotyczących zasad nadzoru nad instytucjami płatniczymi i biurami usług płatniczych.

Projekt założeń do projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym

Inicjatorem projektu była Rada Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministerstwie Finansów. UKNF opiniował wyżej wymieniony projekt. Istotą odwróconego kredytu hipotecznego jest brak obowiązku jego zwrotu do momentu śmierci kredytobiorcy. Zaspokojenie roszczenia instytucji kredytującej następuje, co do zasady, z kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości. Egzekucyjny tryb zaspokojenia, zgodnie z obowiązującymi przepisami, byłby zbyt czasochłonny, a ponadto nie gwarantowałby zaspokojenia roszczenia instytucji kredytującej, ponieważ z reguły kwoty uzyskiwane w trybie egzekucyjnego zbycia nieruchomości są zdecydowanie niższe od jej wartości rynkowej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw

W związku z rozwijającym się rynkiem gospodarczych ubezpieczeń obowiązkowych, a zwłaszcza ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jak również z uwagi na doświadczenia zebrane w kilkuletnim okresie obowiązywania ustawy oraz praktyką i postulatami podmiotów objętych zakresem jej działania, zaistniała potrzeba podjęcia prac prowadzących do zmiany lub doprecyzowania regulacji zawartych w przepisach ustawy. Projekt ustawy ma na celu usprawnienie funkcjonowania rynku ubezpieczeń obowiązkowych oraz usystematyzowanie regulacji i zapewnienie większej wewnętrznej spójności ustawy, co w konsekwencji doprowadzi do ułatwienia w jej stosowaniu. UKNF aktywnie uczestniczył w pracach nad

projektem, który był wynikiem uprzednich prac na forum Grupy Roboczej Rady Rozwoju Rynku Finansowego. W efekcie starań KNF projekt uwzględni szereg regulacji poprawiających sytuację ubezpieczających oraz ubezpieczonych, m.in. zapewniając zwiększenie ich wiedzy o mechanizmie automatycznego wznawiania ochrony ubezpieczeniowej oraz ułatwiając składanie oświadczeń woli dotyczących wykonywania i rozwiązywania umów ubezpieczenia poprzez agentów ubezpieczeniowych.

Projekt ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (w zakresie autopoprawki oraz tzw. kultury oświadczeń)

W Urzędzie KNF we współpracy z Ministerstwem Gospodarki przygotowano projekt ustawy (autopoprawki) znoszącej nadzór bezpośredni nad osobami fizycznymi funkcjonującymi w strukturach instytucji finansowych.

Projekt zakładał następujące zmiany:

- uchylenie regulacji zawodu maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, maklera giełd towarowych, agenta firm inwestycyjnych oraz aktuariusza;
- wprowadzenie środków prawnych pozwalających KNF na bieżącą weryfikację kwalifikacji lub umiejętności osób wykonujących czynności wrażliwe inwestycyjnie (zarządzanie portfelami, doradztwo inwestycyjne, kontrolę aktywów klientów, funkcję aktuarialną) w szczególności poprzez instytucję egzaminu sprawdzającego;
- wzmoczenie nadzoru nad osobami wykonującymi czynności wrażliwe inwestycyjnie przez instytucje finansowe, w których wspomniane osoby wykonują te czynności zwłaszcza poprzez wymóg poświadczenia odpowiedniego poziomu wiedzy i doświadczenia zawodowego, wprowadzenia unormowań wewnętrznych gwarantujących bezpieczeństwo interesów klientów.

Urząd KNF uczestniczył w pracach parlamentarnych nad projektem ustawy wprowadzającej w szerokim zakresie instytucję oświadczeń w działalności regulowanej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Celem prac UKNF, w odpowiedzi na prośbę Ministerstwa Finansów, było oszacowanie długoterminowych skutków budżetowych związanych z propozycją wprowadzenia do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych możliwości odliczania od dochodu wpłat nie przekraczających rocznie kwoty 4800 zł w związku z wprowadzeniem do systemu prawnego nowej instytucji oszczędzania emerytalnego nazwanej przez projektodawców „dobrowolnym zabezpieczeniem emerytalnym”.

Intencją projektodawców jest wprowadzenie do systemu prawnego nowego produktu w ramach szeroko rozumianego dobrowolnego zabezpieczenia emerytalnego. Produkt ten w swoich założeniach jest zbliżony do funkcjonującej instytucji Indywidualnych Kont Emerytalnych (IKE). Uczestniczyć w nim

będzie mogła osoba fizyczna, która zawrze umowę nabycia zabezpieczenia emerytalnego z instytucją finansową: funduszem inwestycyjnym, podmiotem prowadzącym działalność maklerską, zakładem ubezpieczeń albo bankiem. Zgodnie z założeniami projektu, gromadzenie środków na dodatkowe zabezpieczenie emerytalne na podstawie wzmiankowanej umowy będzie uprawniać do skorzystania z ulgi podatkowej, polegającej na możliwości odliczenia od podstawy opodatkowania kwoty w wysokości do 4800 zł rocznie tytułem wpłat przekazywanych na wyżej wskazaną formę dobrowolnego oszczędzania na cele emerytalne.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Projekt zmierza do dodania definicji rachunku zbiorczego, wskazania kręgu podmiotów, dla których możliwe będzie prowadzenie rachunków zbiorczych, określenia kręgu uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym, wskazana zostanie chwila powstania papieru wartościowego, jego przeniesienia oraz uzyskania lub utraty uprawnień, konsekwencje zapisu papierów wartościowych na rachunku papierów wartościowych i na odpowiadającym mu rachunku zbiorczym (kilku odpowiadających sobie rachunkach zbiorczych) oraz wskazanie rozwiązań w zakresie przekazywania świadczeń z papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym.

Projekt zmian ustawy Prawo bankowe, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz rozporządzeń wydanych na jej podstawie, a także ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym

Projekty zostały opracowane w związku z koniecznością zawarcia w krajowych regulacjach prawnych postanowień zmienionych dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady, tj. Dyrektywy 2006/48/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz Dyrektywy 2006/49/WE w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych, przyjętych Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/111/WE z dnia 16 września 2009 r. (Dyrektywy CRD II).

Projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i ustawy o giełdach towarowych

Projekt zmian do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi dotyczy w szczególności poniższych kwestii:

- przyznania Komisji Nadzoru Finansowego uprawnienia do żądania zawieszenia możliwości składania zleceń określonego rodzaju oraz kompetencji do żądania zawieszenia obrotu wszystkimi instrumentami finansowymi bez konieczności ich enumeratywnego wymieniania;
- uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności maklerskiej przez podmioty krajowe;

- sposobu świadczenia usług przez zagraniczne firmy inwestycyjne z siedzibą w innym Państwie Członkowskim;
- sposobu prowadzenia alternatywnego systemu obrotu oraz obrotu towarami giełdowymi przez rynki regulowane;
- doprecyzowania definicji tajemnicy zawodowej;
- przesłanek wpisu i wykreślenia maklera papierów wartościowych, maklera giełd towarowych i doradcy inwestycyjnego;
- rozszerzenia katalogu osób, które obejmuje zakaz nabywania papierów wartościowych w okresie zamkniętym i sankcja karna;
- podwyższenia górnej granicy kary pieniężnej za naruszenie przepisów o manipulacji informacją;
- zwiększenia transparentności w związku z wprowadzaniem papierów wartościowych do obrotu w alternatywnych systemach obrotu;
- rozszerzenia katalogu osób objętych zakazem wykorzystania informacji poufnej i podwyższenia sankcji karnej za naruszenie zakazu;
- sankcji administracyjnych za naruszenie przepisów ustawy.

Projekt zmian powstał z inicjatywy UKNF i został przygotowany w formie założeń do ustawy, a następnie propozycji konkretnych przepisów. Prace nad projektem zapoczątkowane w 2010 r. będą trwać w 2011 r.

Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

Udział UKNF polegał na określeniu formy prawnej i organizacji subfunduszy emerytalnych i mechanizmu ich reglamentacji administracyjno-prawnej, kalibracji parametrów nowego systemu, zaproponowania mechanizmów zapewniających adekwatność kapitałową PTE, zasady przeprowadzenia konwersji aktywów, wskazania zasad wyznaczania benchmarków, zasad limitowania polityki inwestycyjnej oraz określenia przewidywanych skutków finansowych projektowanych zmian.

Zakres określenia zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne tj. art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz przygotowaniem stosownego aktu wykonawczego do ustawy

Proponowane uregulowanie działalności funduszy emerytalnych w zakresie określenia zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych mają na celu zabezpieczenie funduszy emerytalnych przed najbardziej istotnymi ryzykami tej działalności tj.: utratą części lub całości pożyczonych aktywów na skutek niewywiązania się pożyczkobiorcy z umowy, nieuzasadnionym spadkiem wartości pożyczanych aktywów, będącym następstwem sprzedaży na krótko pożyczonych papierów wartościowych; a także nieuzasadnionym wzrostem wartości pożyczanych aktywów, będącym wynikiem zleceń zamykających otwarte pozycje

przez sprzedających „na krótko”; naruszeniem bezpieczeństwa lokat w związku z niewłaściwym uwzględnianiem pożyczek papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń inwestycyjnych dla funduszy emerytalnych. Minimalizacji wzmiankowanych miałyby sprzyjać określone mechanizmy i rozwiązania.

Prace prowadzone przez UKNF pozwoliły na sformułowanie tezy, iż zasady, na jakich otwarte fundusze emerytalne mogłyby się angażować w pożyczanie papierów wartościowych pod krótką sprzedaż powinny być precyzyjnie określone w przepisach prawa. Regulacje takie powinny obejmować przynajmniej następujące kwestie: tryb i warunki zawierania umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych, wskazanie kryteriów dla papierów wartościowych, które mogłyby być potencjalnie przedmiotem umowy pożyczki papierów wartościowych, dopuszczalny limit zaangażowania funduszu emerytalnego w udzielanie pożyczek papierów wartościowych, sposób uwzględnienia pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności inwestycyjnej funduszu emerytalnego, czy wreszcie sposób ustanawiania zabezpieczeń oraz dopuszczalne formy zabezpieczenia.

Projekt założeń do projektu ustawy zmieniającej ustawę o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

Implementacja Dyrektywy 2003/41/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami, UKNF przedstawił odmienną od Ministra Pracy i Polityki Socjalnej koncepcję, polegającą na powierzeniu krajowym zakładom ubezpieczeń na życie obsługi pracowniczych programów emerytalnych w systemie zdefiniowanego świadczenia prowadzonych przez zagranicznych pracodawców. Propozycja ta nie została ostatecznie przyjęta.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym

Projekt inicjowany przez UKNF, zawiera propozycje zmian przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 r., Nr 77, poz. 629) w zakresie:

- zmiany modelu rotacji dla jednostek zainteresowania publicznego;
- zmiany katalogu jednostek zainteresowania publicznego;
- zmiany katalogu jednostek zainteresowania publicznego, w stosunku do których ustawa o biegłych rewidentach nakłada obowiązek utworzenia komitetu audytu;
- doprecyzowania zapisów dotyczących niezależności członków komitetu audytu;
- poszerzenia uprawnień Komisji Nadzoru Audytowego.

Projekt założeń do projektu ustawy – Prawo antykorupcyjne

Stanowisko UKNF wobec projektu minister Julii Pitery, Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zawierało postulat dokonania poszerzenia katalogu podmiotów zobligowanych do składania oświadczeń majątkowych o pracowników Urzędu KNF oraz uwzględnienia postanowień dotyczących ograniczenia ryzyka wewnętrznego w Urzędzie KNF związanego z dokonywaniem przez pracowników Urzędu inwestycji na rynku zorganizowanego obrotu papierami wartościowymi.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Opiniowany projekt przygotowywany przez Ministerstwo Zdrowia przewiduje regulację umożliwiającą pacjentowi dochodzenie odszkodowania z tytułu błędu medycznego bez konieczności występowania na drogę sądową, lecz w trybie postępowania przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o błędach medycznych, które ma być postępowaniem o charakterze ugodowo-mediacyjnym. UKNF uczestniczył w uzgodnieniach międzyresortowych dotyczących projektu ustawy. W wyniku działań UKNF regulacje projektu zostały sprecyzowane, m.in. w zakresie ostateczności orzeczenia wojewódzkiej komisji (i zamknięcia drogi sądowej w tym zakresie). Należy podkreślić, że nie wszystkie uwagi UKNF do projektu zostały uwzględnione (np. kwestia czasowego ograniczenia możliwości dochodzenia roszczeń przed wojewódzką komisją).

Projekt ustawy o działalności leczniczej

Celem projektowanej regulacji przygotowanej przez Ministerstwo Zdrowia, jest uporządkowanie i ujednoczenie form prawnych, w jakich udzielane są świadczenia zdrowotne. Jeden akt prawny kompleksowo reguluje zasady prowadzenia działalności leczniczej. Obowiązywać on będzie wszystkie podmioty prowadzące taką działalność. UKNF opiniował projekt na etapie uzgodnień międzyresortowych, wskazując na potrzebę sprecyzowania przepisów dotyczących ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związanej z działalnością leczniczą oraz umów stanowiących źródło finansowania tej działalności.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych

Inicjatorem projektu jest Rada Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministerstwie Finansów. Obecna sytuacja finansowa banków zmusza je do poszukiwań źródeł finansowania długoterminowych kredytów hipotecznych. Celem nowelizacji jest szersze wykorzystanie listu zastawnego jako elementu finansowania przez banki kredytów hipotecznych. Stanowisko UKNF wobec projektu ustawy pozostaje krytyczne.

List zastawny charakteryzuje się wysokim poziomem wiarygodności inwestycyjnej oraz wysokim stopniem standaryzacji. Dotych-

czasowy standard listu zastawnego był podstawą umieszczenia go w różnego rodzaju aktach prawnych określających kategorie instrumentów finansowych, które ze względu na poziom ich bezpieczeństwa mogą być przedmiotem inwestycji lub zabezpieczenia. Chodzi tu głównie o inwestycje dokonywane przez fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i instytucje ubezpieczeniowe oraz dopuszczenie przez NBP jako zabezpieczenia kredytu lombardowego i operacji repo. Biorąc pod uwagę perspektywę nadawania wszystkim papierom wartościowym ratingów, liberalizacja zasad emisji listów zastawnych oznaczać będzie pogorszenie jakości listu zastawnego, jego gorszy rating, co z kolei wpłynie na jego cenę z punktu widzenia pozyskania kapitału.

Zdaniem UKNF bank emitujący listy zastawne musi spełnić wszystkie wymogi gwarantujące jakość listu. Emisja listów zastawnych przez tzw. banki uniwersalne uczyni ten instrument łatwiejszym do wyemitowania, lecz zdecydowanie mniej bezpiecznym. Liberalizacja zasad emisji listów zastawnych nie jest zatem dobrym rozwiązaniem problemu.

Projekt ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych

Celami nowej ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych jest poprawa funkcjonowania systemu wymiany informacji gospodarczych, poprawa warunków funkcjonowania biur informacji gospodarczej, a także lepsza ochrona wierzycieli. Najistotniejsza dla UKNF była zmiana dotycząca ustawy Prawo bankowe. Zmiana art. 105 ust. 4a Prawa bankowego miała na celu umożliwienie faktycznej wymiany informacji pomiędzy biurem informacji kredytowej a biurem informacji gospodarczej. Udostępnienie przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego danych bankowych do biura może mieć miejsce wyłącznie w przypadku, gdy wierzyciel występujący o udostępnienie tych danych posiada upoważnienie osoby, której dane dotyczą, oraz w zakresie określonym w tym upoważnieniu. Dla ujednoczenia procedur wzór takiego upoważnienia ma być określony w umowie pomiędzy Biurem Informacji Gospodarczej (BIG) a instytucją z art. 105 ust. 4 Prawa bankowego. UKNF uczestniczył w pracach nad projektem ustawy.

Projekty ustaw zmieniających ustawę z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym oraz ustawę z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych

Prace nad powyższymi aktami prawnymi zainicjowało Ministerstwo Finansów. Prace UKNF polegały na opiniowaniu projektów ustaw, uczestnictwie w komisjach sejmowych i senackich czy wcześniej w ramach Stałego Komitetu Rady Ministrów. Przedmiotowe akty prawne dotyczyły zakresu działalności Komisji

Nadzoru Finansowego czy Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. W szczególności przedmiotem tych regulacji były:

- zmiana czasu obowiązywania ustawy (dotychczas ustawa obowiązywała tylko na 1 rok) na rozwiązania o charakterze stałym a zastosowanie wsparcia uzależnione zostało od zgody Komisji Europejskiej;
- nałożenie na KNF, obowiązku kontroli realizacji warunków i ograniczeń nałożonych na instytucję finansową w drodze umowy o udzielenie wsparcia;
- instrumenty wsparcia;
- uwzględnienie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jako instytucji, które będą uprawnione do otrzymania wsparcia płynności.

Projekt zmian w ustawach: o obrocie instrumentami finansowymi, o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, o funduszach inwestycyjnych, o giełdach towarowych

Projekt przewiduje wyłączenie obligatoryjności rozpraw administracyjnych przed nałożeniem przez KNF kar pieniężnych na rynku kapitałowym. Przedmiotowe zmiany stanowią jeden z punktów „Pakietu odbiurokratyzowania rynku finansowego”. Celem pakietu jest ograniczenie biurokratycznych uciążliwości, procedur i czynności czysto formalnych, które angażują znaczące

zasoby, zarówno po stronie podmiotów nadzorowanych, jak i nadzoru, nie służąc poprawie bezpieczeństwa rynku, czy jakości zarządzania ryzykiem.

Ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych

W dniu 5 listopada 2009 r. została uchwalona ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, na podstawie której Komisja Nadzoru Finansowego obejmie nadzór nad kolejnymi podmiotami finansowymi tj. spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi (dalej „SKOK”).

W dniu 30 listopada 2009 r. Prezydent RP złożył wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o SKOK. Wniosek ten nie został rozpatrzony do końca 2010 r.

W Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego, na podstawie Zarządzenia Nr 37/2009 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 lipca 2009 r., powołany został Zespół roboczy ds. opracowania i wdrożenia systemu nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi. Zespół został powołany w celu opracowania i wdrożenia systemu nadzoru analitycznego, inspekcyjnego i licencyjnego Komisji Nadzoru Finansowego nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową.

9.2. Wybrane rozporządzenia / projekty rozporządzeń

Projekty rozporządzeń Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów:

- projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniający rozporządzenie w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 listopada 2010 r. w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. 2010, Nr 235, poz. 1540);
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowej treści warunków emisji certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusz inwestycyjny zamknięty, które zgodnie ze statutem funduszu inwestycyjnego nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2010 r. w sprawie rozliczeń z bankami z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych (Dz.U. 2010, Nr 259, poz. 1762);

- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie warunków i trybu udzielania kredytów w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego programów rządowych popierania budownictwa mieszkaniowego;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie przypadków, w których nie stosuje się ograniczeń dotyczących zaciągania niektórych zobowiązań finansowych przez jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa (Dz.U. 2010, Nr 250, poz. 1678);
- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011.

Rozporządzenia / projekty rozporządzeń Ministra Finansów:

- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kontroli niektórych wyrobów akcyzowych (Dz.U. 2010, Nr 249, poz. 1666);

- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 września 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości procentu składki wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz terminów uiszczania tej składki (Dz.U. 2010, Nr 173, poz. 1171);
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia wzorcowego planu kont banków;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie zawieszania wypłaty środków gwarantowanych w przypadku, gdy środki zdeponowane na rachunku zostały zablokowane na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2010, Nr 16, poz. 71);
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie statutu Banku Gospodarstwa Krajowego;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 października 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jednostki, która uzyskuje autoryzację i jednostki notyfikowanej (Dz.U. Nr 194, poz. 1289);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 października 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sponsora i badacza klinicznego (Dz.U. 2010, Nr 194, poz. 1290);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 października 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zarządcy nieruchomości (Dz.U. 2010, Nr 205, poz. 1359);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 października 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pośrednika w obrocie nieruchomościami (Dz.U. 2010, Nr 205, poz. 1358);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 października 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rzeczoznawcy majątkowego (Dz.U. 2010, Nr 205, poz. 1357);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 września 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości procentu składki wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz terminów uiszczania tej składki (Dz.U. Nr 173, poz. 1171);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2010, Nr 248, poz. 1654);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów reasekuracji (Dz.U. 2010, Nr 256, poz. 1720);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych (Dz.U. 2010, Nr 54, poz. 323);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie oznaczenia wyrobów akcyzowych znakami akcyzy (Dz.U. 2010, Nr 160, poz. 1074);
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu udostępniania danych oraz wysokości opłat;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie właściwości miejscowej organów celnych (Dz.U. 2010, Nr 249, poz. 1663);
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie ogólnego zezwolenia na lokowanie aktywów funduszy emerytalnych poza granicami kraju;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokonywania przez fundusz inwestycyjny zamknięty lokat, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o funduszach inwestycyjnych;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia wymogów dla systemów wyliczania utrzymywanych w podmiotach objętych systemem gwarantowania;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu składania wniosków o wpis albo zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie określenia wzoru informacji o środkach zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym oraz terminu i trybu jej przekazywania (Dz.U. 2010, Nr 13, poz. 61);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie sposobu wyznaczenia współczynnika korygującego oraz naliczania i pobierania opłaty prowizyjnej od gwarancji oraz wysokości tej opłaty (Dz.U. 2010, Nr 59, poz. 370);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2010, Nr 191, poz. 1279);
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych warunków jakie musi spełnić rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania z dokumentami związanymi z dokonywaniem niektórych czynności regulowanych ustawą o ofercie publicznej;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2010, Nr 164, poz. 1111);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. 2010, Nr 127, poz. 860);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i szczególnych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenie maksymalnego wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. 2010, Nr 163, poz. 1100);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym raporcie o stanie portfela reasekuracji zakładu reasekuracji (Dz.U. 2010, Nr 218, poz. 1437);

- ▶ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym raporcie o stanie portfela ubezpieczeń i reasekuracji zakładu ubezpieczeń (Dz.U. 2010, Nr 215, poz. 1409);
- ▶ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 sierpnia 2010 r. w sprawie maksymalnego wynagrodzenia osób wchodzących w skład Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (Dz.U. 2010, Nr 163, poz. 1101);
- ▶ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lekarzy wykonujących zawód na terytorium RP (Dz.U. 2010, Nr 78, poz. 515);
- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych;
- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie rocznych i półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego.

Projekty rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej:

- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe oraz zasad wypłaty tych świadczeń;
- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wykorzystania w 2010 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie wynikającego z przyczyn demograficznych niedoboru funduszu emerytalnego;
- ▶ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 marca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U. Nr. 50 poz. 304).

Projekty pozostałych rozporządzeń:

- ▶ projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie wzorów formularzy umowy gwarancji bankowej, umowy gwarancji ubezpieczeniowej oraz umowy ubezpieczenia na rzecz klientów wymaganych w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracę międzynarodową

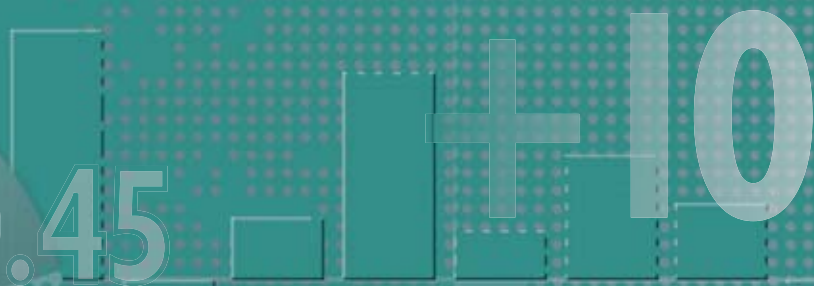
10

+0.45

+0.10

42

+10

+0.9

5.817

+0.10915

10. Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracę międzynarodową

10.1. Główne pola działań

Rok 2010, podobnie jak poprzedni, był okresem intensywnej pracy na różnych forach międzynarodowych nad nowymi regulacjami dotyczącymi sektora finansowego. Praca ta koncentrowała się na zaprojektowaniu norm ostrożnościowych i rozwiązań instytucjonalnych minimalizujących prawdopodobieństwo powtórzenia się kryzysu finansowego. W Unii Europejskiej do najważniejszych inicjatyw w tym zakresie należały:

- wzmocnienie europejskiego wymiaru nadzoru finansowego;
- rewizja dyrektywy o wymogach kapitałowych (tzw. CRD IV);
- stworzenie unijnych ram przeciwdziałania i zarządzania kryzysami w sektorze bankowym;

- nowelizacja dyrektywy o systemach gwarantowania depozytów;
- uregulowanie sektora agencji ratingowych.

Zagadnienia te stały się również priorytetami działalności UKNF na arenie międzynarodowej. Oprócz nich, kluczowe znaczenie dla działalności zagranicznej Urzędu miały rozwijanie współpracy w ramach powstałego z inicjatywy UKNF Forum Państw Goszczących oraz projekt Wyplacalność II (nowy reżim wymogów dla zakładów ubezpieczeń).

10.1.1. Udział w dyskusji nad kształtem nadzoru w Unii Europejskiej

W 2010 roku na forum Rady UE i Parlamentu Europejskiego, przy udziale Komisji Europejskiej, były kontynuowane zapoczątkowane jeszcze w 2009 r. negocjacje na temat kształtu unijnego systemu nadzoru finansowego. Udział w tych negocjacjach był jednym z priorytetowych zadań Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Był on realizowany poprzez uczestnictwo w grupach roboczych, konsultacjach publicznych, konferencjach międzynarodowych i przede wszystkim poprzez wspieranie Ministerstwa Finansów w negocjacjach międzyrządowych. Negocjacje zakończyły się w dniu 24 listopada 2010 r. przyjęciem tzw. pakietu nadzorczego, ustanawiającego Europejski System Nadzoru Finansowego.

Podstawą prawną reformy nadzoru finansowego są akty prawne wydane przez Radę i Parlament Europejski:

- rozporządzenie w sprawie wspólnotowego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego;
- rozporządzenie w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego;
- rozporządzenie w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych;
- rozporządzenie w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych;

- dyrektywa w sprawie zmiany dyrektyw sektorowych określana jako dyrektywa Omnibus I;
- rozporządzenie w sprawie powierzenia Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególnych zadań w zakresie funkcjonowania Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego.

Wymienione akty prawne dostępne są pod następującym adresem internetowym: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:331:SOM:EN:HTML>.

Działalność Europejskich Organów Nadzoru (*European Supervisory Authorities – ESA*) będzie polegać głównie na koordynacji działań nadzorców krajowych w odniesieniu do transgranicznych grup finansowych, a także na wykonywaniu pewnych funkcji regulacyjnych (możliwość wydawania wytycznych, standardów technicznych i rekomendacji) oraz nadzorczych. Reformę europejskiego systemu nadzoru dopełnia powołanie Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego (*European Systemic Risk Board – ESRB*), która będzie funkcjonować przy Europejskim Banku Centralnym. Zadaniem ESRB będzie efektywne monitorowanie ryzyk systemowych, a także przyczynianie się do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego i tym samym zapewnianie trwałego wkładu sektora finansowego we wzrost gospodarczy.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego od początku brał udział w debacie na temat ostatecznego kształtu przyszłej architektury nadzoru finansowego w UE.

Pan Stanisław Kluza, Przewodniczący KNF, promował pogląd UKNF odnośnie pożądanego kształtu unijnego systemu nadzoru podczas szeregu konferencji międzynarodowych. W dniach 20–21 stycznia 2010 r. w Strasburgu – w trakcie serii spotkań z polskimi posłami do Parlamentu Europejskiego, a także z członkami komisji ECON – sprawozdawcami ds. rozporządzeń o Europejskim Urzędzie Bankowym oraz Europejskim Urzędzie Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych, a także dyrektywy Omnibus I – Przewodniczący zaprezentował punkt widzenia nadzorczy lokalnego z kraju, którego rynek finansowy zdominowany jest przez kapitał zagraniczny. Podniósł m.in. kwestię konieczności precyzyjnego określenia zakresu tzw. wiążącej mediacji przez prawo unijne oraz pozostawienia na poziomie krajowym kompetencji związanych z ustalaniem i egzekwowaniem wymogów kapitałowych. Umożliwia to zachowanie bezpiecznego poziomu kapitałów w nadzorowanych podmiotach, a przez to stwarza im warunki do bezpiecznego i stabilnego rozwoju.

W dniach 4–5 lutego 2010 r. Przewodniczący KNF brał udział w kolejnym Europejskim Okrągłym Stole Usług Finansowych (organizowanym przez stowarzyszenie EFR – *European Financial Services Round Table*), podczas którego nad kluczowymi zagad-

10.1.2. Nowelizacja Dyrektywy CRD (tzw. CRD IV)

W grudniu 2009 roku Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego (BCBS) wydał dwa dokumenty konsultacyjne składające się na plan reformy Nowej Umowy Kapitałowej (Bazylea III). Dokumenty te wskazywały na potrzebę wzmocnienia regulacji sektora bankowego, stanowiąc odpowiedź na zawirowania na globalnym rynku finansowym. Pierwszy z dokumentów bazylejskich zatytułowany „International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring” zawierał propozycje wprowadzenia jednolitych dla całego rynku bankowego dwóch standardów płynnościowych: normy płynności krótkoterminowej (LCR – *Liquidity Coverage Ratio*) oraz miary płynności długoterminowej (NSFR – *Net Stable Funding Ratio*). Drugi dokument pt. „Strengthening the resilience of the banking sector” stanowił projekt zmian w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych oraz wprowadzenia buforów ochrony kapitału i antycyklicznego.

Oba powyższe dokumenty stały się fundamentem dla przygotowanego przez Komisję Europejską w lutym 2010 r. pakietu dalszych zmian do Dyrektywy CRD (tzw. CRD IV). Wśród proponowanych w dokumencie konsultacyjnym KE obszarów zmian znalazły się:

- ▶ normy płynności;
- ▶ definicja kapitałów;
- ▶ wskaźnik lewarowania;
- ▶ ryzyko kredytowe kontrahenta;
- ▶ instytucje ważne systemowo;

nieniami nadzoru i regulacji sektora finansowego dyskutowali wysokiego szczebla przedstawiciele rządów i organów nadzoru z krajów członkowskich UE, instytucji unijnych i instytucji finansowych. 29 i 30 września 2010 r. na Forum Finansowym Eurofi w Brukseli Przewodniczący przedstawił pogląd Urzędu na rolę, jaką spełniać będą Europejskie Urzędy Nadzoru. Zaś w dniach 10–16 października 2010 r. przebywał w Stanach Zjednoczonych, gdzie m.in. omawiał nowe regulacje sektora finansowego z przedstawicielami Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Departamentu Skarbu USA i Rezerwy Federalnej.

UKNF uczestniczył również na bieżąco w procesie legislacyjnym związanym z nową architekturą nadzorczą, przede wszystkim poprzez wspieranie Ministerstwa Finansów w trakcie negocjacji międzyrządowych, w szczególności poprzez przygotowywanie szczegółowych stanowisk do kolejnych kompromisowych propozycji prezydencji oraz zmian postulowanych przez Parlament Europejski i Komisję Europejską.

Negocjacje zakończyły się przyjęciem rozwiązań korzystnych dla interesów Polski, w szczególności z punktu widzenia zachowania istotnej roli lokalnych organów nadzoru (w tym kompetencji do nadzorowania i egzekwowania wymogów kapitałowych lokalnych podmiotów) i zwiększenia kompetencji nowych urzędów nadzorczych w zakresie nadzoru grupowego.

- ▶ jednolity na poziomie UE zbiór regulacji bankowych (tzw. *single rule book*).

Propozycje KE w zakresie utrzymania płynności przez instytucje kredytowe wykroczyły znacznie poza projekt bazylejski, przynajmniej nadzorczy grupowemu uprawnienia do decydowania o przeniesieniu stosowania wymogów płynnościowych z poziomu lokalnego na poziom transgranicznej podgrupy bankowej. Konsekwencją niniejszej propozycji może być zatem utrata możliwości kontroli sytuacji płynnościowej przez lokalny organ nadzoru, a tym samym możliwości bezpośredniego reagowania w przypadku pojawienia się ewentualnego zagrożenia dla stabilności sektora w państwie goszczącym. Ta propozycja budzi zastrzeżenia UKNF.

Dodatkowo UKNF wyraził wątpliwości co do proponowanego zwolnienia oddziałów instytucji kredytowych z przestrzegania wymogów płynnościowych na bazie solo oraz odebrania władzom krajowym prawa do nadzorowania płynności oddziałów. Zgodnie z propozycją KE, informacje o sytuacji płynnościowej byłyby przekazywane przez oddział do macierzystej instytucji kredytowej, która dostarczałaby je następnie nadzorowi kraju macierzystego, który z kolei przekazywałby je nadzorcy kraju przyjmującego. Obecnie, informacje o sytuacji płynnościowej są przekazywane bezpośrednio przez oddział instytucji kredytowej do nadzorczy kraju goszczącego, przynajmniej nadzorcy goszczącemu możliwość bieżącej oceny sytuacji oddziału.

10.1.3. Koncepcja transgranicznego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym

W okresie objętym sprawozdaniem na forum europejskim toczyły się prace nad rozwiązaniami, które w przyszłości miałyby zapobiegać powstawaniu kryzysów w sektorze finansowym. Celem proponowanych rozwiązań ma być zagwarantowanie, że wszystkie krajowe organy nadzoru dysponują odpowiednimi narzędziami identyfikowania problemów w bankach na wystarczająco wczesnym etapie i interweniowania w celu zapobiegania pogarszaniu i przywrócenia dobrej sytuacji instytucji finansowej lub grupy spółek, które ma zapobiec dalszemu pogarszaniu się jej sytuacji. Dodatkowo zaproponowano wprowadzenie ujednoczonych zasad przeprowadzania postępowania naprawczego (*resolution*), które obejmowałyby środki podejmowane przez krajowe organy naprawcze na potrzeby zarządzania sytuacją kryzysową w danej instytucji bankowej lub umożliwiałoby podejmowanie skoordynowanych działań naprawczych prowadzonych w ramach grupy.

Z punktu widzenia UKNF kluczową kwestią pozostawało niedopuszczenie do wprowadzenia możliwości swobodnego transferu aktywów. Z dokumentów przedstawionych przez Komisję Europejską wynika, że pod pojęciem tym kryje się umożliwienie transferu aktywów w ramach grupy na zasadach nierynkowych. Transfer aktywów na zasadach rynkowych (zgodnie z zasadą *arm's length* tj. zasadą równego – rynkowego traktowania podmiotów), jest obecnie dozwolony i należy do normalnych czynności w ramach obrotu gospodarczego. Na skutek zniesienia tej zasady transakcje między podmiotami należącymi do tej samej grupy mogłyby się odbywać z pokrzywdzeniem jednej ze stron (na zasadach nierynkowych), a przeprowadzenie takiej transakcji miałyby być uzasadnione działaniem w interesie grupy.

Ekspert UKNF wskazali na możliwe negatywne konsekwencje, jakie dla polskiego sektora bankowego może mieć wprowadzenie

możliwości dokonywania transferu na zasadach nierynkowych od podmiotów zależnych w grupie.

UKNF reprezentował stanowisko, że działania podejmowane w związku z kryzysem chociaż skoordynowane na poziomie Unii Europejskiej, powinny dawać możliwość odpowiedniego ich dostosowania do struktury i stopnia rozwoju rynków finansowych oraz sytuacji gospodarczej w poszczególnych państwach członkowskich. Urząd udzielał wsparcia Ministerstwu Finansów przy przygotowywaniu opinii i instrukcji dla przedstawicieli Polski uczestniczących w pracach grupy roboczej Komisji Europejskiej ds. wczesnej interwencji.

W kwestii postępowania naprawczego (*resolution*), UKNF reprezentował stanowisko wskazujące na zasadność zaangażowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. W opinii UKNF systemy gwarantowania depozytów mogłyby w UE, wzorem Polski, pełnić również aktywną rolę w procesie zarządzania kryzysowego.

UKNF zaangażował się również w prace grupy roboczej CEBS ds. wczesnej interwencji. Działania podejmowane w ramach grupy miały na celu zapewnienie, że właściwe organy nadzorcze w sposób skuteczny i skoordynowany będą w stanie podjąć działania w sytuacji niewypłacalności instytucji finansowej, oraz że posiadają one narzędzia umożliwiające identyfikację problemów instytucji finansowej na wystarczająco wczesnym etapie. Dodatkowo przedstawiciel UKNF zadbał, aby opinia CEBS do Komunikatu Komisji Europejskiej ws. transgranicznego zarządzania kryzysem w sektorze bankowym nie zawierała rekomendacji pozytywnej odnośnie proponowanego wprowadzenia narzędzia „swobodnego transferu aktywów”.

10.1.4. Nowelizacja dyrektywy o systemach gwarantowania depozytów

W 2010 r. w Unii Europejskiej rozpoczęto prace nad zmianą dyrektywy w sprawie systemów gwarantowania depozytów. Komisja Europejska zaproponowała nowe zasady dotyczące zwiększenia kwoty objętej gwarancją (do 100 000 euro) i możliwość pożyczek wzajemnych między systemami gwarancji depozytów, skracając termin wypłaty kwoty gwarantowanej oraz umożliwiając aby wypłaty w przypadku upadku oddziału działającego na zasadach transgranicznych dokonywał macierzysty system gwarancyjny (nie wszystkie z tych elementów zyskały uznanie państw członkowskich).

UKNF popierał ideę promowania ściślejszej współpracy pomiędzy narodowymi systemami gwarantowania depozytów w czasie trwania likwidacji grupy bankowej. Zdaniem UKNF godną poparcia jest propozycja wprowadzenia mechanizmu wzajemnych pożyczek między funduszami gwarancyjnymi działającymi w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), w przypadku braku środków na wypłatę gwarantowanych kwot. Takie rozwią-

zanie byłoby pierwszą próbą realnego poszukiwania środków na wypłatę zobowiązań w ramach systemu bankowego, a nie ze środków budżetu państwa, a więc z kieszeni podatników.

UKNF dopuszczał możliwość prowadzenia systemu pożyczek na określonych warunkach, odmiennych od tych zaproponowanych, które gwarantowałyby równe warunki ich udzielania w proporcji do danego rynku a nie poszczególnych systemów gwarancyjnych. Podstawowymi warunkami udzielenia pożyczki powinny być:

- ▶ każdy system gwarancyjny pożyczalby kwotę proporcjonalną do sumy depozytów w danym kraju a nie do wielkości danego systemu;
- ▶ udzielający pożyczki powinien udzielić jej w proporcji do wielkości depozytów na danym rynku;
- ▶ wyczerpane zostały wszelkie środki na wypłatę zobowiązań;
- ▶ pożyczkobiorca nie jest zobowiązany do spłaty innej pożyczki;
- ▶ poinformowano EBA o spełnieniu warunków oraz kwocie pożyczki;

- łączna kwota pożyczki nie może przekroczyć 0,5% sumy środków, jakie należy wypłacić z systemu zaciągającego pożyczkę.

Jednakże w toku negocjacji unijnych pomysł systemu pożyczek został ostatecznie zarzucony, zaś problem odpowiedzialności za depozyty w sytuacji kryzysowej nie został odpowiednio podjęty. Dlatego, w związku z możliwą niewypłacalnością któregoś z europejskich funduszy gwarancyjnych, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa deponentów UKNF zaproponował koncepcję doublebezpieczenia depozytów złożonych w oddziałach zagranicznych instytucji kredytowych w lokalnym systemie gwarancyjnym. Zdaniem UKNF obowiązek dodatkowego ubezpieczenia mógłby być nakładany decyzją nadzoru finansowego po uzyskaniu opinii

10.1.5. Nowe przepisy rynku kapitałowego

W 2010 roku kontynuowana była współpraca ekspertów UKNF z Ministerstwem Finansów w zakresie przepisów wykonawczych do Dyrektywy 2009/65/WE z 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (tzw. dyrektywy UCITS IV). Urząd zgłaszał propozycje obejmujące między innymi, w przypadku funduszy zarządzanych zdalnie przez spółkę na podstawie paszportu oraz w przypadku funduszy zbywających tytuły uczestnictwa w państwie goszczącym, potrzebę zapewnienia możliwości składania przez inwestorów wszelkich reklamacji i skarg, a także prowadzenia dalszej korespondencji w języku urzędowym danego państwa goszczącego. Podnoszono również uwagi w zakresie procedury notyfikacji funduszy zagranicznych. Przepisy wykonawcze do UCITS IV zostały przyjęte w dniu 1 lipca 2010 r. i opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 10 lipca 2010 r.

10.1.6. Objęcie nadzorem agencji ratingowych

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie agencji ratingowych, które weszło w życie w grudniu 2009 r., w 2010 r. agencje ratingowe, chcąc dalej świadczyć swoje usługi, musiały dokonać wewnętrznej reorganizacji zgodnie z wymogami wskazanego rozporządzenia i złożyć wnioski o rejestrację. UKNF uczestniczył w pisaniu wytycznych regulacyjnych do rozporządzenia oraz był (i pozostaje) członkiem międzynarodowych kolegiów nadzorczych, które przystąpiły do oceny poszczególnych wniosków o rejestrację. Kolegia te mają zweryfikować, czy agencje, często wymieniane w gronie „winnych” doprowadzenia do kryzysu finansowego, wprowadziły

10.1.7. Budowa i rozwijanie współpracy w gronie nadzorców z krajów goszczących

W 2010 r. UKNF wystąpił z inicjatywą zacieśnienia współpracy między organami nadzoru z „nowych” państw członkowskich Unii Europejskiej. Państwa te mają jedną fundamentalną, z punktu widzenia nadzoru finansowego, cechę wspólną – przeważająca część ich rynku finansowego kontrolowana jest przez kapitał

przewodniczącego rady BFG w sytuacji wystąpienia przesłanek z art. 65 ust. 1 lit. b Traktatu o Funkcjonowaniu UE (zachowanie porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego), oraz niedopełnienia przez właściwy fundusz gwarancyjny obowiązku, o którym mowa w Dyrektywie 94/19/WE, zgodnie z którym zdolność finansowa systemu gwarancyjnego musi pozostawać w odpowiednim stosunku do jego zobowiązań. Wskazać tu można, iż Dyrektywa 94/14/WE jest dyrektywą minimalnej harmonizacji, co zostało wprost wskazane w preambule. W myśl postanowień preambuły harmonizacja musi się ograniczać do zasadniczych aspektów dotyczących systemów gwarancji depozytów i powinna zapewniać w jak najkrótszym terminie wypłatę odszkodowania z tytułu gwarantowanego depozytu.

W zakresie projektu dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tzw. dyrektywa ZAFI) w toku współpracy z Ministerstwem Finansów szczególnie nacisk kładziono na zagadnienia ograniczenia dostępności paszportu dla podmiotów zarządzających oraz funduszy alternatywnych pochodzących z państw trzecich oraz wprowadzenia w tym zakresie wymogów, uprawniających do korzystania przez takie podmioty z paszportu, a także na obowiązki informacyjne związane z przejmowaniem kontroli przez fundusze alternatywne nad spółkami.

W 2010 r. Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej ostatecznie zaakceptowały brzmienie nowelizacji Dyrektywy Prospektowej (2003/71/WE). Oficjalna publikacja tekstu nastąpiła w grudniu 2010 r. z terminem implementacji do prawa krajowego na 1 lipca 2012 r.

rozwiązania zapobiegające konfliktowi interesów i zapewniające profesjonalizm oraz przejrzystość procesu ratingowego.

1 lipca 2011 r. uprawnienia do rejestracji i nadzoru nad agencjami ratingowymi przejmie Europejski Urząd Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych (ESMA). Opracowaniem sposobu wykonywania przez ESMA tego zadania zajęła się specjalna grupa robocza, której kierownictwo powierzono Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego. Działalność grupy szerzej opisana jest w podrozdziale 10.4.3.

zagraniczny (stąd określenie „kraje goszczące” w odróżnieniu od „krajów macierzystych”). W związku z tym ich podejście do różnorodnych reform regulacyjnych w UE jest zazwyczaj zbieżne. Czyni to kraje tej grupy naturalnymi partnerami w działaniach na arenie międzynarodowej.

Inicjatywa UKNF spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem. W marcu 2010 r. w Warszawie miejsce miało inauguracyjne spotkanie przedstawicieli (na szczeblu dyrektorów zarządzających) organów nadzoru z trzech krajów: Polski, Czech i Słowacji. Zapadła na nim decyzja o utworzeniu Forum Nadzorców Goszczących, jako płaszczyzny nieformalnej współpracy w zakresie regulacji sektora finansowego. W lipcu do Forum zaproszone zostały organy nadzoru z dziesięciu państw Europy Środkowej i Wschodniej, a następnie rozpoczęto wymianę opinii na temat najistotniejszych problemów reform regulacyjnych w UE.

Prowadzona w ramach Forum wymiana stanowisk umożliwiła uczestniczącym urzędom poznać poglądy partnerów w sposób znacznie bardziej dogłębny niż miało to miejsce dotychczas. To zaś pozwala na tworzenie wspólnych strategii wobec różno-

rodnych inicjatyw regulacyjnych w Unii Europejskiej, tak aby w maksymalnym stopniu zabezpieczyć interesy krajów goszczących. Członkowie starają się koordynować swoje stanowiska prezentowane na forach unijnych i wzajemnie wspierać w zabiegach o korzystny kształt przepisów, które choć projektowane i przyjmowane w Brukseli, mają duży wpływ na kondycję polskiego sektora finansowego i bezpieczeństwo finansowe Polaków. Działaniom podejmowanym w ramach Forum Nadzorców Goszczących przyświeca nadrzędny cel, jakim jest zapewnienie, by kraje goszczące miały odpowiednie mechanizmy zapewniające stabilność sektora finansowego w warunkach rynku zdominowanego przez podmioty należące do zagranicznych grup finansowych.

Wybór przedstawiciela UKNF na członka zarządu EIOPA to pierwszy pozytywny efekt współpracy w ramach Forum.

10.1.8. Projekt Wyplacalność II

W 2010 r. prace w Unii Europejskiej nad projektem Wyplacalność II koncentrowały się na przygotowaniu wstępnych wersji projektów aktów wykonawczych do dyrektywy Wyplacalność II (dyrektywa 2009/138/WE), przeprowadzeniu piątego ilościowego badania wpływu (*Fifth Quantitative Impact Study – QIS5*) oraz na przygotowaniu wstępnych wersji projektów wytycznych nadzorczych (tzw. aktów 3 poziomu). Wszystkie ww. działania będą kontynuowane w 2011 r. Pracownicy Urzędu KNF zaangażowani byli w powyższe prace zarówno na szczeblu CEIOPS (w ramach grup roboczych dedykowanych do prac nad projektem Wyplacalność II), jak i Komisji Europejskiej (udzielając wsparcia Ministerstwu Finansów). UKNF był także w 2010 r. gospodarzem i współorganizatorem seminarium CEIOPS dla organów nadzoru nt. wymogów systemu Wyplacalność II w zakresie systemu zarządzania.

Na szczeblu krajowym UKNF realizował działania mające na celu przygotowanie organu nadzoru oraz nadzorowanych podmiotów do funkcjonowania w systemie Wyplacalność II, m.in. koordynując badanie QIS5, przeprowadzając kwestionariusze, organizując seminaria i spotkania z przedstawicielami krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. UKNF wspierał także Ministerstwo Finansów w pracach nad projektem założeń do projektu ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplacalność II), stanowiących początkowy etap procesu implementacji dyrektywy do polskiego porządku prawnego.

Piąte badanie ilościowe wpływu (*Fifth Quantitative Impact Study – QIS5*)

Komisja Europejska zwróciła się do CEIOPS z prośbą o przeprowadzenie wśród europejskich zakładów ubezpieczeń i reasekuracji piątego ilościowego badania wpływu w okresie od sierpnia do listopada 2010 r. oraz o sporządzenie europejskiego raportu z wyników badania do marca 2011 roku. Urząd KNF koordynował realizację badania QIS5 w Polsce oraz był znacząco zaangażowany w przygotowanie i przeprowadzenie badania na szczeblu europejskim.

Podstawowymi celami badania QIS5 były:

- ▶ zgromadzenie informacji nt. ilościowego wpływu wejścia w życie aktów wykonawczych do dyrektywy Wyplacalność II na sytuację finansową zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- ▶ weryfikacja, czy specyfikacja techniczna badania jest zgodna z założeniami i celami kalibracji określonymi w dyrektywie Wyplacalność II;
- ▶ zachęcenie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz organów nadzoru do przygotowania się do wejścia w życie systemu Wyplacalność II, w tym identyfikacja procesów wewnętrznych, procedur oraz infrastruktury wymagających usprawnień, w szczególności zachęcenie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do poprawy procesu gromadzenia danych;
- ▶ zachęcenie organów nadzoru oraz zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do prowadzenia stałego dialogu w przygotowaniu do nowego systemu nadzoru.

W pracach na poziomie europejskim UKNF zaangażował się w przygotowanie i przeprowadzenie badania QIS5 na skalę, która nie miała miejsca przy realizacji poprzednich badań QIS. Pracownicy UKNF weszli w skład Zespołu zadaniowego CEIOPS ds. badania QIS5 (*QIS5 Task Force*), który opracował metodykę i narzędzia do przeprowadzenia badania, skoordynował realizację QIS5 na szczeblu UE, a w pierwszym kwartale 2011 r. ma przygotować raport podsumowujący ogólnoeuropejskie wyniki badania. Przedstawiciele UKNF koordynowali w ramach Zespołu prace w zakresie modeli wewnętrznych oraz brali udział w pracach w zakresie formuły standardowej kapitałowego wymogu wypłacalności (*Solvency Capital Requirement – SCR*). Wystąpili również jako prelegenci w dwóch seminariach nt. QIS5 zorganizowanych przez CEIOPS (dla organów nadzoru oraz dla uczestników badania).

Koordynując realizację badania QIS5 na szczeblu krajowym, UKNF zorganizował spotkania i szkolenie dla przedstawicieli

zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, poświęcone założeniom i metodyce badania QIS5, a także udzielał wyjaśnień na bieżąco. W odpowiedzi na prośby polskich uczestników badania, UKNF przygotował też tłumaczenie na język polski arkusza kalkulacyjnego. W styczniu 2011 r. przewidziane było przekazanie przez UKNF raportu z wyników badania QIS5 w Polsce do EIOPA.

W Polsce w badaniu QIS5 wzięło udział 50 krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (24 zakłady ubezpieczeń na życie oraz 26 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych), co stanowi blisko 2/3 ogólnej ich liczby, oraz 3 ubezpieczeniowe grupy kapitałowe. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zostały poproszone o wypełnienie i przesłanie do organu nadzoru kwestionariusza ilościowego oraz dwóch kwestionariuszy jakościowych. Dodatkowo w ramach badania QIS5 zbierane były indywidualne dane zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dla potrzeb kalibracji formuły standardowej kapitałowego wymogu wypłacalności (*Solvency Capital Requirement – SCR*) w zakresie ryzyka składki i ryzyka rezerw dla ubezpieczeń majątkowych i zdrowotnych.

Przygotowanie UKNF oraz podmiotów rynkowych do funkcjonowania zgodnie z Wypłacalnością II

Udział zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w badaniu QIS5 był najlepszą okazją do rozpoznania praktycznych implikacji wprowadzenia Wypłacalności II oraz do oceny własnego stanu przygotowania do funkcjonowania w nowym systemie (w zakresie spełniania ilościowych wymogów).

W 2010 r. UKNF opracował materiał informacyjny dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji pt. „Przygotowanie do funkcjonowania w systemie Wypłacalność II. Informacja dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji o głównych zadaniach i harmonogramie prac.”. Opracowanie miało na celu ułatwienie zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji identyfikacji działań, jakie muszą podjąć, aby przygotować się do prowadzenia

działalności w systemie Wypłacalność II oraz poinformowanie ich o działaniach organu nadzoru wspierających przygotowanie rynku, zarówno realizowanych w 2010 roku i planowanych na lata 2011-2012, jak i podsumowanie działań zrealizowanych wcześniej. W materiale zawarto ponadto podsumowanie aktualnego stanu prac legislacyjnych w Unii Europejskiej w zakresie projektu Wypłacalność II (w tym – informację o wpływie nowej architektury nadzoru finansowego w UE na ten projekt) oraz zarys procedury i harmonogramu dalszych prac.

Ponadto UKNF przeprowadził w 2010 r. badania ankietowe wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dotyczące ich przygotowania do Wypłacalności II w zakresie: własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zarządzania ryzykiem, a także stosowania modeli wewnętrznych do wyznaczania SCR. UKNF kontynuował także działania dotyczące realizacji testów stresu przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w rozdziale „Nadzór Ubezpieczeniowy” w części „Działalność sprawozdawcza i analityczna” niniejszego Sprawozdania.

UKNF zrealizował także w 2010 r. dla przedstawicieli zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji 2 szkolenia dotyczące wymogów systemu Wypłacalność II w ramach CEDUR oraz 3 seminaria w ramach projektu dofinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Kolejne seminaria będą realizowane w 2011 r. Przebudowano także sekcję dotyczącą projektu Wypłacalność II w serwisie internetowym UKNF.

W 2010 roku przedstawiciele Urzędu uczestniczyli w ramach kolegiów nadzorczych w procesie przedaplikacyjnym najważniejszych z punktu widzenia polskiego rynku europejskich ubezpieczeniowych grup kapitałowych. W ramach ww. procesu odbywały się warsztaty dotyczące modeli wewnętrznych oraz kontrole wybranych modułów ryzyka. Ponadto praca dotyczyła analizy dostępnej dokumentacji oraz wypracowywania wspólnego stanowiska Kolegium. W okresie od czerwca do grudnia 2010 r. zaangażowanie przedstawicieli Urzędu KNF w ramach procesu przedaplikacyjnego poza granicami kraju wyniosło 91 osobodni.

10.2. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi stanowi istotny aspekt działań UKNF. Zaangażowanie Urzędu w prace na arenie międzynarodowej pozwala na wymianę informacji, które są efektywnie wykorzystywane w ramach zadań analitycznych

i nadzorczych. Podtrzymywanie wieloletniej aktywności na arenie międzynarodowej pozwala również uczestniczyć w dyskusji nad nowymi koncepcjami regulacyjnymi i nadzorczymi.

10.2.1. Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BCBS)

W 2010 roku przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach dwóch grup roboczych Komitetu.

Standard Implementation Group on Operational Risk (SIGOR)

Grupa wypracowuje międzynarodowe standardy związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i zaawansowanymi metodami pomiaru ryzyka operacyjnego (AMA). Celem grupy jest zapewnienie jednolitego podejścia nadzorczego do problematyki ryzyka operacyjnego oraz implementacji AMA w różnych jurysdykcjach, w ramach których działają banki. W 2010 roku grupa opracowała: wytyczne dotyczące sposobu uznawania ubezpieczenia przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, projekt nowych minimalnych standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz projekt wytycznych dotyczących wymogów jakościowych i ilościowych dla metody AMA. Przedstawiciel UKNF brał czynny udział w przygotowaniu tych dokumentów. W ramach prac grupy, w związku z ostatnim kryzysem finansowym, dokonano analizy porównawczej wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego (dla różnych metod) i faktycznie ponoszonych przez banki strat (na wybranej próbie banków z różnych krajów). Wyniki analizy wskazują na potrzebę weryfikacji metod prostych w celu powiązania ich z ryzykiem.

Członkostwo w grupie SIGOR służy realizacji prac prowadzonych przez polski nadzór bankowy m.in. w zakresie wypracowywanych standardów kontroli i oceny banków oraz walidacji wniosków o stosowanie metod AMA.

Standard Implementation Group – Validation (SIGV)

Grupa opracowuje dobre praktyki w zakresie budowy, walidacji i monitorowania zaawansowanych modeli (IRB) do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W 2010 roku prace grupy koncentrowały się na wypracowywaniu rozwiązań w zakresie estymacji parametrów LGD i EAD oraz zasad oceny rozwiązań banków dotyczących testów warunków skrajnych. Grupa kontynuowała też prace w zakresie zasad monitorowania banków stosujących IRB, jak również analizowała podejście do IRB (pod kątem wypracowania benchmarków) dla portfeli ekspozycji wynikających z finansowania rynku nieruchomości.

Uczestnictwo przedstawiciela UKNF w pracach grupy pozwala na zapoznanie się z doświadczeniami innych nadzorów w zakresie modeli IRB, pod kątem wykorzystania tych doświadczeń w bieżących pracach walidacyjnych, a także przekazania własnych obserwacji w tym zakresie.

10.2.2. Grupa Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)

Od 1 stycznia 2006 r. UKNF prowadzi Sekretariat BSCEE – organizacji zrzeszającej organy nadzoru bankowego z 21 państw Europy Środkowej i Wschodniej dla celów wymiany informacji i doświadczeń.

Ponieważ do przejęcia Przewodnictwa w Grupie w 2011 roku zgłosiło się tylko jedno Państwo członkowskie – Albania, Bank Albanii został jednomyślnie wybrany do przewodniczenia i organizacji XXIV Konferencji Państw Członkowskich BSCEE.

W 2010 roku obszarem szczególnie istotnych prac Sekretariatu Grupy Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE) było współorganizowanie oraz koordynowanie XXIII Konferencji Członków Grupy. Konferencja BSCEE odbyła się w Ohrid, w Republice Macedonii, w dniach 15-17 czerwca i skoncentrowana była na tematach *Lessons learned from the crisis and policies aimed at strengthening the resilience of the banking sector* oraz *Liquidity risk standards and measurement – overview on the national measures during and after the crisis*. Sekretariat przygotowywał oraz prezentował podczas Konferencji sprawozdanie z działalności Sekretariatu oraz Grupy.

Z uwagi na fakt, iż z dniem 31 grudnia 2010 roku obecna kadencja Sekretariatu BSCEE w Polsce dobiegła końca, Urząd KNF oficjalnie skorzystał z możliwości reelekcji i zgłosił się do prowadzenia Sekretariatu przez kolejną pięcioletnią kadencję. Państwa członkowskie przyjęły tę kandydaturę przez aklamację i, tym samym, Sekretariat BSCEE pozostanie w Polsce do grudnia 2015 roku.

Sekretariat Grupy zaangażowany był również poprzez udzielanie wsparcia organizacyjnego i technicznego, w zorganizowanie seminarium regionalnego BSCEE przy współpracy z FSI nt. *Stress Testing and Risk Management Techniques*, które odbyło się w stolicy Słowenii – Ljubljanie, w dniach 1-3 czerwca 2010 roku.

Ponadto, Sekretariat uczestniczył w organizacji a także współprowadził Spotkanie Regionalne Grupy BSCEE podczas XVI Światowej Konferencji ICBS (ang. *International Conference of Banking Supervisors*), która miała miejsce w dniach 20-24 września w Singapurze. Spotkanie Regionalne odbyło się w dniu 21 września i obejmowało tematy przewodnie Konferencji ICBS tj. *Towards a more resilient banking sector* oraz *A stable financial environment for sustained economic growth*.

Przez cały rok 2010 Sekretariat BSCEE udzielał wsparcia o charakterze administracyjnym Przewodniczącemu Grupy BSCEE, panu Igorowi Davkowi, Dyktorowi w Narodowym Banku Republiki Macedonii, w zakresie jego pracy w ramach BSCEE. Współpracował i utrzymywał stały kontakt z Komitetem Bazylejskim oraz z innymi instytucjami i organizacjami związanymi z nadzorem bankowym, jak również innymi grupami regionalnymi BCBS. Informował członków Grupy o wydarzeniach związanych z działalnością Grupy, a także dystrybuował wśród

członków dokumenty Komitetu Bazylejskiego materiały techniczne i informacyjne.

Do głównych zadań Sekretariatu BSCEE w 2010 roku należało również koordynowanie oraz przygotowanie raportu rocznego z działalności w zakresie nadzoru bankowego państw członkowskich, zarządzanie budżetem Grupy oraz utrzymywanie i uaktualnianie oficjalnej strony internetowej BSCEE.

Prowadzenie Sekretariatu BSCEE przez Urząd KNF wpływa korzystnie m.in. na promowanie i rozwój nowopowstałej Inicjatywy Szkoleniowej dla Nadzoru Finansowego – TIFS, której adresatami są w głównej mierze członkowie Grupy BSCEE, poprzez promowanie doświadczeń oraz najlepszych praktyk i rozwiązań Polski w zakresie nadzoru finansowego.

Stanowi ponadto poważny atut w działalności międzynarodowej polskiego nadzoru finansowego, jak również umożliwia jej poszerzenie i umocnienie w regionie państw Europy Centralnej i Wschodniej.

10.2.3. Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)

Urząd KNF bierze udział w pracach Stowarzyszenia – przede wszystkim na forum Komitetu Technicznego, będącego jednym z głównych ciał wykonawczych IAIS. W 2011 roku przedstawiciele Urzędu KNF koncentrowali się głównie na pracach podkomitetu ds. grup ubezpieczeniowych i kwestii międzysektorowych (*Groups and Cross-sectoral Issues Subcommittee*), który zajmował się opracowaniem i rewizją zasad, standardów i wytycznych IAIS w takich obszarach jak:

- kończenie działalności przez transgraniczne podmioty ubezpieczeniowe;
- zakres grupy, kompetencje nadzorcze i władztwo prawne,
- wymiana informacji;
- współpraca i koordynacja działań nadzorczych;
- kryteria wzajemnego uznawania działań nadzorczych;
- inicjatywa ComFrame, mająca na celu opracowanie wspólnych ram i struktury nadzoru nad międzynarodowymi grupami ubezpieczeniowymi;
- likwidacja i wyjście z rynku;
- konglomeraty finansowe i nadzór międzysektorowy;
- kolegia nadzorcze.

Zadania delegatów UKNF polegały m.in. na prezentowaniu perspektywy organu nadzoru państwa przyjmującego. W trakcie prac zgłoszono szereg szczegółowych uwag do treści opracowywanych dokumentów.

10.2.4. Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)

W 2010 r. przedstawiciele Urzędu KNF uczestniczyli w posiedzeniach IOPS, w trakcie których analizowano istotne nadzorczo zagadnienia związane z funkcjonowaniem kapitałowego systemu emerytalnego. W roku 2010 szczególnie dużo uwagi poświęcono zagadnieniu wpływu kryzysu finansowego na systemy emerytalne oraz wnioskowi płynącemu z tych wydarzeń dla nadzorów. Od kilku lat stałym tematem obrad IOPS jest zagadnienie nadzoru

W 2010 roku kontynuowano prace nad rewizją Głównych Zasad Ubezpieczeniowych (*Insurance Core Principles – ICP*), której towarzyszy zmiana struktury standardów i wytycznych organizacji oraz zapoczątkowano prace nad inicjatywą ComFrame.

W ramach członkostwa w IAIS Urząd KNF pełni rolę koordynatora regionalnego dla obszaru Europy Środkowej, Wschodniej i Zakaukazia. Do zadań koordynatora należy m.in.: badanie potrzeb szkoleniowych, koordynowanie inicjatyw w tym zakresie, jak opracowywanie strategii wdrażania celów szkoleniowych w obrębie regionu. Koordynator zobowiązany jest również do promowania podstawowych zasad ubezpieczeń w krajach, które jeszcze nie przystąpiły do IAIS. W 2010 roku koordynowano organizację regionalnego seminarium IAIS w Belgradzie. Ponadto rozpoczęto prace nad przygotowaniem mapy potrzeb szkoleniowych regionu. Działanie ma na celu zbadanie tematyki, co do której nadzory planują rozwijać wiedzę swojego personelu oraz zidentyfikowanie organów nadzoru gotowych do podzielenia się wiedzą. W ostatnim czasie podjęto decyzję o rozwiązaniu podkomitetu regionalnej koordynacji i podporządkowaniu koordynatorów regionalnych bezpośrednio Komitetowi Implementacyjnemu IAIS.

opartego na analizie ryzyka i jego wdrażania w praktyce organów nadzorczych. UKNF uczestniczył w szkoleniu zorganizowanym przez Australian Prudential Regulation Authority na ten temat. W lipcu 2010 r. UKNF gościł środkowoeuropejskie seminarium IOPS poświęcone podstawowym zagadnieniom nadzoru opartego na analizie ryzyka.

Istotnym elementem współpracy w ramach IOPS jest wymiana poglądów i doświadczeń pomiędzy nadzorami emerytalnymi różnych państw w sprawach związanych z funkcjonowaniem

kapitałowego systemu emerytalnego, w szczególności dotyczących nadzoru opartego na ryzyku.

10.2.5. Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)

IOSCO EMC Working Group No. 4 on Enforcement and Exchange of Information – EMC WG4

KNF jest członkiem Komitetu Rynków Wschodzących. Kierując w ramach Komitetu pracami Grupy Roboczej nr 4 zajmującej się współpracą nadzorczą i wymianą informacji (IOSCO EMC Working Group No 4 on Enforcement and Exchange of Information – EMC WG4), przedstawiciele Urzędu KNF m.in.:

- ukończyli prace nad mandatem WG4 nt. wymiany informacji w zakresie oceny przydatności i adekwatności kandydatów na kluczowe funkcje w podmiotach nadzorowanych; w ramach mandatu w 2010 r. powstał system dobrowolnej wymiany informacji dotyczących rękopisów, z wykorzystaniem portalu internetowego umiejscowionego na stronie IOSCO i połączonego ze stronami internetowymi zainteresowanych nadzorców; do końca 2010 r. do portalu przyłączyło się 13 nadzorów,
- rozpoczęli prace, we współpracy ze Standing Committee 4 (odpowiednikiem EMC WG4 w Komitecie Technicznym IOSCO) w zakresie nowego mandatu dotyczącego zbierania i przekazywania dowodów cyfrowych w prowadzonych postępowaniach transgranicznych; przedstawiciele UKNF biorą udział w pracach niewielkiej grupy roboczej, utworzonej w ramach SC4, której zadaniem jest napisanie raportu – Dobrych Praktyk w tym zakresie.

Aktywność międzynarodowa w ramach grupy przyczyniła się do postrzegania Urzędu jako instytucji wiarygodnej i kompetentnej. Ponadto pracownikom UKNF udało się stworzyć sieć kontaktów z przedstawicielami regulatorów z całego świata oraz nawiązać z nimi owocną współpracę. Ma to istotne znaczenie dla sprawnej wymiany informacji z zagranicznymi urzędami, która z kolei odgrywa kluczową rolę w nadzorze nad rynkiem, gdyż prowadzone w Urzędzie postępowania wymagają bardzo często pozyskania informacji z zagranicy.

IOSCO Screening Group

Prace grupy oceniającej zdolność poszczególnych regulatorów do przystąpienia do Wielostronnego Porozumienia o Współpracy i Wymianie Informacji (IOSCO *Multilateral Memorandum of Understanding* – MMoU) w 2010 r. były równie intensywne, co w roku poprzednim. Zgodnie z przyjętym założeniem, do 1 stycznia 2010 r. sygnatariuszami Wielostronnego Porozumienia mieli zostać wszyscy obecni zwykli członkowie IOSCO. Wzmoczone prace grupy zostały zakończone sukcesem: jedynie 4 organy nadzoru nie złożyły do tego dnia aplikacji o przystąpieniu do IOSCO MMoU. W 2010 r. przedstawiciele UKNF

ukończyli prace nad reaplikacją macedońskiego organu nadzoru (*Macedonian Securities and Exchange Commission*), który od 2009 r. znajdował się na tzw. Appendix B (z powodu niespełnienia jednego z kryteriów Porozumienia). Ponadto przedstawiciele UKNF uczestniczyli w ocenie wszystkich aplikacji weryfikowanych przez pozostałych członków Grupy. Uczestnictwo w tym procesie pozwoliło wpłynąć na ostateczne decyzje w zakresie akceptowania nowych sygnatariuszy Porozumienia. Z uwagi na zaangażowanie w prace Screening Group, UKNF uważany jest za instytucję ekspercką m.in. w zakresie nadzoru i wymiany informacji. Z doświadczeń Urzędu chętnie korzystają kraje rozwijające się, takie jak np. Ukraina, Bułgaria, Mołdawia, Mongolia, Wietnam, czy Macedonia.

Działalność Screening Group nie ogranicza się jedynie do procesu weryfikowania aplikacji. Przedstawiciele UKNF, dzięki pełnieniu istotnej funkcji współprzewodniczącego grupy oraz udziałowi w prowadzeniu jej sekretariatu, mają wpływ na uznanie efektów jej prac nie tylko w IOSCO, ale i na arenie międzynarodowej. Wielostronne Porozumienie o Współpracy i Wymianie Informacji (IOSCO MMoU) jest uznane przez grupę G20 za wzorzec w zakresie współpracy i wymiany informacji, którego jedną z głównych funkcji jest ułatwianie zwalczania przestępczości na rynku papierów wartościowych – zarówno w kontekście ochrony klientów, jak i zapobiegania kryzysom na rynkach finansowych. Dzięki regularnemu wykorzystywaniu Porozumienia jako narzędzia wymiany informacji w prowadzonych przez Urząd postępowaniach, przedstawiciele UKNF mieli zapewnioną możliwość szybkiego i efektywnego uzyskiwania niezbędnych informacji.

Ponadto przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach m.in. Emerging Markets Committee Advisory Board i European Regional Committee.

IOSCO Standing Committee No. 6 (on Credit Rating Agencies)

KNF, jako jedyny nadzorca z Europy Środkowej i Wschodniej, jest członkiem Komitetu ds. Agencji Ratingowych. Przedstawiciele Urzędu uczestniczą w pracach Komitetu począwszy od końca 2009 roku. We wrześniu 2010 roku UKNF, jako nowoprzyjęty członek, był gospodarzem posiedzenia Komitetu ds. Agencji Ratingowych w Polsce. Prace Komitetu w 2010 roku dotyczyły wzorcowych rozwiązań regulacyjnych istotnych dla funkcjonowania agencji ratingowych. W szczególności, analizie na forum Komitetu poddano kwestie związane z:

- zarządzaniem konfliktem interesu w agencjach ratingowych;
- efektywnym funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej w agencjach ratingowych;

W ramach posiedzeń Komitetu, miały miejsce spotkania z przedstawicielami agencji ratingowych, w trakcie których omawiano rozwiązania z zakresu zarządzania konfliktem interesu oraz kontroli wewnętrznej funkcjonującej w agencjach ratingowych. Na forum Komitetu dokonywano także regularnej wymiany informacji nt. zmian w regulacjach związanych z nadzorem nad agencjami ratingowymi, zachodzących w państwach reprezentowanych w Komitecie. W 2010 roku Komitet rozpoczął prowadzenie analiz dotyczących ewentualnego powołania mię-

dzynarodowych kolegów nadzorczych ds. agencji ratingowych, w skład których wchodziłoby przedstawiciele nadzorców będący członkami IOSCO. Obecność UKNF w Komitecie pozwoliła na przestrzeni 2010 roku na wymianę poglądów i doświadczeń w zakresie sprawowania nadzoru nad agencjami ratingowymi, co było szczególnie istotne z uwagi na wejście w życie w końcu 2009 roku powszechnie obowiązujących w Unii Europejskiej przepisów w zakresie sprawowania nadzoru nad agencjami ratingowymi.

10.2.6. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w 2010 roku uczestniczył w pracach prowadzonych na różnych forach wewnętrznych Organizacji Współpracy i Rozwoju (OECD). W 2010 roku, Urząd reprezentowany był w:

- Komitecie Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (*Insurance and Private Pensions Committee*), będącym forum współpracy państw w zakresie rynków ubezpieczeń. W 2010 roku prowadzono w ramach Komitetu m.in. prace poświęcone kwestii zarządzania zakładem ubezpieczeń – w celu opracowania stosownych wytycznych. W ramach Komitetu, funkcjonuje także Grupa Robocza do spraw Prywatnych Funduszy Emerytalnych (*Working Party on Private Pensions – WPPP*). Przedstawiciel UKNF w tej grupie zaangażowany był w prace związane z:
  - analizą jakości danych i metodologii wyliczania niektórych wskaźników efektywności dot. funduszy emerytalnych, oraz
  - stosowaniem rekomendacji OECD w zakresie dobrych praktyk zarządzania ryzykiem w funduszach emerytalnych.
- Komitecie Rynków Finansowych (*Committee on Financial Markets*), w ramach którego prowadzono prace związane z analizą przyczyn jak i możliwych scenariuszy przezwyciężenia skutków kryzysu na rynkach finansowych. Przedmiotem

prac Komitetu był też problem długu publicznego i trudna sytuacja dot. dłużnych instrumentów rządowych w wybranych państwach europejskich.

- Komitecie ds. Ładu Korporacyjnego (*Corporate Governance Committee*), gdzie przedstawiciel UKNF brał udział w pracach dot. modelowych rozwiązań w zakresie ładu korporacyjnego.
- Międzynarodowej Sieci ds. Edukacji Finansowej (*International Network on Financial Education*). Działania delegacji UKNF na tym forum były skoncentrowane na przygotowaniu koncepcji, metodologii oraz treści pytań użytych w kwestionariuszu pilotażowego badania świadomości finansowej. UKNF koordynował również przeprowadzenie badania w Polsce.

Dodatkowo, UKNF przygotowywał na potrzeby OECD szereg raportów i informacji bieżących dotyczących polskiego sektora finansowego. Udział UKNF w pracach OECD pozwala na zwiększenie kompetencji Urzędu w obszarach istotnych z punktu widzenia nadzorczy. Uczestnictwo w pracach Komitetów stanowi także okazję do wymiany poglądów i doświadczeń z przedstawicielami instytucji państw członkowskich organizacji, nie tylko z Europy.

10.2.7. Współpraca międzynarodowa związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (MONEYVAL)

Współpraca międzynarodowa w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy realizowana była poprzez udział w pracach Specjalnego Komitetu Ekspertów Rady Europy MONEYVAL, połączonego komitetu CEBS, CESR i CEIOPS – 3L3 AML Task Force (opisanego w podrozdziale 10.4.4.) oraz uczestnictwo w Konferencji Stron Konwencji Warszawskiej.

Przedstawiciel UKNF brał udział w posiedzeniach plenarnych MONEYVAL, których tematem było m.in. omówienie inicjatyw w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy. Trzech przedstawicieli UKNF znajduje się na liście ewaluatorów MONEYVAL. W roku 2010 przedstawiciel UKNF brał udział w charakterze ewaluatora MONEYVAL w misji ewaluacyjnej Słowacji. Na początku roku 2011 Polska będzie przechodziła czwartą rundę wzajemnej ewaluacji w zakresie standardów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przeprowa-

dzaną przez Komitet MONEYVAL. Przedstawiciele UKNF uczestnicząc jako ewaluatorzy w misjach ewaluacyjnych tej rundy w innych krajach członkowskich organizacji oraz biorąc udział w posiedzeniach plenarnych przygotowywali się do nadchodzącej ewaluacji Polski.

Współpraca z Radą Europy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przejawiała się również poprzez uczestnictwo przedstawiciela UKNF w Konferencji Stron Konwencji Warszawskiej o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstw oraz o finansowaniu terroryzmu. Wynikiem posiedzenia Drugiej Konferencji Stron Konwencji Warszawskiej było przyjęcie wzoru formularza ewaluacyjnego, który będzie stosowany we wzajemnych ewaluacjach wypełniania obowiązków nałożonych konwencją CETS Nr 198.

10.2.8. Kontakty z pozostałymi instytucjami zagranicznymi

UKNF udziela informacji właściwym instytucjom zagranicznym dokonującym oceny sytuacji w polskim sektorze finansowym. W 2010 r. odbywały się spotkania z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Bankiem Światowym oraz Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju. Przedstawiciele UKNF spotkali się również z analitykami agencji ratingowych Fitch Ratings

i Japan Credit Rating Agency, co związane było z aktualizowaniem przez agencje ocen wiarygodności kredytowej Polski. Od tych ostatnich w dużym stopniu zależy koszt pozyskiwania przez Rzeczpospolitą Polską zewnętrznego finansowania. Ponadto UKNF podejmował inne zagraniczne delegacje, w tym z ministerstwa finansów Wielkiej Brytanii.

10.3. Działania prowadzone na forum instytucji europejskich

Zaangażowanie UKNF w prace na forum instytucji europejskich stanowi istotny aspekt prac Urzędu KNF. Reprezentowanie UKNF na forum unijnym i dbanie o uwzględnienie jego stanowiska w powstających dokumentach jest warunkiem dla zapewnienia rozwiązań korzystnych dla rynku polskiego. Uczestnictwo w opracowywaniu legislacji unijnych, udział w pracach grup eksperckich i roboczych funkcjonujących w ramach Komitetów trzeciego poziomu, jak również wpływ na kształt propozycji legislacyjnych przedkładanych przez Komisję Europejską – wszystkie te działania pozwalają promować rozwiązania korzystne z punktu widzenia nadzoru. Należy podkreślić, iż UKNF nie tylko udzielał wsparcia Ministerstwu Finansów, ale też uczestniczył w dyskusjach z Komisją Europejską oraz utrzymywał stały kontakt z szefami organów nadzoru i banków centralnych w Europie.

O dużym zaangażowaniu UKNF w prace prowadzone na arenie unijnej świadczy wystąpienie Pana Przewodniczącego Stanisława Kluzy podczas wysłuchania (*public hearing*) na forum Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego, w kwestii transgranicznego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym. W spotkaniu uczestniczyli ponadto:

- ▶ Pan Eddy Wymeersch, Przewodniczący Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR),
- ▶ Pan Jacques de Larosière, Przewodniczący Grupy Wysokiego Szczebla ds. nadzoru finansowego w UE,
- ▶ Pan Carmine Lamanda, Starszy Wykonawczy Wiceprezes i Członek Zarządu UniCredit oraz Szef strategicznego doradztwa instytucjonalnego i regulacyjnego Unicredit,
- ▶ Pan prof. Dirk Schoenmaker, Dziekan Szkoły Finansów w Duisenbergu (*Duisenberg School of Finance*),
- ▶ Pani Rym Ayadi, Forum ekspertów w dziedzinie usług finansowych (*Forum of user experts in the area of financial services – FIN USE*).

10.3.1. Komisja Europejska (EC)

CRD Working Group

Prace grupy koncentrują się na kierunkowych, jak również technicznych zmianach wprowadzanych do dyrektywy CRD. Reprezentantami poszczególnych państw w grupie są przedstawiciele ministerstw finansów. Główną rolą przedstawicieli UKNF jest

W trakcie prezentacji Przewodniczącego KNF podniesiono potrzebę ograniczenia rozmiaru instytucji finansowych oraz stwierdzono, że ryzyko związane z wielkością danego podmiotu nie powinno stanowić przeszkody do ogłoszenia jego upadłości w przypadku niewypłacalności. Wskazano na zasadność zwiększenia ochrony depozytów w szczególności poprzez zaangażowanie podmiotów dominujących w systemy funduszy gwarancyjnych instytucji lokalnych.

Włączając się w debatę na temat reformy nadzoru finansowego w UE, UKNF zorganizował w ramach XX Forum Ekonomicznego w Krynicy panel poświęcony ryzykom i wyzwaniom związanym z nową architekturą nadzoru finansowego w UE. W panelu udział wzięli:

- ▶ Pan Miroslav Singer, Prezes Narodowego Banku Czeskiego;
- ▶ Pan Gabriel Bernardino, Przewodniczący Komitetu Europejskich Nadzorców Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych;
- ▶ Pan Vladimír Dvořáček, Dyrektor Pionu Nadzoru Rynku Finansowego ze Słowackiego Banku Narodowego;
- ▶ Pani prof. Anna Maria Jurkowska-Zeidler z Uniwersytetu Gdańskiego;
- ▶ Pan prof. Rainer Masera, z Uniwersytetu Guglielmo Marconi w Rzymie (członek grupy de Larosiere'a).

Uczestnicy przedstawili swoje poglądy na temat pożądanych relacji pomiędzy europejskimi agencjami nadzorczymi a nadzorcami krajowymi, największych wyzwań stojących przed ESA w pierwszym okresie ich funkcjonowania oraz zasadności przeprowadzenia innych zmian w systemie nadzoru finansowego w UE. Dyskusja prowadzona podczas panelu była moderowana przez Przewodniczącego KNF.

natomiast merytoryczne wsparcie polskiego przedstawiciela w obszarach będących przedmiotem dyskusji i ustaleń w ramach prac grupy. W szczególności dotyczy to takich obszarów jak: fundusze własne, płynność, bufora kapitałowe i antycykliczne, wskaźnik dźwigni (*leverage ratio*) czy *single-rule book*. Techniczna rola przedstawiciela UKNF w grupie dotyczy:

- zgłaszania uwag do proponowanych zmian;
- uczestnictwa i monitorowania prac grupy zajmującej się projektami nowelizacji dyrektywy CRD, której zapisy staną się przedmiotem implementacji w polskich przepisach prawa.

CRD Subgroup on Liquidity

Prace podgrupy obejmują przygotowanie propozycji zmian do dyrektywy CRD w obszarze płynności. Reprezentantami poszczególnych państw są przedstawiciele banków centralnych, instytucji nadzorczych, ministerstw finansów. Prowadzone obecnie prace zmierzają w kierunku ustanowienia norm ilościowych dotyczących płynności krótkoterminowej LCR (ang. *Liquidity Coverage Ratio*) i długoterminowej NSFR (ang. *Net Stable Funding Ratio*) oraz standardów dotyczących przestrzegania tych norm na bazie skonsolidowanej lub indywidualnej oraz kwestii przypisania odpowiedniego nadzoru w zależności od konsolidacji. Wiodącym wzorcem w toku opracowywania propozycji są ustalenia Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego w obszarze płynności. Zaangażowanie przedstawiciela UKNF dotyczyło uczestnictwa w tworzeniu projektowanych zapisów i zgłaszania uwag do wprowadzanych zmian.

Subgroup on Leverage Ratio

Efektom działań podgrupy w 2010 roku było m.in.:

- opracowanie definicji nowego wskaźnika nadzorczego *leverage ratio* (na podstawie postanowień Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego);
- analiza przygotowanego przez CEBS raportu na temat wpływu wprowadzenia proponowanego wskaźnika na instytucje bankowe;
- opracowanie propozycji przepisów dyrektywy CRD w zakresie wskaźnika *leverage ratio*.

Udział przedstawiciela UKNF w pracach tej podgrupy pozwala na bieżące monitorowanie działań podgrupy w zakresie opracowywania propozycji rozwiązań legislacyjnych w obszarze nowego wskaźnika nadzorczego oraz podejmowanie odpowiednich kroków w sytuacji niekorzystnej zmiany kierunku prac z punktu widzenia polskiego sektora bankowego.

CRD Subgroup on Own Funds

Prace podgrupy obejmują przygotowanie propozycji zmian do dyrektywy CRD w obszarze funduszy własnych. Reprezentantami poszczególnych państw są przedstawiciele banków centralnych, instytucji nadzorczych, ministerstw finansów. Prowadzone obecnie prace zmierzają w kierunku ustanowienia nowych standardów dla definicji elementów dopuszczanych do włączenia do funduszy własnych. Tworzone regulacje mają w założeniu dotyczyć różnych typów podmiotów finansowych. Zaangażowanie UKNF dotyczyło uczestnictwa w tworzeniu projektowanych zapisów i zgłaszania uwag do wprowadzanych zmian.

CRD Subgroup on Capital buffers

Prace podgrupy obejmują przygotowanie ostatecznego kształtu propozycji dotyczącej wprowadzenia do dyrektywy CRD dodatkowych wymogów kapitałowych tj. tzw. bufora ochrony kapitału (*capital conservation buffer*) i bufora antycyklicznego (*countercyclical buffer*). Członkami podgrupy są przedstawiciele banków centralnych, instytucji nadzorczych oraz EBC i CEBS. Na obecnym etapie prac dyskutowane są szczegóły aplikacji i kalibracji restrykcji oraz roli ESRB i EBA w zakresie opracowania wytycznych, rekomendacji i standardów technicznych odnośnie bufora antycyklicznego. Przedstawiciel UKNF uczestniczy w tworzeniu projektowanych zapisów i na bieżąco zgłasza do nich uwagi.

Early Intervention Working Group (EIWG)

Celem działań grupy było opracowanie zagadnień, które umożliwiłyby stworzenie właściwych zasad postępowania w sytuacji kryzysowej. W 2010 r. grupa pracowała nad zaproponowanymi przez Komisję Europejską rozwiązaniami w zakresie transgranicznego zarządzania kryzysowego w grupach bankowych. Wynikiem prac grupy będzie opracowanie w połowie 2011 r. projektu legislacyjnego Dyrektywy dotyczącej zarządzania sytuacją kryzysową w sektorze finansowym. W Dyrektywie mają zostać zharmonizowane narzędzia nadzorcze identyfikowania problemów w bankach i interweniowania na możliwie wczesnym etapie w celu przywrócenia dobrej sytuacji instytucji lub grupy bądź zapobiegnięciu dalszemu pogarszaniu się jej sytuacji.

Członkami EIWG są przedstawiciele ministerstw finansów poszczególnych krajów. Rolą przedstawicieli UKNF było wsparcie merytoryczne pracowników Ministerstwa Finansów w czasie spotkań grupy oraz bieżąca analiza dokumentów i opracowanie stanowiska Urzędu.

Insolvency Law Experts Group

Zadaniem grupy ILEG powołanej w maju 2010 r. jest wsparcie KE w jej pracach nad stworzeniem ram zarządzania kryzysowego. Pracuje ona w podgrupach, które zajmowały się: transferem aktywów; obniżeniem wartości należności właścicieli i zamianą długu na kapitał własny; zagadnieniami związanymi z upadłością. Przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach podgrupy dotyczącej transferu aktywów. W kolejnych miesiącach członkowie dwóch pierwszych podgrup opracowywali stanowiska na temat proponowanych przez KE rozwiązań.

Proponowane przez KE rozwiązania dotyczące transferu aktywów miałyby polegać na transferze odbywającym się na zasadach nierynkowych (bez przestrzegania zasady *arm's length*), dokonywanym w ramach wprowadzonego w danej grupie porozumienia o wsparciu grupowym. Na mocy porozumienia transfer aktywów z jednego podmiotu do drugiego mógłby się odbywać z „pokrzywdzeniem” podmiotu dokonującego transferu, jego udziałowców mniejszościowych i wierzycieli.

Przedstawiciele UKNF biorący udział w pracach grupy ILEG wielokrotnie wyrażali stanowisko, iż zaproponowane przez KE rozwiązania dotyczące wewnątrzgrupowego transferu aktywów na zasadach nierynkowych z uwzględnieniem tzw. interesu grupy są nie do zaakceptowania, wskazując przy tym na wynikające z proponowanego mechanizmu zagrożenia, takie jak drenaż spółek zależnych w krajach goszczących czy „rozlanie się” kryzysu płynności, a także na jego niezgodność z prawem własności przynależnym akcjonariuszom mniejszościowym.

Deposit Guarantee Schemes Working Group (DGSWG)

Przedstawiciele UKNF monitorowali na bieżąco działania podejmowane w ramach grupy Komisji Europejskiej DGSWG, mającej za zadanie wypracowanie zmian do dyrektywy w sprawie systemów gwarantowania depozytów. UKNF na potrzeby Ministerstwa Finansów opracowywał stanowiska i dokonywał analizy do poszczególnych zagadnień omawianych w grupie.

Po przekazaniu projektu przez Komisję Europejską do Rady Unii Europejskiej UKNF wspierał Ministerstwo Finansów w przygotowywaniu instrukcji, stanowisk dla przedstawiciela Polski uczestniczącego w posiedzeniach grupy roboczej Rady. Również na potrzeby MF UKNF przekazywał opinie do kolejnych propozycji kompromisowych Prezydencji.

10.3.2. Europejski Bank Centralny (ECB)

W strukturze ECB funkcjonował dotychczas Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BSC), w ramach którego Urząd KNF w 2010 r. uczestniczył w pracach trzech grup roboczych. Uczestnictwo w grupach roboczych daje możliwość zapoznania się z rozwiązaniami oraz metodami analitycznymi stosowanymi w innych krajach. Ponadto umożliwia, na szczeblu roboczym, pozyskiwanie informacji nieudostępnianych publicznie. Stanowi również okazję do nawiązania i podtrzymywania roboczych kontaktów z ekspertami z organów nadzorczych i banków centralnych innych państw, jak również ekspertami z innych instytucji, takich jak CEBS, ECB, Komisja Europejska i ośrodki analityczne.

Ze względu na zmiany w europejskiej architekturze nadzorczej, Komitet zostanie przekształcony lub rozwiązany. Obecnie nie podjęto ostatecznej decyzji co do kształtu oraz zakresu działalności Komitetu w przyszłości. Grupy robocze WGMA i WGDB zostały w grudniu 2010 r. rozwiązane.

Working Group on Macro-Prudential Analysis (WGMA)

W ramach prac grupy WGMA w 2010 r. przygotowano kilka raportów. Do najważniejszych należy zaliczyć coroczny wkład do raportu na temat stabilności sektora finansowego UE, a także raport na temat procesu delewarowania. Ponadto, w ramach grupy były prowadzone badania dotyczące zidentyfikowania

Nadzór nad konglomeratami finansowymi

W kontekście rosnącego znaczenia międzysektorowych grup finansowych, w 2010 r. Komisja Europejska oraz prezydencja belgijska kontynuowały prace dotyczące przeglądu Dyrektywy 2002/87/WE w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego. Efektem prac, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu KNF wspólnie z przedstawicielami Ministerstwa Finansów, było przyjęcie przez Komisję Europejską i Radę (prezydencja belgijska) projektu Dyrektywy zmieniającej Dyrektywę FCD oraz Dyrektywy sektorowe: CRD, IGD oraz Solvency II. Proponowane w projekcie zmiany do Dyrektywy FCD dotyczą następujących kwestii: traktowanie sektorowych spółek holdingowych po identyfikacji grupy sektorowej jako konglomeratu, proces identyfikacji konglomeratu finansowego, sposób traktowania znaczących udziałów kapitałowych (ang. *participation*), uwzględnianie spółek zarządzania aktywami w procesie identyfikacji konglomeratu finansowego. Projekt został w listopadzie 2010 r. przyjęty przez Radę Unii Europejskiej i przekazany do Parlamentu Europejskiego. W 2010 r. rozpoczęła się również dyskusja w zakresie fundamentalnych zmian Dyrektywy FCD, obejmujących 3 kwestie: definicję konglomeratu finansowego, zakres podmiotowy nadzoru uzupełniającego oraz zakres uprawnień nadzorczych.

odpowiedniego wskaźnika, który mógłby zostać użyty przy wyznaczeniu bufora przeciwyklicznego w ramach nowej umowy Bazylea III. W trakcie spotkań dyskutowano i na bieżąco uaktualniano sytuację krajów najbardziej dotkniętych kryzysem, a także wpływ zadłużenia tych krajów na sektor bankowy państw UE. Podczas spotkań prezentowano wybrane narzędzia nadzorcze służące monitorowaniu sektora i wspierające wychodzenie z kryzysu.

Uczestnictwo w działaniach grupy umożliwiło przedstawicielowi UKNF bieżącą współpracę w zakresie powstających materiałów pod kątem istotnych dla Polski kwestii (adekwatna prezentacja kraju, zasilanie w dane dotyczące sektora bankowego, wskazywanie rozwiązań uwzględniających specyfikę polskiego rynku), jak również uzyskiwanie informacji przydatnych dla Urzędu w sprawowaniu nadzoru (szczególnie dane porównawcze i rozwiązania stosowane w innych państwach UE i odniesienie ich do polskiego sektora).

Working Group on Developments in Banking (WGDB)

Prace grupy WGDB w 2010 r. zgodnie z jej mandatem skupiały się na przygotowaniu różnorodnych raportów na temat sytuacji europejskiego sektora bankowego. Do najważniejszych należy zaliczyć coroczny raport na temat rozwoju sektora bankowego poszczególnych państw UE (jest on podstawowym źródłem do

porównań międzynarodowych poszczególnych sektorów bankowych), raport dotyczący prognoz rozwoju sektora finansowego w najbliższej przyszłości, raport dotyczący sekurytyzacji i możliwości powrotu rynku do tej formy finansowania oraz nowego podejścia do pomiaru efektywności banków.

Podczas spotkań analizowano również rozwój kryzysu zadłużenia oraz jego wpływu na sektor bankowy państw UE. Prezentowano również wybrane narzędzia nadzorcze wspierające wychodzenie z kryzysu. Na bieżąco uaktualniano informacje z państw najbardziej dotkniętych zjawiskami kryzysowymi.

Uczestnictwo w działaniach grupy umożliwiło przedstawicielowi UKNF bieżącą współpracę w zakresie powstających materiałów pod kątem istotnych dla Polski kwestii (adekwatna prezentacja kraju, zasilanie w dane dotyczące sektora bankowego, wskazywanie rozwiązań uwzględniających specyfikę polskiego rynku), jak również uzyskiwanie informacji przydatnych dla Urzędu w sprawowaniu nadzoru (szczególnie dane porównawcze i rozwiązania stosowane w innych państwach UE i odniesienie ich do polskiego sektora).

Dodatkowa korzyść to udział w spotkaniach w ramach grupy przedstawicieli ośrodków analitycznych, dzięki którym można

było poznać opinie spoza sfery nadzorczej, np. na temat obecnego stanu i perspektyw rozwoju sektora finansowego w Unii Europejskiej oraz na świecie w najbliższym okresie.

Joint Task Force on the Impact of the new Capital Framework (TFICF)

Prace grupy TFICF, powołanej w celu zbierania i monitorowania danych niezbędnych do określenia zmian minimalnych wymogów kapitałowych w ramach nowego otoczenia regulacyjnego, w 2010 r. zgodnie z jej podstawowym mandatem skupiały się na przygotowaniu standardowych cyklicznych raportów traktujących o ww. zagadnieniu. Jednocześnie na podstawie mandatu udzielonego grupie przez CEBS przeprowadzono badanie *Quantitative Impact Study*, które miało na celu oszacowanie wpływu na sektor bankowy propozycji zgłoszonych przez BCBS (*Basel Committee on Banking Supervision*).

Uczestnictwo w działaniach grupy umożliwiło przedstawicielowi UKNF bieżącą współpracę w szczególności w zakresie weryfikacji danych nadsyłanych przez nadzory poszczególnych krajów (zarówno dla celów raportów cyklicznych jak i dla celów badania QIS) oraz współudział w przygotowaniu ostatecznej wersji raportu QIS.

10.3.3. Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)

KNF przekazuje do Biura Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT) dane o nadzorowanym przez siebie rynku. W 2010 r. przygotowano dane dotyczące wyników zakładów ubezpieczeń

w Polsce za 2009 r. do badania pt. „Statystyka strukturalna przedsiębiorstw”.

10.4. Współpraca w ramach komitetów trzeciego poziomu

10.4.1. Europejski Komitet Nadzorców Bankowych (CEBS)

W 2010 roku CEBS koncentrował swoją działalność przede wszystkim na kwestiach wynikających z regulacyjnych i nadzorczych skutków kryzysu finansowego, analizie proponowanych zmian do Dyrektywy CRD (tzw. CRD IV) i zmian do Bazylei II (tzw. Bazylea III) oraz pracach związanych z przygotowaniem Komitetu do przekształcenia w nowy europejski organ nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego) oraz objęciem nowych kompetencji nadanych na mocy Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1093/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru.

W 2010 r. CEBS opublikował szereg nowych wytycznych przeznaczonych zarówno dla organów nadzoru oraz instytucji kredytowych działających na rynku UE oraz zrewidował niektóre z wytycznych wydanych przed 2010 r. Wytyczne te w znacznej mierze odnosiły się do istotnych obszarów określonych w Dyrektywie CRD (*Capital Requirements Directive*). Wśród nich znalazły się m.in. wytyczne CEBS dotyczące:

- zastosowania art. 122 a Dyrektywy CRD;
- wspólnej oceny i wspólnej decyzji w zakresie adekwatności kapitałowej transgranicznych grup bankowych;
- zarządzania ryzykiem koncentracji w ramach procesu analizy nadzorczej;
- polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń;
- testów warunków skrajnych (stress testów);
- alokacji kosztów i korzyści płynności;
- funkcjonowania kolegów nadzorczych;
- uznawania zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAIs – *External Credit Assessment Institutions*);
- ujawnień nadzorczych;
- zarządzania ryzykiem operacyjnym w działalności finansowej;
- zmienionego art. 3 Dyrektywy CRD;
- instrumentów określonych w art. 57 a Dyrektywy CRD;
- art. 106.2 c i 106.2 d Dyrektywy CRD.

Ponadto CEBS opublikował również zasady odnoszące się do zarządzania ryzykiem w ramach procesu analizy nadzorczej oraz zasady dotyczące ujawnień dokonywanych przez instytucje finansowe w czasie kryzysu.

W związku z propozycjami legislacyjnymi Komisji Europejskiej dotyczącymi sektora bankowego, przedstawionymi pod koniec 2009 r. i w 2010 r., CEBS przygotował m.in. odpowiedź na dokument konsultacyjny KE w sprawie „Unijnych ram transgranicznego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym” oraz przeprowadził analizę zaproponowanych zmian do Dyrektywy CRD, w szczególności w odniesieniu do kwestii pełnej harmonizacji przepisów niniejszej Dyrektywy. Dodatkowo, mając na względzie zaproponowane przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego (BCBS) zmiany do standardów Bazylei II, CEBS opublikował wyniki przeprowadzonego badania QIS (*Quantitative Impact Study*) mierzącego wpływ nowych wymogów Bazylei III na europejski rynek bankowy.

W 2010 r. CEBS zrealizował także na poziomie UE testy warunków skrajnych, mające na celu ocenę ogólnej odporności sektora bankowego na sytuacje kryzysowe. W ćwiczeniu tym wzięło udział 91 banków z 20 państw członkowskich UE, w tym m.in. polski bank PKO BP.

W 2010 r. pracownicy UKNF przeprowadzili seminarium w ramach cyklu szkoleń CEBS pod nazwą „Operational Risk Management and Supervision”. W seminarium uczestniczyli przedstawiciele władz nadzorczych kilkunastu krajów Unii Europejskiej oraz polskiego sektora bankowego. Celem seminarium było przekazanie teoretycznej i praktycznej wiedzy w zakresie walidacji wniosków dotyczących stosowania metody zaawansowanego pomiaru dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Pod koniec 2010 r. prace CEBS w dużej mierze ukierunkowane były na kwestie organizacyjne związane z przekształceniem w nowy Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – EBA. Nowy Urząd rozpoczął swoje funkcjonowanie z dniem 1 stycznia 2011 r.

Early Intervention Working Group

Ekspert UKNF uczestniczył:

- w opracowaniu porady dla Komisji Europejskiej w związku z wprowadzeniem dodatkowych narzędzi nadzorczych (m.in. prawa nałożenia na instytucje obowiązku zawieszenia lub zaprzestania prowadzenia działalności, obowiązku przedstawienia nadzorczy planu naprawczego, powołania specjalnego zarządcy dla instytucji, wprowadzenia ograniczenia nadzorczego dla transferu aktywów wewnątrz i poza grupę), wykorzystywanych podczas zarządzania sytuacją kryzysową;
- w dyskusji nad zagadnieniami dotyczącymi transferu aktywów wewnątrz grupy, w tym przedstawienia potencjalnych zagrożeń, które wiążą się z dopuszczeniem możliwości przenoszenia aktywów na zasadach innych niż rynkowe.

Udział eksperta UKNF w pracach EIWG pozwala na bieżące monitorowanie działań grupy w zakresie opracowywania nowych rozwiązań nadzorczych oraz podejmowanie odpowiednich kroków w sytuacji niekorzystnej zmiany kierunku prac z punktu widzenia polskiego sektora bankowego.

Expert Group on Prudential Regulations (EGPR)

Grupa zajmuje się kwestiami funduszy własnych, dużymi zaangażowaniami, finansowymi instrumentami pochodnymi i instrumentami sekurytyzowanymi, ryzykiem rynkowym oraz ryzykiem operacyjnym, jak również zagadnieniem harmonizacji przepisów na poziomie unijnym w ramach *Single Rule Book*. Grupa EGPR pełni rolę nadrzędną w stosunku do podgrup dotyczących regulacji ostrożnościowych i zajmuje się koordynacją i określaniem kierunku ich prac.

Sub-Group on Market Risk/Securitisation (SGMR)

W ramach prac podgrupy zajmującej się ryzykiem rynkowym i sekurytyzacją reprezentant UKNF brał udział w opracowaniu ostatecznej wersji wytycznych do art. 122a dyrektywy CRD (*Guidelines to Article 122a of the Capital Requirements Directive*) w zakresie zatrzymania 5% wartości sekurytyzowanych aktywów w księgach inicjatora procesu sekurytyzacji.

Dalsze uczestnictwo przedstawiciela UKNF będzie koncentrowało się na pracach związanych z opracowaniem wytycznych dotyczących aspektów jakościowych i ilościowych wyliczania nowych elementów wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, tj. *Stressed Value-at-Risk*, *Incremental Risk Charge* oraz *Comprehensive Risk Measure*.

Sub-Group on Credit Risk (SGCR)

Prace SGCR koncentrują się na zagadnieniach dotyczących ryzyka kredytowego.

Przedstawiciele UKNF uczestniczący w pracach podgrupy brali udział w wypracowaniu wspólnego stanowiska CEBS w następujących zakresach:

- wytyczne dotyczące wyłączeń spod reżimu dużych zaangażowań – prace zakończyły się wydaniem wytycznych dotyczących art. 106 (2) (c) i (d) dyrektywy CRD;
- kontrahenci centralni (CCP), w odniesieniu do zerowej ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR),
- limit dużych zaangażowań określonych w art. 111 dyrektywy CRD – skierowano zapytania do Komisji Europejskiej związane z tym zagadnieniem;
- podjęto prace nad sprawami technicznymi związanymi z tworzeniem się nowych struktur Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

Sub-Group on Operational Risk (SGOR)

Prace podgrupy w 2010 roku koncentrowały się na przygotowaniu opracowań dotyczących trybu akceptacji przez nadzorców zmian w zakresie zaawansowanych metod kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego (AMA) oraz rozwiązań w zakresie identyfikacji, oceny i kontroli ryzyka operacyjnego związanego z działaniami generującymi ryzyko rynkowe. Podgrupa kontynuowała również prace w zakresie kwestii dotyczących redukcji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego (w wyniku wykorzystania ubezpieczenia ryzyka operacyjnego oraz innych technik redukcji ryzyka).

Sub-Group on Own Funds (SGOF)

Prace podgrupy w 2010 roku koncentrowały się na zagadnieniach związanych z funduszami własnymi banków, w szczególności na zasadach traktowania instrumentów uznawanych za instrumenty kapitałowe (art. 57 lit. a) Dyrektywy 2006/48/WE), dokumencie konsultacyjnym dot. CRD IV w zakresie definicji kapitału, weryfikacji danych QIS w zakresie definicji kapitału. Grupa monitorowała również emisje instrumentów hybrydowych.

Uczestnictwo przedstawicieli UKNF w grupie jest istotne z uwagi na opracowywane wytyczne charakteryzujące sposób określania pozycji funduszy własnych banków, które mają ułatwić transpozycję przepisów zmienionej Dyrektywy CRD.

External Credit Assessment Institutions Working Group (WG ECAI)

Zakres merytoryczny prac grupy obejmuje zagadnienia dotyczące zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ang. ECAI – *External Credit Assessment Institutions*) i agencji ratingowych (CRAs – *Credit Rating Agencies*).

W 2010 roku prace grupy koncentrowały się na:

- dokonaniu zmian do Wytycznych CEBS dot. uznawania ECAI (*Guidelines on the recognition of External Credit Assessment Institutions – GL07*) związanych z przyjęciem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i KE dot. rejestracji agencji ratingowych i metodologii nadawania ratingu i powiązanych z nim zmian do CRD (w szczególności w przypadku podmiotów objętych przepisami rozporządzenia, warunkiem koniecznym ubiegania się o status ECAI będzie uzyskanie rejestracji, zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia, jako CRA);
- opiniowaniu wytycznych CESR do ww. rozporządzenia;
- opracowaniu projektu porady dla Komisji Europejskiej dotyczącej kwestii uznawania agencji scoringowych za ECAI, w kontekście wyłączenia ich spod ww. rozporządzenia.

Przedstawiciel UKNF w grupie WG ECAI brał udział w spotkaniach grupy, na których prezentował stanowisko w zakresie dyskusowanych spraw, jak również opiniował dokumenty przesłane członkom Grupy drogą elektroniczną.

Task Force on Single Rule Book (TFSRB)

Zakres prac grupy obejmuje przegląd regulacji Unii Europejskiej w zakresie dyrektywy CRD pod kątem dalszej harmonizacji przepisów na poziomie unijnym w ramach *Single Rule Book*. W 2010 r. grupa opracowała zbiorczą analizę stosowanych praktyk typu „gold plating” wśród członków CEBS i złożyła przedmiotowe opracowanie na ręce Komisji Europejskiej. Czynny udział pracownika UKNF w pracach grupy zapewnia bieżącą prezentację stanowiska UKNF w toku prac w zakresie *Single Rule Book*.

Groupe de Contact (GdC)

Groupe de Contact jest najstarszym stałym forum wymiany informacji i współpracy pomiędzy nadzorcami z państw EEA, które po utworzeniu CEBS stało się jego najważniejszą grupą roboczą. W ramach grupy funkcjonowało w 2010 r. pięć podgrup.

Udział przedstawiciela UKNF w pracach grupy polegał m.in. na opiniowaniu dokumentów zawierających wytyczne CEBS dotyczące w szczególności takich obszarów jak: testy warunków skrajnych, praca kolegów nadzorczych, bufora płynności, ryzyko koncentracji, wspólna ocena ryzyka i decyzja o adekwatności kapitałowej oraz ład korporacyjny. Wśród wielu podejmowanych działań, reprezentant UKNF podejmował m.in. kroki mające na celu blokowanie inicjatyw zmierzających do przeniesienia uprawnień z poziomu nadzoru lokalnego na poziom nadzoru grupowego.

Sub-group on Operational Networking (SON)

Podgrupa SON, podległa Groupe de Contact, zajmuje się ustalaniem zasad współpracy w kolegiach nadzorujących grupy bankowe o transnarodowym zakresie działalności. W 2010 r. zostały przyjęte opracowane przez SON Wytyczne w zakresie współpracy w ramach kolegów nadzorczych. Wytyczne określają organizację pracy kolegów, zasady wymiany informacji i delegacji zadań między nadzorcami oraz reguły wypracowywania wspólnej decyzji w sprawie oceny adekwatności kapitałowej grupy oraz walidacji modelu wewnętrznego. Wytyczne dotyczą również planowania przeprowadzenia w danym roku inspekcji oraz współpracy między nadzorcami w razie sytuacji kryzysowej. W 2010 r. grupa SON dokonała przeglądu krajów trzecich pod kątem ich ekwiwalentności. Główne zaangażowanie przedstawicieli UKNF dotyczyło zadbania o to by podział kompetencji między krajami goszczącymi i macierzystymi w Wytycznych nie wybiegał poza Dyrektywę CRD. Przedstawiciel UKNF brał również udział w ocenie ekwiwalentności jednego z krajów trzecich.

Pillar 2 Convergence Network (P2CN)

Przedstawiciel UKNF uczestniczący w pracach grupy roboczej ds. konwergencji w zakresie Filaru II brał udział w wypracowaniu wspólnego stanowiska CEBS w następujących zagadnieniach technicznych związanych z Filarem II:

- zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, m.in. w odniesieniu do ryzyka kredytowego, płynności, rynkowego i operacyjnego;
- dobrych praktykach zarządzania przez banki ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej.

W ramach prac grupy dokonano również analizy podejść stosowanych przez nadzorców w zakresie przeglądu i oceny ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

Task Force on Liquidity Risk Management (LiQTF)

Przedstawiciel UKNF uczestniczył w:

- opracowaniu wytycznych w zakresie alokacji kosztów płynności;
- realizacji ankiety dotyczącej modeli luki płynności stosowanych w poszczególnych krajach członkowskich, których wyniki były podstawą:
  - opracowania raportu prezentowanego na spotkaniu GdC w dniach 8-9 listopada 2010 r.,
  - opracowania projektu formularza sprawozdawczego w zakresie luki płynności (zawartość, szczegółowość, przedziały czasowe), oraz
  - określenia kryteriów (wielkość banku, struktura i skala ryzyka płynności) mających na celu ustalenie częstotliwości raportowania.

Stress Test Task Force (STTF)

Przedstawiciel UKNF brał udział w pracach grupy zadaniowej, zajmującej się kwestią przeprowadzania testów warunków skrajnych przez banki. W 2010 roku zadania grupy koncentrowały się na opracowaniu i wdrożeniu wytycznych dotyczących przeprowadzania testów warunków skrajnych (ang. *stress tests*) do zarządzania ryzykiem przez banki. Efektem prac grupy jest zbiór wytycznych „CEBS revised Guidelines on stress testing GL32”, których ostateczną wersję opublikowano w sierpniu 2010 r.

Expert Group on Financial Information (EGFI)

W 2010 r. w ramach grupy, której celem jest zatwierdzanie projektów opracowywanych przez wymienione poniżej podgrupy, zastanawiano się nad sposobem oraz terminem ujęcia w pakiecie FINREP zmian wywołanych wejściem w życie MSSF. Przedstawiciel UKNF brał również udział w dyskusjach dotyczących zmian pakietu COREP związanych zarówno z cyklicznymi modyfikacjami CRD jak również projektu harmonizacji i uproszczenia sprawozdawczości COREP w ramach UE.

Subgroup on Transparency

Grupa zajmuje się problematyką ujawnień. W grupie dyskutowano na temat trudności banków z wprowadzeniem oraz interpretacją wymogów Filaru III. W związku z tym zdecydowano się na opracowanie listy kontrolnej na użytek organów nadzoru oraz na opracowanie wspólnego poglądu na definicje wskazane

w Filarze III. Zastanawiano się nad terminami, w jakich banki powinny prezentować ujawnienia. Omawiano także wymagania podmiotów użytkujących sprawozdania banków takich jak agencje ratingowe, w kontekście prezentowania danych wykraczających poza wymogi CRD.

Task Force on Procyclicality and Accounting

W 2010 roku w grupie Procyclicality and Accounting CEBS zaproponował opracowanie modelu oczekiwanej straty przez okres trwania portfela kredytowego. Prace skupiły się na zidentyfikowaniu problemów w tym obszarze i możliwości ich zapobieżeniu.

Subgroup on Accounting

W 2010 r. przedmiotem prac grupy było opiniowanie zmian zaproponowanych w projektach standardów (ED) związanych z zastąpieniem MSR 39 przez MSSF 9. Przedstawiciel UKNF brał udział w dyskusjach dotyczących akceptacji projektów standardów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, utraty wartości aktywów oraz kompensowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych. W wyniku tych dyskusji wstępnie zaakceptowano standard dotyczący Rachunkowości zabezpieczeń w ogólnym zakresie, przy czym zwrócono szczególną uwagę na konieczność wprowadzenia przez IASB uzupełniających, bardziej szczegółowych zapisów związanych z makrohedgingiem.

Subgroup on Reporting – COREP Operational Network

W 2010 r. grupa kontynuowała prace związane z realizacją projektu harmonizacji i doskonalenia sprawozdawczości ostrożnościowej COREP. Przedstawiciel UKNF uczestniczył w dyskusjach nad projektem dokumentu konsultacyjnego CP04 Revised 2 dotyczącego modyfikacji pakietu COREP, a następnie angażował się w proces przygotowania odpowiedzi CEBS na uwagi zgłoszone w trakcie okresu konsultacyjnego. Grupa realizowała również zadanie polegające na opracowaniu propozycji dostosowania pakietu COREP do cyklicznych nowelizacji CRD.

European Passport Experts Group

Grupa funkcjonuje w celu wymiany doświadczeń nadzorczych związanych z zasadami podejmowania i prowadzenia działalności na zasadzie jednego paszportu europejskiego (tj. transgranicznie lub poprzez oddział) przez instytucje nadzorowane (głównie instytucje kredytowe) z państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Podczas posiedzenia grupy w 2010 r. omówiono m.in. kwestie związane ze zmianami Dyrektywy w sprawie systemów gwarantowania depozytów, praktycznymi aspektami przesyłania zawiadomień o zamiarze podjęcia działalności (wykorzystanie poczty elektronicznej), zasadami podejmowania działalności na zasadzie jednego paszportu europejskiego przez firmy leasingowe i faktoringowe, przekształceniem oddziału instytucji kredytowej w filię (spółkę zależną).

Przedstawiciel UKNF przedstawił prezentację nt. przekształcenia oddziału instytucji kredytowej w filię (bank zależny) tej instytucji w kraju goszczącym. Prezentacja ta odzwierciedlała będący obecnie przedmiotem prac legislacyjnych projekt zmian w ustawie Prawo bankowe. Przedstawiciel UKNF podniósł także m.in. kwestię wątpliwości (w tym wątpliwości prawnych w świetle przepisów Dyrektywy 2006/48/WE) co do możliwości podej-

mowania działalności przez oddział na terenie innego państwa członkowskiego przez instytucję kredytową, która nie prowadzi działalności operacyjnej na terytorium państwa macierzystego. Uczestnicy spotkania biorący udział w dyskusji dość jednoznacznie podzielali wątpliwości co do możliwości prowadzenia działalności bankowej w taki sposób.

10.4.2. Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS)

W ostatnim roku działalności w dotychczasowej formule, CEIOPS zajmował się dwoma dużymi projektami angażującymi różne jego gremia: przekształceniem w EIOPA (patrz poprzednie rozdziały) oraz przygotowaniem organów nadzoru i zakładów ubezpieczeń do wejścia w życie rozporządzenia Solvency II. Odpowiednie prace toczyły się w ramach grup roboczych dedykowanych do prac nad projektem Wyłacalność II (FinReq, IntMod, IGSRR, IGSC). Oprócz tego kontynuowano prace w pozostałych grupach roboczych CEIOPS. W zarządzie Komitetu zasiadał przedstawiciel UKNF.

Grupa ekspercka CEIOPS ds. wymogów finansowych (Financial Requirements Expert Group – FinReq)

Do kwietnia 2010 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu ostatnich 12 porad dla Komisji Europejskiej dot. aktów wykonawczych do Dyrektywy Wyłacalność II. Warto zaznaczyć, że przedstawiciele UKNF koordynowali w ramach FinReq przygotowanie porady dotyczącej stosowania przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji w ramach formuły standardowej parametrów własnych do obliczania kapitałowego wymogu wyłacalności SCR. Urząd KNF uczestniczył w przygotowywanych przez grupę FinReq projektach specyfikacji technicznej piątego ilościowego badania wpływu QIS5 oraz wytycznych nadzorczych poziomu 3 do Dyrektywy Wyłacalność II (w szczególności Urząd KNF był odpowiedzialny za przygotowanie projektu wytycznych nadzorczych dot. procesu zatwierdzania parametrów własnych).

Grupa ekspercka CEIOPS ds. modeli wewnętrznych (Internal Model Expert Group – IntMod)

W 2010 roku przedstawiciele Urzędu KNF koordynowali w ramach grupy roboczej piąte ilościowe badanie wpływu (QIS5) na poziomie europejskim w zakresie modeli wewnętrznych. Ponadto uczestniczyli w przygotowaniu wytycznych poziomu trzeciego dotyczących procesu przedaplikacyjnego, poprzedzającego złożenie przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji wniosku o stosowanie modelu wewnętrznego do wyznaczania kapitałowego wymogu wyłacalności, a także analizowali i opiniowali projekty pozostałych wytycznych poziomu trzeciego do Dyrektywy Wyłacalność II. Przedstawiciele UKNF wzięli udział w 2 wizytach studyjnych w europejskich zakładach ubezpieczeń, które to wizyty grupa IntMod zorganizowała w 2010 roku w celu

uzyskania dodatkowych informacji do przygotowywanych przez grupę wytycznych poziomu trzeciego (wizyty nie miały charakteru nadzorczego). Przedstawiciele UKNF zorganizowali także wizytę studyjną w jednym z krajowych zakładów ubezpieczeń w celu zebrania informacji dotyczących wykorzystywania przez zakład ubezpieczeń modelu grupowego dla potrzeb lokalnych.

Grupa ekspercka CEIOPS ds. zarządzania wewnętrznego, nadzoru oraz sprawozdawczości (Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group – IGSRR)

W 2010 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu wszystkich dokumentów, nad jakimi prowadzono prace w IGSRR. Grupa opracowywała 6 projektów wytycznych poziomu trzeciego, a 3 doprowadziła do końcowej fazy przygotowanej na potrzeby wstępnych konsultacji z rynkiem (*pre-consultation*). Ponadto w ramach prac grupy opracowano notę do Komisji Europejskiej na temat instrumentów CDS (*credit default swaps*), 2 odpowiedzi na Zielone Księgi opracowane przez Komisję Europejską (Zielona Księga dotycząca corporate governance, Zielona Księga dotycząca polityki badania sprawozdań finansowych) oraz 4 odpowiedzi do Międzynarodowej Rady Standardów Rachunkowości (*International Accounting Standards Board – IASB*) dotyczące propozycji zmian Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej lub Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSSF/MSR). Dodatkowo, grupa opracowywała formularze sprawozdawcze dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji zgodne z systemem Wyłacalność II, które zostały przekazane przez CEIOPS do wstępnych konsultacji z rynkiem. Warto zaznaczyć, że przedstawiciel UKNF koordynował prace nad formularzami sprawozdawczymi z kategorii bilans.

Komitet Nadzoru Grup Ubezpieczeniowych CEIOPS (Insurance Groups Supervision Committee – IGSC)

W 2010 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu wszystkich dokumentów, nad jakimi prowadzono prace w IGSC. Grupa przygotowała m.in. poradę dla Komisji Europejskiej w zakresie scentralizowanego zarządzania ryzykiem w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej oraz uczestniczyła w opracowywaniu 2 porad w zakresie oceny równoważności systemów nadzorczych państw trzecich (spoza UE), dotyczących m.in. metodologii oceny oraz

wyznaczenia krajów, w stosunku do których ocena powinna być przeprowadzona w pierwszej kolejności. W 2010 r. grupa przeprowadziła również coroczną ankietę nt. funkcjonowania kolegiów nadzorczych dla ubezpieczeniowych grup kapitałowych (poprzednio: komitetów koordynacyjnych), a także podejmowała działania zmierzające do zwiększenia efektywności działania kolegiów nadzorczych, m.in. poprzez opracowanie i monitorowanie wykonania planu działania dla kolegiów 30 największych europejskich ubezpieczeniowych grup kapitałowych. W 2010 r. prowadzono również prace nad wytycznymi w zakresie działania kolegiów nadzorczych oraz w zakresie własnej oceny ryzyka i wypłacalności na poziomie grupy.

Komitet ds. Konwergencji (Convergence Committee – ConCo)

W 2010 roku kontynuowano działania mające na celu opracowanie interaktywnego narzędzia prezentującego sposób implementacji prawodawstwa unijnego z zakresu ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych. Przeprowadzono również ćwiczenie mediacyjne, którego celem była ocena funkcjonalności obecnego mechanizmu niewiążącej mediacji pomiędzy krajowymi organami nadzoru.

Przedstawiciel UKNF w Komitecie ds. Konwergencji uczestniczył również w pracach nad opracowaniem i monitorowaniem programu szkoleń, seminariów i wymiany pracowników. W związku z przekształceniem CEIOPS w EIOPA, 2010 r. był ostatnim rokiem funkcjonowania Komitetu ds. Konwergencji.

Komitet Stabilności Finansowej (Financial Stability Committee – FSC)

W 2010 r. UKNF był zaangażowany w przygotowanie wszystkich dokumentów i raportów opracowywanych przez Komitet. Przekazywał informacje dotyczące rynku ubezpieczeń w Polsce w zakresie:

- sytuacji finansowej na rynkach ubezpieczeń i pracowniczych funduszy emerytalnych (jako wkład do raportów o stabilności finansowej publikowanych przez CEIOPS co pół roku, UKNF brał także udział w przygotowaniu finalnych wersji obu raportów, obejmujących rynek UE/EOG);
- podjętych przez organ nadzoru działań nadzorczych w stosunku do nadzorowanych podmiotów rynku ubezpieczeniowego i emerytalnego w okresie kryzysu finansowego (2007 – 2009).

Urząd Komisji uczestniczył też w przygotowaniu przez FSC informacji dla grupy zadaniowej 3L3 ds. ryzyk międzysektorowych w zakresie zaangażowania zakładów ubezpieczeń i towarzystw funduszy emerytalnych:

- w dłużne papiery wartościowe rządu greckiego, banków greckich oraz greckich przedsiębiorstw;
- w dłużne papiery wartościowe na rynku krajowym i rynkach państw członkowskich i stowarzyszonych;
- na rynku nieruchomości oraz w sektor bankowy.

Stress Test Task Force (STTF)

W 2010 r. Urząd KNF kontynuował zaangażowanie w prace STTF uczestnicząc we wszystkich jej pracach. Dokonano analizy możliwości przeprowadzenia ogólnoeuropejskich testów stresu dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w związku z realizacją badania QIS5. Ostatecznie CEIOPS zdecydował o nieprzeprowadzaniu testów stresu równoległe z QIS5, a Zespół podjął prace nad założeniami do europejskich testów stresu sektora ubezpieczeniowego, które zostaną przeprowadzone w II kwartale 2011 r.

Komitet Ochrony Konsumentów (Committee on Consumer Protection – CCP)

W 2010 roku Komitet skoncentrował prace nad przygotowaniem stanowiska organów nadzoru państw członkowskich UE dotyczącego nowelizacji dyrektywy w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (2002/92/EC). W wyniku wielomiesięcznych prac kilku zespołów roboczych, w pracach których uczestniczyli przedstawiciele UKNF, przygotowano dla Komisji Europejskiej końcowy dokument: „CEIOPS Advice to the European Commission on the revision of the Insurance Mediation Directive (2002/92/EC)”, zawierający rekomendacje dot. pożądanego kształtu nowej regulacji prawnej dotyczącej pośrednictwa ubezpieczeniowego w Europie. W 2011 roku Komisja Europejska powinna przedstawić projekt legislacyjny nowej dyrektywy.

Komitet ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych (Occupational Pensions Committee – OPC)

W 2010 roku Komitet kontynuował przegląd Protokołu Budapeszteńskiego, polegający na określeniu obszarów do dalszych prac i zgłaszaniu propozycji jego zmian, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w dokumencie „Cross-border IORPs – Draft note to the Commission”. Komitet zajmował się też przeglądem stosowania prawa pracy w poszczególnych krajach UE przez tzw. IORP (ang. *Institutions for Occupational Retirement Provision*) – w warunkach polskich wyłącznie pracownicze fundusze emerytalne – w kontekście działalności transgranicznej. Komitet OPC w 2010 roku zaangażowany również był w szeroko zakrojone prace międzysektorowe w zakresie projektu „PRIP’s (*Packaged Retail Investment Products*) and Pensions”.

Zespół zadaniowy ds. Systemu Gwarancji Roszczeń Ubezpieczeniowych (Task Force on Insurance Guarantee Schemes – TF IGS)

W lipcu 2010 r. Komisja Europejska opublikowała tzw. Białą Księgę dot. systemów gwarantowania świadczeń z tytułu umów ubezpieczenia (*White Paper on Insurance Guarantee Schemes*). W związku z powyższym, w ramach CEIOPS wznowiono prace grupy roboczej TF IGS w celu opracowania stanowiska w odniesieniu do rozwiązań zaproponowanych przez KE. Przedstawi-

cele polskiego organu nadzoru wzięli czynny udział w pracach ww. grupy roboczej, zgłaszając zastrzeżenia do projektowanych rozwiązań, jak również redagując istotną część raportu obejmującego stanowisko uzgodnione w ramach TF IGS. W listopadzie 2010 r. CEIOPS przekazał Komisji Europejskiej raport będący wynikiem prac ww. grupy roboczej (raport dostępny jest na stronie internetowej <https://eiopa.europa.eu/publications/submissions-to-the-ec/index.html>).

CEIOPS Review Panel

Zespół ten został powołany w połowie 2008 roku w celu monitorowania przepisów nadzorczych ustanawianych w ramach wspólnotowego systemu legislacyjnego, jak również niewiążących prawnie aktów poziomu 3 (standardów, wytycznych, rekomendacji CEIOPS).

CEIOPS Review Panel ustalił szczegółowy plan prac nad pilotażowym przeglądem praktyk nadzorczych w obszarze wymiany informacji oraz współpracy organów nadzoru w zakresie:

- ▶ Protokołu z Budapesztu (*Protocol relating to the collaboration of the relevant competent authorities of the Member States of the European Union in particular in the application of the directive 2003/41/EC of the European Parliament and of the Council of 3 June 2003 on the activities and supervision of the Institutions for Occupational Retirement Provision operating cross-border*);
- ▶ Protokołu ze Sieny (*General Protocol relating to the collaboration of the insurance supervisory authorities of the Member States of the European Union*);
- ▶ Protokołu z Helsinek (*Protocol relating to the collaboration of the supervisory authorities of the Member States of the Europe-*

an Union with regard to the application of directive 98/78/EC on the supplementary supervision of insurance undertakings in an insurance group);

- ▶ wytycznych dotyczących wymiany informacji pomiędzy organem wiodącym i innymi właściwymi organami (*General Protocol relating to the collaboration of the insurance supervisory authorities of the Member States of the European Union*).

W 2010 roku CEIOPS Review Panel pracował nad udzielonymi przez respondentów z państw członkowskich odpowiedziami na kwestionariusz w zakresie praktyk nadzorczych w obszarze wymiany informacji oraz współpracy organów nadzoru poszczególnych państw.

Kolejnym działaniem Review Panel było przygotowanie podsumowania z przeprowadzonych w roku 2010 prac w postaci raportu w zakresie stosowania postanowień protokołu ze Sieny oraz Budapesztu. Uzgodniono, że do końca roku 2010 ostateczne wersje raportów zostaną przekazane do państw biorących udział w projekcie. Termin został zachowany.

Przedstawiciel UKNF wspierał w szczególności prace Review Panel poprzez:

- ▶ pomoc grupie przygotowującej pytania dodatkowe do kwestionariusza zawierającego odpowiedzi poszczególnych państw;
- ▶ zorganizowanie jednego z działań (telekonferencji) w celu wyjaśnienia kwestii wątpliwych z organem nadzoru biorącym udział w projekcie;
- ▶ udział w tworzeniu końcowych raportów z przeprowadzonych państw.

10.4.3. Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR)

W roku 2010 przedstawiciele Urzędu KNF brali udział w dyskusji na temat wewnętrznej organizacji i zasad funkcjonowania ESMA – nowej europejskiej agencji nadzorczej, powstającej w miejsce CESR. UKNF konsekwentnie popierał w pełni demokratyczny charakter tej struktury, zapewniany poprzez:

- ▶ zasadniczą rolę komitetów eksperckich w wypracowywaniu decyzji;
- ▶ głosowanie większością kwalifikowaną we wszystkich sprawach o istotnym znaczeniu;
- ▶ utrzymanie składek członkowskich na minimalnym możliwym poziomie.

W związku z przyjęciem w dniu 24 listopada 2010 przez Parlament i Radę UE rozporządzenia 1095/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych ESMA) prace te nabrały ogromnego tempa, czego wynikiem było grudniowe zaaprobowanie przez członków CESR wszystkich istotnych dokumentów wewnętrznych, niezbędnych dla sprawnego funkcjonowania nowej struktury od dnia 1 stycznia 2011.

Za kwestię o szczególnie istotnym znaczeniu Urząd KNF uznaje fakt, iż ESMA przejmując decyzją gremiów unijnych nadzór bezpośredni nad działającymi na terenie Unii agencjami ratingowymi. Priorytetowość tej kwestii wynika z dwóch przesłanek. Po pierwsze, jakość pracy agencji ratingowych ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania całego rynku finansowego i, pomimo panującej opinii o zbyt dużym uzależnieniu rynków od ratingów, światowi regulatorzy nie znaleźli dotąd alternatywnego mechanizmu obiektywnej oceny wiarygodności emitentów, instytucji i instrumentów finansowych. Po drugie, projekt objęcia agencji nadzorem europejskim to pierwsza sytuacja na europejskim rynku finansowym, w której nadzory krajowe ustępują miejsca instytucji unijnej (projekt będzie miał więc charakter testu nowej struktury). Stąd, przedstawiciele Urzędu uczestniczyli w debacie nad przyszłym praktycznym funkcjonowaniem tego nadzoru tj. doprecyzowaniem ogólnych ram określonych we właściwym rozporządzeniu UE, a także przyjęli na siebie przewodnictwo specjalnego zespołu roboczego Standing Committee on Credit Rating Agencies, którego działalność została opisana w dalszej części podrozdziału.

Równocześnie, prowadzono intensywne prace merytoryczne w komitetach stałych (*standing committees*) tj. eksperckich grupach roboczych, utworzonych w wyniku reorganizacji i uproszczenia struktury CESR. Przedstawiciele UKNF brali udział w pracach większości komitetów stałych, gdyż jest to jedyny dostępny Urzędowi kanał bezpośredniego wpływu na kształt unijnych regulacji dotyczących rynku kapitałowego. Regulacje te coraz częściej są zaprojektowane w formie rozporządzeń (Parlamentu i Rady UE), co oznacza w praktyce bezpośrednie stosowanie tych aktów w krajach członkowskich – przy braku konieczności krajowej implementacji. Najważniejsze efekty działań wybranych grup zostały przedstawione poniżej.

Investment Management Standing Committee

Grupa ta zajmuje się głównie tematyką związaną z funkcjonowaniem funduszy inwestycyjnych, w tym zwłaszcza funduszami typu UCITS. Przedstawiciel UKNF w 2010 roku brał udział między innymi w opracowywaniu wytycznych do znowelizowanej dyrektywy UCITS (tzw. UCITS IV), wśród których istotne były zwłaszcza prace dotyczące opracowania nowego dokumentu informacyjnego, jaki towarzyszyć ma funduszom inwestycyjnym – tzw. *Key Investor Information Document* (KIID). W ramach IMSC przedstawiciel Urzędu brał udział także w pracach nad zagadnieniem tzw. *Newcits*, czyli funduszy typu UCITS stosujących strategie inwestycyjne charakterystyczne dla funduszy alternatywnych. W ramach IMSC prowadzono również konsultacje KE dotyczące inwestowania przez fundusze UCITS w tzw. produkty *delta-one*, oraz analizowano funkcjonowanie i charakterystykę funduszy strukturyzowanych. W 2010 roku IMSC rozpoczął również prace nad operacyjnym aspektem funkcjonowania *exchange-traded funds* (ETFs) oraz opracowaniem założeń do systemu informatycznego, który służyć ma elektronicznej wymianie informacji dot. notyfikacji funduszy zagranicznych oraz związanych z przyszłą dyrektywą AIFMD (*Alternative Investment Fund Managers Directive*). Pod koniec roku, na podstawie mandatu Komisji Europejskiej, w ramach IMSC rozpoczęły się również prace nad środkami poziomu drugiego do projektu dyrektywy dot. zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi AIFMD.

Investor Protection and Intermediaries Standing Committee

IPISC został powołany w celu kontynuacji procesu efektywnego wdrożenia nowego porządku regulacyjnego w zakresie rynku kapitałowego wynikającego z Dyrektywy 2004/39/WE w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID). W roku 2010 w ramach komitetu zostały omówione i przyjęte z niewielkimi poprawkami dokumenty 3 poziomu odnoszące się do instytucji „zachęt” w rozumieniu art. 26 Dyrektywy wykonawczej do Dyrektywy MiFID, jak również instytucji „doradztwa inwestycyjnego”. W zakresie instytucji doradztwa inwestycyjnego zmiany zaproponowane przez przedstawiciela UKNF miały na celu doprecyzowanie tejsz instytucji.

Ponadto przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach, których przedmiotem był MiFID Review – przegląd instytucji w ramach Dyrektywy i ich implementacji do krajowych porządków prawnych z pewnymi propozycjami zmian do Dyrektywy MiFID w szczególności w zakresie:

- wymogów dotyczących rejestrowania rozmów telefonicznych i komunikacji elektronicznej;
- standardu i jakości danych przekazywanych przez platformy obrotu (*execution quality data*) w celu realizacji w sposób optymalny zasady najlepszej możliwej realizacji zlecenia;
- instrumentów kompleksowych i niekompleksowych – *MiFID complex vs. non complex financial instruments for the purposes of the Directive's appropriateness requirements*;
- nadzoru nad agentami firm inwestycyjnych i powiązanych kwestii;
- przepisów MiFID dotyczących opcji i uznaniowości – *MiFID options and discretions*.

UKNF zwracał uwagę na konieczność utrzymania zapisu w dyrektywie wykonawczej, w świetle którego państwa członkowskie mogą utrzymywać lub nakładać wymogi dodatkowe w stosunku do zawartych w Dyrektywie. Takie stanowisko było podzielane przez większość państw członkowskich jako środek umożliwiający w wyjątkowych sytuacjach wprowadzenie instytucji charakterystycznych dla danej jurysdykcji, jednocześnie wykraczającej poza system MiFID. Polska dotąd nie korzystała z tej możliwości.

Corporate Reporting Standing Committee

Corporate Reporting Standing Committee jest Stałym Komitetem ds. Sprawozdawczości zajmującym się zagadnieniami dotyczącymi raportowania finansowego, rachunkowości, audytu i dziedzin pokrewnych. Jego podstawowym zadaniem jest wspieranie współpracy właściwych organów nadzoru w zakresie nadzoru nad informacją finansową emitentów. Przy udziale przedstawicieli UKNF m.in.:

- opracowano informacje, które zostały wykorzystane w celu sporządzenia Sprawozdania Uzupełniającego CESR ws. ujawnień dot. instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych emitentów za rok 2009 oraz Raportu CESR z działalności dot. nadzoru nad stosowaniem MSSF za rok 2009;
- zaopiniowano dokumenty wydawane przez CESR w sprawach związanych z audytem – Komentarze CESR dot.: Zielonej Księgi KE – Polityka badania sprawozdań finansowych: lekcje wyciągnięte z kryzysu oraz usług atestacyjnych związanych z informacją finansową pro forma w prospekcie emisyjnym.

Task Force on Storage of Regulated Information

Celem działalności ww. podgrupy jest przygotowywanie dokumentów oraz kwestionariuszy dotyczących budowy europejskiej sieci OAM i wykorzystania formatu XBRL jako odpowiedniego dla sprawozdawczości emitentów na posiedzenia Corporate Reporting Standing Committee.

W ramach działalności w przedmiotowej podgrupie przedstawiciel UKNF przygotowywał stanowisko UKNF dotyczące budowy europejskiego OAM oraz możliwości wykorzystania formatu XBRL w sprawozdawczości finansowej, a także opiniował liczne dokumenty poświęcone przedmiotowym kwestiom.

European Enforcers Coordination Sessions (EECS)

Subkomitet powstał na mocy Standardu CESR Nr 2 dotyczącego nadzoru nad informacją finansową „Koordynacja działań nadzorczych”. W ramach EECS, w celu zapewnienia spójnego zastosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR)/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), odbywa się wymiana informacji na temat decyzji i stosowanej praktyki w zakresie nadzoru nad informacją finansową zamieszczaną w prospektach emisyjnych oraz raportach finansowych emitentów z rynku regulowanego. Ważnymi aspektami prac jest prowadzona przez EECS baza danych, do której organy nadzorcze przekazują informacje na temat istotnych decyzji podejmowanych w ramach problematyki MSR/MSSF. Zapewnianiu jednolitego stosowania MSR/MSSF w EOG służy także publikowanie na stronie internetowej CESR (obecnie ESMA) dokumentów, zawierających wybrane decyzje związane z nadzorem nad informacją finansową, pochodzące z bazy EECS.

Dla pozostawania w zgodzie ze Standardem Nr 2, Urząd KNF bierze stały udział w wymianie informacji za pośrednictwem EECS.

Corporate Finance Standing Committee (CFSC)

Komitet zajmuje się omawianiem problemów interpretacyjnych i praktyki stosowania regulacji prospektowych zgłaszanych przez członków CESR i uczestników rynku. Efektem tych prac jest na bieżąco aktualizowany, publicznie dostępny, dokument „Questions & Answers”. Jednym z ważniejszych tematów w zakresie prospektu emisyjnego, jakimi zajmował się komitet w 2010 roku, była ocena ekwiwalentności regulacji prospektowych UE i państw spoza UE – prace, w których brał udział przedstawiciel UKNF, toczyły się równolegle w dwóch aspektach – uzgodnienie znaczenia terminu „ekwiwalentność” w rozumieniu Dyrektywy Prospektowej i wypracowanie ogólnej procedury jej ustalania oraz ocena ekwiwalentności izraelskich regulacji prospektowych w porównaniu z regulacjami obowiązującymi w UE. W ramach prac związanych z Dyrektywą *Transparency* UKNF przygotował odpowiedź na dokument konsultacyjny Komisji Europejskiej poświęcony przeglądowi Dyrektywy *Transparency*.

CESR-Pol

Komitet CESR-Pol został powołany do osiągnięcia wspólnego podejścia w zakresie stosowania Dyrektywy 2003/6/WE w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku – nadużyć na rynku (ang. *Market Abuse Directive* – MAD) i dyrektyw wykonawczych do niej przez wszystkie kraje członkowskie,

jak również do wymiany informacji pomiędzy nadzorami członkowskimi. W roku 2010 powierzono komitetowi również szereg pilnych, aktualnych tematów związanych z nowymi regulacjami, które mają na celu ochronę praworządności w funkcjonowaniu rynków (*market integrity*).

Najważniejsze decyzje, wypracowane przy udziale ekspertów UKNF to:

- szczegółowa propozycja nowego, ogólnoeuropejskiego modelu ujawniania transakcji krótkiej sprzedaży;
- porada dla KE zawierająca propozycje zmian w Dyrektywie MiFID w zakresie obowiązków raportowania transakcji;
- porada dla KE zawierająca propozycje zmian w Dyrektywie MiFID w zakresie nadzorowania transakcji OTC, standardów przejrzystości potransakcyjnej oraz kategoryzacji klientów instytucji finansowych.

Post-Trading Standing Committee (PTSC)

W ramach prac grupy analizowane są problemy związane z tworzeniem jednolitego rynku usług rozliczeniowo-rozrachunkowych w Europie. W 2010 r. PTSC prowadziła prace nad:

- dokumentem *European Market Infrastructure Legislation* (EMIL), przygotowywanym przez Komisję Europejską, Państwa Członkowskie oraz przedstawicieli CESR, CEBS i EBC, zawierającym regulacje mające zastosowanie do Central Counterparties i Trade Repositories;
- Rozporządzeniem EMIR (ws. derywatów OTC, funkcjonowania centralnych kontrpartnerów oraz repozytoriów danych nt. obrotu OTC);
- założeniami nadzoru nad funkcjonowaniem systemu TARGET2-Securities (T2S) Europejskiego Banku Centralnego;
- rekomendacją CESR-ESCB dla CCP (RCCP).

W ramach prac grupy zadaniowej T2S *Task Force* przedstawiciel UKNF uczestniczył w przygotowaniu uwag do umowy *Framework Agreement* (FWA), która będzie zawarta pomiędzy każdym z depozytów papierów wartościowych a Eurosystemem (właścicielem i operatorem platformy T2S).

Secondary Markets Standing Committee

Zadaniem Standing Committee jest praca nad strukturą, przejrzystością i wydajnością wtórnych rynków instrumentów finansowych. Komitet zajmuje się w szczególności zmianami zachodzącymi na rynkach pod kątem ich wpływu na przejrzystość i efektywność obrotu.

Ekspert Urzędu KNF uczestniczył w przygotowaniu szeregu projektów konsultacji publicznych, na których podstawie CESR przygotował dla Komisji Europejskiej rekomendacje rozwiązań w zakresie zapisów Dyrektywy 2004/39/WE (MiFID) dotyczących rynków regulowanych i alternatywnych platform obrotu, podmiotów systematycznie internalizujących transakcje, standaryzacji pozagiełdowych instrumentów pochodnych, wymogów przejrzystości dla akcji

i instrumentów innych niż akcje. SMSC opracował również szereg wytycznych dla krajowych instytucji nadzoru dotyczących prawidłowego wypełniania zapisów Dyrektywy m.in. w zakresie sporządzania i publikowania wykazu akcji płynnych oraz sporządzania innych obliczeń, oszacowań oraz publikacji dotyczących akcji dopuszczonych do obrotu na rynkach regulowanych (*market calculations*).

Review Panel

Jest to zespół złożony z koordynatorów wewnętrznych ds. CESR z każdego z nadzorów, a jego zadaniem jest monitorowanie spójności stosowania przez instytucje członkowskie dyrektyw regulujących rynek kapitałowy oraz niewiążących standardów, wytycznych i rekomendacji CESR. UKNF w 2010 roku brał udział we wszystkich badaniach *Review Panel*, w tym w szczególności dotyczących:

- ▶ praktyk (*mapping*) w zakresie wybranych aspektów stosowania Dyrektywy Prospektowej 2003/71/WE; rozpoczęto proces wypracowywania „najlepszych praktyk” w tym zakresie, które posłużą do formułowania dalszych ocen w formule *peer review*;
- ▶ analizy stosowania opcji i wyłączeń (*options and discretions*) zawartych w dyrektywie ws. wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (*Market Abuse Directive*, 2003/6/WE);
- ▶ działań o charakterze nagłym, dostępnych poszczególnym nadzorom unijnym w reakcji na sytuacje szczególne (*contingency measures*; raport z badania jest materiałem wewnętrznym CESR i nie został opublikowany).

Standing Committee on Credit Rating Agencies

Prace Komitetu obejmowały cały zakres działań o charakterze regulacyjnym, których zadaniem było przygotowanie agencji ratingowych, instytucji finansowych oraz inwestorów na wejście w życie reżimu nadzorczego dla sektora usług ratingowych. Komitet przygotował szereg wytycznych CESR do Rozporządzenia 1060/2009 dotyczących m.in. metodologii ratingowej, praktyki egzekwowania prawa przez organy nadzoru, procesu rejestracji, funkcjonowania kolegiów nadzorczych. Wytyczne zawierają uzgodnioną przez nadzory europejskie interpretację przepisów Rozporządzenia i jako takie determinują praktykę jego stosowania. Drugim obszarem prac Komitetu o istotnym znaczeniu dla europejskiego rynku finansowego było przygotowanie raportów dla Komisji Europejskiej oceniających ekwiwalentność reżimów nadzorczych USA i Japonii. Decyzja o ekwiwalentności reżimu nadzorczego państw trzecich jest jednym z warunków koniecznych dla używania sporządzonych tam ratingów dla celów regulacyjnych przez europejskie instytucje finansowe.

Przedstawiciel UKNF współtworzył wytyczne w zakresie metodologii ratingowej oraz praktyki egzekwowania prawa przez organy nadzoru. Ponadto UKNF brał udział w wypracowywaniu kompromisowej koncepcji oceny ekwiwalentności amerykańskiego reżimu nadzorczego z przepisami Rozporządzenia. Przedstawi-

ciel UKNF konsultował również nowelizację Rozporządzenia 1060/2009, doprowadzając do umieszczenia w tekście nowelizacji przepisów gwarantujących udział nadzorów krajowych w czynnościach wykonywanych przez ESMA na terenie danej jurysdykcji.

Task Force on transition of CRA supervision to ESMA

Przedstawicielowi UKNF w CESR powierzono kierownictwo tej nowopowołanej grupy, mającej zaprojektować przejęcie przez ESMA nadzoru nad agencjami ratingowymi. Grupa przedstawiła rekomendacje dotyczące:

- ▶ organizacji procesu decyzyjnego w ESMA w odniesieniu do nadzoru nad agencjami ratingowymi;
- ▶ wewnętrznych procedur w zakresie unikania konfliktu interesów i zachowywania tajemnicy służbowej.

Podjęto następnie prace nad stworzeniem całościowego modelu nadzorowania przez ESMA agencji ratingowych, włączając w to wewnętrzną organizację i procedury działania wydziału ds. agencji ratingowych, cele i formy sprawowania nadzoru „zza biurka” i „na miejscu” oraz relacje z urzędami krajowymi. Propozycja grupy została przedstawiona Radzie Organów Nadzoru ESMA w lutym 2011 r.

CESR-Tech

W 2010 r. przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach grup roboczych CESR IT Management and Governance oraz Transaction Reporting Joint-Sub Group. Prace pierwszej z tych grup w dużej części były poświęcone projektowi TREM 3.0, który dotyczył rozszerzenia możliwości przekazywania informacji o transakcjach o transakcje na instrumentach pochodnych zawierane poza rynkiem regulowanym. W ramach tego projektu Urząd wypracował pełną zdolność odbierania takich informacji.

Transaction Reporting Systems Joint Sub-Group jest podgrupą powołaną przez CESR ITMG i CESR-Pol. Grupa ta ma zajmować się wszelkimi zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem systemu raportowania o transakcjach TREM (w odniesieniu do instrumentów z rynku regulowanego, jak i instrumentów OTC), a także wszystkich innych systemów i narzędzi wspierających ten proces, wśród których główne miejsce zajmuje IRDS.

Celem działania grupy jest praca nad ujednoczeniem danych przesyłanych za pośrednictwem tych systemów, poprawienie jakości danych oraz rozwiązywanie wielu merytorycznych zagadnień dotyczących istoty raportowania o transakcjach. Grupa skupia się na zapewnieniu poprawności danych, ujednoczeniu strumienia danych oraz interpretowaniu niektórych zapisów Dyrektywy MiFID dotyczących instrumentów, które podlegają raportowaniu.

W Urzędzie KNF odbiorcą transakcji przekazywanych przez TREM są komórki organizacyjne wykorzystujące dane pochodzące z TREM do wykrywania nieprawidłowości w obrocie oraz pochodzące z TREM w ramach prowadzonych postępowań.

10.4.4. Wspólne grupy robocze komitetów trzeciego poziomu

3L3 Task Force on Cross-Sectoral Risks

Zadaniem Grupy roboczej ds. ryzyk międzysektorowych w zakresie stabilności finansowej w Europie jest przygotowanie dla potrzeb Komitetów trzeciego poziomu (obecnie ESA) oraz Komitetu Ekonomiczno-Finansowego cyklicznych raportów nt. ryzyk międzysektorowych dla stabilności finansowej w Europie.

Podczas spotkań Grupy przedstawiciel UKNF brał udział w dyskusji nad aktualnymi zagrożeniami dla stabilności systemów finansowych w Europie. W szczególności uczestniczył w wymianie poglądów na temat potencjalnych ryzyk związanych z możliwą realokacją aktywów finansowych w obrębie UE z krajów o rosnącym ryzyku niewypłacalności do krajów domykających lukę rozwojową oraz zagrożeń związanych z rozwojem nadmiernej akcji kredytowej w walutach zagranicznych.

3L3 Task Force on Packaged Retail Investment Products

W związku z Komunikatem Komisji Europejskiej z 30 kwietnia 2009 roku *Packaged Retail Investment Products* (detailed products inwestycyjne w pakietach) i planowanymi pracami legislacyjnymi w tym zakresie z początkiem 2010 roku swoją działalność

rozpoczął wspólny zespół zadaniowy trzech komitetów: CEIOPS, CEBS i CESR. Celem prac było przygotowanie stanowiska europejskich organów nadzoru rynku ubezpieczeniowego, bankowego i kapitałowego dot. kształtu jaki w przyszłości powinna przyjąć planowana regulacja. W pracach zespołu uczestniczył przedstawiciel UKNF, który współtworzył jeden z rozdziałów końcowego raportu. Zwieńczeniem prac było opublikowanie i przekazanie Komisji Europejskiej w listopadzie 2010 roku dokumentu: *Report of the 3L3 Task Force on Packaged Retail Investment Products (PRIPs)*.

3L3 Anti Money Laundering Task Force

W toku prac grupy AML powoływane są zespoły robocze rozpatrujące zagadnienia mające szczególne znaczenie dla jednolitego stosowania wspólnotowych aktów prawnych z zakresu przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy na terytorium Państw Członkowskich. Przedstawiciel UKNF wziął udział w pracach specjalnie wyznaczonej grupy roboczej, której celem było opracowanie raportu w przedmiocie implementacji w państwach członkowskich UE instytucji beneficjenta rzeczywistego. Raport ten jest w ostatniej fazie konsultacji przed publikacją, a wyniki jego ustaleń będą przedmiotem dalszych prac zarówno Komitetu jak i Komisji Europejskiej.

10.4.5. Przekształcenie komitetów trzeciego poziomu w europejskie organy nadzorcze

W 2010 roku doszło do przyjęcia aktów prawnych, na podstawie których od dnia 1 stycznia 2011 roku rozpoczął funkcjonowanie Europejski System Nadzoru Finansowego. Głównym celem tego systemu jest zapewnienie właściwego wdrażania przepisów dotyczących sektora finansowego, w sposób umożliwiający zachowanie stabilności finansowej i zapewnienie zaufania do systemu finansowego jako całości oraz odpowiedniej ochrony konsumentów usług finansowych.

W skład Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego wchodzi:

- ▶ Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ang. *European Systemic Risk Board – ESRB*);
- ▶ Europejskie Urzędy Nadzoru (ang. *European Supervisory Authorities – ESA*):
  - Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority – EBA*),
  - Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. *European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA*),
  - Europejski Urząd Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych (ang. *European Securities and Markets Authority – ESMA*);
- ▶ Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru (ang. *Joint Committee*), właściwe organy lub organy nadzoru państw członkowskich określone w odpowiednich aktach unijnych.

Jednym z głównych elementów reformy nadzoru finansowego w UE jest powołanie trzech Europejskich Urzędów Nadzoru (ang. *European Supervisory Authorities – ESA*) w miejsce dotychczas funkcjonujących komitetów nadzorców europejskich (CEBS, CEIOPS, CESR), zwanych komitetami 3. poziomu procedury Lamfalussy'ego. Siedziby nowopowstałych Europejskich Urzędów Nadzoru są umiejscowione w dotychczasowych siedzibach odpowiednich komitetów, czyli w Londynie, Frankfurtu oraz Paryżu.

Na skutek reformy Europejskim Organom Nadzorczym przyznano kompetencje do wydawania decyzji wiążących krajowe organy nadzoru:

- ▶ w sytuacjach kryzysowych;
- ▶ w razie konieczności rozwiązania sporu pomiędzy nadzorcami krajowymi w procesie tzw. wiążącej mediacji.

Decyzja co do istnienia sytuacji kryzysowej będzie podejmowana przez Radę Unii Europejskiej, co będzie gwarantowało jej demokratyczny mandat.

W kontekście wiążącej mediacji zachowano kompetencje nadzorczy lokalnego. Pomimo że obszary Filara II (proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitału) zostały objęte jej zakresem, to możliwość zastosowania została znacznie ograniczona z następujących powodów:

- celem wiążącej mediacji może być tylko zapewnienie przestrzegania przez nadzorów prawa UE, zatem w przypadku działania zgodnego z prawem brak będzie podstaw do zaskarżenia decyzji;
- ESA nie mogą zmieniać podjętych zgodnie z prawem UE dyskrecjonalnych decyzji nadzorów krajowych, gdy prawo UE przyznaje im prawo do podejmowania decyzji uznaniowej, a takie właśnie decyzje mogą być podejmowane na podst. art. 129 CRD.

W 2010 r. Komisja Europejska rozpoczęła prace nad projektem Dyrektywy Omnibus II, która będzie nowelizować w odpowiednim zakresie regulacje sektora ubezpieczeniowego. Pomimo

zapowiedzi wcześniejszej publikacji Komisja nie przedstawiła projektu dyrektywy w 2010 r.

Do zadań ESA należy również opracowywanie projektów standardów technicznych wiążących krajowe organy nadzoru. Nowe organy będą również kontynuować dotychczasowe zadania komitetów trzeciego poziomu, czyli: podejmowanie działań mających na celu konwergencję praktyk nadzorczych, wspieranie współpracy i wymiany informacji pomiędzy nadzorcami oraz opracowywanie niewiązanych wytycznych.

Opis działań podjętych przez KNF w kontekście przekształcenia komitetów trzeciego poziomu w europejskie organy nadzorcze znajduje się w punkcie „Główne pola działań”.

10.5. Współpraca w ramach kolegiów nadzorczych

10.5.1. Sektor bankowy

W 2010 roku UKNF uczestniczył w posiedzeniach 31 kolegiów nadzorczych organizowanych przez nadzory macierzyste grup bankowych działających w Polsce (w tym dla jednego banku spoza UE). Posiedzenia kolegiowe zostały zorganizowane przez organy nadzorcze z 12 krajów europejskich (Włoch, Holandii, Belgii, Austrii, Portugalii, Niemiec, Francji, Danii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Irlandii i Grecji) oraz USA i obejmowały 22 grupy bankowe. Efektem uczestnictwa w posiedzeniach było m.in.:

- zapoznanie się z oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej i oceną ryzyka dokonaną przez nadzory macierzyste poszczególnych grup finansowych, do których należą nadzorowane w Polsce banki;
- pozyskanie informacji o przeprowadzonych i planowanych działaniach nadzorczych, wobec poszczególnych grup finansowych;
- zapoznanie się z planami dotyczącymi usprawnienia procesu wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi nadzorami,
- nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów roboczych z nadzorcami różnych krajów;
- uczestnictwo w dyskusji dotyczącej sposobu organizowania i przebiegu posiedzeń kolegiów oraz ich roli w procesie SREP;

Sektor ubezpieczeniowy

W 2010 roku reprezentanci Urzędu Komisji uczestniczyli w 22 spotkaniach kolegiów nadzorczych grup ubezpieczeniowych (m.in. ING, Allianz, VIG, Uniqua, MunichRe, Aviva, Generali, AEGON, KBC, AXA), w celu wymiany informacji pomiędzy nadzorcami zaangażowanymi w kontrolowanie zakładów z grup ubezpieczeniowych oraz oceny sytuacji finansowej grup i sposobu prowadzenia przez nie działalności. Na forum kolegiów pracownicy UKNF przedstawili informacje dotyczące sytuacji finansowej i sposobu prowadzenia działalności polskich podmiotów należących do grup ubezpieczeniowych będących przedmiotem spotkań.

- dokonanie wspólnej (nadzór macierzysty i nadzory goszczące) oceny nadzorowanych Grup (tzw. *joint risk assessment*);
- zapoznanie się z rolą i zakresem współpracy z European Banking Authority (EBA).

Cykliczna wymiana informacji zarówno na temat sytuacji finansowej banku-matki, jak też wszystkich podmiotów wchodzących w skład grupy kapitałowej pozwala na precyzyjną identyfikację potencjalnych ryzyk związanych z poszczególnymi obszarami działalności grupy, które mogą mieć wpływ na jednostki działające w Polsce. Ma to szczególne znaczenie dla podejmowanych przez UKNF jako nadzorcę polskiego sektora bankowego działań interwencyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa środków pieniężnych zgromadzonych w bankach krajowych.

Wymiana informacji i spostrzeżeń pomiędzy nadzorami goszczącymi umożliwia stały monitoring zarówno jakości aktywów, sytuacji płynnościowej, jak też potrzeb kapitałowych banków wchodzących w skład grup kapitałowych.

Ponadto zapoznali się z podobnymi prezentacjami przedstawicieli innych organów nadzoru oraz brali udział w dyskusjach dotyczących czynników ryzyka i zagrożeń związanych z działalnością tych grup. Wymiana doświadczeń pozwoliła na zwiększenie poziomu wiedzy UKNF na temat procesów zachodzących w krajowych zakładach ubezpieczeń w związku z przynależnością do grup ubezpieczeń. Na spotkaniach omawiany był również stan przygotowania zakładu ubezpieczeń/grupy do działalności pod reżimem Wyłącalność II oraz kwestie dotyczące modeli wewnętrznych.

10.5.3. Agencje ratingowe

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w 2010 r. w kolegiach nadzorczych dla czterech grup agencji ratingowych, które złożyły wnioski o rejestrację zgodnie z Rozporządzeniem 1060/2009. W ramach pracy w poszczególnych kolegiach, analizowano

dokumentację aplikacyjną złożoną przez agencje ratingowe oraz prowadzono bieżący dialog nadzorczy. Pracownicy UKNF skoncentrowali swoje działania na analizie działalności inkorporowanych w Polsce spółek należących do poszczególnych grup agencji ratingowych z punktu widzenia zgodności z przepisami Rozporządzenia 1060/2009.

10.6. Współpraca z zagranicznymi organami nadzoru

10.6.1. Współpraca związana z wydawaniem decyzji w sprawie stosowania zaawansowanych metod oceny ryzyka przez banki

W 2010 r. realizowano bieżącą i ciągłą współpracę z bankami oraz nadzorami konsolidującymi w zakresie:

- analizy wniosków oraz planowanych wniosków dotyczących wydania decyzji / wyrażenia opinii w zakresie zgody na stosowanie metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu:
  - ryzyka kredytowego (IRB);
  - ryzyka operacyjnego (AMA);
  - ryzyka rynkowego, w tym: modeli obliczania współczynników delta dla celów wyliczania ekwiwalentu dla opcji

zawieranych w obrocie pozagiełdowym oraz modeli wrażliwości, wykorzystywanych do wyznaczania pozycji pierwotnych instrumentów portfela handlowego na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych;

- uczestnictwa w projektach organizowanych przez nadzór konsolidujący, w tym udział w inspekcji w zakresie badania ICAAP.

10.6.2. Nieformalne spotkania nadzorców ubezpieczeniowych w sprawie modeli wewnętrznych

W 2010 roku przedstawiciele Urzędu KNF uczestniczyli w trzech tzw. nieformalnych spotkaniach nadzorców europejskich, mających na celu wymianę doświadczeń (zdobywanych

w trakcie procesów przedaplikacyjnych) oraz ujednoczenie podejścia do oceny modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeniowych.

10.6.3. Zawieranie porozumień dwu- i wielostronnych w zakresie rynku kapitałowego (Memorandum of Understanding – MoU)

W 2010 r. KNF zawarła dwustronne porozumienia o współpracy z Ministerstwem Finansów Republiki Białoruś (czerwiec) i Komisją Regulacji Finansowych Mongolii (październik). W sumie KNF ma już podpisane 24 takie porozumienia. Wynika to ze standardu przyjętego przez Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO), na podstawie którego kraje członkowskie zobowiązują się do dwustronnej współpracy i pomocy przy wymianie informacji służących nadzorowi nad rynkiem. KNF, opierając się na zaleceniach IOSCO, opracowała projekt umowy, która jest zawierana z jej odpowiednikami w innych krajach.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego jest sygnatariuszem dwóch wielostronnych porozumień o współpracy i wymianie informacji: *IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding* (od 4 listopada 2003 r.), zawieranego pomiędzy członkami organizacji (do końca 2010 r. do MMoU przystąpiły 72 instytucje nadzorujące rynki finansowe w różnych krajach), oraz *Multilateral Memorandum of Understanding on the Exchange of Information and Surveillance of Securities Activities* (od 1 maja 2004 r.), stanowiącego podstawę współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami nadzorującymi rynki kapitałowe w 27 krajach UE oraz Norwegii i Islandii, zrzeszonymi w ESMA.

10.7. Projekty pomocowe

10.7.1. Norweski Mechanizm Finansowy

W 2009 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego pozyskał dofinansowanie w kwocie 606 511 euro na realizację projektu *Wzmocnienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie prawidłowego wprowadzania w życie dorobku prawnego Wspólnoty w obszarze rynku finansowego* w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Wysokość pozyskanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego środków dwukrotnie przewyższyła średnie dofinansowanie pozostałych beneficjentów w ramach priorytetu 2.10.

Głównym celem projektu jest wzmocnienie Urzędu KNF w zakresie obowiązującego dorobku prawnego UE w obszarze rynku finansowego w celu wsparcia nadzoru i polepszenia bezpieczeństwa oraz stabilności na rynku finansowym.

Ponadto, projekt ma na celu promocję rozwiązań legislacyjnych zapewniających prawidłowe wdrażanie *acquis* zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II. Edukacja administracji oraz zakładów ubezpieczeń poprzez szkolenia ma stanowić działania przygotowawcze zarówno dla organu nadzoru jak i rynku ubezpieczeń do sprawnego wdrożenia rozwiązań legislacyjnych.

Zakres projektu obejmuje przeprowadzenie 26 specjalistycznych modułów szkoleniowych dla pracowników Urzędu KNF, Ministerstwa Finansów i zakładów ubezpieczeń oraz wykonanie

ekspertyz poświęconych problematyce wdrażania *acquis communautaire* w obszarze rynku finansowego.

Przeprowadzone szkolenia mają również przygotować Urząd KNF do wdrożenia nadzoru opartego na analizie ryzyka funkcjonującego już w wielu innych państwach UE.

W 2010 roku zrealizowano 18 modułów szkoleniowych dla 808 uczestników, reprezentujących zarówno nadzór jak i sektor ubezpieczeniowy w Polsce. Łącznie przeszkolono 489 osób²¹, w tym: 363 pracowników Urzędu KNF, 5 pracowników Ministerstwa Finansów oraz 121 przedstawicieli zakładów ubezpieczeń. Szkolenia zostały przeprowadzone przez krajowych i zagranicznych ekspertów oraz praktyków w obszarach objętych przedmiotem szkoleń. Wszystkie szkolenia zostały wysoko ocenione przez uczestników. Ponadto, zgodnie z planem zostały wykonane ekspertyza i opracowanie dot. pośrednictwa finansowego i ubezpieczeniowego w krajach UE na potrzeby realizacji zadań nadzorczych Urzędu.

Szczegółowe informacje na temat realizowanego projektu są zawarte na stronie internetowej:

http://www.nmf.knf.gov.pl/Microportals/NMF/Informacje_ogolne/index.html

Realizacja projektu zaplanowana jest w okresie wrzesień 2009 – kwiecień 2011 r. Do dn. 31 grudnia 2010 r. zrealizowano pomyślnie 70% zakładanego zakresu projektu.

10.7.2. Projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego

W 2010 roku Urząd KNF jako członek międzynarodowego konsorcjum pomyślnie zakończył projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego w ramach programu działań zewnętrznych Wspólnoty Europejskiej dla Wspólnot Niepodległych Państw. Strona polska realizowała projekt w charakterze młodszego partnera pomocniczego, współpracując z austriackim partnerem wiodącym oraz kierownikiem zespołu kluczowych ekspertów w Moskwie. Beneficjentami projektu były Ministerstwo Finansów Federacji Rosyjskiej oraz Stowarzyszenie Rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeniowych wraz z zakładami ubezpieczeń i członkami stowarzyszonymi.

Realizacja projektu przy udziale ekspertów UKNF, realizujących misje szkoleniowe w Moskwie, objęła:

- wzmocnienie regulacji prawnych w obszarze sektora ubezpieczeń Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej;

- wzmocnienie nadzoru nad sektorem ubezpieczeń przez Federalny Organ Nadzoru Ubezpieczeń;
- wsparcie Stowarzyszenia Rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeniowych w dążeniu do rozwoju konkurencyjnego sektora ubezpieczeń;
- pomoc rosyjskim zakładom ubezpieczeń w ich przekształcaniu w ramach dostosowywania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz dobrych praktyk ładu korporacyjnego;
- podniesienie kwalifikacji i wiedzy pracowników rosyjskiego organu nadzoru ubezpieczeń w zakresie europejskich rozwiązań i międzynarodowych dobrych praktyk ubezpieczeniowych.

Zgodnie z założeniami projektu eksperci UKNF przygotowali i zrealizowali w Moskwie dwa bloki szkoleniowe z zakresu moni-

²¹ W ramach szkoleń zrealizowanych w 2010 r. liczba miejsc szkoleniowych wyniosła ponad 800. Z uwagi, iż część uczestników uczestniczyła w więcej niż 1 szkoleniu w rozbiciu uczestników reprezentujących UKNF, MF i zakłady ubezpieczeń podano rzeczywistą liczbę przeszkolonych osób.

torowania i modelowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń oraz zarządzania brakiem wypłacalności towarzystwa ubezpieczeniowego i systemów wczesnego ostrzegania dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego. Wykonanie 2 bloków szkoleniowych umożliwiło przekazanie na rzecz rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego wiedzy i doświadczeń polskiego nadzoru w dziedzinie problematyki z zakresu monitorowania i modelowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń oraz zarządzania brakiem wypłacalności towarzystwa ubezpieczeniowego i systemów wczesnego ostrzegania.

10.7.3. Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego – TIFS (Training Initiative for Financial Supervision)

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w połowie 2009 roku powołał Inicjatywę Szkoleniową dla Nadzoru Finansowego (Training Initiative for Financial Supervision, dalej „TIFS”). TIFS jest centrum szkoleniowym dla nadzorców wszystkich sektorów rynku finansowego (sektora bankowego, rynku kapitałowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego) z krajów europejskich.

Celem TIFS jest stworzenie forum do dyskusji, które oferuje możliwość wymiany doświadczeń oraz pogłębienia wiedzy fachowej między nadzorcami poprzez seminaria dla wyspecjalizowanych grup pracowników organów nadzorów, w tym inspektorów, analityków odpowiedzialnych za makro- i mikroanalizę, pracowników specjalizujących się w rozwiązywaniu problemów kryzysowych oraz ekspertów prawnych i księgowych. TIFS promuje współpracę, roboczą wymianę doświadczeń oraz efektywną komunikację między personelem nadzoru finansowego średniego szczebla z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, jak również z państw członkowskich UE. TIFS działa na rzecz stabilności sektora finansowego poprzez skuteczne wdrażanie w ramach instytucji nadzorczych najlepszych praktyk i standardów wykorzystując doświadczenia zdobyte przez Polskę i inne państwa.

Inicjatywa TIFS identyfikuje potrzeby szkoleniowe i na ich podstawie przygotowuje treści programów szkoleniowych. Mimo że wszystkie seminaria szkoleniowe opierają się przede wszystkim na polskich wykładowcach i studiach przypadków, TIFS włącza specjalistów z krajów uczestniczących w szkoleniach, a także zaprasza międzynarodowych ekspertów. Programy szkoleniowe projektowane są w sposób zachęcający do udziału, akcentują

Zarówno przeprowadzone szkolenia jak i opracowane przez ekspertów UKNF materiały szkoleniowe oraz rekomendacje dla sektora ubezpieczeń Rosji zostały wysoce ocenione przez stronę rosyjską (beneficjenta projektu) i Delegaturę Komisji Europejskiej w Moskwie.

Projekt był realizowany w okresie od marca 2008 r. do marca 2010 roku. Projekt został zrealizowany przy zaangażowaniu Urzędu KNF w pełnym zakładanym zakresie i uzyskał akceptację Komisji Europejskiej.

praktyczne przykłady wdrożenia najlepszych praktyk nadzorczych i koncentrują się na wspólnych potrzebach i interesach krajów regionu oraz UE. Materiały szkoleniowe oraz seminaria przygotowywane i prowadzone są w języku angielskim.

W 2010 roku w ramach Inicjatywy TIFS odbyły się dwa seminaria. Pierwsze z nich, poświęcone tematyce związanej z nadzorem sektora kapitałowego nt. *SREP – Process and Risk Management. Investment Market Case*, zorganizowano w dniach 14-16 kwietnia. Seminarium zgromadziło 22 uczestników z 18 państw głównie z regionu Europy Środkowej i Wschodniej (Albania, Armenia, Bułgaria, Czechy, Niemcy, Gibraltar, Kosowo, Litwa, Łotwa, Luksemburg, Mołdawia, Bośnia i Hercegowina, Rosja, Słowacja, Słowenia, Tajwan, Turcja i Polska). Ze względu na fakt, iż założeniem TIFS jest opieranie się przede wszystkim na polskich doświadczeniach, znaczną część wykładowców stanowili pracownicy UKNF. Pozostałymi prelegentami byli przedstawiciele instytucji komercyjnych, jak również nadzorów zagranicznych (Austrian National Bank, Financial Services Authority z Wielkiej Brytanii).

W dniach 20-22 października 2010 r. w Warszawie odbyło się seminarium poświęcone nadzorowi sektora ubezpieczeniowego *Insurers' investments activity – new challenges for supervisory institutions*. W seminarium udział wzięło 18 uczestników z 9 państw, głównie z regionu Europy Środkowej i Wschodniej (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czechy, Kosowo, Litwa, Macedonia, Słowenia, Ukraina i Polska). Znaczną część wykładowców stanowili pracownicy UKNF, pozostałymi prelegentami byli przedstawiciele firm operujących na polskim rynku.

Urząd Komisji

75

130

42

16

60

60

II. Urząd Komisji

Komisja Nadzoru Finansowego i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji, który działa na podstawie statutu nadanego Zarządzeniem Nr 172 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2006 r. (M.P. z dnia 24 listopada 2006 r.), zmienionego Zarządzeniem Nr 1 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2008 r. (M.P. z dnia 8 stycznia 2008 r.) oraz Zarządzeniem Nr 68 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 września 2009 r. (M.P. z dnia 15 września 2009 r.).

Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego, dyrektorów zarządzających pionami oraz dyrektorów komórek organizacyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. w skład Urzędu Komisji wchodziły:

- Pion Nadzoru Bankowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru bankowego;
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowo-Emerytalnego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru ubezpieczeniowego oraz emerytalnego;
- Pion Nadzoru Rynku Kapitałowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru nad rynkiem kapitałowym;
- Pion Inspekcji – wykonujący zadania w zakresie inspekcji oraz opracowywania rekomendacji, regulacji ostrożnościowych, standardów księgowych i sprawozdawczych dotyczących podmiotów rynku bankowego;
- Pion Polityki Rozwoju Rynku Finansowego i Polityki Międzysektorowej – wykonujący zadania w zakresie działań

mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności oraz nadzoru nad konglomeratami finansowymi;

- Pion Prawno-Legislacyjny – koordynujący przygotowywanie projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym w ramach Urzędu Komisji oraz wykonujący zadania z zakresu obsługi prawnej;
  - Pion Organizacyjny – wykonujący zadania z zakresu obsługi finansowej, kadrowej i organizacyjnej Komisji oraz Urzędu Komisji;
  - Gabinet Komisji – wykonujący zadania dotyczące bezpośredniej obsługi Komisji, Przewodniczącego Komisji i Zastępców Przewodniczącego;
- a ponadto:
- Wieloosobowe Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej.

Urząd Komisji ma swoją siedzibę w Warszawie. Dodatkowo w ramach Pionu Inspekcji funkcjonuje 9 jednostek zamiejscowych w 14 głównych miastach Polski.

Zadania komórek organizacyjnych Urzędu Komisji określa regulamin organizacyjny Urzędu nadawany zarządzeniem Przewodniczącego Komisji.

Strukturę organizacyjną Urzędu przedstawiono na schemacie zawierającym również informacje o zatrudnieniu według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.

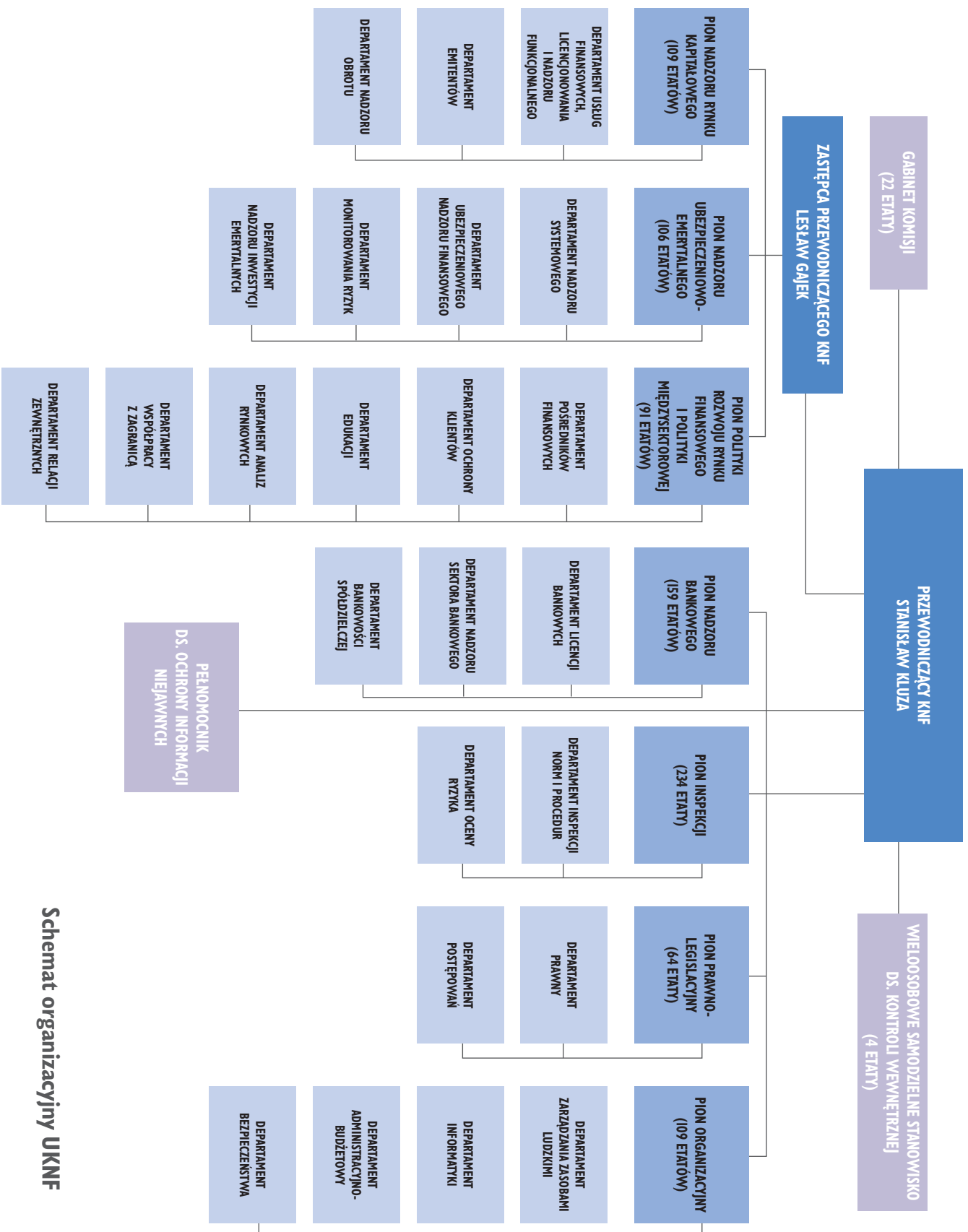
II.1. Budżet Urzędu Komisji

Urząd Komisji jest jednostką budżetową. Wydatki Urzędu są pokrywane bezpośrednio z budżetu państwa, a dochody Urzędu są dochodami budżetowymi odprowadzanymi na rachunek budżetu państwa. Jako podmiot sektora finansów publicznych Urząd prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z przepisami prawa, w szczególności ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2009, Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2004, Nr 19, poz.177 z późn. zm.) i ustawy budżetowej oraz zgodnie z rocznym planem finansowym.

Podobnie jak w wielu krajach europejskich koszty państwowego nadzoru nad poszczególnymi rynkami ponoszą jego uczestnicy.

Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 r. (Dz.U. 2007, Nr 249, poz. 1855) koszty nadzoru bankowego pokrywane są przez nadzorowane banki.

Zgodnie z regulacją ustawową, koszty nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską ponoszone są przez zakłady ubezpieczeń, zaś koszty nadzoru nad działalnością funduszy emerytalnych przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wysokość wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz nad działalnością funduszy emerytalnych, sposób obliczania wpłat i terminy ich uiszczania przez zakłady ubezpieczeń i powszechne towarzystwa emerytalne są określone w formie rozporządzeń.

Schemat organizacyjny UKNF

Koszty nadzoru nad rynkiem kapitałowym określa ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Koszty są pokrywane z opłat, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, ustawie o giełdach towarowych, ustawie o obrocie instrumentami finansowymi oraz w ustawie o ofercie publicznej a także są pokrywane z innych wpływów przekazywanych na rachunek dochodów Urzędu Komisji. Wysokość, sposób naliczania oraz warunki i terminy uiszczania opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym są określone również w formie rozporządzenia.

Nieprzeznaczonymi na pokrycie kosztów nadzoru dochodami budżetu państwa są opłaty pobierane przez Urząd Komisji za dokonywane czynności urzędowe związane z egzaminami brokerskimi i aktuarnymi. Ponadto dochodami budżetu państwa są kary finansowe nakładane przez Komisję na nadzorowane podmioty oraz na członków ich organów za działalność niezgodną z prawem.

Dochody budżetowe Urzędu Komisji w roku 2010 wyniosły memoriałowo – 236 975 957 zł, a kasowo 201 365 830 zł. Podstawową część tych dochodów stanowiły wpłaty nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru. Kary nałożone na nadzorowane podmioty i zapłacone oraz inne dochody niestanowiące kosztów nadzoru wyniosły 5 386 779 zł.

Wydatki przeznaczone w budżecie państwa na rok 2010 na działalność Komisji zostały zaplanowane w kwocie 197 974 000 zł, tj. o 0,5% więcej niż w roku poprzednim. Kwota rzeczywiście wydatkowana wyniosła 178 184 765 zł, co oznacza, iż wydatki Komisji były o 10 proc. niższe od zaplanowanych. Niższa realizacja wydatków wynika głównie z niewykonania w terminie rozbudowy i modernizacji budynku przy ul. Jasnej 12, w związku z czym nie dokonano płatności na rzecz wykonawcy zewnętrznego. Oprócz tego, w 2010 roku Urząd Komisji kontynuował realizację Projektu PL0435 pod nazwą – *Wzmocnienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie prawidłowego wprowadzenia w życie dorobku prawnego Wspólnoty w obszarze rynku finansowego* dofinansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Środki budżetowe zaplanowane w kwocie 1 618 203 zł w ustawie budżetowej na rok 2010 zostały wykonane w kwocie 1 527 142 zł.

Realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2010, Komisja opracowała i przedłożyła Ministrowi Finansów projekt swojego budżetu na dany rok budżetowy w układzie tradycyjnym i zadaniowym. W tabelach 52 i 53 przedstawiono dochody i wydatki budżetowe Komisji zaplanowane w ustawie budżetowej, zrealizowane w roku 2010 wraz ze wskazaniem głównych pozycji w obu kategoriach w porównaniu do odpowiednich kwot w roku 2009.

■ TABELA 52. WYKONANIE PLANU DOCHODÓW BUDŻETOWYCH KNF W 2010 ROKU

DOCHODY BUDŻETOWE	PLAN 2009 (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE PLANU 2009		PLAN 2010 (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE PLANU 2010 (MEMORIAŁOWO)		PLAN ROKU 2010 DO 2009 (%)	WYKONANIE ROKU 2010 DO 2009 (%)
		(W TYS. ZŁ)	(%)		(W TYS. ZŁ)	(%)		
I	2	3	4	5	6	7	8	9
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	21 664,0	23 281,0	107	19 797,0	21 087,3	107	91	91
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	13 786,0	14 963,9	109	13 858,0	14 675,7	106	101	98
Wpłaty rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	23 633,0	24 329,2	103	31 676,0	33 124,3	105	134	136
Wpłaty nadzorowanych banków na pokrycie kosztów nadzoru	137 859,0	156 737,7	114	132 643,0	162 598,1	123	96	104
Opłaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami brokerskimi i na aktuariuszy oraz na agentów ubezpieczeniowych	204,0	378,8	186	360,0	502,1	139	176	133
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	1 810,0	3 204,2	177	2 500,0	3 656,3	146	138	114
Pozostałe	510,0	1 497,4	294	45,0	1 332,3	2 961	9	89
Wpłaty SKOK na pokrycie kosztów nadzoru*	250,0	0,0	0	-	-	-	-	-
Razem	199 716,0	224 392,1	112	200 879,0	236 976,0	118	101	106

* zgodnie z autopoprawką do ustawy budżetowej na rok 2009

■ TABELA 53. WYKONANIE PLANU WYDATKÓW KNF W 2010 ROKU

WYDATKI BUDŻETOWE	PLAN 2009 (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE PLANU 2009		PLAN 2010* (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE PLANU 2010*		PLAN ROKU 2010 DO 2009 (%)	WYKONANIE ROKU 2010 DO 2009 (%)
		(W TYS. ZŁ)	(%)		(W TYS. ZŁ)	(%)		
Wydatki z tytułu wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	113 451,0	93 314,5	82	113 536,0	110 118,7	97	100	118
Wydatki pozapłacowe	83 491,0	90 259,6	108	84 438,0	68 066,1	81	101	75
w tym:								
wydatki bieżące	54 395,0	44 342,4	82	48 438,0	44 113,5	91	89	99
wydatki majątkowe	29 096,0	45 917,2	158	36 000,0	23 952,5	67	124	52
Razem	196 942,0	183 574,1	93	197 974,0	178 184,8	90	101	97

*bez wydatków na Norweski Mechanizm Finansowy

W Tabeli 54 przedstawiono koszty nadzoru nad poszczególnymi rynkami w 2010 r. w porównaniu do 2009 roku.

■ TABELA 54. KOSZTY NADZORU NAD POSZCZEGÓLNYMI RYNKAMI W 2010 ROKU W PORÓWNANIU DO 2009 ROKU

NAZWA RYNKU	2009		2010		W RELACJI DO POPRZEDNIEGO ROKU	
	PLAN (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE (W TYS. ZŁ)	PLAN (W TYS. ZŁ)	WYKONANIE (W TYS. ZŁ)	PLAN (2009=100)	WYKONANIE (2009=100)
Rynek kapitałowy	23 633	32 768	31 676	34 315	134,0	104,7
Rynek ubezpieczeniowy	21 664	20 933	19 797	21 742	91,4	103,9
Rynek emerytalny	13 786	13 026	13 858	14 713	100,5	112,9
Rynek bankowy	137 859	116 325	132 643	107 415	96,2	92,3
Razem	196 942	183 052	197 974	178 185	100,5	97,3

Na podstawie przepisów art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli wykonanie budżetu państwa w części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego kontrolowane jest corocznie przez Najwyższą Izbę Kontroli, a wynikiem kontroli jest publikowana na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej NIK ogólnodostępna informacja o wynikach kontroli oraz wystąpienie pokontrolne. Ponadto, zgodnie z art. 182 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, sprawozdanie z wykonania budżetu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w formie tabelarycznej i opisowej jest przekazywane do Ministerstwa Finansów, zaś do końca drugiego kwartału każdego roku sporządzane jest sprawozdanie z wykonania budżetu KNF dla Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP oraz dla Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP.

Według budżetu w układzie zadaniowym KNF realizuje działania zgodne z ustawowymi celami, do których należy zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, a także jego stabilności, bezpieczeństwa i przejrzystości oraz zaufania do rynku finansowego i ochrony interesów jego uczestników. Do zadań KNF należy również wspieranie rozwoju rynku finansowego, prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie jego funkcjonowania, dialog z uczestnikami rynku oraz dbałość o przejrzystość rynku finansowego.

Najważniejsze cele do osiągnięcia przez Komisję Nadzoru Finansowego są następujące:

- ▶ zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych;

- zapewnienie spełnienia przez zakłady ubezpieczeń warunków prawnych w zakresie licencjonowania i autoryzacji w celu ochrony interesów ubezpieczających i ubezpieczonych;
- zapewnienie zgodności działalności powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych z przepisami prawa oraz interesem członków funduszy emerytalnych;
- poprawa bezpieczeństwa inwestorów i wzrost zaangażowania obywateli w inwestycje kapitałowe;
- wzrost wiedzy na temat instytucji i zasad funkcjonowania rynków finansowych.

Komisja Nadzoru Finansowego wyróżniła 5 zadań, na realizację których przeznaczyła w 2010 roku kwotę 178 185 tys. zł z planowanych 197 974 tys. zł. Budżet Urzędu Komisji w układzie zadaniowym przedstawiony jest w Tabeli 55.

■ TABELA 55. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W UKŁADZIE ZADANIOWYM DLA CZĘŚCI 70 – KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO W 2010 R. (W TYS. ZŁ)

NR	NAZWA FUNKCJI/ ZADANIA/PODZADANIA	PLAN	PLAN	WYKONANIE
		NA 2010 R. WG USTAWY BUDŻETOWEJ	PO ZMIANACH	
4.	Zarządzanie finansami państwa	120 432	109 326	102 659
4.11.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym	86 375	81 223	78 531
4.11.1.	Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego	17 608	15 250	14 732
4.11.2.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń	10 940	9 711	9 379
4.11.3.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego	7 614	6 995	6 742
4.11.4.	Sprawowanie nadzoru bankowego	50 213	49 267	47 678
4.13	Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego	34 057	28 103	24 129
22.	Tworzenie i koordynacja polityki	77 542	88 648	75 525
22.1.	Koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego	28 823	27 676	26 628
22.2.	Obsługa administracyjna	16 019	23 087	21 640
22.3	Obsługa techniczna	32 700	37 885	27 257
	Razem:	197 974	197 974	178 185

Zadanie 4.II. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym

Na realizację zadania 4.11, nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym, przeznaczono w 2010 roku kwotę 78 531 tys. zł.

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w za-

kresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na ilość dedykowanych zasobów;

- przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji, procedowanie których uzależnione było od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Postępowania administracyjne wszczynane na podstawie wniosków muszą być prowadzone zgodnie z rygorami prawnymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania administracyjnego, który nakazuje jego prowadzenie przy zapewnieniu stronie czynnego udziału w postępowaniu, informowanie strony o wszystkich podejmowanych czynnościach, zgromadzenie pełnego materiału dowodowego w sprawie, przeprowadzenie szeregu czynności

w postaci przesłuchań świadków, stron, biegłych oraz zapewnienie stronie dostępu do akt sprawy – z zachowaniem odpowiednich terminów ustawowych. W szczególnie skomplikowanych przypadkach proces ten może być długotrwały.

Do monitorowania realizacji zadania 4.11 zastosowano następujące mierniki:

- liczba zakończonych postępowań kontrolnych – w roku 2010 zakończono 213 postępowań kontrolnych, podczas gdy planowana wartość miernika wynosiła 199; oznacza to realizację celu w 107%;
- odsetek zakończonych postępowań administracyjnych – w roku objętym sprawozdaniem wydano rozstrzygnięcia w 92% złożonych wniosków, podczas gdy planowana wartość miernika wynosiła 82%.

Podzadanie 4.II.1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego.

Na realizację podzadania 4.11.1, sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego, przeznaczono w 2010 roku kwotę 14 732 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku kapitałowego. Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez sprawowanie nadzoru nad:

- wypełnianiem obowiązków informacyjnych emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, przez osoby zarządzające i nadzorujące emitentów oraz przez posiadaczy znacznych pakietów akcji spółek publicznych,
- prawidłowością i bezpieczeństwem obrotu instrumentami finansowymi na rynku wtórnym,
- ofertami publicznymi i ubieganiem się przez emitentów o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym,
- zgodnością sprawozdawczości finansowej emitentów papierów wartościowych z przepisami prawa.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.11.1 był użyty miernik w postaci liczby stwierdzonych nieprawidłowości skutkujących zastosowaniem środków prawnych lub skierowaniem powiadomienia o nieprawidłowościach. Wartość miernika zaplanowano na poziomie 114, podczas gdy rzeczywiste wykonanie wyniosło 202.

Podzadanie 4.II.2. Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń.

Na realizację podzadania 4.11.2, sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń, przeznaczono w 2010 roku kwotę 9379 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie spełnienia przez zakłady ubezpieczeń wymogów finansowych w celu ochrony interesów ubezpieczonych, ubezpieczających i uprawnionych z umów ubez-

pieczenia. Wspomniany cel miał zostać osiągnięty poprzez bieżące monitorowanie sytuacji zakładów ubezpieczeń na podstawie miesięcznych sprawozdań i podejmowanie działań wyprzedzających, mających na celu zapobieżenie sytuacjom, które skutkowałyby naruszeniem przepisów prawa.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.11.2. zastosowano miernik w postaci udziału liczby zakładów ubezpieczeń realizujących plany przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych w ogólnej liczbie zakładów ubezpieczeń. Planowana wartość miernika wynosiła 6,5%, natomiast rzeczywiste wykonanie było na poziomie 6,3%.

Podzadanie 4.II.3. Sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego.

Na realizację podzadania 4.11.3, sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego, przeznaczono w 2010 roku kwotę 6742 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie zgodności działalności nadzorowanych podmiotów z przepisami prawa, postanowieniami statutów oraz interesem członków funduszy emerytalnych i uczestników pracowniczych programów emerytalnych. Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez monitorowanie bieżących zjawisk zachodzących na rynku emerytalnym oraz prowadzenie planowanych i pozaplanowych inspekcji w siedzibach podmiotów nadzorowanych.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.11.3 zastosowano miernik w postaci procentowego wskaźnika liczby skontrolowanych podmiotów nadzorowanych do ogólnej liczby podmiotów nadzorowanych. Oczekowaną wartość miernika określono na poziomie 50%, zaś w rzeczywistości miernik ten wyniósł 100%.

Podzadanie 4.II.4. Sprawowanie nadzoru bankowego.

Na realizację podzadania 4.11.4, sprawowanie nadzoru bankowego przeznaczono w 2010 roku kwotę 47 678 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie bezpieczeństwa środków gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zapewnienie zgodności działalności banków z odpowiednimi przepisami prawa. Osiągnięcie wspomnianych celów miały zapewnić nadanie oceny kwartalnej w systemie oceny punktowej wszystkim bankom – przyznanej na podstawie analizy z za biurka, jak również przeprowadzenie inspekcji w bankach oraz analiza dokumentów i informacji uzyskiwanych od nadzorowanych banków.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.11.4 wykorzystano miernik w postaci procentowego wykonania kwartalnej oceny sytuacji wszystkich nadzorowanych podmiotów w oparciu o istniejące metodyki. Wszystkim nadzorowanym przez KNF bankom nadano kwartalną ocenę w systemie oceny punktowej, co oznacza, że cel został zrealizowany w 100%.

Zadanie 4.13. Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego

Na realizację zadania 4.13, informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego, przeznaczono w 2010 roku kwotę 24 129 tys. zł.

Celem zadania było wspieranie funkcjonowania UKNF poprzez dostarczanie właściwych usług informatycznych w czasie i na poziomie wymaganym przez:

- procesy realizowane w Urzędzie – cel ten miał zostać osiągnięty poprzez utrzymanie systemów łączności oraz elementów infrastruktury na poziomie wymaganym przez procesy realizowane w Urzędzie;
- budowę i wdrażanie rozwiązań informatycznych służących podnoszeniu jakości, wydajności oraz bezpieczeństwa realizowanych procesów na najwyższym poziomie z uwzględnieniem optymalnych kosztów.

Do monitorowania realizacji zadania 4.13 zastosowano mierniki w postaci:

- procentowego wskaźnika liczby zrealizowanych zleceń w stosunku do całkowitej liczby zgłoszeń; planowano, że w 2010 roku zostanie zrealizowane 98,5% zleceń, w rzeczywistości wskaźnik ten wyniósł 99,0%;
- procentowego wskaźnika liczby zrealizowanych projektów w stosunku do planowanej liczby projektów; oczekiwana wartość miernika określono na poziomie 91%, i rzeczywista realizacja tego miernika też wyniosła 91%.

Zadanie 22.1. Koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego

Na realizację zadania 22.1, koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego, przeznaczono w 2010 roku kwotę 26 628 tys. zł.

Cele zadania i metody ich realizacji zostały określone w następujący sposób:

- zapewnienie profesjonalnej merytorycznej obsługi Przewodniczącego Komisji i posiedzeń KNF;
- zapewnienie dobrej współpracy międzynarodowej pozwalającej efektywnie realizować zadania oraz inicjowanie i prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej na temat rynku finansowego;
- wzrost wiedzy społeczeństwa na temat funkcjonowania rynku finansowego oraz przeprowadzanie analiz makroekonomicznych;
- zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego;
- zapewnienie ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Do monitorowania realizacji zadania 22.1. zastosowano następujące mierniki:

- liczba posiedzeń Komisji Nadzoru Finansowego – zaplanowano 24 posiedzenia Komisji w przeciągu roku 2010, natomiast w rzeczywistości odbyło się 31 posiedzeń (celem miernika jest ocena sprawności i terminowości obsługi posiedzeń KNF);
- liczba grup roboczych i sekretariatów w ramach instytucji międzynarodowych, w pracach których uczestniczą przedstawiciele Urzędu KNF – planowano współpracę z 77 instytucjami, a w rzeczywistości przedstawiciele UKNF brali udział w pracach aż 92 instytucji. Realizacja miernika na poziomie wyższym od planowanego wynika z utworzenia nowych grup roboczych w ramach europejskich komitetów trzeciego poziomu, w spotkaniach których uczestniczyli eksperci UKNF,
- liczba publikacji, analiz i materiałów medialnych – planowano, że w 2010 r. ukaże się 6000 publikacji, podczas gdy w rzeczywistości ukazało się 6029 publikacji, analiz i materiałów medialnych;
- liczba zakończonych postępowań kontrolnych – w roku 2010 zakończono 29 postępowań kontrolnych, podczas gdy wartość miernika planowana była na poziomie 27 postępowań, oznacza to realizację celu w 107%.

Zadania 22.2. Obsługa administracyjna i 22.3. Obsługa techniczna

Na realizację zadania 22.2, obsługa administracyjna, przeznaczono w 2010 roku kwotę 21 640 tys. zł.

Celem zadania było zapewnienie ciągłej i sprawnej obsługi Urzędu pod względem prawnym, w ramach których opracowywane są wyjaśnienia oraz wydawane opinie prawne niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania UKNF, reprezentowanie Urzędu Komisji w sprawach toczących się przed sądami, ponadto współuczestniczenie w opracowywaniu projektów umów zawieranych przez UKNF (także w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego), obsługi kadrowej, finansowo-księgowej, administracyjno-gospodarczej oraz pod względem bezpieczeństwa. Cele te miały zostać osiągnięte poprzez realizację sprawnej obsługi Urzędu.

Na realizację zadania 22.3, obsługa techniczna przeznaczono w 2010 r. kwotę 27 257 tys. zł.

Celem zadania było zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gmachu i urządzeń w Urzędzie. Cel miał zostać osiągnięty poprzez utrzymanie nieruchomości w dobrym stanie technicznym i zapewnienie sprawnego funkcjonowania znajdujących się tam urządzeń.

Do monitorowania realizacji zadań 22.2 i 22.3 zaproponowano mierniki:

- procentowy udział liczby pracowników obsługi administracyjnej do ogólnej liczby zatrudnionych – planowano, że w 2010 r.

udział ten będzie wynosił 7,00%, w rzeczywistości udział liczby pracowników obsługi administracyjnej do ogólnej liczby zatrudnionych wyniósł 6,46%;

- rzeczywiste koszty utrzymania nieruchomości na 1 m² powierzchni.

W oparciu o doświadczenia z realizacji budżetu w układzie zadaniowym w latach 2008 – 2010 zdecydowano o radykalnej zmianie budżetu zadaniowego zaplanowanego na rok 2011. Budżet zadaniowy został ograniczony do jednego głównego zadania „Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym”, które w klasyfikacji budżetu zadaniowego państwa mieści się w funkcji 4 „Zarządzanie finansami

państwa”. Zrezygnowano z zadania „Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego” oraz zadań w funkcji 22 „Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna”. Budżet zadaniowy został dostosowany do specyfiki działalności KNF, która sprawuje nadzór nad czterema rynkami finansowymi: kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym, każdy z rynków posiada odrębne podzadanie, a pozostałe departamenty pracują na rzecz nadzorowanych rynków i koszty ich działalności obciążają odpowiednio poszczególne rynki. W związku z uczestnictwem w projekcie w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego realizowane jest również jedno z podzadań w funkcji 17 „Zapewnienie równomiernego rozwoju kraju”.

II.2. Wprowadzenie w UKNF Kontroli Zarządczej

W celu oszczędnego, efektywnego i skutecznego realizowania celów i zadań powierzonych Komisji Nadzoru Finansowego ustanowiono jego misję, którą jest dbałość o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego. Dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z przepisami prawa, efektywny, oszczędny, skuteczny i terminowy Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zarządzeniem Nr 85/2010 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 grudnia 2010 r. wprowadził zasady kontroli zarządczej w UKNF.

Zasady kontroli zarządczej zostały opracowane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych zawartych w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych. Określają one m.in.: cel, zakres i zadania, sposób oceny oraz elementy systemu kontroli zarządczej.

Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi;
- oszczędności, skuteczności i efektywności działania;
- wiarygodności sprawozdań;
- ochrony zasobów;
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;
- efektywności i skuteczności przepływu informacji;
- zarządzania ryzykiem.

System kontroli zarządczej w UKNF zbudowany jest w oparciu o standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych i jest zawarty w pięciu obszarach standardów i odpowiadających im poszczególnym elementom kontroli zarządczej:

- środowisko kontroli;
- cele i zarządzanie ryzykiem;
- mechanizmy kontroli;
- informacja i komunikacja;
- monitorowanie i ocena.

II.3. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Realizując nadrzędne zadania polegające na kształtowaniu polityki zatrudniania, wynagradzania, szkoleniowej a także socjalnej w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego, w celu zapewnienia należytej ilości kadr o odpowiednich kwalifikacjach w 2010 roku podejmowano szereg działań, z których główne skupiały się wokół:

- opracowania propozycji rozdziału środków na wynagrodzenia oraz kontroli realizacji budżetu w zakresie kosztów osobowych wg zatwierdzonych planów finansowych;
- wdrażania polityki osobowej oraz zasad polityki zatrudnienia w oparciu o bieżącą analizę potrzeb w tym zakresie oraz wytyczne Kierownictwa Urzędu;

- kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy oraz dyscypliny pracy pracowników Urzędu Komisji;
- opracowywania i wdrażania programów szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych dla pracowników Urzędu Komisji oraz kontroli budżetu szkoleniowego;
- gospodarowania Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych.

Realizacja ww. celów była możliwa m.in. dzięki kontynuacji współpracy z Biurami Karier uczelni wyższych w zakresie pozyskiwania kandydatów na praktyki i staże oraz kandydatów do pracy, a także dzięki współpracy z wiodącymi firmami szkole-

niowymi i uznanymi w Polsce i na świecie ekspertami w zakresie ekonomii i finansów.

Przeciętne zatrudnienie w Urzędzie Komisji w 2010 r. wyniosło 902 etaty. Do pracy w UKNF przyjęto pracowników na 64 etaty, zaś liczba etatów zwolnionych w wyniku odejścia z pracy w UKNF wyniosła 65. Największa liczba odejść pracowników spowodowana była wypowiedzeniami wynikającymi z otrzymania korzystniejszej finansowo oferty zatrudnienia. Część odejść

spowodowana była uzyskaniem uprawnień emerytalnych przez pracowników oraz rezygnacją z pracy w wyniku zmian reorganizacyjnych, które wiązały się ze zmianą miejsca wykonywania pracy. Wskaźnik fluktuacji zatrudnienia w UKNF w 2010 r. wyniósł 7,1%.

Informacja o wielkości zatrudnienia w Urzędzie KNF w latach 2008-2010 przedstawiona została w Tabeli 56.

■ TABELA 56. WIELKOŚĆ ZATRUDNIENIA W URZĘDZIE KNF W LATACH 2008-2010

	2008	2009*	2010
Przeciętne zatrudnienie na przestrzeni roku	812	891	902
Zatrudnienie na koniec roku	827	918	898

*w planie zatrudnienia według ustawy budżetowej na 2009 r. liczba etatów w UKNF została zwiększona o 60.

Realizując nadrzędne zadania Urzędu KNF w zakresie działalności szkoleniowej, zrealizowanych zostało szereg wysokospecjalistycznych szkoleń merytorycznych skierowanych na zaspokojenie potrzeb zgłaszanych do realizacji przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu. Dla jak najlepszego zaspokojenia oczekiwań pracowników, programy wszystkich szkoleń były konsultowane lub przygotowywane w oparciu o wskazania i szczegółowe opisy założeń do programów oraz akceptowane przez kierownictwo zgłaszających do realizacji komórek organizacyjnych.

W ramach planu zorganizowano szkolenia z 50 tematów. Dodatkowo w trakcie roku zrealizowano 30 tematów szkoleń zgłoszonych przez kadrę kierowniczą UKNF. Zgłoszenie nowych tematów szkoleń spowodowane było dynamicznymi zmianami zachodzącymi na rynkach finansowych. Ponadto w ciągu roku odbyło się kilkanaście spotkań-wykładów, których prelegentami byli wysokiej klasy specjaliści, zarówno krajowi jak i zagraniczni, będący ekspertami w zakresie rynków finansowych. Zrealizowane

tematy szkoleń dotyczyły głównie zagadnień związanych z rachunkowością, analizą finansową, zarządzaniem ryzykami, ICAAP, wprowadzaniem nowych dyrektyw unijnych (MIFID, UCITS) oraz wysokospecjalistycznymi szkoleniami informatycznymi, tj. Business Object, obsługa pakietu ekonometrycznego EViews, programowanie w MATLAB czy OxMetrix.

Łącznie w szkoleniach uczestniczyły 2784 osoby, w tym w krajowych szkoleniach indywidualnych 262 pracowników i 127 pracowników w szkoleniach zagranicznych, co oznacza, że przeciętna liczba szkoleń jednego pracownika wyniosła 3,1. Intensywność szkoleń realizowanych w 2010 roku obrazuje wskaźnik około 6 osobodni szkoleniowych na jednego pracownika. Liczba zrealizowanych szkoleń w 2010 roku była niższa niż w roku poprzednim, co było spowodowane realizowaniem równoległe szkoleń w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego obejmującego swoim zasięgiem głównie szkolenia z zakresu rynku ubezpieczeniowego.

II.4. Kodeks etyki pracownika UKNF

Przestrzeganie wysokich standardów etycznych jest istotnym elementem prawidłowego funkcjonowania każdej instytucji, zarówno publicznej, jak i prywatnej. Etos służby publicznej sprawia, że wymogi wobec pracowników urzędów administracji publicznej są szczególnie wysokie i powinny być przestrzegane ze szczególną starannością. W Urzędzie KNF konsekwentnie podejmowane były działania, mające na celu utrzymanie wysokiego poziomu profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego wykonywania nadzoru nad rynkiem finansowym. Jednym z ważnych

elementów tych działań było zainicjowanie w roku 2010 prac nad „Kodeksem etyki pracownika Urzędu KNF”.

Opracowanie własnej regulacji wewnętrznej w zakresie zasad etyki uznano za uzasadnione zważywszy na fakt, że pracownicy Urzędu KNF nie wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, dla którego zasady etyki określa w drodze zarządzenia Prezes Rady Ministrów. Brak takiej regulacji w odniesieniu do pracowników Urzędu KNF mógłby być postrzegany, zarówno z perspektywy

wewnętrznej, jak i zewnętrznej, jako brak przywiązywania należytej wagi do etycznych aspektów funkcjonowania organizacji – co nie odpowiada założeniom jakie konsekwentnie realizowane są w budowaniu kultury organizacyjnej Urzędu KNF od początku jego działania.

Projekt Kodeksu etyki został przygotowany przez zespół powołany przez Przewodniczącego KNF. Opracowany przez zespół projekt Kodeksu etyki został poddany konsultacjom wśród pracowników Urzędu. W wyniku zgłoszonych uwag doprecyzowano postanowienia budzące wątpliwości, dokonano zmian w układzie projektu, a także wyeliminowano postanowienia, które mogłyby kolidować z regulacjami zawartymi w regulaminie pracy.

Kodeks etyki składa się z 20 zasad ujętych w wyodrębnionym dokumencie stanowiącym załącznik do zarządzenia Przewodniczącego KNF. Postanowienia Kodeksu etyki dotyczą wszystkich pracowników Urzędu KNF i zawierają uniwersalne reguły zachowania stosujące się do wszystkich sytuacji związanych pośrednio lub bezpośrednio ze statusem pracownika Urzędu KNF. Celem tej specyficznej regulacji jest właściwe ukierunkowanie postępowania pracowników i formalne podkreślenie wagi etycznych elementów działania Urzędu KNF. W preambule Kodeksu etyki wskazano na ścisły związek etyki postępowania pracowników z realizacją misji Urzędu KNF oraz kluczowych wartości, jakie określono w strategii Urzędu.

Niezależnie od zasad etyki ujętych w Kodeksie etyki, zaprojektowano istotne dla funkcjonowania Kodeksu etyki rozwiązania o charakterze ustrojowo-organizacyjnym. Rozwiązania te mają na

celu stworzenie w Urzędzie KNF stałych, efektywnych, a zarazem dostępnych dla każdego pracownika mechanizmów pozwalających na funkcjonowanie Kodeksu etyki, jako regulacji realnie oddziaływującej na postępowanie pracowników i funkcjonowanie Urzędu. W tym zakresie przewidziano powołanie Komisji Etyki oraz ustanowienie funkcji Rzecznika Etyki. Komisja Etyki stanowić ma kolegialną reprezentację pracodawcy właściwą w sprawach etyki. Z kolei Rzecznik Etyki będzie wybierany spośród pracowników w powszechnych i bezpośrednich wyborach na dwuletnią kadencję. Zadaniem Rzecznika Etyki jest upowszechnianie wśród pracowników Urzędu KNF standardów etycznych, a także udzielanie wyjaśnień i odpowiedzi na indywidualne pytania pracowników. W drodze współpracy Rzecznika Etyki z Komisją Etyki będą rozstrzygane ewentualne kwestie sporne lub wątpliwości, jakie mogą wystąpić na gruncie ustanowionych zasad etyki. Komisja Etyki została także wyposażona w kompetencje do wydawania rekomendacji w zakresie etyki. Rekomendacje będą uszczegółowionymi wskazaniami etycznymi dotyczącymi wybranych aspektów zachowań pracowników (takich jak ubiór w miejscu pracy, korzystanie z przedmiotów codziennego użytku opatrzonych logiem podmiotów nadzorowanych itp.). Rekomendacje będą wydawane samoistnie bądź na wniosek Rzecznika Etyki, o ile w ocenie Komisji Etyki zaistnieje potrzeba ich wydania.

Ze względu na zamiar włączenia zasad ustanawianych w Kodeksie etyki w system okresowej oceny pracowniczej Kodeks etyki oraz towarzyszące mu rozwiązania organizacyjne zostały przygotowane do wprowadzenia w styczniu 2011 r.

II.5. Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w urzędzie KNF

W 2010 r. realizowano zadania związane z bezpieczeństwem i ochroną informacji przetwarzanych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego. Do najważniejszych z nich należało:

- wykonywanie zadań związanych z projektowaniem i realizacją polityki bezpieczeństwa Urzędu KNF oraz kompleksowego systemu bezpieczeństwa Urzędu Komisji;
- realizacja obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 1999 Nr 11, poz. 95 z późn.zm.), i przygotowanie do wdrożenia Ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2010, Nr 182, poz. 1228);
- zapewnienie ochrony i przetwarzania tajemnicy zawodowej, tajemnicy bankowej i innych informacji wrażliwych oraz danych osobowych;
- współpraca z organami oraz instytucjami działającymi w obszarze bezpieczeństwa państwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa systemu finansowego;
- bieżąca współpraca z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK), w związku z wymogami ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2001, Nr 110, poz. 1189 z późn. zm.);
- monitorowanie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego i nadzór nad nimi;
- monitorowanie, nadzorowanie i rozwój systemów bezpieczeństwa w zakresie ochrony osób i mienia;
- wypełnianie obowiązku wynikającego z art. 47 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004, Nr 159, poz. 1667 z późn. zm.);
- wykonywanie zadań związanych z pozamilitarnymi przygotowaniem obronnymi;
- monitorowanie i nadzorowanie zadań w obszarze planów ciągłości działania Urzędu Komisji oraz zarządzanie nimi.

W zakresie powyższych zadań w okresie objętym sprawozdaniem:

- wzmocniono system ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Komisji, w szczególności związany ze strefami ochronnymi zwanymi dawniej strefą bezpieczeństwa i specjalną strefą bezpieczeństwa;
- zakończono prace nad scentralizowanym systemem kontroli dostępu oraz systemem kontroli klucza;
- wprowadzono całościową politykę bezpieczeństwa;

- opracowano i przetestowano zintegrowane plany ciągłości działania;
- dostosowano zarządzanie bezpieczeństwem do zmian w przepisach prawnych;
- przeprowadzono audyty wewnętrzne bezpieczeństwa informacji, rozpoczęto przygotowania do standaryzacji kontroli wewnętrznych bezpieczeństwa;
- podwyższono standardy bezpieczeństwa w zakresie użycia technik kryptograficznych.

II.6. Kontrole zewnętrzne

W latach 2007-2010 instytucje zewnętrzne: Najwyższa Izba Kontroli, Państwowa Inspekcja Pracy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy i Archiwum Akt Nowych przeprowadziły łącznie 22 kontrole w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego. W roku 2010 NIK rozpoczęła 3 kontrole w UKNF, z których kontrola wykonania budżetu państwa w 2010 r. nie została jeszcze zakończona. Opis pozostałych kontroli zamieszczono poniżej.

W dniach od 22 czerwca do 6 września 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego kontrolę w zakresie prawidłowości dokonywania wydatków związanych z realizacją szkoleń. W ocenie NIK wydatki na szkolenia w badanym okresie były planowane i dokumentowane w sposób rzetelny. Wszystkie działania finansowe dotyczące zakupu usług szkoleniowych zostały właściwie udokumentowane i zaksięgowane.

NIK stwierdziła, że szkolenia w okresie objętym kontrolą realizowane były zgodnie z przeznaczeniem i służyły realizacji zadań statutowych Urzędu. Każdorazowy wybór wykonawcy szkoleń był dokonywany na podstawie wnikliwej analizy, m.in. informacji z rynku oraz kwalifikacji potencjalnych wykładowców przeprowadzanej przez komisję przetargową. Zapewniało to właściwy poziom usług szkoleniowych, o czym świadczyły ankiety podsumowujące przydatność szkoleń zawierające pozytywne oceny, odnoszące się do kompetencji i znajomości warsztatu trenerskiego osób prowadzących oraz do jakości materiałów szkoleniowych. Wszystkie szkolenia grupowe zostały pozytywnie ocenione przez uczestników również pod względem przydatności merytorycznej zagadnień objętych szkoleniem do wykonywania pracy na danym stanowisku. Był to również element analizy stanowiącej podstawę wyboru dostawców szkoleń. Wszystkie szkolenia merytoryczne, grupowe, wewnętrzne oraz indywidualne dotyczące okresu 2008 – I półrocze 2010, które objęto badaniem, odpowiadały potrzebom komórek organizacyjnych Urzędu i były zgodne z zakresem wykonywanych przez nie zadań.

W okresie objętym sprawozdaniem Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła również kontrolę realizacji przez UKNF zadań

w zakresie ochrony klientów zakładów ubezpieczeń i funduszy emerytalnych w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2010 r. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 27 grudnia 2010 r. NIK oceniła pozytywnie z uchybieniami realizację wspomnianych zadań.

NIK stwierdziła, że 5760 skarg na zakłady ubezpieczeń oraz 5767 skarg na otwarte fundusze emerytalne, które wpłynęły do Urzędu KNF w okresie objętym kontrolą, zostało zarejestrowanych w odpowiednim rejestrze. W UKNF wdrożono procedurę rozpatrywania skarg, a prowadzony rejestr pozwalał określić etap, na jakim znajdowało się rozpatrywanie danej skargi. Informacje dotyczące trybu przyjmowania skarg i sposobu postępowania z nimi przez Urząd zostały zamieszczone na stronie internetowej KNF w serwisie konsumenta – zdaniem NIK w serwisie tym uzasadnione wydaje się użycie jednoznacznego stwierdzenia, że UKNF nie rozpatruje skarg indywidualnych klientów. W ocenie NIK UKNF rzetelnie analizował skargi i w sprawowaniu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i funduszami emerytalnymi wykorzystywał wynikające z nich wnioski.

NIK badała kwestię dotyczącą analizowania ogólnych warunków ubezpieczeń (dalej „OWU”) i eliminowania zapisów naruszających interesy klientów zakładów ubezpieczeń. W bazie danych UKNF zarejestrowano 1202 OWU, jednak w związku z tym, że po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej zakłady ubezpieczeń nie mają obowiązku przekazywania OWU do UKNF, nie można stwierdzić czy baza ta zawiera wszystkie OWU. W okresie objętym kontrolą UKNF dokonał weryfikacji 462 OWU, w których stwierdził zapisy naruszające interesy klientów. NIK oceniła pozytywnie efekty weryfikacji przez UKNF OWU zakładów ubezpieczeń.

NIK oceniła również realizację porozumień o współpracy z Rzecznikiem Ubezpieczonych i Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. NIK stwierdziła, że nie były realizowane coroczne wspólne oceny realizacji porozumienia zawartego z Prezesem UOKiK i RzU. NIK stwierdziła natomiast, że wszystkie sprawy skierowane do UKNF przez Rzecznika Ubezpieczonych były merytorycznie wyjaśniane przez UKNF i stanowiły podstawę analizy przyjętych rozwiązań w pozostałych zakładach ubezpieczeń.

W ocenie NIK UKNF rzetelnie realizował zadania edukacyjno-informacyjne dotyczące działalności zakładów ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. Jako rzetelne zostało ocenione również monitorowanie przekazów reklamowych zakładów ubezpieczeń i OFE.

Przedmiotem kontroli NIK była również realizacja zadania polegającego na stwarzaniu możliwości polubownego i pojed-

nawczego rozstrzygnięcia sporów wynikających ze stosunków umownych między zakładami ubezpieczeń a ich klientami. NIK stwierdziła, że w przypadku ponad 70% wniosków ubezpieczyciele nie wyrazili zgody na postępowanie przed Sądem Polubownym przy KNF. W opinii NIK zwiększenie zakresu działalności Sądu Polubownego mogłoby nastąpić w przypadku ustawowego wprowadzenia domniemanej zgody ubezpieczyciela na Sąd Polubowny w sporach z konsumentami.

Aneksy

12

Aneksy

Aneks I. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2010 roku

■ TABELA I.1. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W 2010 ROKU

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Udzielenie zezwolenia na rozpoczęcie działalności operacyjnej przez bank	1
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku działającego w formie spółki akcyjnej	12
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku spółdzielczego	26
Odmowa w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku spółdzielczego	3
Utrzymanie w mocy decyzji odmownej w sprawie powołania prezesa banku spółdzielczego	1
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu banku działającego w formie spółki akcyjnej	15
Udzielenie zezwolenia na wykonywanie prawa głosów na WZA banku	6
Wyrażenie zgody na połączenie banków	2
Wyrażenie zgody na nabycie przedsiębiorstwa bankowego	2
Nałożenie kary finansowej na bank	1
Ustanowienie kuratora nadzorującego wykonanie programu naprawczego	2
Uchylenie decyzji administracyjnej	1
Żądanie od banku zwołania NWZA	1
Inne	11
Razem:	84
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP	1
Zatwierdzenie statutu towarzystwa ubezpieczeń	1
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	14
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu zakładu ubezpieczeń	13
Powstrzymanie się od zgłoszenia sprzeciwu	3
Zatwierdzenie umowy o przeniesieniu portfela ubezpieczeń	1
Nałożenie kary pieniężnej	15
Utrzymanie decyzji w mocy	3
Uchylenie decyzji	2
Wyznaczenie maksymalnego terminu nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń	7
Umorzenie postępowania	1
Inne	1
Razem:	62

SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	6
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji powszechnego towarzystwa emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
Uchylenie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	3
Ustalenie średniej ważonej stopy zwrotu i minimalnej wymaganej stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych oraz kwoty niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych	2
Nałożenie kary na powszechne towarzystwo emerytalne	1
Razem:	41
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego w formie jednolitego dokumentu	4
Udzielenie zezwolenia na przywrócenie akjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji)	12
Wskazanie spółki jako agencji informacyjnej	1
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	6
Udzielenie zgody na rozszerzenie zakresu działalności maklerskiej	33
Nie zgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	5
Zgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	1
Udzielenie zezwolenia dla towarzystwa funduszy inwestycyjnych na wykonywanie działalności polegającej na tworzeniu funduszy inwestycyjnych	8
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	13
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	1
Nałożenie kar pieniężnych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych	2
Nałożenie kar pieniężnych na podmioty	20
Nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	9
Skreślenie maklera papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych	1
Zawieszenie uprawnień maklera papierów wartościowych	2
Skreślenie doradcy inwestycyjnego z listy doradców inwestycyjnych	2
Utrzymanie w mocy decyzji	24
Uchylenie decyzji	10
Nie zgłoszenie sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji TFI	6
Udzielenie zezwolenia na rozszerzenie przedmiotu działalności TFI o zarządzanie portfelami w skład, których wchodzi jeden lub więcej instrumentów finansowych	2
Udzielenie zgody FIZ na zmianę depozytariusza	47
Udzielenie zgody FIO na zmianę depozytariusza	2
Udzielenie zgody SFIO na zmianę depozytariusza	4
Umorzenie postępowania administracyjnego	4
Przekazanie informacji właściwemu organowi nadzoru innego państwa członkowskiego o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium tego państwa	11
Postanowienie stwierdzające uchybienie terminu do wniesienia wniosku o rozpatrzenie sprawy	1
Postanowienie w sprawie odmowy przywrócenia terminu	1
Odmowa udostępnienia informacji publicznej	1
Wykluczenie spółki z obrotu na rynku regulowanym	1

Niezgłoszenie sprzeciwu wobec nabycia akcji spółki	1
Przedawnienie kary pieniężnej	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu spółki	1
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie rachunków papierów wartościowych (działalność powiernicza)	1
Wyrażenie odmowy na przywrócenie terminu usunięcia braku formalnego we wniosku	1
Inne	9
Razem:	248
SPRAWY DOTYCZĄCE ORGANIZACJI WEWNĘTRZNEJ PRAC KOMISJI	
Organizacja posiedzeń Komisji	3
Inne	4
Razem:	7
OGÓŁEM	442

■ TABELA I.2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W 2010 ROKU

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu banku (wycofanie wniosku)	16
Umorzenie postępowania w sprawie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku	1
Umorzenie postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na wykonywanie prawa głosów na WZA banku	3
Umorzenie postępowania w sprawie wyrażenia zgody na połączenie banków	1
Umorzenie postępowania w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przedsiębiorstwa bankowego	2
Udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	481
Umorzenie postępowania w sprawie zmian w statucie banku	6
Zezwolenie na rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego	3
Umorzenie postępowania w sprawie wydania zezwolenia na rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego	1
Zezwolenie na otwarcie przedstawicielstwa banku zagranicznego	1
Zezwolenie na otwarcie przedstawicielstwa instytucji kredytowej	1
Wszczęcie postępowania w sprawie wskazania warunków, które w interesie dobra ogólnego oddział instytucji kredytowej musi spełniać przy prowadzeniu działalności na terytorium RP	1
Wskazanie warunków, które w interesie dobra ogólnego oddział instytucji kredytowej musi spełniać przy prowadzeniu działalności na terytorium RP	1
Postanowienie w sprawie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków	22
Postanowienie w sprawie sprostowania błędów pisarskich i innych oczywistych omyłek	2
Postanowienie o zawieszeniu postępowania	8
Postanowienie o podjęciu postępowania	3
Akceptacje programów postępowania naprawczego/łączeniowego	2
Akceptacja korekty programu postępowania naprawczego	1
Wezwania banków do opracowania programu postępowania naprawczego	4
Odmowa w sprawie pozwolenia na zmianę wag ryzyka	1
Dokonanie zmian w umowie zrzeszenia banku	1
Decyzje w sprawie zaliczania do funduszy własnych zobowiązania podporządkowanego	35
Decyzja w sprawie zaliczania do funduszy własnych zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1

Decyzji w sprawie zaliczania do funduszy podstawowych środków pieniężnych uzyskanych z emisji obligacji długoterminowych	29
Decyzje w sprawie zaliczenia do funduszy uzupełniających środków pieniężnych uzyskanych z emisji obligacji długoterminowych	3
Liczba banków, do których skierowano zalecenia poinspekcyjne dotyczące usunięcia stwierdzonych podczas czynności kontrolnych nieprawidłowości w celu ograniczenia ryzyka w działalności tych banków	30
Postanowienie o wyrażeniu stanowiska w sprawie wpisania banku na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust 1 Ustawy Prawo celne	108
Udzielenie zezwolenia na powierzenie wykonywania określonych czynności podmiotom zewnętrznym	74
Umorzenie postępowania dotyczącego powierzenia wykonywania określonych czynności podmiotom zewnętrznym	5
Decyzja w sprawie zawieszenia postępowania dotyczącego powierzenia wykonywania określonych czynności podmiotom zewnętrznym	1
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem	20
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski / ograniczenie tego obowiązku	9
Udzielenie zezwolenia na zaliczanie do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych	3
Udzielenie zezwolenia na zaliczanie do funduszy uzupełniających środków z tytułu emisji obligacji własnych banku	2
Udzielenie zezwolenia na wcześniejszy zwrot środków pieniężnych pochodzących z pożyczki podporządkowanej zaliczanych do funduszy uzupełniających banku	2
Udzielenie zezwolenia na wcześniejszy wykup obligacji podporządkowanych, zaliczanych do funduszy uzupełniających banku	1
Postanowienie o wyrażeniu stanowiska w sprawie wpisania banku/oddziału instytucji kredytowej na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy Prawo celne	2
Umorzenie w innych postępowaniach	4
Inne	3
Razem:	894
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń	44
Wpis do rejestru aktuariuszy	10
Decyzje w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych	2
Postanowienie o przesunięciu terminu załatwienia sprawy	42
Postanowienie w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki	1
Postanowienie o zawieszeniu postępowania	1
Postanowienie o podjęciu zawieszzonego postępowania	4
Postanowienie o wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy	13
Umorzenie postępowania	8
Zatwierdzenie planów naprawczych zakładów ubezpieczeń (plan przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych, krótkoterminowy plan wypłacalności)	3
Wyrażenie zgody na zaliczenie określonych elementów bilansu do środków własnych	2
Udzielenie zezwolenia na uznanie za aktywa na pokrycie rezerw aktywów innych niż określone w treści art. 154 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej	39
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	68
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	1
Nałożenie kary pieniężnej	5
Wydanie decyzji cofającej zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej	35
Decyzja umarzająca postępowanie w sprawie zobowiązania zakładu ubezpieczeń do wykonania zalecenia	1
Razem:	279

SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	17
Udzielenie zezwolenia na zmianę depozytariusza otwartego funduszu emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem otwartego funduszu emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	5
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem pracowniczego funduszu emerytalnego	1
Wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	29
Wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	168
Wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	16
Wpis porozumienia o ograniczeniu wysokości naliczanych składek do rejestru	3
Wpis porozumienia o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek do rejestru	4
Wykreślenie osoby wykonującej czynności akwizycyjne z rejestru osób upoważnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych	104
Umorzenie postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz OFE	89
Postanowienie w przedmiocie podjęcia zawieszono postępowania	7
Postanowienie w przedmiocie wyznaczenia nowego terminu do załatwienia sprawy	11
Umorzenie postępowania	10
Postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania	24
Postanowienie w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do usunięcia nieprawidłowości	4
Przyjęcie Roczno sprawozdania finansowego części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego sporządzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	1
Postanowienie w przedmiocie przywrócenia terminu do uzupełnienia braków formalnych	9
Razem:	506
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Uchylenie decyzji	4
Umorzenie postępowania administracyjnego	65
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów giełdowych	9
Wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	1
Podjęcie postępowania administracyjnego	24
Zawieszenie postępowania administracyjnego	33
Zgoda na połączenie dwóch subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	9
Zgoda na połączenie dwóch funduszy inwestycyjnych otwartych albo dwóch specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych	1
Wyznaczenie likwidatora funduszu	1
Zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami przez podmiot inny niż towarzystwo	10
Zezwolenie na przekształcenie funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami	7
Zezwolenie na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami	1
Zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu	165
Zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	5
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	4
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	92
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	14
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	25

Zatwierdzenie zmian w Regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA	6
Zatwierdzenie Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA	1
Zatwierdzeniu zmian w Regulaminie Funduszu Rozliczeniowego	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Towarowej Giełdy Energii SA	3
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Statucie BondSpot SA	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie obrotu regulowanego rynku pozagiełdowego BondSopt SA	2
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA	6
Udzielenie zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	6
Wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	7
Stwierdzenie konieczności odbycia stażu adaptacyjnego lub przystąpienia do testu umiejętności	5
Uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego maklera giełd towarowych	3
Zawieszenie postępowania administracyjnego	3
Wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	4
Odmowa uwzględnienia wniosków dowodowych	5
Umorzenie postępowania administracyjnego	10
Uchylenie decyzji	1
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego	59
Zatwierdzenie aneksu prospektu emisyjnego	172
Zatwierdzenie dokumentu rejestracyjnego	1
Stwierdzenie równoważności memorandum informacyjnego z prospektem emisyjnym	6
Zawieszenie postępowania administracyjnego	13
Podjęcie postępowania administracyjnego	15
Wszczęcie postępowania administracyjnego urzędu	2
Działania KNF na podstawie art.16, 17, 18 ustawy o ofercie publicznej (wstrzymanie, zakazanie oferty publicznej lub dopuszczenie do obrotu, przekazanie do publicznej wiadomości informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z oferta publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym)	1
Umorzenie postępowania administracyjnego	22
Wszczęcie postępowania w/s żądania zmiany treści wezwania	1
Żądania zmiany treści wezwania	1
Umorzenie postępowania w zw. z wnioskiem strony	1
Zawieszenie obrotu akcjami spółki publicznej	1
Postanowienie w przedmiocie żądania zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej	1
Wpis do rejestru inwestorów kwalifikowanych	3
Inne	1
Razem:	834
SPRAWY O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	
Decyzja w sprawie umorzenia należności z tyt. kar pieniężnych	4
Decyzja w sprawie umorzenia z urzędu należności z tyt. zaliczek na koszty nadzoru	1
Decyzja w sprawie stwierdzenia nadpłaty i dokonania jej zwrotu	1
Decyzja w sprawie zwrotu nadpłaty z tyt. nienależnej wpłaty	1
Decyzja o umorzeniu wniosku o rozłożenie na raty należności z tyt. kary pieniężnej	2
Umorzenie postępowania administracyjnego	9
Umorzenie lub rozłożenie na raty kary administracyjnej	3

Odmowa wstrzymania wykonalności decyzji Komisji	2
Zgłaszanie zbiorów danych do rejestracji, zgłaszanie zmian, zgłaszanie wykreśleń z rejestru, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych	4
Inne	14
Razem:	41
OGÓŁEM	2 554

* na podstawie Uchwały nr 253/2008 KNF z dnia 4 sierpnia 2008 r. (z późn. zm.) w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw.

Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2010 roku

■ TABELA 2.1. EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2010 ROKU

LP.	EMITENT	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
1.	Bank Millennium SA	11.01.2010 r.
2.	Chemoservis Dwory SA	15.01.2010 r.
3.	Sfinks Polska SA	22.01.2010 r.
4.	GANT Development SA	28.01.2010 r.
5.	Eko Holding	04.02.2010 r.
6.	Próchnik SA	26.02.2010 r.
7.	Pozbud T&R SA	02.03.2010 r.
8.	Boryszew SA	03.03.2010 r.
9.	Berling SA	09.03.2010 r.
10.	Fast Finance SA	11.03.2010 r.
11.	Bank BPH SA (memorandum informacyjne)	11.03.2010 r.
12.	Ferro SA	15.03.2010 r.
13.	LST CAPITAL SA	19.03.2010 r.
14.	ADVADIS SA	26.03.2010 r.
15.	PZ Cormay SA	31.03.2010 r.
16.	RUCH SA	31.03.2010 r.
17.	Asseco Poland SA	12.04.2010 r.
18.	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	13.04.2010 r.
19.	Kulczyk Oil Ventures	13.04.2010 r.
20.	IMMOFINANZ AG (memorandum informacyjne)	15.04.2010 r.
21.	ABC Data SA	30.04.2010 r.
22.	Pragma Inkaso S.A	30.04.2010 r.
23.	BRE Bank SA	12.05.2010 r.
24.	Rank Progress SA z siedzibą w Legnicy	17.05.2010 r.
25.	Towarzystwo Ubezpieczeń Europa SA z siedzibą we Wrocławiu	21.05.2010 r.
26.	Tauron Polska Energia SA	27.05.2010 r.
27.	Polski Koncern Mięśny Duda SA	02.06.2010 r.
28.	OPTeam SA	08.06.2010 r.
29.	TESGAS SA	08.06.2010 r.
30.	Interbud – Lublin SA	16.06.2010 r.
31.	Harper Hygienics SA	28.06.2010 r.
32.	Polmed SA	15.07.2010 r.

33.	Krynicki Recykling SA	29.07.2010 r.
34.	ZUE SA	10.08.2010 r.
35.	Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Otmuchów” SA	11.08.2010 r.
36.	PEKAO Bank Hipoteczny SA	24.08.2010 r.
37.	Optimus SA	27.08.2010 r.
38.	PGE Polska Grupa Energetyczna SA (memorandum informacyjne)	27.08.2010 r.
39.	PGE Elektrownia Bełchatów SA (memorandum informacyjne)	27.08.2010 r.
40.	PGE Obrót SA (memorandum informacyjne)	27.08.2010 r.
41.	Cersanit SA	03.09.2010 r.
42.	ED Invest SA	09.09.2010 r.
43.	4fun Media SA	20.09.2010 r.
44.	Trans Polonia SA	30.09.2010 r.
45.	Robyg SA	07.10.2010 r.
46.	AD.DRĄGOWSKI SA	07.10.2010 r.
47.	Eurocash SA	08.10.2010 r.
48.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	12.10.2010 r.
49.	Asseco Poland SA	13.10.2010 r.
50.	Kredyt Inkaso SA	13.10.2010 r.
51.	MLP Group SA	13.10.2010 r.
52.	VOTUM SA	05.11.2010 r.
53.	Boryszew SA	08.11.2010 r.
54.	BSC Drukarnia Opakowań SA	09.11.2010 r.
55.	Powszechne Towarzystwo Inwestycyjne SA	10.11.2010 r.
56.	Odlewnie Polskie SA	10.11.2010 r.
57.	Electus Hipoteczny SA	29.11.2010 r.
58.	Europejskie Centrum Odszkodowań SA	01.12.2010 r.
59.	AmRest Holdings SE	06.12.2010 r.
60.	P.A. Nova SA	06.12.2010 r.
61.	Izostal SA	08.12.2010 r.
62.	Wadex SA	08.12.2010 r.
63.	Grupa Lotos SA	08.12.2010 r.
64.	Eko Export SA	08.12.2010 r.
65.	Gastel Żurawie SA	13.12.2010 r.
66.	Celtic Property Developments SA	13.12.2010 r.
67.	Polimex-Mostostal SA (memorandum informacyjne)	17.12.2010 r.
68.	Inpro SA	21.12.2010 r.
69.	IDEA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	22.12.2010 r.

■ TABELA 2.2. FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2010 ROKU

LP.	NAZWA FUNDUSZU	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
1.	KBC Poland Jumper Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	15.02.2010 r.
2.	KBC Lider Rynku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	11.03.2010 r.
3.	Arka BZ WBK Fundusz Rynku Mieszkaniowego 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (seria B)	13.05.2010 r.
4.	KBC Kupon Jumper Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	18.05.2010 r.
5.	Investor Property Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	21.05.2010 r.
6.	Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (seria B)	07.06.2010 r.
7.	KBC Poland Jumper 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	13.08.2010 r.
8.	Investor Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (seria N, O, P, R)	25.08.2010 r.
9.	Ipopema Rynku Mieszkaniowego Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	21.09.2010 r.
10.	KBC Optymalnego Wzrostu Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	13.10.2010 r.
11.	Investor LBO Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (seria D, E, F, G)	02.12.2010 r.
12.	Investor Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (seria S, T, U, V)	29.12.2010 r.
13.	BPH Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Multiinwestycja	29.12.2010 r.
14.	KBC Progresja Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	29.12.2010 r.

Aneks 3. Spis treści Dziennika Urzędowego Komisji Nadzoru Finansowego wydanego w 2010 roku

Dziennik Urzędowy nr 1 z dnia 29 stycznia 2010 roku

1. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A1/476/2/11/09 – uchwała Nr 36/2009 z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie
2. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A2/476/28/57/08/09 – uchwała Nr 81/2009 z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie Secus Asset Management SA z siedzibą w Katowicach uchylająca decyzję z dnia 2 października 2008 r. sygn. DPO/A2/476/28/49/08/JF
3. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A2/476/18/8/09 – uchwała Nr 108/2009 z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na DWS Polska Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie
4. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A2/476/17/7/09 – uchwała Nr 109/2009 z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Poznaniu
5. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A2/476/12/6/09 – uchwała Nr 147/2009 z dnia 20 maja 2009 r. – w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Dom Maklerski TMS Brokers SA z siedzibą w Warszawie
6. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A1/476/24/11/09 – uchwała Nr 209/2009 z dnia 8 lipca 2009 r. – w sprawie nałożenia kary pieniężnej na PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie
7. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/A2/476/70/14/08/09 – uchwała Nr 250/2009 z dnia 19 sierpnia 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Copernicus Capital Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie
8. Uchwała Nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. – w sprawie innych pozycji bilansu banków zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku
9. Uchwała Nr 391/2009 z dnia 21 grudnia 2009 r. – w sprawie określenia ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których dom maklerski może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakresu korzystania z tych ocen oraz ich powiązania ze stopniami jakości kredytowej
10. Ogłoszenie z dnia 19 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia wysokości maksymalnej stopy technicznej

Dziennik Urzędowy nr 2 z dnia 9 kwietnia 2010 roku

11. Uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. – w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka
12. Uchwała nr 52/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 23 lutego 2010 r. – w sprawie wydania Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych
13. Uchwała nr 53/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 23 lutego 2010 r. – w sprawie wydania Rekomendacji I dotyczącej zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym
14. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/1/18/09/AS/10 – uchwała Nr 295/2009 z dnia 14 października 2009 r. – w sprawie skreślenia z listy maklerów papierów wartościowych
15. Komunikat nr 1/2010 z dnia 9 marca 2010 r. – dotyczący wpisów na listę maklerów papierów wartościowych
16. Komunikat nr 2/2010 z dnia 9 marca 2010 r. – dotyczący wpisów na listę doradców inwestycyjnych
17. Komunikat nr 3/2010 z dnia 9 marca 2010 r. – dotyczący wpisów na listę maklerów giełd towarowych
18. Komunikat nr 4/2010 z dnia 9 marca 2010 r. – dotyczący maklerów papierów wartościowych, którzy złożyli egzamin uzupełniający
19. Zarządzenie nr 10/2010 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 26 lutego 2010 r. – zmieniające zarządzenie w sprawie zakresu tematycznego obowiązującego na egzaminach na maklerów giełd towarowych

Dziennik Urzędowy nr 3 z dnia 30 czerwca 2010 roku

20. Uchwała nr 134/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 5 maja 2010 r. w sprawie wydania Rekomendacji A dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych

Dziennik Urzędowy nr 4 z dnia 16 lipca 2010 roku

21. Komunikat Nr 91 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie organizacji pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego w dniu 17 października 2010 roku
22. Komunikat Nr 92 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego

Dziennik Urzędowy nr 5 z dnia 6 sierpnia 2010 roku

23. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/15/20/09/JW – uchwała Nr 223/2009 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie skreślenia z listy maklerów papierów wartościowych
24. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/15/27/09/10/JW – uchwała Nr 383/2009 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 21 grudnia 2009 r. utrzymująca w mocy decyzję Komisji Nadzoru Finansowego sygn. DPF/476/15/20/09/JW
25. Komunikat Nr 2/2010 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 12 lipca 2010 r. w sprawie organizacji egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego w dniu 7 listopada 2010 r.
26. Komunikat Nr 3/2010 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 12 lipca 2010 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego

Dziennik Urzędowy nr 6 z dnia 6 września 2010 roku

27. Komunikat Nr 20 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie terminu egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej
28. Komunikat Nr 21 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej

Dziennik Urzędowy nr 7 z dnia 1 października 2010 roku

29. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/AI/476/14/34/09/AD – uchwała Nr 277/2009 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 września 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na osobę fizyczną
30. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/AI/476/43/5/09/MW – uchwała Nr 294/2009 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 października 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Tomasza Mazura
31. Komunikat Nr 1/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 2 sierpnia 2010 r. w sprawie dokonania zmian danych na liście maklerów papierów wartościowych
32. Komunikat Nr 5/2010 dotyczący maklerów papierów wartościowych, którzy złożyli egzamin uzupełniający z dnia 25 sierpnia 2010 r.
33. Komunikat Nr 6/2010 dotyczący wpisów na listę maklerów giełd towarowych z dnia 25 sierpnia 2010 r.
34. Komunikat Nr 7/2010 dotyczący wpisów na listę doradców inwestycyjnych z dnia 25 sierpnia 2010 r.
35. Komunikat Nr 8/2010 dotyczący wpisów na listę maklerów papierów wartościowych z dnia 25 sierpnia 2010 r.

Dziennik Urzędowy nr 8 z dnia 10 listopada 2010 roku

36. Uchwała Nr 367/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 października 2010 r. zmieniająca uchwałę 381/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie innych pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych
37. Uchwała Nr 368/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 października 2010 r. zmieniająca uchwałę Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu
38. Uchwała Nr 369/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 października 2010 r. zmieniająca uchwałę Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka

Dziennik Urzędowy nr 9 z dnia 17 grudnia 2010 roku

39. Komunikat Nr 5/2010 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie organizacji egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego w dniu 27 marca 2011 r.
40. Komunikat Nr 6/2010 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego

Aneks 4. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF

■ TABELA 4.1. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA BANKI KOMERCYJNE W LATACH 2008-2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
kredyty i pożyczki	994	1 860	1094	31,63
kredyty hipoteczne *	-	-	409	11,82
prowadzenie rachunków/realizacja dyspozycji/świadczenie usług przez Internet/ lokaty	411	595	520	15,03
opłaty/oprocentowanie	0	261	385	11,13
karty kredytowe	186	254	168	4,86
jakość obsługi	0	205	517	14,95
inna działalność banku	0	107	106	3,06
karty płatnicze	80	93	68	1,97
fuzja	101	15	3	0,09
skargi przekazane do wiadomości Urzędu **	17	0	0	0,00
pozostałe	258	254	189	5,46
Razem	2 047	3 644	3 459	100,00

* w poprzednim okresie sprawozdawczym skargi te były uwzględnione w kategorii „kredyty i pożyczki”

** w 2009 i 2010 roku skargi z tej kategorii zostały przypisane do właściwego przedmiotu skargi

■ TABELA 4.2. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA BANKI SPÓŁDZIELCZE W LATACH 2008-2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
kredyty i pożyczki	15	37	23	34,85
kredyty hipoteczne *	-	-	2	3,03
prowadzenie rachunków/realizacja dyspozycji/lokaty	8	12	13	19,70
jakość obsługi	0	6	12	18,18
opłaty/oprocentowanie	0	1	3	4,55
fuzja	0	1	0	0,00
karty płatnicze	1	0	2	3,03
skargi przekazane do wiadomości Urzędu **	1	0	0	0,00
inna działalność banku	0	0	2	3,03
pozostałe	26	9	9	13,64
Razem	51	66	66	100,00

* w poprzednim okresie sprawozdawczym skargi te były uwzględnione w kategorii „kredyty i pożyczki”

** w 2009 i 2010 roku skargi z tej kategorii zostały przypisane do właściwego przedmiotu skargi

■ TABELA 4.3. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPLYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE W LATACH 2008–2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
odmowa wypłaty	38	40	55	23,31
opieszałość	11	23	31	13,14
polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	27	23	27	11,44
wartość wykupu	15	19	12	5,08
nierzetelność agenta	13	19	11	4,66
wysokości odszkodowania	7	17	26	11,02
wycena jednostek UFK	6	11	20	8,47
zwrot składki	0	8	7	2,97
interpretacja OWU	3	7	6	2,54
odstąpienie od umowy	6	5	0	0,00
wysokość składki	4	4	2	0,85
wysokość sumy ubezpieczenia	1	3	1	0,42
problemy z wypowiedzeniem umowy	1	3	4	1,69
zmiana warunków umowy	5	1	3	1,27
skarga agenta na towarzystwo	2	1	3	1,27
kwestionowanie pełnomocnictwa przez zakład ubezpieczeń	4	1	1	0,42
ochrona danych osobowych	1	1	2	0,85
odmowa udostępnienia akt	2	0	3	1,27
indeksacja składki	0	0	6	2,54
pozostałe	42	11	16	6,78
Razem	188	197	236	100,00

■ TABELA 4.4. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPLYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH W LATACH 2008–2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
opieszałość	668	1 026	1 560	50,76
wysokość odszkodowania	303	427	832	27,07
odmowa wypłaty	175	213	345	11,23
problemy z wypowiedzeniem umowy	18	66	93	3,03
odmowa udostępnienia akt	31	45	95	3,09
polityka informacyjna towarzystwa	15	28	33	1,07
wysokość składki	12	16	22	0,72
nierzetelność agenta	4	13	7	0,23
odstąpienie od umowy	26	12	13	0,42
zwrot składki	4	12	25	0,81
wysokość sumy ubezpieczenia	0	4	1	0,03
interpretacja OWU	1	2	6	0,20
ochrona danych osobowych	3	1	3	0,10

kwestionowanie pełnomocnictwa przez zakład ubezpieczeń	9	0	2	0,07
skarga agenta na zakład ubezpieczeń	2	0	2	0,07
zmiana warunków umowy	1	0	1	0,03
pozostałe	108	75	33	1,07
Razem	1 380	1 940	3 073	100,00

■ TABELA 4.5. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO KNF DOTYCZĄCY ODZIAŁÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE W 2010 ROKU

PRZEDMIOT SKARGI	2010	2010 (%)
opieszałość	24	36,92
wysokość odszkodowania	12	18,46
problemy z wypowiedzeniem umowy	9	13,85
odmowa wypłaty	8	12,31
odmowa udostępnienia akt	4	6,15
zwrot składki	3	4,62
odstąpienie od umowy	1	1,54
wysokość składki	1	1,54
interpretacja OWU	1	1,54
pozostałe	2	3,08
Razem	65	100,00

■ TABELA 4.6. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH OFE W LATACH 2008–2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy/wątpliwości dotyczące sposobu i wysokości pobieranych opłat przez fundusz	1 759	2 451	1 281	83,67
w toku	0	174	87	5,68
prowadzenie działalności akwizycyjnej	8	104	93	6,07
pilotowanie przyszłego transferu*	0	56	21	1,37
działalność informacyjna funduszu/brak informacji o stanie rachunku/niedopełnienie obowiązku poinformowania członka o nadaniu numeru indywidualnego rachunku w funduszu	25	21	20	1,31
nieprawidłowości w procesie zawierania umowy o członkostwo/zawarcie umowy o członkostwo na podstawie fałszywych informacji o funduszu lub wbrew woli skarżącego/zawarcie przez fundusz umowy z osobą nieletnią bez zgody jej opiekuna prawnego/podejrzenie fałszowania podpisu strony na umowie o członkostwo w funduszu	27	19	6	0,39
nieprawidłowości dotyczące podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku /wypłaty pieniężne po śmierci członka funduszu	6	16	13	0,85
środki zgromadzone na rachunku/przeliczenie składki	2	8	10	0,65
brak pouczenia o konsekwencjach przystąpienia do funduszu	1	0	0	0,00
pozostałe	111	9	0	0,00
Razem	1 939	2 858	1 531	100,00

* skargi wpływające do Urzędu przed realizacją wypłaty transferowej

■ TABELA 4.7. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA SPÓŁKI PUBLICZNE W LATACH 2008–2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
kurs notowań papierów wartościowych	0	24	1	8,33
prawa korporacyjne akcjonariuszy	11	16	4	33,33
obowiązki informacyjne	24	13	4	33,33
publiczna subskrypcja akcji	7	4	0	0,00
spółki wycofane z obrotu na rynku regulowanym	2	4	0	0,00
pozostałe	24	7	3	25,00
Razem	68	68	12	100,00

■ TABELA 4.8. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA FIRMY INWESTYCYJNE W LATACH 2008–2010

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2010	2010 (%)
realizacja zleceń	31	20	20	28,99
jakość świadczonych usług	36	14	30	43,48
świadczenie usług przez Internet	16	13	9	13,04
wysokość opłat i prowizji	1	7	2	2,90
obsługa publicznej subskrypcji	0	0	2	2,90
dystrybucja jednostek uczestnictwa	0	3	1	1,45
wynik zarządzania	3	2	0	0,00
wysokość pobranego podatku	0	0	2	2,90
rekomendacje	2	1	1	1,45
realizacja wezwań	6	0	0	0,00
pozostałe	24	7	2	2,90
Razem	119	67	69	100,00

■ TABELA 4.9. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2008–2010

TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH	2008	2009	2010	2010 (%)
wycena jednostek uczestnictwa	25	27	5	10,64
prowadzenie polityki inwestycyjnej	0	20	4	8,51
jakość świadczenia usług	70	19	17	36,17
termin realizacji zleceń (dot. jednostek uczestnictwa)	0	8	3	6,38
poinformowanie uczestnika o zmianie treści statutów	0	8	2	4,26
wysokość pobranego podatku od dochodów kapitałowych	0	6	1	2,13
działanie TFI po śmierci uczestnika	0	5	3	6,38
łączenie się funduszy inwestycyjnych	0	3	0	0,00
likwidacja funduszu	0	0	2	4,26
wycena certyfikatów inwestycyjnych	0	2	2	4,26
termin realizacji zleceń	38	1	0	0,00
wysokość opłat i prowizji	3	1	2	4,26
przelew wierzytelności na FIZ sekurytyzacyjny	0	0	1	2,13
zastaw na jednostkach uczestnictwa	0	0	1	2,13
świadczenie usług przez Internet	0	0	1	2,13
cena nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa	25	0	0	0,00
pozostałe	29	6	3	6,38
Razem	190	106	47	100,00

Aneks 5. Zestawienie działań edukacyjnych i informacyjnych podjętych przez KNF w 2010 roku

■ TABELA 5.1. TEMATYKA SEMINARIÓW SZKOLENIOWYCH SKIEROWANYCH DO PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW NADZOROWANYCH (W PODZIALE NA SEKTORY) ZREALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
SEKTOR BANKOWY		
1.	Zasady funkcjonowania Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji (ESPI) – (seminarium dla przedstawicieli banków)	17.05.2010
2.	Nowelizacja Rekomendacji S (II) – przesłanki wprowadzenia	24.09.2010
3.	Implementacja postanowień III dyrektywy AML (seminarium dla członków zarządów banków spółdzielczych)	22.11.2010
4.	Portal UKNF – bezpieczna platforma wymiany informacji z podmiotami nadzorowanymi	24.11.2010
5.	Najważniejsze aspekty związane z finansowaniem rynku nieruchomości w Polsce	29.11.2010
6.	Rada Nadzorcza jako organ nadzoru właścicielskiego w banku spółdzielczym	30.11.2010
7.	Zmiany w przepisach krajowych dotyczących adekwatności kapitałowej banków	14.12.2010
8.	Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) oraz nadzór inspekcyjny nad działalnością banków spółdzielczych	16.12.2010
SEKTOR UBEZPIECZENIOWY		
9.	Ubezpieczenia typu bancassurance Kodeks etyki i dobre praktyki w działalności ubezpieczeniowej	28.05.2010
10.	Umowa ubezpieczenia grupowego – modele, próba charakterystyki Deklaracja ryzyka (art. 815 k.) w ubezpieczeniach jednostkowych i ubezpieczeniach grupowych	17.06.2010
11.	Nowe wymogi w zakresie wyceny i sprawozdawczości zgodnej z reżimem Wyplacalności II	23.11.2010
12.	Testy oraz standardy do spełnienia przez model wewnętrzny (pełny lub częściowy) zakładu ubezpieczeń w procesie zatwierdzania modelu przez organ nadzoru	02.12.2010
SEKTOR EMERYTALNY		
13.	Korzyści wynikające z uczestnictwa oraz prowadzenia pracowniczego programu emerytalnego w Polsce na tle regulacji prawnych dotyczących programów emerytalnych w wybranych krajach Unii Europejskiej.	22.06.2010
14.	Aktualne zagadnienia funkcjonowania rynku otwartych funduszy emerytalnych	27.10.2010
15.	Private equity jako klasa aktywów w portfelach OFE	03.11.2010
SEKTOR KAPITAŁOWY		
16.	Wybrane zagadnienia w nowych aktach wykonawczych do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w zakresie sposobu prowadzenia działalności maklerskiej	25.02.2010
17.	Wybrane aspekty sprawozdawczości finansowej domów maklerskich	26.02.2010
18.	Szacowanie kapitału wewnętrznego w ramach procesu ICAAP w domach maklerskich – teoria a praktyka	10.03.2010
19.	Rola komitetu audytu w procesie monitorowania zarządzania ryzykiem w domu maklerskim – wybrane aspekty	18.03.2010
20.	Wybrane zagadnienia praktyczne dot. działalności firmy inwestycyjnej, wynikające ze zmian w przepisach prawa rynku kapitałowego (m.in. konflikt interesów, zachęty, outsourcing)	24.03.2010
21.	Obowiązki informacyjne towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych. Nowe regulacje dotyczące funduszy UCITS w związku z Dyrektywą 2009/65/WE tzw. UCITS IV	30.03.2010
22.	Praktyczne aspekty zwoływania WZA oraz związane z tym obowiązki informacyjne – implementacja dyrektywy o niektórych prawach akcjonariuszy oraz ład korporacyjny	14.04.2010
23.	Zasady funkcjonowania Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji (ESPI)	26.04.2010

24.	Przekazywanie informacji poufnej – praktyczne aspekty	14.06.2010
25.	Standardowe scenariusze testowe do testów warunków skrajnych przy wyliczaniu wymogów kapitałowych	21.06.2010
26.	Obowiązki informacyjne emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym – praktyczne aspekty funkcjonowania nowych przepisów	18.10.2010
27.	Warunki prowadzenia działalności przez dystrybutorów jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	28.10.2010
28.	Oferta publiczna i prospekt emisyjny - wybrane zagadnienia praktyczne	19.11.2010
29.	Raportowanie okresowe – niezgodności oraz braki ujawnień w sprawozdaniach finansowych emitentów	25.11.2010
MIĘDZYSEKTOROWE		
30.	Ustawa implementująca postanowienia III dyrektywy AML (sektor kapitałowy, bankowy i ubezpieczeniowy)	26.05.2010

■ **TABELA 5.2. WARSZTATY I SEMINARIA SKIEROWANE DO MIEJSKICH I POWIATOWYCH RZECZNIKÓW KONSUMENTÓW ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU**

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Wybrane problemy konsumentów usług ubezpieczeniowych (ubezpieczenia majątkowe)	27.05.2010
2.	Ochrona klienta usług finansowych a działalność i uprawnienia KNF	15.06.2010
3.	Kredyt bankowy i usługi z nim powiązane	05.10.2010
4.	Korzystanie na terytorium Polski z usług ubezpieczeniowych świadczonych przez zakłady ubezpieczeń mające siedziby w państwach członkowskich Unii Europejskiej	06.10.2010

■ **TABELA 5.3. SEMINARIA SKIEROWANE DO SĘDZIÓW I PROKURATORÓW ORAZ PRZEDSTAWICIELI ORGANÓW ŚCIGANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU**

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego (seminarium dla funkcjonariuszy CBŚ)	11.03.2010
2.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego (seminarium dla sędziów)	17.03.2010
3.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego (seminarium dla prokuratorów)	29.03.2010
4.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego (seminarium dla funkcjonariuszy ABW)	21.04.2010
5.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego (seminarium dla funkcjonariuszy CBA)	29.04.2010
6.	Wykrywanie przestępstw na rynku kapitałowym (seminarium dla funkcjonariuszy CBA)	20.05.2010
7.	Wykrywanie przestępstw na rynku kapitałowym – doświadczenia nadzoru izraelskiego	24-25.05.2010
8.	Wybrane zagadnienia dotyczące przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy	27.05.2010
9.	Organizacja i funkcjonowanie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie	06.12.2010

TABELA 5.4. SEMINARIUM SKIEROWANE DO PRZEDSTAWICIELI MEDIÓW ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Seminarium dla dziennikarzy regionalnych: – Ochrona nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w Polsce – przepisy, instytucje, praktyka – Działania nadzorcze podejmowane przez KNF w zakresie stosowanych praktyk rynkowych oraz ich wpływ na ochronę interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego – Kruczki w umowach finansowych – studium przypadków – Nowa dyrektywa o kredycie konsumenckim i jej wpływ na poziom ochrony nieprofesjonalnych odbiorców usług finansowych	18-19.02.2010

TABELA 5.5. SEMINARIA SKIEROWANE DO NOTARIUSZY ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Wybrane zagadnienia dotyczące przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy	07.04.2010
2.	Nieprawidłowości przy przerejestrowywaniu przedwojennych spółek prawa handlowego	28.05.2010

TABELA 5.6. TEMATYKA SPOTKAŃ ZORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĄD KNF W RAMACH XIV EDYCJI FESTIWALU NAUKI

	TEMAT SPOTKANIA	DATA SPOTKANIA
1.	„Friedman ma wksel Schapira z żyrem Glasa i windyktor jest Barmesztajn” czyli kilka słów o papierach wartościowych i rynku finansowym	20.09.2010
2.	Pierwsze kroki na rynku finansowym	20.09.2010
3.	Czego oczekują wnuki od dziadków – czyli jak osiągnąć samodzielność finansową na emeryturze	20.09.2010
4.	Makler i doradca inwestycyjny – jak nimi zostać?	21.09.2010
5.	Spółka akcyjna czy anonimowa – rola akcjonariuszy mniejszościowych	21.09.2010
6.	Licealista na rynku finansowym	21.09.2010
7.	Co do czego w banku	22.09.2010
8.	Plastik i pieniądz	22.09.2010
9.	Przeżyć z frankiem (propedeutyka kredytów hipotecznych)	22.09.2010
10.	Jak euro zmieni polski rynek finansowy	22.09.2010
11.	Rynek pachnący wanilią	23.09.2010
12.	Fundusze inwestycyjne – lekcja świadomego inwestowania	23.09.2010
13.	Finansowanie terroryzmu – jak terroryści wykorzystują system finansowy i jakie niesie to za sobą zagrożenia?	23.09.2010
14.	Piotruś i Ania w krainie oszczędzania	24.09.2010
15.	Wędrowniki Złotówki	24.09.2010
16.	Jak zwiększyć oszczędności emerytalne, a nie liczyć na to, że „jakoś to będzie”	24.09.2010
17.	Rynek finansowy – skąd ten pomysł?	24.09.2010
18.	Kredyty hipoteczne	25.09.2010
19.	Sekurytyzacja	25.09.2010
20.	Publiczna oferta akcji – w drodze na giełdę	25.09.2010
21.	Co obraca zębatki giełdy?	25.09.2010
22.	Obieg pieniądza po rynku	25.09.2010
23.	Z kim się spierać i do kogo mieć pretensje – o sposobach rozwiązywania sporów z instytucjami finansowymi	25.09.2010

■ TABELA 5.7. HARMONOGRAM CYKLU SPOTKAŃ KIEROWNICTWA UKNF Z SZEFAМИ ORGANIZACJI ZRZESZAJĄCYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO

	SPOTKANIE	DATA SPOTKANIA
1.	Spotkanie kierownictwa UKNF z firmami inwestycyjnymi. Omawiane tematy: – Wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w ramach procesu dostosowawczego; – Wdrażanie systemu MiFID przez firmy inwestycyjne.	25.02.2010
2.	Spotkanie kierownictwa UKNF z głównymi ekonomistami. Omawiane tematy: – Wnioski wypływające z kryzysu finansowego dla architektury rynku finansowego, polityki nadzorczej oraz strategii działania banków – plany regulacyjne UKNF.	31.03.2010
3.	Spotkanie kierownictwa UKNF z zarządkiem Związku Banków Polskich Omawiane tematy: – Najbardziej istotne z punktu widzenia sektora bankowego zmiany regulacyjne, fazy ich procedowania i sposób konsultacji.	07.04.2010
4.	Spotkanie kierownictwa UKNF z rynkiem emerytalnym. Omawiane tematy: – Proponowane zmiany w zakresie organizacji i funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych; – Warunki i sposób udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym; – Lokowanie aktywów funduszy emerytalnych w certyfikaty inwestycyjne emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte aktywów niepublicznych.	08.04.2010
5.	Spotkanie kierownictwa UKNF z analitykami zajmującymi się sektorem bankowym. Omawiane tematy: – Wyniki finansowe banków po I kwartale 2010 r., jakość portfela kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz plany banków na 2010 r.	24.05.2010
6.	Spotkanie kierownictwa UKNF z biegłymi rewidentami Omawiane tematy: – Przedstawienie Raportu „Zgodność sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych z MSR. Analiza przeprowadzona w 2009 r.”; – Obszary, na które biegli rewidenty zwracają uwagę w związku ze świadczeniem usług na rzecz emitentów oraz obszary, na które należałoby zwrócić uwagę podczas nadzoru nad sprawozdawczością finansową emitentów; – Rozwiązania mające na celu podwyższenie jakości sporządzanych przez emitentów sprawozdań finansowych; – Pierwsze doświadczenia biegłych rewidentów ze współpracy z komitetami audytu.	27.05.2010
7.	Spotkanie kierownictwa UKNF z zakładami ubezpieczeń. Omawiane tematy: – Przeprowadzanie testów stresu przez zakłady ubezpieczeń; – Opóźnienia w wypłacie odszkodowań w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych.	31.05.2010
8.	Spotkanie kierownictwa UKNF z organizacjami zrzeszającymi podmioty rynku finansowego. Omawiane tematy: – Odbiurokratyzowanie rynku finansowego oraz zasady współpracy UKNF z organizacjami rynkowymi.	01.07.2010
9.	Spotkanie kierownictwa UKNF z bankami. Omawiane tematy: – nowelizacja Rekomendacji S II dot. dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczonymi hipotecznie.	26.08.2010
10.	Spotkanie kierownictwa UKNF z organizacjami zrzeszającymi banki komercyjne i spółdzielcze. Omawiane tematy: – nowelizacja Rekomendacji S II dot. dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczonymi hipotecznie.	03.09.2010
11.	Spotkanie kierownictwa z organizacjami rynku kapitałowego. Omawiane tematy: – Zmiany w obowiązkach informacyjnych spółek giełdowych.	26.10.2010
12.	Spotkanie kierownictwa UKNF z zakładami ubezpieczeń. Omawiane tematy: – Wyniki testów stresu w sektorze ubezpieczeń za rok 2009; – BION – badanie i ocena nadzorcza zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji; – Projekt Wypłacalność II – bieżąca sytuacja i kwestie wrażliwe.	17.12.2010

Aneks 6. Publikacje i opracowania przygotowane przez Urząd KNF w 2010 roku

LP	TYTUŁ	DATA
SEKTOR BANKOWY		
1.	Informacja dotycząca ryzyka związanego z kredytami walutowymi.	14.01.2010
2.	Mity związane z rekomendacją T.	04.03.2010
3.	Informacja dot. banków spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w 2009 r.	10.03.2010
4.	Informacja UKNF dotycząca ryzyk związanych z kredytami walutowymi zaciąganych przez gospodarstwa domowe.	29.07.2010
5.	Informacja o sytuacji banków w I kwartale 2010 r.	09.08.2010
6.	Informacja dot. sposobu realizacji nowych zadań przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego związanych z objęciem nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.	31.08.2010
7.	Opracowania dla Komitetu Stabilności Finansowej dot. m.in. informacji o współczynnikach wypłacalności i funduszach własnych banków spółdzielczych – miesięczne.	10.09.2010
8.	Informacja dla Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie przygotowań Urzędu KNF do objęcia nadzorem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.	14.09.2010
9.	Sytuacja banków w I półroczu 2010 r.	05.10.2010
10.	Źródła narastania akcji kredytowej w warunkach integracji walutowej. Przyczyny boomów kredytowych w Irlandii, Hiszpanii i Portugalii.	11.10.2010
11.	Szczegółowa Informacja na temat banków spółdzielczych objętych obowiązkiem realizacji programu postępowania naprawczego po I półroczu 2010 r.	14.10.2010
12.	Zestawienie o pożyczkach podporządkowanych udzielonych bankom spółdzielczym, które zostały zaliczone do funduszy uzupełniających banków w ujęciu kwartalnym dla BFG.	09.11.2010
13.	Usługi bankowości elektronicznej dla klientów detalicznych. Charakterystyka i zagrożenia.	23.11.2010
14.	Przewodnik klienta usług bankowości elektronicznej.	23.11.2010
15.	Informacja dla KNF o przygotowaniach do przejęcia nadzoru nad systemem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.	14.12.2010
16.	Zestawienie ocen w systemie CAEL banków spółdzielczych nadanych przez pracowników UKNF w ujęciu kwartalnym dla banków zrzeszających i rocznym dla BFG.	30.12.2010
RYNEK UBEZPIECZENIOWY		
17.	Działalność brokerów ubezpieczeniowych w 2009 r.	14.09.2009
18.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń za IV kwartał 2009.	19.03.2010
19.	Wyniki rozpoznawczych testów stresu w sektorze ubezpieczeń.	23.03.2010
20.	Raport o stanie sektora ubezpieczeń w I półroczu 2009 r.	07.04.2010
21.	Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartale 2009 r.	07.04.2010
22.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń za I kwartał 2010	18.06.2010
23.	Działalność zakładów ubezpieczeń z krajów EOG w Polsce w latach 2006 – 2008.	30.06.2010
24.	Ubezpieczenia komunikacyjne w latach 2005-2009.	03.08.2010
25.	Raport o stanie sektora ubezpieczeń po I kwartale 2010 r.	20.08.2010
26.	Raportu o stanie rynku brokerskiego w 2009 r.	14.09.2010
27.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń za II kwartał 2010.	18.09.2010
28.	Biuletyn Roczny. Rynek ubezpieczeń 2009.	15.10.2010

29.	Wyniki testów stresu w zakładach ubezpieczeń / reasekuracji za rok 2009.	09.11.2010
30.	Raport o stanie sektora ubezpieczeń w I półroczu 2010 r.	18.11.2010
31.	Przygotowanie do funkcjonowania w systemie Wyplacalność II. Informacja dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji o głównych zadaniach i harmonogramie prac.	13.12.2010
32.	Proces zatwierdzania modeli wewnętrznych w zakładach ubezpieczeń służących do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w projekcie Wyplacalność II.	20.12.2010
33.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń za III kwartał 2010 r.	20.12.2010
34.	Zadania Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego związane z przygotowaniem do funkcjonowania w systemie Wyplacalność II.	20.12.2010
35.	Informacja dotycząca udziału pracowników UKNF w procesach przedaplikacyjnych modeli wewnętrznych ubezpieczeniowych grup kapitałowych (prace w ramach Kolegiów Nadzorczych) oraz krajowych zakładów ubezpieczeń.	20.12.2010
RYNEK EMERYTALNY		
36.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za grudzień 2009 r.	20.01.2010
37.	Komunikat z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie adekwatności kapitałowej PTE.	28.01.2010
38.	Wyniki losowania członków otwartych funduszy emerytalnych w ZUS.	29.01.2010
39.	Biuletyn kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 4/2009.	17.02.2010
40.	Dane liczbowe o indywidualnych kontach emerytalnych za 2009 r. wraz z listą instytucji finansowych prowadzących IKE.	17.02.2010
41.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za styczeń 2010 r.	20.02.2010
42.	Rynek otwartych funduszy emerytalnych w 2009 r.	24.02.2010
43.	Biuletyn kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 4/2009	25.02.2010
44.	Zmiany członkostwa dokonane przez członków otwartych funduszy emerytalnych. Sesja: luty 2010 r.	07.03.2010
45.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za luty 2010 r.	20.03.2010
46.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za marzec 2010 r.	20.04.2010
47.	Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2009 r.	05.05.2010
48.	Nieprawidłowości w akwizycji do otwartych funduszy emerytalnych.	07.05.2010
49.	Raport o rynku indywidualnych kont emerytalnych w 2009 r.	07.05.2010
50.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za kwiecień 2010 r.	20.05.2010
51.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 1/2010.	20.05.2010
52.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 1/2010.	31.05.2010
53.	Zmiany członkostwa dokonane przez członków otwartych funduszy emerytalnych. Sesja: maj 2010 r.	07.06.2010
54.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za maj 2010 r.	20.06.2010
55.	Pracownicze programy emerytalne w 2009 r.	28.06.2010
56.	Informacja o działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych w okresie od 30 marca 2007 r. do 31 marca 2010 r.	28.06.2010
57.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za czerwiec 2010 r.	20.07.2010
58.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 2/2010.	23.07.2010
59.	Wyniki losowania członków otwartych funduszy emerytalnych w ZUS – lipiec 2010 r.	30.07.2010
60.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 2/2010.	17.08.2010
61.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za lipiec 2010 r.	20.08.2010
62.	Dane liczbowe o indywidualnych kontach emerytalnych za I półrocze 2010 r. wraz z listą instytucji finansowych prowadzących IKE.	30.08.2010
63.	Zmiany członkostwa dokonane przez członków otwartych funduszy emerytalnych. Sesja: sierpień 2010 r.	07.09.2010
64.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za sierpień 2010 r.	20.09.2010
65.	Biuletyn Roczny. Rynek pracowniczych programów emerytalnych w 2009 r.	28.09.2010
66.	Biuletyn Roczny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych w 2009 r.	30.09.2010
67.	Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2010 r.	13.10.2010
68.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za wrzesień 2010 r.	20.10.2010

69.	Indywidualne konta emerytalne w I półroczu 2010 r.	21.10.2010
70.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 3/2010.	19.11.2010
71.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za październik 2010 r.	20.11.2010
72.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 3/2010.	25.11.2010
73.	Cztery kroki do wyższej emerytury.	26.11.2010
74.	Zmiany członkostwa dokonane przez członków otwartych funduszy emerytalnych. Sesja: listopad 2010.	07.12.2010
75.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za listopad 2010 r.	20.12.2010
76.	Informacja o działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych w okresie od 28 września 2007 r. do 30 września 2010 r.	20.12.2010
RYNEK KAPITAŁOWY		
77.	Zgodność sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych z MSR. Analiza przeprowadzona w 2009 r.	09.02.2010
78.	Informacja na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2009 r.	27.04.2010
79.	Raport dotyczący działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2009 r.	05.05.2010
80.	Report on the review of the financial statements by issuers of securities in the context of their compliance with IASs/IFRSs.	15.05.2010
81.	Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania ws. odejścia od państwowego licencjonowania maklerów i doradców.	05.08.2010
82.	Informacja na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2010 r.	27.10.2010
83.	Sytuacja finansowa towarzystw funduszy inwestycyjnych w I półroczu 2010.	28.10.2010
84.	Raport dotyczący sytuacji finansowej domów maklerskich w 2009 roku oraz I półroczu 2010 roku.	16.11.2010
85.	Najczęściej popełniane błędy w prospektach emisyjnych.	22.11.2010
OPRACOWANIA MIĘDZYSEKTOROWE		
86.	Przewodnik klienta usług finansowych.	25.05.2010
87.	Polski rynek finansowy w obliczu kryzysu finansowego w latach 2008-2009.	25.05.2010
88.	Produkty strukturyzowane w Polsce w latach 2000-2010.	13.10.2010

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w latach 2008-2010.	13
Tabela 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych na podstawie upoważnienia wydanego przez KNF w 2010 roku	13
Tabela 3. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń ogółem w latach 2007–2010 (dane finansowe w mln zł)	22
Tabela 4. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń na życie (działu I) w latach 2007–2010 (dane finansowe w mln zł)	23
Tabela 5. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (działu II) w latach 2007–2010 (dane finansowe w mln zł)	25
Tabela 6. Wartość aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2007-2010	26
Tabela 7. Liczba członków otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2007-2010	28
Tabela 8. Aktywa netto pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2007-2010 (według stanu na 31 grudnia)	29
Tabela 9. Wyniki inwestycyjne pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2007-2010 (stopa zwrotu lub zmiana indeksu w %)	30
Tabela 10. Rozwój pracowniczych programów emerytalnych w latach 2007-2010.	30
Tabela 11. Wartość aktywów zgromadzonych na IKE w podziale instytucjonalnym w latach 2007-2010.	32
Tabela 12. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i rachunki papierów wartościowych w latach 2007-2010	33
Tabela 13. Dane dotyczące liczby rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2007-2010	34
Tabela 14. Dane dotyczące wartości aktywów klientów domów i biur maklerskich w latach 2007-2010	34
Tabela 15. Stopy zwrotu indeksów GPW w latach 2007–2010 (w %)	34
Tabela 16. Liczba instrumentów notowanych na GPW w latach 2007–2010	35
Tabela 17. Kapitalizacja GPW na koniec lat 2007–2010 (w mln zł)	35
Tabela 18. Wartość obrotów na GPW w latach 2007–2010 (w mln zł)	36
Tabela 19. Dane dotyczące alternatywnego systemu obrotu NewConnect w latach 2007-2010	36
Tabela 20. Dane dotyczące rynku pozagiełdowego w latach 2007-2010	37
Tabela 21. Charakterystyka ofert publicznych przeprowadzonych w 2010 roku	39
Tabela 22. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2007-2010	39
Tabela 23. Zagregowane koszty, przychody i wynik finansowy towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2007-2010 (w mln zł)*	42
Tabela 24. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2007-2010	55
Tabela 25. Liczba notyfikowanych polskich firm inwestycyjnych na koniec lat 2007-2010	56
Tabela 26. Liczba wydanych decyzji	56
Tabela 27. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2007-2010	63
Tabela 28. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2007-2010	64
Tabela 29. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń wydanych przez KNF w latach 2007-2010	64
Tabela 30. Czynności związane z prowadzeniem rejestru akwizytorów w latach 2007-2010	65
Tabela 31. Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2007-2010	65
Tabela 32. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2007-2010	66
Tabela 33. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2007-2010	61
Tabela 34. Liczba osób wpisanych na listę maklerów giełd towarowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych w latach 2006-2010	68
Tabela 35. Wskaźniki pokrycia wymogów ustawowych (w %)	86
Tabela 36. Metodologie wyceny przekazane przez OFE do akceptacji KNF w latach 2007-2010	89
Tabela 37. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2010 roku (w %)	90
Tabela 38. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez fundusze w 2010 roku	91
Tabela 39. Raporty wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych OFE i PTE otrzymane w 2010 roku	91
Tabela 40. Wartość średnich wymogów kapitałowych (w mln zł) i współczynnik ich pokrycia w domach maklerskich oraz w bankach prowadzących działalność maklerską w latach 2007-2010	92
Tabela 41. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2007-2010 roku	96
Tabela 42. Liczba towarzystw funduszy inwestycyjnych poddanych ocenie BION w 2010 r.	99
Tabela 43. Liczba skarg na działalność banków w latach 2008-2010	131
Tabela 44. Liczba skarg na działalność zakładów ubezpieczeń w latach 2007-2010	132
Tabela 45. Liczba skarg na działalność podmiotów rynku kapitałowego w latach 2007-2010	133
Tabela 46. Obsługa wniosków kierowanych do Sądu Polubownego przy KNF. Zestawienie obejmuje dane od początku funkcjonowania Sądu Polubownego przy KNF, tj. od 31 marca 2008 r.	136
Tabela 47. Liczba i rodzaj postępowań prowadzonych przez Komisję w latach 2007-2010	152
Tabela 48. Zawiadomienia sporządzone w latach 2007-2010 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	154
Tabela 49. Akty oskarżenia skierowane do sądów w latach 2007-2010 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	155
Tabela 50. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w latach 2007-2010 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	157

Tabela 51. Liczba wystąpień radców prawnych umocowanych przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych w latach 2007-2010	157
Tabela 52. Wykonanie planu dochodów budżetowych KNF w 2010 roku	203
Tabela 53. Wykonanie planu wydatków KNF w 2010 roku	204
Tabela 54. Koszty nadzoru nad poszczególnymi rynkami w 2010 roku w porównaniu do 2009 roku	204
Tabela 55. Wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym dla części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego w 2010 r. (w tys. zł)	205
Tabela 56. Wielkość zatrudnienia w Urzędzie KNF w latach 2008-2010	209

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2007-2010	19
Wykres 2. Koncentracja aktywów w latach 2007-2010	20
Wykres 3. Wynik finansowy netto banków komercyjnych i oddziałów instytucji kredytowych oraz banków spółdzielczych w latach 2007-2010 (w mln zł)	21
Wykres 4. Koncentracja składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń w dziale I w latach 2007-2010	24
Wykres 5. Koncentracja składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń w dziale II w latach 2007-2010	25
Wykres 6. Koncentracja aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych w latach 2007-2010	27
Wykres 7. Struktura rynku PPE w 2010 roku (w %)	31
Wykres 8. Rozwój indywidualnych kont emerytalnych w latach 2007-2010	32
Wykres 9. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy w latach 2007-2010 (narastająco z podziałem na rodzaje)	40
Wykres 10. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych w latach 2007-2010 (narastająco z podziałem na rodzaje)	41
Wykres 11. Wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2007-2009 oraz kolejnych miesięcy 2010 roku (w mld zł)	42
Wykres 12. Liczba wydanych decyzji zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2007-2010	49
Wykres 13. Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych w latach 2007-2010	58
Wykres 14. Liczba zezwoleń na działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych wydanych przez KNF w latach 2007-2010	60
Wykres 15. Liczba zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych wydanych przez KNF w latach 2007-2010	61
Wykres 16. Liczba prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych zatwierdzonych przez KNF w latach 2007-2010	61
Wykres 17. Depozyty sektora niefinansowego w bankach komercyjnych ogółem oraz w bankach realizujących programy naprawcze w latach 2007-2010 (w mld zł)	81
Wykres 18. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2007-2010	82
Wykres 19. Średni współczynnik pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych (relacja kapitału własnego do minimalnego wymogu kapitałowego) na koniec lat 2007-2009 oraz w 2010 roku	96

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Plac Powstańców Warszawy 1

00-950 Warszawa

tel. (+48) 22 262 5000

fax (+48) 22 262 5111

knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl

ISSN 1899-8046